

Møte onsdag den 28. november kl. 10

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n :

Sakene på gårdsdagens kart (nr. 19)

Presidenten: Fra Arbeiderpartiets stortingsgruppe foreligger søknad om velferdspolis for representanten Leif Lund fra og med kveldsmøtet onsdag 28. november til og med torsdag 29. november.

Etter forslag fra presidenten ble enstemmig besluttet:

1. Søknaden behandles straks og innvilges.
2. Vararepresentanten, Rita Tveiten, innkalles for å møte i permisjonstiden.
3. Rita Tveiten innvilges i Lagtinget for den tid hun møter for representanten Leif Lund.

Valg av settepresidenter

Presidenten: Presidenten vil foreslå at det velges to settepresidenter for Stortingets møte i dag – og anser det som vedtatt.

Presidenten ber om forslag på settepresidenter.

Oddvard Nilsen (H): Jeg vil foreslå Øyvind Halleraker og Finn Martin Vallersnes.

Presidenten: Øyvind Halleraker og Finn Martin Vallersnes er foreslått som settepresidenter. – Andre forslag foreligger ikke, og Øyvind Halleraker og Finn Martin Vallersnes anses enstemmig valgt som settepresidenter for Stortingets møte i dag.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 1

Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2002 i Stortingets møte 11. oktober 2001, og finansministerens redegjørelse om endringer av St.prp. nr. 1 (2001-2002) om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002 i Stortingets møte 9. november 2001

s a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2002 og forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 2002 (Budsjett-innst. S. I (2001-2002), jf. St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002))

s a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak for 2002, endring av Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2001, endring av trygdevedtaket for 2001, rammetilskudd til kommunesektoren mv. for 2002, tilfel-

dige utgifter og inntekter i statsbudsjettet for 2002 og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte mv. for 2002 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002))

s a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 24 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 100 (2000-2001))

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Målene for Samarbeidsregjeringens økonomiske politikk er

- arbeid til alle
- økt verdiskaping
- videreutvikling av det norske velferdssamfunnet
- rettferdig fordeling
- bærekraftig utvikling

Et sterkt og konkurransedyktig næringsliv er en forutsetning for å nå disse målene.

Den økonomiske veksten internasjonalt har avtatt markert det siste året. Terrorangrepene mot USA den 11. september forsterket denne utviklingen. Verdens økonomiske vekst i 2002 antas å bli den laveste siden tidlig på 1980-tallet. OECD mener likevel at dette er midlertidig.

Norsk økonomi har fram til i høst vært lite preget av det internasjonale tilbakeslaget, men nå begynner det å merkes også hos oss. Særlig gjelder det for den eksportrettede delen av næringslivet.

Fleire utviklingstrekk peker i retning av en sterkere todeling av norsk økonomi. Konkurransesatt næringsliv opplever tilbakeslag, mens aktiviteten i mer skjermede deler av økonomien fortsatt er høy. Industrien har tapt markedsandeler, samtidig som den er blitt rammet av fallet i oljeinvesteringene fra det svært høye nivået i 1998. Problemene forsterkes av nedgangen i internasjonal økonomi og en høyere kostnadsvekst i Norge enn i utlandet.

Til tross for noe høyere anslag på ledigheten, svakere etterspørsel etter arbeidskraft innenfor enkelte næringer og moderat vekst i økonomien er arbeidsmarkedet fortsatt relativt stramt. Dette gjør det krevende å få lønnsveksten ned mot nivået hos våre handelspartnere. Vårens lønnsoppgjør blir i så måte viktig. Her hviler det også et ansvar på partene i arbeidslivet.

Den nye handlingsregelen for budsjettpolitikken tar utgangspunkt i hva som er en *langsiktig forsvarlig bruk av oljeinntektene*. Vi skal som hovedregel ikke bruke mer enn den avkastning vi har av oljefondet.

– Denne handlingsregelen sikrer en stabil utvikling i økonomien på både kort og lang sikt.

– Den gjør at vi kan møte den sterke veksten i pensjonsutgiftene i folketrygden i tiårene framover.

– Den sikrer en forsvarlig generasjonsmessig balanse.

– Den bidrar til en balansert utvikling i økonomien, der konkurransesatt sektor opprettholdes i et tilstrekkelig omfang.

– Den ivaretar at det er større usikkerhet knyttet til framtidige oljeinntekter enn til inntekter som allerede er opptjent og avsatt i Petroleumsfondet.

Det blir sannsynligvis et stort press på økt bruk av oljeinntekter utover det som følger av handlingsregelen, både i form av økte utgifter og lavere skatter og avgifter. For å kunne møte et slikt økende press i årene som kommer, er det viktig at en ikke fraviker de retningslinjene som er etablert for bruken av oljeinntektene. Det må etableres troverdighet for den nye handlingsregelen for budsjettpolitikken, og da kan vi ikke starte med å avvike fra den. Regjeringens budsjettopplegg er et bidrag til lavere rente, noe som er viktig bl.a. for mange i etableringsfasen, for næringslivet og for kommunene.

Samarbeidsregjeringen bygger sin politikk på Sem-erklæringen. Den kan naturlig nok ikke innfris på tre-fire uker. Men vi har gjennom vårt budsjettforslag vist hvilken retning vi ønsker på politikken.

Stoltenberg-regjeringen hadde på mange utgiftsområder foreslått økninger som er i tråd med Sem-erklæringen. Det gjelder f.eks. satsing på barnehager, helse og pasientbehandling, utbygging av eldreomsorgen, opprusting av skolebygg og opptrapping av bistanden. Disse tiltakene videreføres av Samarbeidsregjeringen.

Samarbeidsregjeringen og regjeringspartiene vil aktivt bidra til å bekjempe fattigdom, både i og utenfor landets grenser. Barnetillegget i folketrygden for uførepensjonister økes. De veiledende sosialhjelpssatsene justeres, og satsene for barn av sosialmottakere økes. Kontantstøtten holdes utenfor ved utmåling av sosialhjelp. Vi foreslår økt innsats for behandling og rehabilitering av rusmiddelmissbrukere. Det årlige utgiftstaket for betaling av egenandeler justeres ned fra det foreslåtte 1 500 kr til 1 350 kr.

Dette er de første skritt i arbeidet for å bekjempe fattigdom i Norge. Regjeringen vil senere legge fram en tiltaksplan mot fattigdom. Arbeidet er allerede i gang under ledelse av Sosial- og helsedepartementet.

Den internasjonale bistanden til fattige land øker fra 0,89 pst. av bruttonasjonalinntekt i år til 0,92 pst. neste år. Målet er 1 pst. innen 2005.

11. september har ført til at vi også i Norge må styrke beredskapen mot terror. Det er derfor foreslått bevilget 140 mill. kr i økning til politi, samfunnssikkerhet og beredskap for å gjøre oss mindre sårbare overfor terror. Regjeringen vil komme tilbake med en ny vurdering av behovet i en stortingsproposisjon til våren.

Regjeringen vil satse på skolen. Kvaliteten skal forbedres ved at timetallet i norskundervisningen foreslås økt med 1 time pr. uke for 2.–4. klassetrinn. Vi har trukket tilbake Stoltenberg-regjeringens forslag om å fjerne avgangseksamen i 10. klasse.

Bevilgningene til frivillige organisasjoner økes med 100 mill. kr i forhold til forslaget fra arbeiderpartiregjeringen. Dette skal bl.a. sørge for at organisasjonene fullt ut blir kompensert for økte kostnader som følge av momsreformen, og er et uttrykk for Regjeringens positive syn på den frivillige sektor i vårt samfunn.

Samarbeidsregjeringen vil gi rammebetingelser som legger til rette for etablering av CO₂-frie gasskraftverk. Derfor foreslås det en økt innsats på dette området som ledd i en mer fremtidsrettet miljøpolitikk.

Samarbeidsregjeringen vil styrke vekstgrunnlaget for næringslivet ved å redusere skatter og avgifter som bremser investeringer og nyskaping. For å trygge grunnlaget for velferdsordningene trenger vi et sterkt og vekstkraftig næringsliv. Lavere skatter og avgifter er i så måte både viktig og riktig. I denne forbindelse kan særlig nevnes at den midlertidige utbytteskatten oppheves, slik som forutsatt da den ble innført for et år siden. Ordningen med skattefradrag for investeringer til forskning og utvikling forbedres. Det foreslås visse lettelser i beskatningen av opsjoner i arbeidsforhold. Flypassasjeravgiften avvikles fra 1. april neste år. Elavgiften settes ned med 2 øre fra 1. januar 2002. Investeringsavgiften fjernes fra 1. oktober.

Også lønnsinntakere og trygdede vil merke lettelser i skatter og avgifter. Satsen i minstefradraget økes til 23 pst., og øvre grense i minstefradraget settes til 43 000 kr. De skattefrie nettoinntektsgrensene for pensjonister økes med 1 000 kr.

Stoltenberg-regjeringens forslag om å øke boligskatten ved å øke ligningsverdiene reverseres. I tillegg heves bunnfradraget i boligbeskatningen. Dette vil alle boligeiere få glede av. Lønnsinntakere vil selvsagt også nyte godt av fjerningen av flypassasjeravgiften og den reduserte elavgiften.

Regjeringen er kritisert for kutt i distriktspolitikken. Kuttene må imidlertid ses i sammenheng med de forbedringer som gjøres for næringslivet. Fjerning av utbytteskatten gir bedre tilgang på risikovillig kapital også i distriktene. Bedre rammebetingelser for bedriftenes forsknings- og utviklingsarbeid gir grunnlag for nyskaping.

Flypassasjeravgiften bedrer betingelsene for personer og bedrifter i distriktene. Investeringsavgiften forsvinner. Investeringene i samferdsel øker. Kommuneøkonomien styrkes. Alle disse tiltakene vil komme både næringslivet og distriktene til gode.

For å oppsummere: Samarbeidsregjeringens budsjett prioriterer skatte- og avgiftslettelse, tiltak for et bedre miljø, fattigdomsbekjempelse og frivillig sektor sterkere enn arbeiderpartiregjeringen gjorde. Samtidig viderefører vi, og til dels styrker, deres satsing på helse, eldreomsorg, utdanning og bistand.

Budsjettet som helhet er et balansert resultat av tre samarbeidspartiets politikk. Det er et godt utgangspunkt for å løse de viktige og store utfordringene samfunnet står overfor.

Vi må konstatere ut fra innstillingen fra finanskomiteen og første dag av debatten at det ikke har avtegnet seg et flertall for rammene for statsbudsjettet 2002. Men et budsjett må landet ha og et rammevedtak må fattes for å komme videre i budsjettprosessen. Jeg vil derfor gjøre det klart at dersom ikke regjeringspartienes forslag i dag blir vedtatt, vil jeg ta konsekvensen av det, fordi Regjeringen da ikke har det grunnlag vi mener vi trenger for den økonomiske politikk.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jens Stoltenberg (A): Først vil jeg uttrykke glede over at statsminister Bondevik brukte såpass mye av sitt innlegg til å gi et lidenskapelig og engasjert forsvar for den nye handlingsregelen i den økonomiske politikken. Det er en viktig retningslinje som det er bra at det er bredt flertall for i Stortinget. Og fordelene med den retningslinjen om at vi skal bruke avkastning av oljefondet, er for det første at en sikrer en forsvarlig bruk av oljeinntekter, noe som kommer til å innebære at vi nå vil få lavere renter. Det er bra for både bedrifter og for husholdningene. Og for det andre er det jo også en fordel for alle oss som lager budsjetter, at den innebærer at vi har noe mer penger å bruke i forhold til hva som var tilfellet før, og da blir alt mye lettere.

Nå gjorde statsministeren det klart at siden det ikke er noe avklart flertall for budsjettet i finansinnstillingen, så ville han ta konsekvensen av det, og Regjeringen vil gå av dersom det ikke blir noe flertall. Og det er jo som ventet at det er nødvendig å true med et kabinettsspørsmål for å få flertall for budsjettet. Problemet er at selv om man da får vedtatt et budsjett, så er det i virkeligheten ikke et flertall i Stortinget som stiller seg bak det økonomiske opplegget. Man tvinger stortingsflertallet, hvis Fremskrittspartiet viser seg å gi etter, til å stemme for noe de er imot. Da får man vedtatt et budsjett, men man sikrer ikke et flertall bak det økonomiske opplegget. Et budsjett skal ikke bare vedtas, det skal gjennomføres hver eneste dag neste år – mange korsveier, mange revisjoner, mange justeringer, og da er det en ulempe at det ikke er et reelt flertall, et virkelig flertall i denne sal som støtter budsjettet. Blant annet må det være et problem for Fremskrittspartiet at de da stemmer for et budsjett som innebærer høyere skatter for dem med lave inntekter, enn Arbeiderpartiets opplegg. Og jeg vil spørre statsministeren om han mener det i lengden er et godt grunnlag for Regjeringen å tvinge Stortinget til å stemme for budsjettopplegg stortingsflertallet egentlig er motstander av.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Først til spørsmålet om handlingsregelen. Det er viktig at det er et bredt flertall i Stortinget som står fast ved den handlingsregelen Stortinget selv fastla i fjor. For min regjering er det et viktig mål med denne budsjettbehandling å nå fram til et resultat som er ansvarlig, som er balansert og som på den måten kan bidra til å få renta ned. Det vil komme både enkeltpersoner, husholdninger, kommuner og bedrifter til gode. En familie med et lån på 1 million kr vil f.eks. med en 1 pst. rentereduksjon spare 10 000 kr, og det er et betydelig beløp for mange.

Når det så gjelder spørsmålet om et flertall bak Regjeringens budsjett, skal vel kanskje Arbeiderpartiet og partiets parlamentariske leder være noe forsiktig. Vi har opplevd budsjettbehandlinger tidligere hvor det slettes ikke har vært noe flertall bak arbeiderpartiregjeringens budsjettforslag. Senest i fjor ble jo det så kraftig endret at det var absolutt ikke arbeiderpartiregjeringens budsjett som ble vedtatt.

Når det gjelder bruken av kabinettsspørsmål, er dette et virkemiddel i vårt parlamentariske system. Tidligere hadde en ikke muligheten til å søke å få vedtatt helheten i et budsjett ved et slikt virkemiddel, fordi en stemte kapittel for kapittel, post for post. Det er først nå de siste årene en har hatt det. Og om det er nødvendig, ser jeg det ikke som galt å måtte bruke det, men utfallet av det vet vi selvsagt ikke på dette tidspunkt i debatten.

Når det gjelder skatter for dem med lave inntekter, er det et faktum at samarbeidspartiernes opplegg når en ser skatter og avgifter under ett, er bedre enn Arbeiderpartiets, for alle inntektsgrupper.

Carl I. Hagen (FrP): Statsministeren opphøyet nå i sitt innlegg den såkalte handlingsregelen til omtrent en slags ny gud som man skal tilbe, og som skal styre alt. Da er mitt spørsmål: Hvis arbeidsledigheten skulle gå opp i 150 000 og det er behov for å stimulere økonomien i form av enten å redusere skatter og avgifter eller øke etterspørselen etter arbeidskraft gjennom bevilgninger, skal man da si at dessverre, handlingsregelen hindrer oss i å kunne bruke noe mer av det enorme overskuddet i statsbudsjettet på 173 milliarder kr til å sikre sysselsetting? Skal det virkelig være slik at en teoretisk handlingsregel laget av de nymotens skredder- og veverøkonomer, skal bli en ny tvangstrøye, og hvor man i tillegg trikser bort betydelige skatte- og avgiftsinntekter som man ikke får anledning til å bruke til beste for befolkningen? Som det fremgår av tabeller i nasjonalbudsjettet og tilleggsproposisjonen, så trikset Stoltenberg bort 5 077 mill. kr av de reelle forventede skatte- og avgiftsinntekter som han sa ikke kunne brukes. De aktivitetskorrigeres bort.

Etter at den nye regjeringen brukte 800 mill. kr mer av oljepengene, reduserte man denne aktivitetskorraksjonen tilsvarende, så man skulle komme opp med den samme fasit. Og Kjell Magne Bondevik har aktivitetskorrigeret bort 4 277 mill. kr. Hvorfor er det slik at reelle skatte- og avgiftsinntekter som kommer til statskassen, ikke skal kunne benyttes til f.eks. å redusere tyveriet fra de gifte pensjonister, til å redusere skatter og avgifter for folk flest? Er det virkelig slik at den nye handlingsregelen er den nye guden som skal styre norsk økonomisk politikk uavhengig av hva som er fornuftig å gjøre?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Når det gjelder handlingsregelen som et nytt bud, som Fremskrittspartiets leder startet med, synes jeg det holder med de ti bud vi har, de er gode leveregler. Men likevel er det noen sammenhenger i økonomien som det kan være nyttig å være oppmerksom på, selv om en ikke vil ha flere bud og heller ikke mer enn en gud.

Når det gjelder den metoden som Finansdepartementet og Regjeringen har benyttet seg av – under to ulike regjeringer – for et riktig uttak av petroleumsfondet i henhold til handlingsregelen, er det, så vidt jeg vet, ingen økonomer utenfor Finansdepartementet som har sådd tvil om den, og om at dette er riktig. Selvsagt er det anledning til å ha andre oppfatninger om dette, men jeg har

ikke registrert at noen økonomer som har gått inn i dette materialet, har stilt i tvil at dette er en riktig måte å anvise det på.

Det er et faktum at flere økonomer, senest i Dagens Næringsliv i går, fastslår at hvis en nå øker den økonomiske aktiviteten, må en regne med en renteoppgang, eller i hvert fall ikke en forventet rentenedgang. Jeg synes det er viktig for barnefamilier, spesielt for dem som er i etableringsfasen, for bedrifter, for kommuner og for andre som har lån, at vi kan få ned rentenivået i Norge, som ligger klart over det som er vanlig i andre land. Det vil også komme lavtlønte til gode.

Når det gjelder pensjoner, som representanten Hagen nevnte, vet han at det er flere av oss som kan være innstilt på å se om det er mulig å skape en tilnærming i pensjonen, en redusert avkorting for pensjonistpar i forhold til enslige. Det er en sak jeg tror vi skal kunne komme tilbake til.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg synes vi skal henge bjella på katten og slutte å gå rundt grøten.

Dette dreier seg ikke om en handlingsregel for norsk økonomi. Dette dreier seg om at Norge, et av verdens rikeste land, er i den situasjon at mens statsministeren brukte valgkampen til å appellere til velgerne om at vi skulle tenke på framtiden og på barnebarna, har vi fått en regjering der Høyre bestemmer politikken, og i Stortinget er det Carl I. Hagen som har fått regien.

Fremskrittspartiet mente at det var Bondevik og ikke Petersen som skulle bli statsminister. Og slik ble det. Carl I. Hagen fikk tilsynelatende sin dagdrøm knust da han ikke ble stortingspresident, han etablerte seg i den offerrollen han elsker så høyt – og fikk lederen i finanskomiteen. Fremskrittspartiet fant på at det skulle vedtas et innsetningsvedtak for denne regjeringen på bakgrunn av Sem-erklæringen og svarene til Fremskrittspartiets stortingsgruppe. Og slik ble det. Carl I. Hagen sa hopp. Bondevik hoppet, Petersen hoppet, Foss hoppet – ja til og med Lilletun hoppet. (Latter i salen.)

Fremskrittspartiet har foran dagen i dag bestemt om Regjeringen skal stille kabinettsspørsmål, og når Regjeringen skal stille kabinettsspørsmål. Denne regjeringen holdes i live av en respirator, og det er Carl I. Hagen som har fingeren på knappen. Og dette er bare første høsten. Slik vil det være hele denne stortingsperioden. Neste gang Carl I. Hagen vil at Regjeringen skal stille kabinettsspørsmål – ja så gjør vel Bondevik det. Det kan bli år med sammenhengende ydmykelser for denne regjeringen.

Kristelig Folkeparti og Bondevik er i følgende situasjon: Høyre bestemmer politikken, og Fremskrittspartiet bestemmer regien. Mitt spørsmål til statsministeren er: Hva bestemmer Kristelig Folkeparti og statsministeren?

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er tillatt for en partileder å gi sin egen framstilling av situasjonen, men den blir jo ikke noe mer sannferdig om den gjentas.

Hvis en ser på den politikken som denne regjeringen har lagt fram både i Sem-erklæringen og i dette budsjett-

et, vil en se – hvis en har litt mer objektive briller på enn de Kristin Halvorsen tydeligvis har – at vi har et rekordhøyt bistandsbudsjett. Det hadde vært interessant om Kristin Halvorsen kunne funnet på i hvert fall å bemerke det. Vi har en sterkere satsing på miljø enn det Stoltenberg-regjeringen foreslo. Det kunne vært interessant om Kristin Halvorsen i hvert fall hadde nevnt det i en parentes. Vi la fram det første steget i en tiltaksplan for å bekjempe fattigdom i Norge, som Kristin Halvorsen prisverdig er opptatt av. Det kunne vært interessant om hun i hvert fall i en parentes hadde nevnt det.

Dette er områder som Kristin Halvorsen og andre før valget sa det ikke ville være mulig å få til en politikk på hvis det skulle bli et samarbeid med Høyre. Men det har en altså fått til, stikk i strid med den beskrivelsen Kristin Halvorsen nå gir. Og den faller jo til jorda også når en hører at Fremskrittspartiet har den motsatte fremstillingen. Vi hørte i går partiets medlemmer av finanskomiteen si at dette budsjettet er altfor puslete, med altfor små steg i retning Høyre, altså en stikk motsatt analyse av hva Kristin Halvorsen nå kommer med.

Dette viser det jeg tror, at denne regjeringen har truffet ganske bra. Ingen av disse fremstillingene er riktige. Det er et balansert samarbeid mellom sentrum og Høyre, hvor alle tre partier har fått noe igjen. Vi legger ikke skjul på at Høyre har fått et betydelig gjennomslag for skatter og avgifter, men Høyre har også erkjent at Kristelig Folkeparti og Venstre har fått et betydelig gjennomslag for miljø og bistand. Dette er objektive fakta, og jeg synes faktisk de, når det kommer til stykket, står seg bedre for historien enn den beskrivelse vi nå fikk.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg synes statsministeren i sitt svar til Kristin Halvorsen nå gjorde det litt for enkelt, og jeg har lyst til å ta ett politikkområde for å vise forskjellen på denne regjeringen og den forrige regjeringen som Bondevik ledet, Sentrumsregjeringen, eller Bondevik I, hvor Senterpartiet var med, men ikke Høyre.

Statsministeren la selv stor vekt på distrikts- og landbrukspolitikken under forhandlingene på Sem, helt i tråd med det som Kristin Halvorsen nå sier. Mens Bondevik I økte den distriktpolitiske handlingsrammen kraftig, kuttet Bondevik II – hvor Høyre er med – like kraftig. Bondevik I satset tungt på kommunale næringsfond, som er viktig for spesielt de minste bedriftsetableringene. Bondevik II fjernet kommunal- og næringsfond fullstendig. Bondevik I økte bevilgningen til SND ganske kraftig i den perioden Bondevik var statsminister for Sentrumsregjeringen. Bondevik II kuttet de samme bevilgningene. Bondevik I støttet ordningen med kraftutjevning på bensin og diesel. Bondevik II kuttet på en måte som gjør at drivstoff i enkelte distrikter blir opptil 50 øre dyrere pr. liter. Bondevik I etablerte en post som heter regionale samordningstiltak, som har hatt stor effekt på næringsmessige prosjekter, mens Bondevik II fjernet budsjett-posten.

Slik går det an å fortsette på område etter område, der Bondevik I hadde stor tro på målrettede konkrete distriktpolitiske virkemidler, og som erfaringene viste fun-

gerte, mens Bondevik II har gått over til generelle skattelettelser, hvor mesteparten av skattelettelsene, spesielt på grunn av bortfallet av utbytteskatten, har en skjev geografisk fordeling, og hvor mesteparten går til Oslo og Akershus.

Er det slik som Kristin Halvorsen spurte om, at årsaken er den som statssekretæren i Landbruksdepartementet pekte på i Firda 16. november, der han gir Høyre skylden for budsjettet og sier at «kutta i SND-midlane og landbruksoverføringane er inga god sak», og at «vi har ei samarbeidsregjering, og veljarane har sagt at dei vil ha politikken snudd mot skatte- og avgiftslette», og han gir derfor Høyre skylden for det budsjettet som han i et møte i Sogn og Fjordane ikke kunne forsvare.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Det er selv sagt forståelig og akseptabelt at opposisjonen fargelegger politikkområdene slik de ønsker det, og skal være en kritisk opposisjon til Regjeringen. Vi ønsker en kritisk, men også konstruktiv opposisjon. Men det hører jo med – og da må i hvert fall statsministeren ha lov til å si det – at det er en del andre forslag i dette budsjettet som vi er overbevist om vil virke positivt for distriktene. Jeg har selv reist mye rundt i distriktene – ikke bare i valgkampen, men også ellers – og vet hvor opptatt folk var av å få fjernet flypassasjeravgiften. Nå sørger altså denne regjeringen for det.

Vi vet hvor mange bedrifter i distriktene som er opptatt av skattefritt å kunne få avsette midler til forsknings- og utviklingsarbeid som et ledd i nyskappingsprosessen. Denne regjeringen utvider mulighetene til det. Vi vet hvor opptatt mange – både i Enoksens hjemfylke og i mitt eget – er av å øke investeringene i samferdsel som et ledd i distriktspolitikken. Denne regjeringen gjør det. Vi vet hvor opptatt de ikke minst i distriktkommunene er av en styrking av kommuneøkonomien. Det vil bli en slik styrking med det budsjettet som nå kommer, både ved at en større skatteinngang enn forventet i 2001 ikke trekkes inn, og ved at en lavere prisprognose og forhåpentligvis også en lavere rente neste år betyr en kraftig reell styrking av kommuneøkonomien. Det hadde vært hyggelig om også disse sidene ved distriktspolitikken hadde vært nevnt.

Når det gjelder landbruket, vet representanten Enoksen at Regjeringen har sagt at den skal gå gjennom skatte- og avgiftsreglene med sikte på forbedringer som gjør at målsettingen om en inntektsutvikling i landbruket skal holde tritt med andres inntektsutvikling.

Når det gjelder utbytteskatten, som Senterpartiet nå tar opp – og representanten Enoksen har sammenlignet Bondevik I med Bondevik II på en del områder – må jeg få lov til å nevne at da Enoksen satt i regjering, var han og hans finansminister veldig klart *mot* utbytteskatten. Nå er det tydeligvis *for* den.

Jens Stoltenberg (A): På meg virker det som om statsminister Bondevik alminneliggjør bruken av kabinettsspørsmål, både i sine kommentarer her i dag og i den offentlige debatten i mediene.

Det som statsministeren åpenbart ikke fullt ut tar innover seg, er at problemet vi nå ser, er at de partiene som dannet flertall for en ny regjering, ikke greier å danne flertall for et nytt budsjett. Da er vi i den situasjonen at det strengt tatt er flertall *for* Regjeringen, men det er *ikke* flertall for Regjeringens politikk. Det er et problem for landet, det er et problem for Regjeringen, og det er også et problem for Stortinget, for da havner vi i den situasjonen at det ikke er i denne sal det avgjøres hva slags budsjett vi skal ha, og avgjøres hva slags regjering vi skal ha, men det er Fremskrittspartiets gruppemøte som avgjør om Bondevik-regjeringen fortsetter og om budsjettet blir vedtatt. Og det er ikke noen god situasjon å komme i. Det skyldes at Regjeringen ikke har gjort den jobben som er en av de viktigste oppgavene til en regjering, nemlig å sikre et flertall bak et budsjett. Det har man ikke lyktes med, og så har man istedenfor valgt et svært uvanlig virkemiddel for å få vedtatt et budsjett, nemlig kabinettsspørsmål.

For øvrig er statsminister Bondeviks fremstilling av budsjettene og sammenligningen med Arbeiderpartiet svært misvisende. Utgangspunktet var jo at da den nye regjeringen kom inn i regjeringskontorene, justerte den mange anslag og fikk om lag to milliarder ekstra kroner. Disse to milliardene brukte de først og fremst på lavere skatter for de aller rikeste. Arbeiderpartiet har brukt de pengene på lavere skatt for dem som har minst. Derfor er det slik at vårt budsjettopplegg innebærer lavere skatt for dem med lave inntekter, sammenlignet med regjeringspartienes budsjettopplegg.

Bondevik brukte ikke én eneste krone for å øke bistanden, selv om han hadde 2 milliarder kr ekstra til disposisjon. Når bistandsbudsjettet er der det er, skyldes det at Arbeiderpartiet innenfor vesentlig trangere rammer prioriterte bistand så høyt som vi gjorde. Det samme gjelder for fattigdom og mange andre områder. Vi må sammenligne likt med likt, og det er det statsministeren ikke gjør.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Når en hørte manges utsagn om hvordan det ville gå med en regjeringens bistandspolitikke hvis Høyre var med, synes jeg kanskje en nå kunne gi litt kreditt for at vi har oppnådd at Samarbeidsregjeringen, hvor Høyre er med, opprettholder tidenes høyeste bistandsbudsjett, som nå går opp til 0,92 pst. av brutto nasjonalinntekt.

Når det gjelder skatter, er det vel egentlig mer interessant å se på en husholdnings belastning med hensyn til skatter og avgifter totalt sett. Og når det gjelder skatter og avgifter, er det et faktum at samarbeidspartiernes opplegg kommer bedre eller likt ut for alle inntektsgrupper målt mot Arbeiderpartiets.

Så til spørsmålet om bruk av kabinettsspørsmål: For det første undres jeg litt over det Stoltenberg sa om at saker avgjøres i gruppemøter. Systemet er jo slik her i Stortinget at partiene har sine gruppemøter. Det er i realiteten der standpunkter blir tatt, enten det gjelder budsjetter eller hvilke regjeringer vi skal ha, før en så samles i salen til votering. Dette er jo en del av Stortingets system. Det er ikke det minste oppsiktsvekkende.

Jeg er heller ikke ute etter å alminneliggjøre bruken av kabinettsspørsmål. Jeg hører noen sier at det ville være et nederlag og til og med ydmykende, ifølge Kristin Halvorsen, om en skulle få vedtatt et budsjett ved hjelp av kabinettsspørsmål. Nå kan vi ikke vite utfallet av en avstemning før den er avholdt, men det som ville være et nederlag, var om det ikke ble vedtatt et budsjett som en regjering kan ta ansvaret for. Kabinettsspørsmål er et virkemiddel i vårt parlamentariske system som selvsagt ikke skal brukes for ofte. Det er jeg enig med Stoltenberg i. Det er et alvorlig og sterkt virkemiddel. Men er det noe saksområde som har et omfang som kan tilsa en slik bruk, må det vel være helheten i budsjettet. Det er bare de siste årene en har hatt denne muligheten. Jeg husker godt tidligere statsministre som var opptatt av at en burde hatt et slikt virkemiddel når det gjaldt helheten i budsjettet, i en tid da en ikke hadde det. Kabinettsspørsmål skal ikke brukes i utide, men det er et parlamentarisk virkemiddel som selvsagt er der for å kunne brukes.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Jens Stoltenberg (A): Med noen svært få unntak er statsbudsjettet det viktigste dokumentet en regjering legger fram. Derfor vil regjeringen normalt legge stor vekt på å sikre seg flertall bak sitt budsjettforslag. Det har den sittende regjering ikke greid. Det er ikke et flertall i Stortinget som stiller seg bak budsjettforslaget fra Regjeringen. Likevel må vi regne med at det blir vedtatt et budsjett senere i dag, og det skyldes at Regjeringen tvinger Stortinget til å gjøre et vedtak som det strengt tatt ikke er flertall for i Stortinget. Det gjøres ved å true med å gå av få uker etter at Regjeringen tiltrådte. På den måten vil Fremskrittspartiet, hvis de bøyer av og stemmer for budsjettforslaget etter at det er stilt kabinettsspørsmål, bli tvunget til å stemme for et forslag partiet egentlig er imot. For eksempel blir Fremskrittspartiet tvunget til å stemme for et budsjett som gir høyere skatter og avgifter for alle med lave inntekter og høyere avgifter på grenseutsatte varer enn de ville fått ved å stemme for Arbeiderpartiets budsjettforslag. Det er ikke riktig, slik Bondevik sa, at hvis man ser både skatter og avgifter samlet, så er regjeringspartienes opplegg bedre for dem med lave inntekter. De med lave inntekter kommer bedre ut med Arbeiderpartiets opplegg enn med regjeringspartienes opplegg når vi ser på skatter og avgifter. Da må vi sammenligne de ulike forslagene slik de ligger i finansinnstillingen.

Det betyr at det kan bli flertall for et budsjett, men egentlig ikke flertall for den politikken som ligger i budsjettet. Trusselen om regjeringskrise gjør at vi opplever at det er flertall for at Regjeringen blir sittende, men ikke flertall for Regjeringens politikk. Det har selvsagt hendt før at en regjering stiller kabinettsspørsmål, men det er svært uvanlig at det skjer bare noen få uker etter et regjeringsskifte, og det har knapt skjedd at det er stilt kabinettsspørsmål på et statsbudsjett. Derfor opplever vi nå noe som i det minste er unormalt, men det er også uheldig. Et budsjett skal ikke bare vedtas, det skal også gjennomføres.

Det skal følges opp med store og små budsjettendringer, og det skal danne grunnlaget for det reviderte nasjonalbudsjettet til våren. Mulighetene for en trygg, forutsigbar og ryddig gjennomføring av budsjettet blir mindre når det er vedtatt ved hjelp av en trussel om regjeringskrise, enn når det er forhandlet fram av et flertall som faktisk støtter det økonomiske opplegget for neste år.

I Bondevik-regjeringens budsjettforslag videreføres viktige deler av arbeiderpartiregjeringens budsjettforslag. Det gjelder bl.a. satsingen på utbygging av eldreomsorg og opptrapping av innsats innenfor psykiatri og kreftomsorg. Det er selvsagt Arbeiderpartiet glad for, og ikke minst er vi glade for at regjeringspartiene har valgt å beholde den økonomiske rammen i Arbeiderpartiets budsjettopplegg. Regjeringen har ikke lagt opp til å øke bruken av oljepenger i forhold til det arbeiderpartiregjeringen la opp til. Det er et klokt valg av Regjeringen, som har Arbeiderpartiets støtte, fordi vi da legger opp til rentenedgang. I dag er rentene om lag dobbelt så høye i Norge som i våre naboland, og ved å beholde de rammene vi la opp til i det økonomiske opplegget, kan vi regne med at vi kan se til dels klar rentenedgang i løpet av de nærmeste månedene og det nærmeste året.

Men det er også viktige deler av regjeringspartienes budsjettopplegg vi mener går i feil retning. For eksempel var det åpenbart feil av regjeringspartiene å gå inn for å gjeninnføre egenandeler på blå resept for eldre og uføre, noe Arbeiderpartiet hadde foreslått fjernet i sitt budsjettopplegg. Heldigvis har stortingsflertallet presset regjeringspartiene til å ombestemme seg, og snu, og likevel gå inn for å fjerne egenandeler på blå resept for eldre og uføre.

Når man gikk gjennom budsjettet etter regjeringsskiftet og så at det var foreslått noe høyere skatter og noe lavere utgifter på en del områder, slik at man kunne disponere om lag 2 milliarder kr ekstra uten å øke bruken av oljeinntekter, var det skuffende å se at regjeringspartiene i all hovedsak valgte å bruke disse ekstra pengene til å gi lettelser til dem som har aller mest fra før. Arbeiderpartiet har brukt de samme pengene til å gi mer til dem som har minst fra før. Derfor inneholder vårt budsjettforslag lavere skatt for dem som har lav inntekt.

Regjeringspartiene var i vår og i valgkampen med på å love å gjøre vedtak om å øke stipendandelen i forbindelse med reformen av høyere utdanning til nesten 40 pst. – 1 000 kr mer i måneden. Det forslaget og det løftet har de nå gått bort fra, og bryter et tydelig og klart løfte som er gitt til landets studenter. Problemet med det er dels at studentene får mindre, men ikke minst at det blir vanskeligere å gjennomføre den reformen av høyere utdanning som skal gjenreise heltidsstudenten, og sørge for at man raskere får avlagt eksamen, ved at man kutter i studiefinansieringen, slik regjeringspartiene har lagt opp til.

Det er også skuffende at man tar bort Arbeiderpartiets forslag om gratis lærebøker i den videregående skolen. Man lover i stedet et stipend, men fremmer ikke noe forslag om det, så der er det et rent kutt.

Det er alvorlig at regjeringspartiene kutter omfattende i distrikts- og næringspolitikken. Vi ønsker nyskaping, vi ønsker nyetableringer, og vi ønsker nye virksomheter og nye bedrifter over hele landet, ikke minst i Distrikts-Norge. Når det da kuttes omfattende i de virkemidlene som bidrar til nyskaping og nyetablering, får vi mindre av det, og da hjelper det lite med små justeringer i kommuneopplegget eller mikroskopiske justeringer på veibudsjettet. De kuttene vi nå ser i næringspolitikken og i forskning til bl.a. utvikling av nye virksomheter, er alvorlige for Distrikts-Norge, og de er alvorlige for mange, mange bedrifter som er i en oppstartingsfase.

Og så synes jeg det er skuffende at på tross av at Høyres leder Jan Petersen skriftlig i et brev til LO så sent som i august garanterte for fradraget for fagforeningskontingent – som er en fordel 1,5 millioner lønnstakere har, og som er et bunnfradrag, et minstefradrag, for veldig mange lønnstakere – har man altså i det første budsjettåret valgt å gå bort fra det Høyre skriftlig lovte, nemlig å øke dette fradraget. De har kuttet det med 900 kr, ja faktisk truet de med å fjerne det helt. Det har en dårlig sosial profil, men først og fremst er det jo et åpenbart og veldig urimelig brudd på et skriftlig løfte fra en partileder til landets største lønnstakerorganisasjon. Alle de andre lønnstakerorganisasjonene er også opptatt av det samme. Og det borger ikke for noe godt inntektspolitisk samarbeid når Høyre skriver én ting i valgkampen – lover det skriftlig – og så bare noen uker etterpå halverer fradraget og truer med å fjerne det helt. Det er dårlig inntektspolitikk, og det er dårlig fordelingspolitikk, for det er et minstefradrag for 1,5 millioner lønnstakere.

Jeg mener også det er et problem det Regjeringen har gjort med forsvarsbudsjettet. Den beholder våre rammer, og strengt tatt skulle Arbeiderpartiet være glad for det. Problemet er bare at regjeringspartiene har forespeilet Forsvaret mange ekstra milliarder kr, og den alvorlige feilen vi gjorde med Forsvaret på 1990-tallet, var jo nettopp at stortingsflertallet lovte Forsvaret mange milliarder. Så baserte Forsvaret seg på det, lagde investeringsplaner, gjorde innkjøp og lagde en struktur basert på de løftene stortingsflertallet kom med – men så kom ikke pengene. Nå er regjeringspartiene i ferd med å gjøre akkurat det samme. Høyres landsmøte vedtok en resolusjon der de snakket om at Arbeiderpartiets forsvarspolitiske opplegg var å gå tilbake til det brukne geværs politikk og var en trussel mot landets sikkerhet. Det var altså et forsvarsopplegg basert på de bevilgninger og den strukturen vi la opp til, og nå har regjeringspartiene lagt opp til nøyaktig samme bevilgningsforslag. Problemet er bare at de har lovt så veldig mye mer. Det skaper usikkerhet, det skaper mangel på forutsigbarhet for Forsvaret, og derfor må regjeringspartiene bestemme seg.

Det er denne mangelen på besluttsomhet, både i forhold til de store linjer om hvem man skal samarbeide med her i Stortinget, men også i mange enkeltsaker, som skaper problemer for den sittende regjering.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Oddvard Nilsen (H): Først og fremst må jeg få lov å si til representanten Stoltenberg at jeg tror han må regne om igjen. Jeg tror han må gå inn i skattetabellene og kontrollere sine tall. Jeg tror at det er følgende som er sannheten: at vi er like når det gjelder skatter og avgifter opp til 100 000 kr, og at over 100 000 kr har Samarbeidsregjeringen et bedre opplegg enn Arbeiderpartiet. Jeg ber Stoltenberg sjekke gjennom dette.

Representanten Stoltenberg var opptatt av forutsigbarhet i politikken. Det skal man lytte til når det kommer fra Arbeiderpartiet. For hvis en husker godt, var det slikt at Arbeiderpartiet i budsjettet for 2001 smelte til med historiens største skatteskjerpelse i dette landet. Riktignok fikk sentrumspartiene regulert det ned og justert noe, men uansett var det en skattesmell av dimensjoner.

Så hadde vi valgkamp. Plutselig, midt under valgkampen, oppdaget Arbeiderpartiet at skatt nok var et viktig problem. Da durte de frem med å signalisere nye skattelettelser. Faktisk var flere av Arbeiderpartiets representanter i går oppe på talerstolen og skrøt av de skattelettelsene som partiet nå hadde. Det er ikke rart at noen oppfatter Arbeiderpartiet for å være et meget bevegelig mål for tiden. Det er faktisk vanskelig å forutsi hvor Arbeiderpartiet dukker opp. Det er spennende, men det er ikke særlig forutsigbart.

Men så har jeg et spørsmål til representanten Stoltenberg. I går var det mange representanter oppe på talerstolen og fortalte hvorledes det ville vederfares folket om dobbeltbeskatningen på aksjeutbytte ble videreført. Stoltenberg vet jo at Arbeiderpartiet bare for noen få år siden faktisk gikk imot dobbeltbeskatningen, og at de hadde en kjempesvær begrunnelse for dette. Det var kun SV som var for den. Hva er det som har skjedd siden da? – må jeg få lov å spørre representanten Stoltenberg.

Jens Stoltenberg (A): Jeg tror problemet til regjeringspartiene er at de ikke sammenligner likt med likt, for å si det slik. Det man må gjøre, er å ta hensyn til at med de nye anslagene for skatteinntekter og for utgifter på folketrygden er det mulig å bruke om lag 2 milliarder kr mer på andre områder uten å øke bruken av oljeinntektene. Det er selvfølgelig hyggelig for alle partier som holder seg til handlingsregelen. Da er det mulig f.eks. for Arbeiderpartiet å øke satsen i minstefradraget med ett prosentpoeng, og det betyr en klart bedre sosial profil og lavere skatt for folk med lave inntekter, både pensjonister og lønnstakere. Derfor er det en bedre fordelingsprofil i vårt opplegg enn i regjeringspartienes opplegg. De brukte disse to milliardene ekstra kroner først og fremst til å finansiere lavere skatt for dem med aller høyest inntekt. De 3 000 rikeste menneskene i Norge får om lag 250 000 kr i lavere skatt med regjeringspartienes opplegg. Det synes vi ikke er en spesielt god sosial profil.

Så til spørsmålet om beskatning av aksjeutbytte. Vårt problem var at den skattereformen vi hadde vedtatt i 1992, ble undergravet, ikke mist av de nåværende regjeringspartienes mange forslag til hull og omgørelser. Det gjorde at mange enkeltpersoner kunne forandre inntekten sin fra arbeidsinntekt til såkalt kapitalinntekt, og så ta ut

(Stoltenberg)

store inntekter med 28 pst. flat skatt. Da sa vi: Vel, når den gamle skattereformen er så gjennomhullet, ikke minst av sentrumspartiene og høyrepartiene, så innfører vi en utbytteskatt, og jobber med et bedre system, som gjør at vi får en bedre og mer rettferdig fordeling og sikrer gode rammevilkår for norske bedrifter. Inntil vi har fått det, vil vi beholde utbytteskatten.

Carl I. Hagen (FrP): La meg først si at jeg syntes det var hyggelig at når man har greid å beregne seg frem til et par milliarder ekstra i forhold til det den gamle regjeringen hadde, så benyttet Arbeiderpartiet en del av det til å redusere skattene for de lavest lønnede. Det var noe Arbeiderpartiet glemte i valgkampen. Men jeg vil replisere at det fremdeles er langt unna de betydelige skattelettelserne som Fremskrittspartiet har foreslått for dem med lave inntekter.

Men jeg har to spørsmål til Jens Stoltenberg, bl.a. fra de kravene og ønskene vi fremførte overfor Bondevik-regjeringen under forhandlingene. Det ene dreier seg om gifte pensjonister. Er det fortsatt Arbeiderpartiets syn at det er rettferdig at gifte pensjonister får en grunnpensjon hver på bare 75 pst. av en vanlig pensjon? Hvorfor tviholder Arbeiderpartiet på det å straffe folk som er gift, når det gjelder pensjonsstørrelsen? Der har vi aldri hørt noe annet syn fra Arbeiderpartiet. Vi hadde håpet at Regjeringen ville kommet oss betydelig i møte, men vi har ikke hørt noe om at man vil fjerne den avkortingen på et prinsipielt grunnlag, og at gifte pensjonister skal ha den samme pensjon som andre.

Det andre kravet og ønsket har vi i realiteten i dag fått innfridd, slik jeg forstår det. I Aftenposten i dag står det: «Slipper de private sykehusene fri».

Jeg hadde jo forventet at hvis man først mente dette, hadde det kanskje kommet som et tilbud under forhandlingene, for det lå høyt på vår liste. Men nå kommer det i hvert fall, og det synes jeg er fint. Har Arbeiderpartiet nå lagt bort sin ideologiske motstand mot private sykehus? Når det er gjennomført noe Fremskrittspartiet har kjempet for i 15 år, stykkprisfinansiering under betegnelsen «innsatsbasert finansiering», betaling for en operasjon, aksepterer da Arbeiderpartiet at et privat sykehus skal få den samme betalingen for en operasjon som det de offentlige sykehusene får, fra Rikstrygdeverket? Har man nå tatt et oppgjør med sin gammeldagse sosialistiske ideologi når det gjelder dette, eller står man fast i gamle dagers tenkning?

Jens Stoltenberg (A): For det første tror jeg det er riktig å korrigere det inntrykket som representanten Hagen prøver å skape, at dette med lavere skatt på lave inntekter er noe Arbeiderpartiet har kommet på nå. Det er det tredje året vi nå får vedtatt reduksjoner i skatten på lave inntekter. Arbeiderpartiet fikk til det i budsjettforliket med sentrumsregjeringen for 2000, vi fikk et eget lønnsfradrag som bare slo ut til fordel for lave lønnsinntekter, og vi har nå tre år på rad fått økt minstefradrag og bunnfradrag for dem med lave inntekter, og da det var to

milliarder ekstra til disposisjon, gjorde vi enda mer. Så det er simpelthen helt feil at dette er noe nytt. Jeg kan vise til artikler og foredrag jeg selv har skrevet, om betydningen av å redusere skatt på lave og midlere inntekter, og Arbeiderpartiet har fått gjennomslag for det flere år på rad. Men da vi fikk ekstra penger, var det mulig å gjøre litt ekstra, ikke noe nytt, men forsterke det vi allerede hadde lagt inn både i budsjettet for neste år og i budsjettene de to foregående år, og derfor er det noe vi kommer til å fortsette med i årene som kommer.

Når det så gjelder avkorting av pensjon til gifte pensjonister, er det en ordning som har vært der siden 1967, eller siden folketrygdens morgen, og som har vært basert på en bred politisk enighet mellom alle partier hittil, ut fra at det er noe billigere å dele f.eks. boutgifter på to enn hvis man er enslig. Samtidig ser vi at dette kan virke urimelig for mange, at reglene kanskje ikke er gode nok, og derfor er det ett av de temaene som Pensjonskommissjonen, som nå er nedsatt, har fått i oppgave å se på, og ett av de temaene som Arbeiderpartiet vil drøfte og diskutere om vi skal gjøre noe med, og i tilfelle hva.

Når det gjelder sykehus, har vi tatt i bruk private sykehus såfremt det skjer innenfor de offentlige planer og de offentlige prioriteringer.

Øystein Djupedal (SV): Det er ikke unaturlig når et parti har gått på et valgnederlag som det Arbeiderpartiet gjorde, at man driver med selverkjennelse: Hva skulle man ha gjort annerledes, hva skulle man ha gjort bedre? Og jeg legger merke til at Arbeiderpartiet både gjennom det første budsjettet man la fram etter valgnederlaget og i det som kom etterpå, på viktige felt har justert kursen mer i retning av det SV var opptatt av i valgkampen, og det setter vi pris på. Arbeiderpartiet oppdaget jo plutselig at man ikke har drevet fordelingspolitikk på svært mange år, og har nå gjennom de ekstrapengene som Bondevik-regjeringen kom opp med, kommet med tiltak mot fattigdom. Det setter vi pris på. Man har også nå argumentert klokt rundt hvorfor utbyttebeskatningen er riktig, og det er vi i SV glad for.

På ett felt har man også kommet SV i møte, og det er i synet på statlig eierskap – ikke nødvendigvis at staten skal eie, men i synet på nasjonalt eierskap. Man har i innstillingen skrevet seg sammen med SV og også Senterpartiet, at den fullmakten Bondevik-regjeringen har bedt om, om en storstilt privatisering av store deler av det næringslivet vi har, ønsker man å trekke tilbake.

Men på ett punkt har jeg vært overrasket over talsmenn for Arbeiderpartiet, og det gjelder den siste banken vi har, DnB. Vi har lagt inn et forslag som går på at man må ta en tenkepause før man selger DnB videre ned, rett og slett fordi vi ellers står i fare for overhodet ikke å ha et bankvesen forankret i Norge.

Jeg la merke til at Stoltenberg forrige dagen på TV tok selvkritikk på at man har tillatt Kredittkassen å bli solgt til utlandet, og min utfordring til representanten Stoltenberg er som følger: I tråd med det man nå har sagt i finansinnstillingen, nemlig at man ikke ønsker et stort salg av statens eiendom, rett og slett av frykt for at dette bare skal

havne på utenlandske hender, i tråd med at man nå erkjenner at Kreditkassen ikke burde ha vært solgt, er man nå enig med SV i at det kan være naturlig å tenke seg et mer langsiktig løp for hvordan man skal sikre nasjonalt eierskap, og således ønsker å trekke tilbake også denne fullmakten som er gitt til salg av statens eierandeler i DnB?

Jens Stoltenberg (A): For det første er jeg selvsagt glad for at SV omtaler elementer i vårt budsjettopplegg med en positiv tone, det er alltid hyggelig.

For det andre er det ikke slik at det er noe nytt at vi har tiltak for bedre, mer rettferdig fordeling og for å hjelpe de økonomisk vanskeligstilte. Det var det i fjorårets budsjett, og det var det selvsagt i det budsjettet vi la fram for neste år. Hvis man tar med den milliarder vi satte av til billigere og flere barnehageplasser, lå det om lag 3 milliarder kr i vårt opprinnelige budsjettforslag som var til fordel for dem som har det vanskelig – det handler om boligtiltak, det handler om arbeidsmarkedstiltak, det handler om å hjelpe uføre og sykmeldte tilbake i arbeidslivet, og det handler om lavere skatt for dem med lave inntekter. Da vi så fikk ekstrapenger, er vi over 4 milliarder. Da har vi hele tiden lagt inn 1 milliard til barnehagesatsing. Men enten man regner på den ene eller andre måten, er det betydelige midler i vårt opprinnelige budsjettforslag til kamp mot sosial urettferdighet, til å hjelpe dem som har det vanskeligst, og det er enda mer penger nå, fordi det simpelthen er mer penger til disposisjon.

Når det gjelder Kreditkassen, har jeg vel ikke sagt at jeg angrer på det vi gjorde. Det som var poenget mitt med å vise til Kreditkassen, er – og det håper jeg alle har lært – at selv om en tredjedel formelt sett er nok til å sikre mot oppkjøp, vet vi at det reelt sett ikke nødvendigvis er nok. Og vi mener at hver bedrift må vurderes for seg. Det fins argumenter for å slippe inn privat kapital, det fins argumenter for børsnotering, men det fins også argumenter for å sikre et sterkt statlig eierskap, for bl.a. å sikre en nasjonal forankring av bedriftene. Og det jeg har advart mot, var det inntrykket som i hvert fall mange i Regjeringen nå skapte, at man burde gå ned til en tredjedel i Hydro – det foreslo man faktisk – og en tredjedel i Statoil. Da er jeg redd for at neste skritt er at det blir et press på fullt utsalg, og det vil være uheldig for Norge.

Jon Lilletun (KrF): Historieskriving er ikkje enkelt verken på kort eller lang sikt. Då Stoltenberg-regjeringa la fram budsjettet sitt, hadde ein gjort noko med toppskatten. Det var i samsvar med valkampen, og det var bra, men ein hadde gjort lite med dei lågaste inntektene. Det var ei skjerpning på dei lågaste inntektene. Ein prioriterte altså toppskatten og å regulere den framfor dei lågaste inntektene. Det hadde ein moglegheit for. Det er ikkje slik som Stoltenberg seier, at han ikkje hadde pengar til disposisjon. Ein regulerte fyrst toppskatten – det er ei historisk sanning.

Stoltenberg har stor tillit til Finansdepartementet, og det er det ofte grunn til. Her har vi ein tabell som viser «Beregnaede fordelsvirkningar av Regjeringspartienes

justerte skatte- og avgiftsopplegg målt ift. referansesystemet og APs justerte forslag.» Her går det fram at på dei to lågaste går det ut likt, i null, og elles er det fordel med regjeringspartia sine forslag. Det er altså ein tabell frå Finansdepartementet. Stoltenberg kan få låne han etterpå. Hans framstilling her må vere feil, elles må vi få uavhengige til å sjå på dette.

Så vidare på historieskrivinga: Då Stoltenberg overtok regjeringsmakta, var det fyrste han gjorde, å skjere ned SND meir dramatisk i distriktstiltaka enn det er gjort frå denne regjeringa. Det høyrer vi ingenting om no.

Så til det med 34 pst. Kva var realitetane då dei presenterte Telenor før sommaren? Då måtte ein på under to vekers varsel få nedskrive statens del til 34 pst., elles ville Telenor ikkje kunne verke i ein internasjonal marknad. Då var det livsnødvendig. Mange av oss syntest det var ei uansvarleg kort behandlingstid. Vi gjorde det likevel ut frå regjeringas klare naudskrik om at vi måtte få gjort det.

Eg synest at langsiktigheit er bra, eg synest minne er noko ein skal koste på seg. Det synest eg òg representanten Stoltenberg skulle gjere i dette tilfellet.

Jens Stoltenberg (A): For det første vedkjenner jeg meg 100 pst. at vi har hevet det som kalles innslagspunktet for toppskatten. Jeg mener at det var feil at man startet å betale toppskatt på 289 000 kr. Jeg mener at toppskatt er noe som bør begynne å virke i hvert fall over gjennomsnittsinntekt, og derfor har vi nå hevet innslagspunktet slik at det i hvert fall kommer over en gjennomsnittsinntekt. Så er det selvsagt svært mange som tjener mindre enn gjennomsnittet, og derfor har vi gjennom flere år, også i budsjettet for 2002, foreslått økte minstefradrag – økte fradrag for dem med lave inntekter.

Det er bl.a. et poeng der som regjeringspartiene overser. Det er at de for det første har en lavere sats for minstefradraget og for det andre halverer fradraget for fagforeningskontingent, som er 900 kr i fradrag, og som kommer 1,5 millioner lønnstakere til gode. Det er også å kutte et minstefradrag som har en uheldig sosial profil.

Basert på de beregninger vi har fått, er det altså ingen tvil om at det at vi har høyere sats for minstefradraget, selvsagt gir en bedre fordelingprofil enn hvis man har en lavere sats for minstefradraget, slik regjeringspartiene har lagt opp til.

Mitt poeng når det gjaldt bistand, var det paradoksale at Regjeringen – som skryter av bistandsinnsatsen sin – på tross av at ulike endringer i anslag på skatteinntekter og utgifter på folketrygden gjør at de kan øke bruken av penger over statsbudsjettet med 2 milliarder kr uten å bruke mer oljepenger, ikke bruker én ekstra krone av de 2 milliardene på bistand, de bruker dem først og fremst på lavere skatt til dem som tjener aller mest. Det sier noe om politiske prioriteringer og veivalg som ikke er i tråd med det Kristelig Folkeparti i hvert fall pleier å smykke seg med.

Morten Lund (Sp): Arbeiderpartiet er i denne debatten så ivrig som bare nyomvendte kan bli. Man har ropt

ut sin indignasjon over kutt i distriktsstøtte og lite skattelette til dem nederst ved bordet. Endog kutt i landbruks-overføringene har man beklaget. Og det har vært uvant overraskende og gledelig. Det vil vise seg om det varer.

I Stoltenberg-budsjettet for seks uker siden gav man andre signaler. Kuttet i toppskatten var fire ganger kuttet i minstefradraget. Og Foss maktet ikke mer toppskattelette faktisk, men han fordoblet urettferdigheten ved å fjerne utbytteskatten. Stoltenberg kuttet også i distriktsstøtte, men bare halvparten av det Foss gjorde.

For ett år siden startet Finnmarks-opprøret. Folk var skremt over at Arbeiderpartiet ville modernisere bort hundrevis av viktige arbeidsplasser. Denne prosessen går fort nok, sier Høyre-statsråden i dag, og da er det klart at da går det fort. Arbeiderpartiet sentraliserte eierskapet til sykehusene, Arbeiderpartiet solgte Kredittkassen og Arbeiderpartiet delprivatiserte Statoil. Dette gikk fort, men det var med solid støtte fra Høyre og Fremskrittspartiet. Arbeiderpartiet nullet ut det positive i den nye landbruks-politikken, og det var ikke bare med støtte, men med applaus fra Høyre og Fremskrittspartiet.

På denne bakgrunn vil jeg spørre representanten Stoltenberg: Er det en varig eller bare en midlertidig omvendelse vi er vitne til?

Jens Stoltenberg (A): Arbeiderpartiet er ikke omvendt, og derfor er det verken varig eller midlertidig. Vi står på de verdiene og den politikken vi hele tiden har stått for. Det er helt i tråd med vår politikk gjennom mange år å bidra til jevnere fordeling og å bidra til en aktiv distriktpolitikk. Derfor er jo også Norge blant de land i verden der vi har greid å opprettholde bosettingen i distriktene i større grad enn omtrent noe annet vestlig industriland, og derfor er vi også blant de landene i verden som bruker mest på å opprettholde bosetting og sysselsetting i distriktene, og det har ikke minst Arbeiderpartiet vært med på å sikre. Og derfor er også Norge blant de land i verden som har den jevneste inntektsfordelingen og den laveste andelen fattige. Problemet er selvsagt at for dem som har dårlig økonomi, og for dem som har det økonomisk vanskelig, er det en svært dårlig trøst at det er færre av dem i Norge enn i de fleste andre land. Derfor er det ikke noe argument for å redusere innsatsen for dem som har det økonomisk vanskelig, at det er verre i andre land. Tvert imot, det er desto viktigere at vi også løser de fattigdomsproblemene vi har i Norge. Når vi har sørget for at såpass mange har det bra, må vi også greie å løfte mindretallet. Det har Arbeiderpartiet ment lenge, og det vil Arbeiderpartiet selvsagt fortsette å mene.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Oddvard Nilsen (H): Samarbeidspartiens forslag til statsbudsjett innebærer en ny kurs for Norge.

Etter få uker i regjeringskontorene har Samarbeidsregjeringen fremmet endringer i budsjettet som markerer at en nå tar de første skrittene for å ruste Norge for en ny fremtid:

- Vi har signalisert at vi på en lang rekke områder ønsker lavere skatter og avgifter, noe som øker den enkelte valgfrihet og samtidig bedrer rammebetingelsene for næringslivet og trygger arbeidsplassene.
- Det statlige eierskapet skal reduseres og samtidig profesjonaliseres.
- Offentlig sektor skal moderniseres for å gi oss alle bedre service og mer velferd.
- Innsatsen overfor dem som har det vanskeligst, skal styrkes.
- Skolen skal bli bedre.
- Det skal satses offensivt på å bedre miljøet.
- I tillegg videreføres økningene innenfor helse, barnehager, eldreomsorg og bistand.
- Det er også grunn til å merke seg at i løpet av 2002 fjernes både investeringsavgiften, utbytteskatten og flypassasjeravgiften.

Dette for å nevnte noen områder og tiltak der Samarbeidsregjeringen vil stake ut en ny kurs.

Samarbeidsregjeringen har hatt som mål med det fremlagte budsjettforslaget å bidra til en langsiktig og stabil økonomisk utvikling i landet. Regjeringen har derfor lagt til grunn en innfasing av avkastningen på petroleumsformuen som er i samsvar med den vedtatte handlingsregelen. Bruken av oljepengene innfases derfor på en måte som ikke vil skape økt press i norsk økonomi og derved svekke den økonomiske stabiliteten. Regjeringen har med dette lagt grunnlaget for en rentenedgang.

Det fremlagte budsjettet fra Regjeringen har også blitt møtt med positive signaler. Sjefsøkonom Tormod Andreassen i SpareBank 1 Gruppen uttalte følgende om budsjettet:

«Samarbeidsregjeringens forslag til statsbudsjett er en bedring i forhold til forslaget fra Stoltenberg. Dette her bør være positivt for rentene.»

Det motsatte, et for ekspansivt budsjett, ville kunne gi en fortsatt høy rente, eller i verste fall en renteoppgang. Det ville være uheldig, bl.a. fordi høye renter rammer hardest dem som har minst, f.eks. unge i etableringsfasen, i tillegg konkurranseutsatt næringsliv og også kommuner og fylker som har store lån. Det er derfor viktig og riktig at Regjeringen viser fasthet knyttet til handlingsregelen.

Samarbeidsregjeringen vil gjennom sin politikk legge forholdene til rette for økt økonomisk verdiskaping i Fastlands-Norge. Det er helt nødvendig. Våre betydelige gass- og oljeinntekter vil ikke vare evig. Det er derfor viktig å øke den økonomiske verdiskapingen i Fastlands-Norge, slik at denne kan bære velferdsstaten når våre petroleumsinntekter en gang tar slutt.

Samarbeidsregjeringens kursendring tar høyde nettopp for dette gjennom for første gang på mange år å sørge for at den underliggende utgiftsveksten i statsbudsjettet er lavere enn veksten i verdiskapingen i Fastlands-Norge. Dette høres litt komplisert ut, men i dagligtale betyr det at vi får en balanse mellom hva vi skaper og hva vi bruker. Det vil for oss alle være en fornuftig leveregel knyttet til vår private husholdning. Det gjelder selvsagt også for staten som sådan. Det gir trygghet for fremtiden.

Samarbeidspartiene har virkelig forsøkt å få til et flertall som kunne støtte dette budsjettet. Det var i den forbindelse naturlig å henvende seg til Fremskrittspartiet, siden de også støttet skifte av regjering. Det er bare å konstatere at denne gangen var det ikke mulig å få til en slik avtale. Det hadde selvsagt vært det aller beste, både for prosessen og for budsjettbehandlingen her i dag. Men det var altså ikke mulig.

Jeg vil bare understreke så godt jeg kan at selve handlingene ble ført i en ryddig og skikkelig tone, men det var bare å akseptere at avstanden mellom oss i forståelsen av bl.a. de økonomiske virkemidlene var så stor at vi ikke fikk det til.

Finn Martin Vallernes hadde her overtatt presidentplassen

Presidenten: Det blir replikkordskifte

Ranveig Frøiland (A): Ja, vi hørte nett leiaren for det største regjeringspartiet rosa kva regjeringa Bondevik hadde oppnådd på den tida dei hadde regjert. Det er jo jobben til ein parlamentarisk leiar, så det er greitt.

Ein annan del av jobben til den parlamentariske leiaren for det største regjeringspartiet er å få fleirtal for Regjeringa sine saker her i Stortinget, og vi hørte nett Nilsen seia at det hadde han ikkje klart. Det å gå til vedtak av budsjettet utan eit fleirtal, og å måtte truga med kabinettsspørsmål for å få det igjennom, kan heller ikkje vera nokon gunstig situasjon for den parlamentariske leiaren i Stortinget. Så eg vil spørja om han føler seg tilfreds med å ha det på den måten.

Når vi i dag har høyrte statsministeren leggja så stor vekt på handlingsregelen i forhold til bruk av oljeinntektene som han har gjort – og stortingsrepresentant Nilsen gjentok òg nettopp kor viktig det var – og så hørte Hagen, som skal trugast på plass til å vedta budsjettet, seia at denne handlingsregelen synest han ikkje noko om, ser det ut til at slike rundar skal vi òg ha i fortsetjinga, i neste budsjett. Vi skal diskutera kor mykje av oljepengane som skal brukast, og regjeringspartia skal diskutera med eit parti som ikkje tek omsyn til at vi har ein handlingsregel.

Ser ikkje Nilsen at dette er ei utfordring som kan verta vanskelegare og vanskelegare når ein i budsjettssammenheng skal basera seg på støtte frå eit parti som er heilt usamd i det økonomiske opplegget?

Oddvard Nilsen (H): Jeg forsøkte i innlegget mitt å understreke at selvsagt hadde det vært en stor fordel om vi hadde lyktes i arbeidet med å samle flertall for budsjettet her i salen.

Samtidig forsøkte jeg også å si at vi gjorde alt vi kunne. Vi forsøkte, men samtidig må man ha respekt for at avstanden mellom oss var så stor som den var. Jeg er uenig i mye av Fremskrittspartiets tilnærming til økonomisk politikk i Norge. Nå er ikke økonomisk politikk en eksakt vitenskap. Men man er altså uenig med Fremskrittspartiet om bruk av handlingsregelen og det som ligger der – jeg er enig i det. Men samtidig gav vi også

mye i forhandlingene. Representanten Sanner listet i debatten i går opp hva vi la fram. Fremskrittspartiet kunne fått en reduksjon av egenandeler på blå resept, refusjonsordning for sjøfolk, tiltak mot kriminalitet, lavere skatter for dem som tjente minst, momskompensasjonsordning, en endring i ISF-ordningen. Vi åpnet for strukturendringer for å finne en løsning for Forsvaret og åpnet også for en eventuelt bindende avtale sammen med samarbeidspartiene og Fremskrittspartiet. – Så langt strakk vi oss.

Jeg aksepterer fullt ut at det ikke var nok for Fremskrittspartiet, men dette var altså håndverket. Selvsagt skulle vi gjerne fått dette til, men vi mener at vi gjorde så godt vi kunne. Og jeg understreker igjen at det er nok en betydelig uenighet – der er jeg enig med representanten fra Arbeiderpartiet – mellom oss når det gjelder bruken av handlingsregelen, hvor mye penger en kan legge inn i norsk økonomi uten at det får konsekvenser for deg og meg.

Per Sandberg (FrP): Historiske skatte- og avgiftslettelser, sa finansminister Foss i går. Det er også gjentatt i dag. Jeg forbinder det ikke med noe veldig stort kunststykke å klare å få til skatte- og avgiftslettelser når folk i dette landet gjennomgående i 10–15 år har opplevd skatte- og avgiftsøkninger.

Representanten Nilsen pekte i en replikk til representanten Stoltenberg fra Arbeiderpartiet tidligere i dag på de 12 milliarder kr som lå i skatte- og avgiftsøkninger i år, og la på en måte kritikk i det. Da er det interessant å se at de skatte- og avgiftslettelsene som kommer for neste år, ikke gjør annet enn å sette oss tilbake til 2000. Så samlet sett innebærer ikke Samarbeidsregjeringens budsjett – hvis en ser dette over litt tid – noen skatte- og avgiftslettelser av noen betydning for folk i dette landet.

Min utfordring til Nilsen gjelder lovnader. Høyre var ikke det partiet som var mest tilbakeholdent i valgkampen når det gjaldt lovnader. Det kunne vært interessant å høre representanten Nilsen nå sette opp en viss prioriteringsliste overfor det norske folk: Hvilke skatter og avgifter ligger nå høyest på prioriteringslisten for Høyre – eksempelvis for 2003? Skal vi da gjøre noe med dokumentavgiften, boligskatte, skattelettelser for dem som tjener minst? Og ikke minst: Vil Høyre nå følge Fremskrittspartiet f.eks. når det gjelder å fjerne loven om eiendomsskatt? Eiendomsskatt går jo nå som en farsott over hele landet, kommunene innfører og øker eiendomsskatten, som er en totalt usolidarisk skatt, særlig overfor pensjonister.

Det er også interessant å registrere at representanten Nilsen, som tidligere var leder av samferdselskomiteen, i sitt innlegg ikke nevner samferdsel med ett ord. Mener virkelig representanten Nilsen at det som ligger i Samarbeidsregjeringens budsjett, er en innsats for samferdsel?

Oddvard Nilsen (H): Jeg håper ikke det skal bli min hovedoppgave i dag å gå på talerstolen og rette opp tabellene til de ulike partiene. Jeg har nettopp påpekt at Stoltenbergs fremstilling av skatter og avgifter er feil. Og nå må jeg nok dessverre også gå i rette med Fremskrittspartiet. Det er ikke riktig det som ble sagt når det gjelder

økning i skatten. Det er slik at hvis en samlet bokfører det, er det noe sånt som 6 750 mill. kr, mens skattelettelser i inneværende år er på vel 7 milliarder kr. Så det er rett og slett ikke riktig det representanten fra Fremskrittspartiet påpeker igjen. Man må lese tallene – jeg har dokumentasjonen her, så hvis representanten Sandberg vil ha den, skal han få den!

Når det gjelder hva partiene skal prioritere i neste års budsjett, vil jeg bare si at selvsagt er Høyre opptatt av at man fortsatt skal sørge for at det blir skatte- og avgiftslettelser i Norge. Hva det så skal innebære, er det selvsagt Regjeringen gjennom sine drøftelser, og også relatert til Sem-erklæringen, som skal bestemme. Men det må ikke være noen tvil om at den videre utvikling knyttet til dette vil være slik at også Fremskrittspartiet vil kunne bli fornøyd med retningen. Jeg vil jo tro at når man ser dette i forhold til det budsjettet som Stoltenberg-regjeringen la frem, vil også Fremskrittspartiet finne at dette budsjettet som nå Samarbeidsregjeringen la frem, er bedre. Jeg har også merket meg at representanten Siv Jensen flere ganger har sagt at det er steg i riktig retning. Så i så måte er vi på god vei, men det kunne selvsagt vært mer. Jeg understreker at handlingsrommet vårt for hva vi kunne få til denne gangen, var slik som vi viser til, men i fremtiden skal vi selvsagt sørge for at det også blir tatt steg i riktig retning, men jeg understreker i samsvar med den erklæringen vi står samlet rundt, Sem-erklæringen.

Øystein Djupedal (SV): Det er interessant å høre på Høyres parlamentariske leder, som er såre fornøyd med tingenes tilstand og såre fornøyd med det man her har klart å oppnå i løpet av noen korte uker i regjeringskontorene. Det er bare en liten hake ved det hele, og det er at man altså ikke har flertall. Og når man hører på Oddvard Nilsens innlegg, er jo dette et innlegg som han i prinsippet kunne ha holdt i en hvilken som helst høyreforening eller et hvilket som helst annet organ der det er høyrevelgere og høyremedlemmer til stede.

Det er interessant å legge merke til både hr. Sanner og hr. Nilsen sine innlegg. Jeg opplever disse som rene, gammeldagse Høyre-innlegg holdt fra denne talerstolen i alle år. Man vektlegger akkurat de samme argumentene, men man sitter, etter hva jeg forstår, i det som ikke er en ren Høyre-regjering, men en regjering med flere partier til stede – og med den lille haken, som sagt, at man ikke har flertall. Jeg forbauses over at en parlamentarisk leder for det største regjeringspartiet kan gå inn i stortingssalen og være så frimodig og være så såre fornøyd og til og med prestere å si at man har rustet seg for en ny framtid for Norge. Det høres jo selvfølgelig flott ut – bortsett fra den lille haken at man ikke har flertall.

Mitt spørsmål til representanten Nilsen blir da: Er han bekvem med en regjering som går inn i stortingssalen med et mindretall, som ikke har flertall, og som må bruke kabinettsspørsmål i sitt første budsjett for – etter all sannsynlighet – å tvinge dette på plass? Er han bekvem med å måtte bruke tvangsmidler for å redde sitt første budsjett? Og hvordan ser hr. Nilsen for seg den fremtidige utviklingen når man da har brukt dette tvangsmiddelet en gang

og sannsynligvis vil lykkes med det i løpet av dagens debatt? Er dette et middel man kan bruke flere ganger, eller betyr det at man i vesentlige politiske spørsmål nå vil legge seg enda mer til høyre i håp om å oppnå et bedre samarbeidsklima med det som angivelig er forlikspartnere i dag, nemlig Fremskrittspartiet? Hvordan ser han for seg rent praktisk at man skal klare å håndtere dette fremover? Dette vil jo være en kontinuerlig balansegang mellom ydmykelse og støtte så lenge man har Hagen på slep.

Oddvard Nilsen (H): Jeg trodde innledningsvis at retorikken skulle være den vanlige som vi har hørt fra SV i salen knyttet til at Høyre liksom har fått alt i Regjeringen og de andre partiene ingen ting. Nå modererte nok representanten fra SV seg noe. Sannheten er at når Fremskrittspartiet angriper oss fra den ene siden og Arbeiderpartiet fra den andre siden for dette budsjettforslaget, tror jeg det er riktig som statsministeren uttalte, at vi ligger ganske godt og riktig plassert i midten.

Når det gjelder spørsmålet om bruken av kabinettsspørsmål i salen, vil jeg understreke hva jeg sa i en tidligere replikk. Selvsagt hadde det vært absolutt ønskelig at vi kunne gått i salen med en annen situasjon, hvor vi hadde et flertall. Men jeg understreker at det var det altså ikke mulig å få til innenfor hva vi mente var fornuftig for norsk økonomisk politikk.

Så er det også slik at kabinettsspørsmålsinstituttet jo er der for at det skal brukes. Det er opp til statsministeren selv i hvert enkelt tilfelle å vurdere når han vil bruke det. Jeg synes statsministeren har gitt en ryddig og grei forklaring på hvorfor han i dag mener at dette er et riktig tidspunkt å nytte det på. Jeg har i grunnen ikke noe mer å tilføye til det.

Rune J. Skjælaaen (Sp): I Aftenposten Aften i går stod det en artikkel om at Oslo-skolene får 100 mill. kr mer til drift. Dette skal finansieres ved å selge unna mer av Oslos arvesølv i form av aksjer i kommunens energiverk, for å unngå smertelige kutt.

I Os kommune utenfor Bergen er 90 årsverk truet, dvs. 120 ansatte, grunnet kommunens vanskelige økonomiske situasjon. Der må de skjære ned på tjenestetilbudet, og planlagte rehabiliteringstiltak for eldre er bl.a. skjøvet ut i tid. Og der har de solgt det meste av det som selges kan. I Bergen ligger det forslag om å stenge sykehjemsavdelinger fordi en ikke har midler til å drive disse avdelingene.

Representanten Nilsen sa i sitt svar på en tidligere replikk at de også i fremtidige budsjetter skal prioritere skatte- og avgiftslettelser. Da er mitt spørsmål: Er representanten Nilsen bekymret for den utviklingen en ser i Kommune-Norge, der en må redusere på tjenestetilbudet innen eldreomsorgen? Hvordan tenker Høyre i regjering å møte denne negative utviklingen? Vil Høyre, slik Senterpartiet også har foreslått, eventuelt vurdere dette med gjeldslette til kommunene som en mulig løsning?

Oddvard Nilsen (H): Når man leser gjennom budsjettinnstillingen, ser man at det er nok en noe ulik virke-

lighetsoppfatning mellom Senterpartiet og Høyre og også Samarbeidsregjeringen. Det er vel ikke overraskende for noen.

Når jeg i mitt innlegg snakket om skattene og avgiftene, så er det også slik at det er en verden utenfor Norge. Norge skal konkurrere med andre nasjoner, og jeg er av dem som mener at det er umulig i framtiden å ha et skattesystem som avviker i særlig grad fra de land vi skal konkurrere med. Man kan like det eller mislike det, men det er den realiteten man må forholde seg til. Den eneste måten å gjøre Norge robust på, er faktisk å sørge for at bedriftene i Norge forblir her, og at noen bedrifter kommer hit og etablerer seg. Det gjør de kun dersom rammebetingelsene i Norge er de samme som i andre land. Jeg tror en annen angrepsvinkel på dette bare vil føre galt av sted og vil skape mindre økonomisk utvikling i Norge, stagnasjon, som i aller høyeste grad vil ramme den sektoren som representanten er opptatt av. Det er jo de totale verdiene vi skaper i samfunnet, som samlet sett kan brukes, og som også er de inntektene som kommunene kan få. Til syvende og sist lever vi av å skape noe i dette landet. Og derfor var det så viktig for meg i replikkordskiftet i stedet å understreke at vi må fortsette med skatte- og avgiftslettelse, slik at vi kommer ned på et nivå som gjør at vi er konkurransedyktig som nasjon. Det er angrepspunktet for det hele. Jeg skjønner at en del kommuner sliter. Samtidig må man også være oppmerksom på at denne regjeringen har videreført og også styrket kommuneøkonomien for neste år betydelig, slik at man her faktisk får i pose og sekk. Man har laget gode rammebetingelser for næringslivet, som skaper en god sirkel og øker den økonomiske verdiskapingen i Norge, som i neste omgang gjør det mulig for oss å bruke mer på de sektorene som representanten var opptatt av.

Siv Jensen (FrP): Jeg registrerte at Oddvard Nilsen i en av sine replikker ramset opp det han definerte som betydelige innrømmelser fra regjeringspartiene i forhandlinger med Fremskrittspartiet.

Jeg kan ikke annet enn å undre meg over om det var slik at det kom overraskende på regjeringspartiene i forhandlingene med Fremskrittspartiet at vi faktisk ønsket oss innrømmelser av en slik karakter at vi også var synlige i et eventuelt budsjettforlik. Mener Oddvard Nilsen at det er Fremskrittspartiets jobb i forhandlinger å fremskynde noe som allerede er nedfelt i Sem-erklæringen og Regjeringens tiltredelseserklæring, altså politikk som Regjeringen selv har sagt at de ønsker å fremme for Stortinget? Eller synes Oddvard Nilsen det ville være mer rimelig i en forhandlingssituasjon å gi Fremskrittspartiet gjennomslag for noe Regjeringen i utgangspunktet ikke var enig i, som altså etter en budsjettenighet ville fremstå som noe Fremskrittspartiet presset frem, og derved kunne høste ære for etter at en eventuell enighet var fremkommet?

Når man driver med budsjettforhandlinger, er det viktig at man ikke begrenser seg til symboler, men at man faktisk forholder seg til realiteter. For det er nemlig det budsjett dreier seg om. Det dreier seg om å foreta knall-

harde prioriteringer, slik at man for neste år endrer hverdagen for viktige grupper i samfunnet, for helt vanlige mennesker. Det er derfor kampen om milliardene er så viktig. Synes man da det er rimelig at Fremskrittspartiet skulle være tilfreds og fornøyd med å få lov til å sitte i sandkassen og leke med i underkant av 1 promille av statsbudsjettet? Eller synes man kanskje at det hadde vært mer nærliggende å komme frem til enighet hvis bevegelsesviljen fra regjeringspartiene hadde vært noe større og innrømmelsene noe videre enn det vi så i budsjettforhandlingene?

Oddvard Nilsen (H): Det er vel slik at ordet «betydelig» nok har ulik valør i forhold til hvor man måtte finne seg og hvem som bruker det.

Jeg står fast på at vi gav betydelige innrømmelser. Men jeg innrømmer også at når man etter at Stoltenberg-regjeringen gikk av, hadde tre uker på seg til å snu om på et helt budsjett – og vi gir betydelige skatte- og avgiftslettelse – så var selvsagt rommet som var igjen til også å kunne imøtekomme krav og ønsker fra Fremskrittspartiet, mindre enn det det ville ha vært dersom vi hadde laget budsjettet selv. Jeg ber faktisk om forståelse for at det handlingsrommet var for lite ut fra det Fremskrittspartiet ville. Men det skyldes altså situasjonen, at man bare hadde tre uker. Og jeg synes vi fikk gjort et betydelig arbeid knyttet til det å få lagt om budsjettet. Men rommet som det var mulig å gi noe av, var for lite. Og det var også viktig – og det har vi hatt en diskusjon på tidligere – for denne regjeringen å vise fasthet når det gjelder handlingsregelen. Det er viktig å gi signaler ut i Norge om at denne regjeringen fører en stabil, god økonomisk politikk som gir grunnlag for rentenedsettelse. Det innrømmer jeg ærlig og oppriktig. Det er kanskje heller ikke helt riktig – uten at jeg skal gå inn på det – at det ikke i tilbudet var noe som ikke stod i Sem-erklæringen. Jeg skal ikke gå i detalj på det, men jeg tror at det i ettertid nok vil vise seg at jo, det var det.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Carl I. Hagen (FrP): La meg begynne der Oddvard Nilsen slapp.

Først når det gjelder forhandlingene og det som ble fortalt til media: Det er helt riktig som Siv Jensen påpekte, at regjeringspartiene under forhandlingene – og dette er kommet frem fordi høyrefolk selv har sagt det – kom med et forslag om å gjennomføre en ny finansieringsform for barnehagene 1. august neste år i stedet for året etter. Man kom med tilbud om å gjennomføre nedskjæring av boligskatten over tre år i stedet for fire år. Da sa man at man hadde kommet Fremskrittspartiet i møte ved å flytte 3,6 milliarder kr. Det var bare det at det ikke stod på vår ønskeliste. Det var ikke det vi hadde bedt om, pluss at det ikke hadde noen reell virkning for barnehagene eller noen virkning som berørte folk neste år. I stedet for å ta fra vår lange liste med ønsker – vi hadde gitt dem en meny hvor de kunne velge hva de ville komme oss i møte på – kommer man oss i møte på noe vi ikke

ber om, og så prøver man å innbille stakkars forvilledde journalister at man har vært snill med Fremskrittspartiet. Det måtte da ha vært mye greiere om man hadde sett på vår liste, særlig når det gjelder det jeg sa før i dag: I dag har helseministeren kommet et av våre viktige ønsker i møte, nemlig å åpne for innsatsbasert finansiering også for de private sykehusene. Det hadde gjort inntrykk på oss. Jeg begriper ikke at man ikke kom med det under forhandlingene, men først etterpå.

Så til noe annet Oddvard Nilsen sa. Han sa at handlingsrommet var så begrenset. Staten har 173 milliarder kr i overskudd på sitt budsjett neste år. Vi ville gjerne gi ca. 40 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelser, som vi finansierte med kutt på 20 milliarder kr. Vi reduserte da overskuddet fra 173 milliarder kr til ca. 153 milliarder kr. Landet hadde greid seg fint med et overskudd på 153 milliarder kr. Andre land har jo faktisk underskudd i sine statsbudsjetter, i motsetning til Norge. Alle er sjalu på Norge, for vi har en god økonomi – men vi har et politisk flertall som ikke har oppdaget det, og som later som om vi er noen fattigperer!

Under forhandlingene sa vi at det er ok hvis man ikke kan strekke seg så langt – det har ikke Arve Øverby i VG fått med seg. Vi sa i realiteten at hvis vi i budsjettet for neste år får innfridd endringer på 6 milliarder kr i skatte- og avgiftslettelser til de som har det dårligst i landet, hvis vi får gjort noe for å fjerne egenandeler, får noen flere medisiner på blå resept, så var vi fornøyd med det! 6 milliarder kr – vi kunne redusert overskuddet fra 173 milliarder kr til 167 milliarder kr, så hadde dette vært i boks.

Så snakker man om at man ikke har handlingsrom. Og når det gjelder denne handlingsregelen, er det ingen i denne sal som greier å definere hva det egentlig er. Og her er det jeg snakker om skredder- og veverøkonomene i Finansdepartementet – skreddere og veverer var som sagt de som fikk keiseren til å tro at han hadde så flotte, fine klær når han gikk naken rundt omkring. Det har noen økonomer greid! Jeg skal bare lese litt fra nasjonalbudsjettet – og det er sikkert ikke lurt, men jeg skal gjøre det, sånn at man vet litt om hva dette egentlig dreier seg om – nemlig «Den strukturelle, oljekorrigerte budsjettbalansen», som alle andre her i denne sal styrer etter. Her står det:

«Siden Nasjonalbudsjettet 1987 har Finansdepartementet brukt endringen i den såkalte olje-, rente og aktivitetskorrigerte budsjettbalansen som en indikator for innretningen av budsjettpolitikken. I beregningen av indikatoren ble inntekter og utgifter som antas ikke å påvirke aktivitetsnivået i økonomien, holdt utenfor. Det olje-, rente- og aktivitetskorrigerte budsjettoverskuddet framkom ved å korrigere det oljekorrigerte overskuddet på statsbudsjettet for rentestrømmer mellom staten og Norges Bank og mellom staten og utlandet, for overføringer fra Norges Bank til statsbudsjettet, for inntekter og utgifter som kan knyttes til den aktuelle konjunktursituasjonen (aktivitetskorreksjonen) og for enkelte regnskapsmessige forhold, f.eks. endrede føringsmåter i statsregnskapet.

På kort sikt vil utviklingen i budsjettbalansen i betydelig grad påvirkes av konjunkturutviklingen i norsk økonomi. For å rense budsjettbalansen for effekter av endringer i konjunktursituasjonen, beregnes budsjettvirkningen av at aktiviteten på viktige områder avviker fra trendutviklingen. Denne aktivitetskorreksjonen gir et mål på merinntektene fra skatter og avgifter mv. i forhold til en normal konjunktursituasjon. Det framgår av tabell 3.1 at for hele perioden 1999 til 2002 antas statens skatte- og avgiftsinntekter mv. å være høyere enn om aktiviteten på de enkelte områder hadde fulgt en trendutvikling for de relevante skattegrunnlagene. Korreksjonen for merinntekter fra skatter og avgifter mv. er imidlertid beregnet til å avta og er anslått til 5,1 mrd. kroner i 2002.»

Dette er altså den terminologi resten av denne salen legger til grunn. – Dette var vel krystallklart?

Her har man for 2002 trikset bort 5,1 milliarder kr, som det står, i Stoltenberg-regjeringens budsjett. Fordi skattene og avgiftene er større enn trendutvikling og normalsituasjon skulle tilsi, så skal vi late som om vi ikke har dem. I de foregående år har beløpet som man trikset unna, vært 10 milliarder kr i 1999, 11,7 milliarder kr i 2000 og 6,7 milliarder kr i 2001 – altså reelle skatte- og avgiftsinntekter som kommer inn i statskassen. Og så sier man at man mangler penger – utenom oljepenger, som man ikke kan bruke, for de korrigeres bort, av skredder- og veverøkonomene! Og som jeg spurte om før i dag: Hvis så den internasjonale situasjonen medfører betydelige problemer for norsk eksportindustri, og arbeidsledigheten vokser til 150 000, da er altså denne såkalte handlingsregelen slik at man ikke kan bruke mer penger, verken til skatte- og avgiftsreduksjoner eller til å øke aktiviteten for å få folk sysselsatt. Da er handlingsregelen en regel for handlingslammelse! Og den kan ikke lenger fortsette å være styrende, som den har vært de siste årene. Selvsagt er det slik at det er begrensninger for hva man bør bruke i norsk økonomi av hensyn til rentenedgang og slikt, men at en endring som den vi foreslo, på 1 pst. av budsjettet, ½ pst. av BNP, for å gi litt skatte- og avgiftslettelse til de som har det dårligst i dette landet, skal få noen virkninger totalt på økonomien, er meningsløst – og særlig når sentralbanksjefen har sagt at hvis vi reduserer skatter og avgifter, vil det virke dempende på prisstigningen. Og når man først og fremst styrer etter prisstigningen, er det større grunnlag for å få en rentenedgang.

Og til slutt – på dette området: Hvordan kan det ha seg at når en tidligere regjering kunne bruke 7 milliarder kr til å betale gjeld for Gardermobanen, og når de siste to regjeringene, inkludert den sittende, bruker 18 milliarder oljekroner – for å ta det nøyaktige beløpet: 18 705 000 000 kr – til å slette gjeld i forbindelse med statens overtakelse av sykehus, da regnes ikke det som bruk av oljepenger? Mens når Fremskrittspartiet fremmer identisk forslag om å slette gjelden til bompengeselskapene slik at norske bilister skal slippe å betale bompenger, da blir det kaos i norsk økonomi! Det er altså noe som er helt merkelig et sted.

Jeg sa, i henhold til det første jeg leste, at man korrigerer for virkningen på aktiviteten i norsk økonomi. Da må vi i hvert fall også i Stortinget kunne få lov til å begynne å bruke penger til å kjøpe varer og tjenester i utlandet, uten at det har noen innvirkning på aktivitetsnivået i norsk økonomi. Den faktiske situasjon er at økonomene og Finansdepartementet selv korrigerer for det de selv gjør, men Stortinget må ikke få den samme mulighet, for da vil faktisk kanskje Stortinget begynne å styre økonomien, istedenfor at skredder- og veveøkonomene gjør det. Nå er det på tide at Norges storting tar tilbake styringen over økonomien og legger litt sunn fornuft til grunn. Det er helt klart at bagatellmessige endringer i den totale økonomien ikke får de dramatiske virkningene. Det vet vi også, for når vi ser på regnskapet året etter, er det jo ofte sånn at man har tatt feil med både 10 milliarder kr og 15 milliarder kr. Det har altså vært brukt 10 milliarder kr og 15 milliarder kr mer enn beregnet, eller skatter og avgifter har vært mye høyere enn beregnet, uten at det har fått noen innvirkning på økonomien. Så min appell er at nasjonalforsamlingen og regjeringen snart må ta tilbake styringen av økonomien og politikken.

Man sier altså at man aktivitetskorrigerer bort og styrer etter noe som nå kalles det strukturelle, oljekorrigerte budsjettoverskuddet, som det er umulig å etterprøve. Det er akkurat som noen stikker fingeren i luften og sier: Vi anslår at det neste år blir sånn og sånn virkning.

Vi kan etter vår oppfatning ikke tillate at den såkalte handlingsregelen, hvor man begynner budsjettbehandlingen med å si at så mye oljepenger kan vi bruke, er det grunnlaget man setter opp resten av budsjettet på. Vi har et enormt overskudd, og det bør i større grad komme folket til gode gjennom at vi bør kreve noe mindre skatter og avgifter av dem med de laveste inntekter, og så bør vi gjøre noe for syke, uføre og pensjonister. Det er det opplegget til Fremskrittspartiet har hatt som utgangspunkt.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Jens Stoltenberg (A): Innlegget til representanten Hagen nå var et godt eksempel på hvor krevende det må være for regjeringspartiene og Fremskrittspartiet å bli enige om budsjett i årene som kommer. Det var en underholdende harselas med «skredder- og veveøkonomene» i Finansdepartementet. Det var mye som var feil i framstillingen av hvordan budsjettene settes opp og styres.

Men det politisk viktige er jo at regjeringspartiene, og det er jeg helt enig med regjeringspartiene i, har sagt at de skal følge denne regelen, og at det er helt avgjørende for dem. Da må det jo være et problem for et parti som er helt uenig i hovedretningslinjene for den økonomiske politikken, å se for seg at man skal lage budsjettavtaler og bli enig om den økonomiske politikken med partier som har et helt annet syn. Det er det som i og for seg er det politisk viktige budskapet i innlegget fra Hagen, og det er derfor også representantene for regjeringspartiene ser såpass alvorlige ut som de gjør, selv om det er ganske morsomt å høre på Hagen.

Dessuten vil jeg si at det Hagen harselerer med, tross alt er en tradisjon som har gjort at Norge er et av de land i verden det er best å bo i for svært mange – ikke for alle – og som FN har utropt til verdens beste land. Det betyr ikke at det ikke er mangler og svakheter, men det betyr likevel at det er mye vi har fått til i dette landet, noe som henger sammen med at vi bl.a. har greid å føre en ansvarlig økonomisk politikk.

Fremskrittspartiet pleier å hylle en uavhengig sentralbank og pleier å hylle markedet. Den uavhengige sentralbanken og markedet er dypt uenig i det Fremskrittspartiet står for når det gjelder bruk av oljepenger. Man vil sette opp rentene dersom Fremskrittspartiets økonomiske politikk blir gjennomført. Det vil ramme sosialt veldig urettferdig. Det vil ramme bedriftene, og det betyr økte utgifter og økte renteutgifter for hundretusenvis av mennesker i Norge. Derfor er det bra at det Fremskrittspartiet går inn for, nemlig uansvarlig økt bruk av penger, ikke har flertall i Stortinget.

Carl I. Hagen (Frp): Det var hyggelig at Jens Stoltenberg syntes jeg holdt et underholdende innlegg. Det er kanskje ikke så mange underholdende innlegg som kommer fra denne talerstol, så det må vel av og til være all right.

Men han kunne ikke tilbakevise innholdet i noe av det jeg refererte. Jeg leste ordrett opp fra hans eget nasjonalbudsjett, hvor det i tabellen står at det oljekorrigerte overskuddet på statsbudsjettet – det er altså det ordinære – i 2001 var 3 766 mill. kr, mens det han selv har lagt frem i år, er 36 milliarder kr. Det er altså helt feil når man sier at man bare har økt bruk av oljepenger med 7 milliarder kr – det er økt med 33. Men det har noen korrigerert bort, så ikke folk skal oppfatte terrenget i økonomien er.

Jens Stoltenberg snakket om Regjeringens problemer. Når det gjelder det Jens Stoltenberg tidligere sa om bruk av kabinettsspørsmål, er jeg faktisk mer enig med statsministeren enn med Jens Stoltenberg. Det er helt klart, som også tidligere statsminister Willoch erfarte på midten av 1980-tallet, at etter det gamle systemet hadde ikke regjeringen de virkemidler som den etter det nye budsjettssystemet har. Vi ønsker det gamle systemet tilbake – vi tror det var bedre. Men det er helt klart en korrekt historiefremstilling som statsministeren har gitt. Det er faktisk i det parlamentariske styringssystemet, for å ta også det, et virkemiddel for opposisjonen som heter mistillit overfor en regjering. Og en regjering kan sette en sak på spissen ved å bruke kabinettsspørsmål. Jeg synes det er merkelig at flere i Arbeiderpartiet og SV i realiteten på dette området prøver å gi en helt feilaktig fremstilling av det parlamentariske styringssystemet.

Oddvard Nilsen (H): Jeg satte meg faktisk ned i natt og leste grundig igjennom representanten Siv Jensens innlegg i debatten i går. Jeg tror også jeg har lest veldig godt innstillingen fra finanskomiteen knyttet til Fremskrittspartiets økonomiske politikk. Jeg er ingen fagøkonom, men jeg har forsøkt å sette meg inn i og forstå hva

det er Fremskrittspartiet tenker, og hvorfor de kommer til de konklusjonene de gjør. Og hva er så forskjellene som ligger inne? Jo, det er at for Fremskrittspartiet i denne sammenhengen er 39, 19 og 20 de magiske tall. De bruker 20 milliarder kr mer inn i norsk økonomi fra oljefondet i det de foreslår.

Det jeg da sitter og lurer på, er: Når vi nå har laget denne handlingsregelen, som de aller fleste fagøkonomer i Norge meg bekjent synes er god, hva er det viktigste med det? Jeg er altså ikke økonom, men jeg har en del peiling på historie. Jeg vet at det er ganske få land i verden opp gjennom historien som har hatt et betydelig overskudd i sin kapital. Alle de landene har det gått riktig ille med. De har nemlig ikke maklet nettopp det som handlingsregelen legger opp til, å sørge for at man innfaser kapitalen i et fornuftig tempo i forhold til økonomien. Vi kjenner alle til den hollandske syke. Går vi enda lenger tilbake, kjenner vi også til Spanias enorme problemer knyttet til dette. Det viktigste er rett og slett å ha et instrument som sørger for at vi forvalter denne kapitalen slik at kommende generasjoner også får nytte av den, og at den innfases slik at norsk økonomi bevarer sin stabilitet. Da lurer jeg litt på: Når alle andre i denne sal, og økonomer, mener at dette er riktig, kunne det kanskje tenkes at Fremskrittspartiet tok feil?

Carl I. Hagen (FrP): Det heter vel av og til at den som står alene, står sterkt. Og jeg kjenner igjen Oddvard Nilsen fra de voksne i «Keiserens nye klær», som gikk rundt og sa: Han har så nydelige klær.

Vi stilte et artig spørsmål til Finansdepartementet nylig – for det rare er at når vi har fremmet forslag om å redusere bensinprisen i dette land med 2,50 kr i form av å redusere avgiften, har vi fått høre den argumentasjonen som også Oddvard Nilsen nå fremførte, at det betyr å pumpe penger inn i økonomien, for når folk betaler mindre for bensinen, får de mer penger til andre ting, og da er det ille. Nå er altså bensinprisen gått ned på grunn av markedskreftene og lavere oljepris, med ca. 5 milliarder kr på årsbasis. Da skulle man tro at de som er så livredd for å redusere bensinprisen i form av å redusere bensinavgiften, ville gjøre noe, men det gjør man ikke. Svaret er at lavere bensinpriser isolert sett vil bidra til å bedre husholdningenes kjøpekraft uavhengig av hva som ligger bak nedgangen i bensinprisene. Innenfor en fastsatt budsjetttramme vil imidlertid en reduksjon i bensinavgiften måtte motsvares av lavere utgifter eller økte skatter og avgifter på andre områder. Vi tenker litt mer sunn fornuft. Hvis vi reduserer bensinavgiften, reduserer litt på dokumentavgiften, litt på arveavgiften, litt på en del andre avgifter, f.eks. på alkohol, vil virkningene i samfunnet være at folk får noe bedre råd, akkurat som de nå også får. Hvorfor må man korrigere for noe hvis folk får bedre råd fordi avgifter er nedsatt, mens man ikke gjør noe når folk får bedre råd fordi enkelte varer blir billigere? Og når vi sier at lavere alkoholavgifter faktisk ville medført redusert grensehandel og etablering av og kanskje en sikring av arbeidsplasser i Østfold, Hedmark og andre steder, er det altså en eller annen som kommer

og sier at da blir det galt. Vi bruker faktisk litt sunn fornuft, og vi har ikke hørt noen logisk forklaring i forhold til det systemet som man styrte etter tidligere, hvor det var det reelle terrenget i økonomien som styrte, og ikke et kart som var laget av noen økonomer. Da gikk det også relativt bra.

Kristin Halvorsen (SV): Statsministeren har stilt kabinettsspørsmål, som Fremskrittspartiets leder Carl I. Hagen behendig unngår å svare på i sitt innlegg. Isteden bruker han taletiden til en voldsom raljering – og ikke uten poenger – om den såkalte handlingsregelen. Men det er vel ingen i denne salen som er i tvil om at Fremskrittspartiet og Carl I. Hagen kommer til å stille seg slik at regjeringen Bondevik fortsetter når denne dagen er over – og dermed kommer Carl I. Hagen og Fremskrittspartiet til å stemme for hele denne handlingsregelen som er så utrolig latterlig. Da er det vel keiser Carl som kanskje står der uten klær når kvelden er over!

Jeg synes faktisk det er ganske interessant for velgerne å se hva det nå er Fremskrittspartiet bruker sin makt til, når det er slik at de i løpet av kvelden skal redde regjeringen Bondevik. Fremskrittspartiet har gått ut i vifteformasjon med en voldsomt lang rekke krav til denne regjeringen, og har fått igjennom veldig lite. Men Fremskrittspartiets regi for i dag dreier seg først og fremst om at de selv skal få ha oppmerksomheten, om at Carl I. Hagen skal få komme på TV når han har lyst, og ikke om noen krav som er fryktelig viktige for mange velgere. Mange velgere har troen på at hvis man stemmer på Fremskrittspartiet, får man gjort noe med pensjonene. Hvis Fremskrittspartiet ville at det skulle vært gjort noe med pensjonene, var det vel det, og ikke en ydmykelse fra eller en maktdemonstrasjon av Fremskrittspartiet, som var det viktige. Men noe slikt krav har ikke kommet i Hagens innlegg. Hvis det er slik at dagens pensjonsregler er et ran av gifte pensjonister, hvorfor kommer ikke Fremskrittspartiet med et krav om at det skal rettes opp, for at de skal kunne stemme for Regjeringens budsjett? Det kravet kommer ikke. Dette er et skuespill, og jeg håper at velgerne til Fremskrittspartiet forstår at det ikke er resultatet for velgerne som teller for Fremskrittspartiet, men til enhver tid å være i oppmerksomhetens sentrum.

Carl I. Hagen (FrP): Kristin Halvorsen tar nå like mye feil i det meste av det hun nå sier, som hun tok da hun sa at hun ikke trodde at bombingene av Afghanistan ville gi positive resultater. Jeg tror faktisk at våre velgere har satt stor pris på at vi under forhandlinger med regjeringspartiene nettopp har stått veldig klart fast på

- at vi må oppnå noe reduksjon i og ha som endelig målsetting å fjerne avkortingene av pensjoner for gifte pensjonister
- at vi skulle ha Aricept inn på blå resept
- at vi ikke ville akseptere 3,5 pst. økning i de generelle egenandelene i helsevesenet
- at vi ville ha nettolønnsordninger for rederier og bevare refusjonsordningen for sjøfolk

- at vi ville nulle ut alle avgiftsøkninger som fremdeles ligger i budsjettet
- at vi ikke ville gå inn for skjerping av bilbeskatningen og fjerning av flyttebilordningen
- at vi krevde 1 milliard kr i ekstra skattelettelse for dem med de laveste inntektene
- at vi krevde en reduksjon i elavgiften
- at vi krevde reduksjon i alkoholavgifter for å komme grensehandelen til livs
- at vi krevde mer penger til rettsapparatet, til politiet og til veibygging

Jeg tror faktisk velgerne våre har satt pris på at vi har stått hardt på for å få det til. Og når vi – og her vil man ha Jens Stoltenberg som sannhetsvitne, og delvis Kristin Halvorsen selv – fikk et så dårlig og lite tilbud fra Regjeringen på disse sentrale ting for folk flest, kunne ikke vi gå inn for å støtte budsjettet.

Det er helt klart som Kristin Halvorsen sier, at når statsministeren har stilt kabinettsspørsmål, vil deler eller hovedinnholdet i voteringsgrunnlaget bli utvidet til å dreie seg om noe langt mer enn budsjettet. Og det er klart at når vår gruppe på gruppemøtet i ettermiddag skal drøfte vår votering i kveld – som vi i alle tilfelle skulle ha gjort – vil det enkelte medlem selv avgjøre i hvilken grad kabinettsspørsmålet får påvirkning for stemmegivningen. Men det er faktisk også en hensikt med kabinettsspørsmål som system, og det er også måten i tilfelle å gjøre det på.

Jon Lilletun (KrF): Noko av det gledelege med fleire av innlegga til representanten Carl I. Hagen i dag – og også tidlegare – gjeld omtalen av «skredder og vevøkonomene». Referansegrunnlaget har ikkje vore godt nok hos meg tidlegare, men eg skjønner at det er H. C. Andersen, og den litteraturinteressa og kulturinteressa som vi no plutselig ser i Framstegspartiet, synest eg er ei positiv nyvinning. Så den tek vi med oss, det er ein god ting.

Så har eg lyst til å filosofere litt vidare omkring denne usemja om handlingsregelen. Når det gjeld ein del av dei påpeikingane som representanten Hagen har, er eg einig med Kristin Halvorsen. Det er klart at dei i alle fall isolert sett og enkeltvis kan verke ganske sjølvmotseiande. Men, med ein litt enkel innfallsvinkel, viss det er riktig at det er 20 milliardar kr til som kjem inn i økonomien – det oppfattar eg at ein faktisk er ganske einig om – då vil det jo måtte verte eit problem i forhold til prisar og lønningar osv., på grunn av at vi faktisk nesten har full sysselsetjing. Så viss ein utover handlingsregelen aksepterer 20 milliardar kr inn i norsk økonomi, må jo det vere eit problem òg for representanten Carl I. Hagen og Framstegspartiet. Det synest eg han hoppar lett over.

Til det neste resonnementet: Dei fleste analytikarar – eg skal ikkje seie alle, men dei fleste – dei fleste økonomar, og også Noregs Bank, ser ut til å dele desse vurderingane, så sjølv om det skulle vere slik at Carl I. Hagen har rett, ville vi jo då hindre ein rentenedgang og kanskje til og med på toppen få ein renteoppgang. Ville ikkje det uansett vere beklageleg òg for representanten Carl I. Hagen?

Carl I. Hagen (FrP): Det var hyggelig at representanten Lilletun var fornøyd med at vi refererte til litteraturen. Vi kunne jo også tatt med «En folkefiende» av Ibsen i den sammenhengen, for det er også der veldig mange likhetspunkter. Men vi får først rett om noen år, tenker jeg. Det pleier å ta noen år før vi som regel får rett.

20 milliarder kr inn i økonomien, sier Lilletun, som om det er helt uvesentlig hvilken måte de kommer inn i økonomien på. Det er altså en endring i økonomien på 3 pst. Man snakker som om vi gjør dramatiske ting. Det er 3 pst. i forhold til BNP – 3 pst. endring. Og når det kommer inn i form av lavere skatter og avgifter, hva slags virkning får det på priser og lønninger? Jo, en gunstig virkning, ifølge sentralbanksjefen selv, som har påpekt at lavere skatter og avgifter vil virke dempende på lønninger og priser. Det er klart at prisvirkningen ved lavere avgifter vil være at prisene går nedover, som jo var det alle andre argumenterte sterkt med da man reduserte matvareprisene – vi var med på det. I form av å redusere merverdiavgiften ville man få lavere priser. Det er klart at når vi går inn for avgiftslettelser, så går prisene ned. Og hvis prisene går ned, blir lønnskravene ved vårens tariffoppgjør mindre, fordi alle som går inn i lønnsforhandlinger, vet at det er kjøpekraft etter prisstigning og skatt som er grunnlaget for det enkelte kravet fra lønnsmotakerne. Vi har det tekniske beregningsutvalget som fastsetter inflasjonen, og så regner man ut hvor mye man må ha av bruttolønnsøkning for å få en bedring i sin netto kjøpekraft etter prisstigning og etter skatt. Og når vi da også reduserer skattetrykket, virker det gunstig inn på lønnsoppgjøret, ved at man da kan la være å kreve fullt så høye bruttolønnsøkninger, og da vil man i annen runde igjen få grunnlag for at bedriftene ikke behøver å øke sine priser så mye som følge av lønnsoppgjøret. Så når vi bruker noen oljepenger til å redusere skatter og avgifter, har det bare gunstig virkning både på priser og på lønninger, og det gir bedre grunnlag for rentenedsettelse.

Odd Roger Enoksen (Sp): Det var underholdende å høre på Carl I. Hagen. Jeg må si at jeg forundret meg, etter å ha hørt på beskrivelsen av fortrefeligheten ved å gi gjeldslette til Gardermobanen, gi gjeldslette til tunnel-selskap, over at Framskrittspartiet ikke kunne støtte Senterpartiets forslag om å gi gjeldslette på 12 milliarder kr til kommunene, slik at kommunene blir i stand til å drive en bedre skole, en bedre eldreomsorg, en bedre kommunal helsetjeneste og bedre barnehager. Det har ikke Framskrittspartiet kunnet være med på.

Carl I. Hagen sa i sin svarreplikk til Kristin Halvorsen at Framskrittspartiet hadde stilt tøffe krav i forhandlingene, og at Framskrittspartiet måtte oppnå noe for å kunne støtte budsjettforslaget. Men hva har egentlig Framskrittspartiet oppnådd? Jo, man har oppnådd å få forslag som Carl I. Hagen selv sa skulle bidra til at Regjeringen skulle kunne gjennomføre Sem-erklæringen, og man har fått et tilbud på 580 mill. kr, mens statsministeren i budsjettforhandlingene med Arbeiderpartiet i fjor altså bidro til at det ble flyttet på så mye som 20 milliarder kr.

Da må jeg få lov å stille Carl I. Hagen følgende spørsmål: Hvordan føles det å ha sørget for gjennom regjeringsskiftet at Høyre nå har fått makt til å gjennomføre sin politikk, at det sågar i enkelte tilfeller kan tenkes at Venstre med sine to representanter skal få større innflytelse enn Fremskrittspartiets 26, og at Fremskrittspartiets rolle er redusert til at Carl I. Hagen skal få lov til å holde underholdende innlegg i denne sal fra tid til annen?

Carl I. Hagen (FrP): Først: Når det gjelder Senterpartiets forslag om å sanere kommunal gjeld, er vår hovedbegrunnelse at det er enorm forskjell fra kommune til kommune. Det er mange kommuner som kanskje har gjeld fordi de har bygd et fantastisk flott nytt rådhus eller et digert kulturhus, mens andre kommuner har vært forsiktede og heller bygd ut eldreomsorgstilbud og har dårligere rådhus og dårligere kulturtilbud. Å slette gjelden til alle helt uavhengig av hvordan styringen har vært, ville i høyeste grad være urimelig overfor de kommuner som har forvaltet skattebetalernes penger på en fornuftig måte. Det er en av hovedbegrunnelsene for det. Men det rare er at de som har vært med på å slette gjeld, ikke ser ut til å ha noen reell budsjettmessig begrunnelse for hvorfor sletting av en gjeld er i orden, mens sletting av en annen gjeld er forkastelig.

Så må jeg dessverre gi Odd Roger Enoksen rett: Vi oppnådde veldig lite under forhandlingene, og derfor førte ikke forhandlingene frem. Vi stod overfor det dilemma at hvis vi gjennom en avtale skulle svinebinde oss når det gjelder handlefriheten i komiteenes videre behandling, måtte det være fordi vi under forhandlingene oppnådde noe som monnet, for at vi frivillig skulle stemme for. Det har vi ikke gjort. Jeg tror velgerne er fullt klar over at når man ikke når frem til det absolutte minimum man må ha, blir det ingen avtale. Og det er det ikke blitt.

Så er det da oppstått en situasjon hvor voteringsgrunnlaget er utvidet til også å dreie seg om Regjeringens eksistens. Jeg har merket meg at statsministeren selv har sagt at det er et virkemiddel som ikke kan brukes ofte. Da er det vel egentlig slik at statsministeren setter opp en kvote for hvor mange kabinettsspørsmål som kan stilles, og det er klart at da blir betydningen mindre og mindre, og til slutt kommer man til det siste. Hvis det skulle få noen påvirkning på vår votering i kveld, ville det uansett være artig å ta med seg til senere tider og nye slag. Kanskje vil Regjeringen da være noe mer imøtekompende neste gang vi skal forhandle.

Presidenten: Replikordskiftet er avsluttet.

Kristin Halvorsen (SV): La meg først begynne med å be representanten Lilletun om unnskyldning. Jeg sa at til og med representanten Lilletun hopper når Carl I. Hagen sier hopp. Det kunne bli tolket som om jeg var i tvil om han fysisk sett var i stand til å hoppe. Slik var det selvsagt ikke. Men jeg har oppfattet at representanten Lilletun ikke er noen tradisjonell høyrepolitiker, så jeg tenkte han hadde noen politiske problemer med å hoppe

under regi av Carl I. Hagen. Men det hadde han altså ikke.

Så til noe av det som jeg oppfatter som å være mer spill og spetakkel i norsk politikk enn det velgerne fortjener. Den seansen som vi akkurat har vært gjennom nå, dreier seg ikke om de realitetene som avstemningen ved dagens slutt kommer til å inneholde. Den dreier seg om at vi er i en situasjon der Norge har en Høyre-dominert regjering, og der Carl I. Hagen nå inviterer til en slags kvoteforhandling om hvor mange kabinettsspørsmål som kan stilles i løpet av denne regjeringensperiode.

Det som er interessant, er å se først på hva slags politikk Regjeringen selv fører, og deretter på hva slags regi som Carl I. Hagen tillater. Det er ingen tvil om at dette er en regjering med en Høyre-dominert politikk. De store milliardene er det Høyre som bestemmer. Vi har en regjering med et flertall av Høyre-statsråder, med en sterk mann i finansministerens posisjon, Per-Kristian Foss, som bestemmer de store milliardene i den økonomiske politikken, og så blir det selvsagt noen millioner til statsministerens parti. Det skulle da bare mangle. Vi er i en situasjon der Jan Petersen er utenriksminister og bestemmer den utenrikspolitiske politikken. Det går stort sett ut på å nikke når Bush sier nikk. Så hvis man hopper hjemme når Carl I. Hagen sier hopp, og nikker ute når Bush sier nikk, så sier vel det noe om denne regjeringens selvstendige rolle.

Det som blir Bondeviks rolle, er å få æren av å gå i Stortinget med jamne mellomrom og stille kabinettsspørsmål. Det som dette kan føre til, er fire år med en Høyre-dominert politikk lagt fram fra Regjeringen, en regjering som er helt avhengig av å sitte på Carl I. Hagens nåde, men der spillet blir slik at Carl I. Hagen kan tvinge Regjeringen til å stille kabinettsspørsmål, og dermed stemmer han for en politikk som han i alle andre sammenhenger tar skarp avstand fra og raljerer med så godt han kan. Han kommer i den situasjonen at han har full regi over denne regjeringen, hva de skal snakke om og når, når det skal stilles kabinettsspørsmål og hvor og i hvilke saker, men står helt fritt til å toe sine hender og ikke ta ansvar for den politikken som Regjeringen faktisk fører.

Det er jo en posisjonering som må være behagelig hvis det man først og fremst har på hjertet, er å få være i begivenhetenes sentrum. Men det må jo være et svik overfor Fremskrittspartiets velgere, som faktisk er opp-tatt av resultater, hvorav mange nå hadde tro på at de pensjonene som de er fortvilte over er for lave, faktisk kunne få et løft. Det blåser Carl I. Hagen i. Det er ikke det kveldens votering kommer til å dreie seg om. Kveldens votering kommer til å dreie seg om hvem som har makt over denne regjering, og hvem ikke – ikke hvem som skal få, og hvem ikke. På et eller annet tidspunkt må noen stille Fremskrittspartiet spørsmål, og jeg begynner i dag: Hva får velgerne igjen, annet enn underholdningsverdien og Carl I. Hagen på TV, av å stemme på Fremskrittspartiet? Ingenting! De får bare tilfredsstillelsen ved fortsatt å være rasende over at det faktisk ikke skjer noe i forhold til f.eks. fordelingspolitikken.

Vi oppfatter ikke at det valgresultatet som velgerne gav, var et kraftig folkerop om mer Høyre-politikk. Det som har skjedd fra kommunevalget til nå, er ikke Høyres fremgang. De står på stedet hvil, de. Det som skjedde fra kommunevalget for to år siden og fram til nå, er SVs fremgang og Arbeiderpartiets tilbakegang. Det er de største endringer. Det betyr at man i stedet for dette spillet og spetakkelet burde hatt et storting som konsentrerte seg om noen av de viktigste utfordringene som vi står overfor.

Vi har behov for en betydelig utbygging av de offentlige tjenestene i Norge. Vi står overfor en eldrebølge, og mange vil behøve mye større omfang på tjenestene fra samfunnet. For at vi skal få til det, må vi ha en skattefinansiert velferdsstat, der folk ser at de får noe igjen for de skattepengene de faktisk betaler inn. Jeg tror at mange av velgerne som i år slo i bordet og kanskje valgte høyresiden, er villig til å betale skatt, hvis de bare ser at de får kvalitet igjen. Det gapende paradokset som mange opplever, er jo at man stiller opp for fellesskapet, men at kvaliteten på det man får igjen, er altfor dårlig – på skolen, på offentlige helsetjenester osv. Det er en meget stor utfordring. Men da må vi altså også forsvare det som skal ligge i bunnen, nemlig at hvis man vil ha en velferdsstat der alle har rettigheter, er det lurt og solidarisk å gjøre det i fellesskap – betale inn skatt og få igjen etter behov. I veldig mange andre land betaler jo vanlige mennesker i vanlige jobber, når de legger sammen det de betaler i skatt og i private forsikringer, mye mer enn det vanlige mennesker betaler i skatt i Norge. Noen må snart opp og forsvare at slik skal det være. Men da må det samtidig settes sterke krav til at når det gjelder det vi mener er viktigst for fremtiden, skal det også skje noe. Da må skolen rustes opp slik at standarden på det offentlige tilbudet er minst på høyde med den veldig mange unger er vant til å ha hjemme. Det er det som er signalet på om vi har et fellesskap som kan matche det som går privat eller ikke.

Da må det være slik at hvis man får et funksjonshemmet barn, slipper man å fly til hundre kontorer – nå overdriver jeg litt, men ikke så fryktelig mye – for å få hjelp og støtte i en fortvilet situasjon. Det er ikke en virkelighet som mange opplever.

Da må det være slik at hvis man blir utsatt for en ulykke, fungerer offentlig sektor så ubyråkratisk at man faktisk får den hjelpen man trenger, og ikke må studere alle mulige paragrafer og være mer ressurssterk enn de fleste i denne salen er, for å klare å få ut den hjelpen man trenger. Det betyr at vi må ha en offentlig sektor som kjennetegnes av kvalitet, men som også kjennetegnes av at makt og myndighet flyttes nedover i systemet, slik at det er mulig å bruke hodet og lage fleksible løsninger for dem det gjelder.

Vi tror at mange gjerne vil være med på noe som er viktig for fremtiden. Vi tror at mange er enige med oss i at vi bor i en urettferdig verden. Vi tror at mange er enige med oss i at forsvarspolitikken er noe annet nå etter 11. september enn det vi trodde før. Vi tror at mange er enige med oss i at noe av det viktigste vi kan gjøre for fremtiden, er å føre en miljøpolitikk som er slik at unge-

ne kan overta en verden fra oss som er bedre enn den vi fikk fra våre forgjengere. Da må man gjøre noen langsiktige valg, som setter fremtiden foran nåtiden og morgendagen.

Vi tror at mange velgere er enige med oss i at vi ikke skal ha et fattigdomsproblem i Norge. Men vi skal heller ikke ha et veldedighetssamfunn, der noen skal stå med luen i hånden for å være verdig trengende. I et moderne samfunn er fattigdom et relativt begrep. I et moderne samfunn dreier fattigdom seg om om man kan være med på det det store flertallet er med på, eller ikke. Slik må man fortsatt måle det. Vi er bekymret når Regjeringen kommer med nye signaler om hvordan man skal plukke ut verdig trengende.

Hva har velgerne krav på? Velgerne har krav på at de som er valgt inn på Stortinget, oppfører seg som folkevalgte og er mest opptatt av å få til størst mulig resultater i den retning som velgerne gav mandat til. Det er det SV kommer til å fortsette å slåss for i denne fireårsperioden. Vi slåss for å få resultater hver eneste dag her, men også for å bygge opp allianser, slik at denne Høyre-politikken kan erstattes ved neste valg.

Regjeringen har stilt kabinettsspørsmål i dag. Det er for å tvinge Hagen på plass og vise hvem det er som har makten til å si når noen skal hoppe. Det er helt klinkende klart at dette er en regjering som ikke har vår støtte.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Kjell Engebretsen (A): SV er et parti som jeg lytter til med stor interesse når det gjelder viktige deler av samfunnslivet. Det kan gjelde helsepolitikken, sosialpolitikken, eldre, skole osv. Der lytter jeg til SV med stor interesse. Men når det kommer til forsvar, stiller SV seg helt på sidelinjen i norsk politikk. Det har de vist nok en gang i løpet av de siste ukene. Vi er enige om at vårt samfunn står overfor nye trusselbilder, og at det vil kreve endringer av Forsvaret på en lang rekke områder. Visse ting er ikke lenger aktuelle som forsvarsmidler, nye grep må gjøres i det forsvarsmessige arbeidet. Dette er det ingen tvil om, og en diskusjon og en debatt vil pågå i lang tid fremover.

Jeg må få lov å sitere fra budsjettinnstillingen, hvor SV sier i forbindelse med forsvarsbudsjettet:

«Norge har også et særlig ansvar bl.a. gjennom forvaltningsansvaret for et av Europas største matfat i våre havområder og sårbare oljeinstallasjoner.»

Dette er en erkjennelse som SV gjør. Likevel går SV i samme innstilling mot å bevilge penger til innkjøp av fregatter og MTB-er. Mitt spørsmål til Kristin Halvorsen er: Uansett hva vi nå skal diskutere, hvordan Forsvaret skal se ut og utvikle seg mot nye trusler fremover, hvordan skal man klare å forsvare vår lange kyst og våre oljeinstallasjoner uten båter?

Kristin Halvorsen (SV): Kjell Engebretsen har alltid en hyggelig tone. Jeg håper at tonen kan utvikles, og at samarbeidet kan forbedres. Og jeg takker hjerteligst for å få lov å snakke litt om hvordan vi skal forvalte og

forsvare et av verdens største matfat som egentlig er den viktigste jobben Norge er satt til i verdenssamfunnet.

Vi har altså ansvaret for et havområde som tilsvarer ca. 30 pst. av hele Europas landområder. Og den situasjonen man nå er oppe i, er jo det som Forsvaret egentlig har slitt med i hele tiden etter den kalde krigens slutt, nemlig at man ikke har klart å få på plass en forståelse av hva som er forsvar etter den kalde krigens slutt. Da gjør man sånne vedtak som at man skal bruke milliarder på milliarder på investeringer i fregatter. Arbeiderpartiet var jo enig med SV i at vi ikke trengte MTB-er, men gav seg. Så da får vi MTB-er også – nye milliarder.

Paradokset er jo at det som var situasjonen for Kystvakten, som i dag er de som skal overvåke våre havområder, er at de mangler penger til drift. Hva skal vi med alle disse milliardinvesteringene, når stortingsflertallet ikke har hatt noen formening om hvordan man skal sikre driften, for faktisk å gjøre jobben? Man burde jo begynne i motsatt ende: sørge for at man har en kystvakt der den kapasiteten som faktisk finnes med de båtene de faktisk har, er slik at de kan overvåke kystområdene på et ansvarlig vis. Nå er det nemlig slik at i hvert fall tre ulykker som kunne hatt ganske stort omfang, er forhindret bare ved flaks. Sånn kan vi faktisk ikke ha det. Og da er det vi mener, en mye mer forsvarlig forvaltning i lys av fremtidens store utfordringer enn det stortingsflertallet mener.

Leif Frode Onarheim (H): Representanten Kristin Halvorsen har klare standpunkter og direkte tale. Jeg har stor sans for det.

Jeg trodde også hun var forutsigbar og hadde egentlig skrevet min replikk på forhånd. Hun var ikke forutsigbar i dag, og jeg setter pris på at hun hadde et vidt perspektiv i sitt innlegg.

Men Kristin Halvorsen spurte: Hva får velgerne? Høyre gjorde et godt valg. Høyre er forpliktet til å levere til velgerne en del av det vi lovet. Vi har begynt med skatt, vi fortsetter med skole, og vi har kommet et stykke på vei. Men samtidig må også Høyre akseptere at vi får litt kjeft fra distriktene rundt omkring – noe på forsvar, noe på SND, noe på bilbeskatning. Sånn må det antakelig være. For det som var viktig nå, var at vi kunne lage en retning, vi skal stake opp en vei, vi har fått en aksept fra våre samarbeidspartnere om en retning hvor vi skal gå. Og jeg tror ikke Kristin Halvorsen i valgkampen ville trodd at det denne regjeringen kom med som noen av de viktigste tingene, var: Hvordan skal vi løse fattigdomsproblemet, hva skal vi gjøre med miljøet for å forsøke å møte de store miljøutfordringene, og hvordan skal vi samtidig få til en økonomisk verdiskaping som virkelig kan bidra til at vi kan klare å løse de store problemene i tiden fremover? Det er i kombinasjonen av skattelettelse og målrettet innsats på de sentrale områdene hvor Kristin Halvorsen og jeg antakelig er enige, fattigdomsbekjempelse og miljø. Og det skal vi klare å få til.

Kristin Halvorsen (SV): Nei, SV bebreider ikke Høyre at Høyre sloss for å få gjennomslag for Høyre-politikk, og vi konstaterer at Høyre også veldig langt på vei

lyktes, og lyktes godt, i å sette preg på denne regjeringens hovedprofil. For når vi går gjennom de endringene man faktisk klarte å få til i løpet av forholdsvis kort tid, er det klart at det er et sterkt Høyre-stempel på dette. Når vi går gjennom finansinnstillingen og ser hva Kristelig Folkeparti nå mener om den økonomiske politikken i forhold til hva de mente da de var i sentrumsregjering, er det oppsiktsvekkende endringer i retning høyre.

Ja, jeg er jo så pass god personlig venn med en del Høyre-folk også at det nesten er sånn at jeg unner dem litt medgang. Men ikke i politikken, for der skal vi være i knallhard opposisjon. Vi skal selvfølgelig også fortelle høyt og tydelig hvor det er Høyre har fått gjennomslag. Og da er vi dundrende uenige. Vi er dundrende uenig i at det viktigste i vår tid er å flytte milliarder til dem som nå mottar utbytte. Det er noen få hundre mennesker i Norge som får over 1 mill. kr hver av det. Vi vet at det er inntekt som er så skjevt fordelt som inntekter av kapital, og særlig utbytte til aksjonærer. Det skal selvfølgelig frontes. Her er Høyre og SV dundrende uenige.

Nå har miljøvernministeren vist noen lovende ansatser. Og vi skryter hvis vi har noe å skryte av. Men det betyr også at det gjør fallhøyden høyere. Vi har store ambisjoner i miljøpolitikken. Det er en av de store utfordringene vi har i vår tid. Hvis Børge Brende fortsetter å slå i bordet overfor dem som blåser i klimautfordringene i resten av verden, så er det meget bra, og vi skal heie ham fram, men vi stiller også meget klare krav til Høyre på dette området.

Kenneth Svendsen (FrP): Jeg er glad for at Kristin Halvorsen er så opptatt av at Fremskrittspartiet skal tilfredsstill sine velgere, for det er faktisk viktig for Fremskrittspartiet. Og hvis Kristin Halvorsen ikke har forstått hvorfor Fremskrittspartiet har vært i forhandlinger med Regjeringen og gått ut av de forhandlingene, så er det nettopp på grunn av at vi ikke har oppnådd det vi ønsket for Fremskrittspartiet – for velgerne våre, enkelt og greit.

Det vi ønsket for velgerne våre, var nettopp å heve pensjonene og gi dem som har minst, mer. Vi ønsket å fjerne det statlige tyveriet som har vært fra minstepensjonistene, slik at de skulle få beholde den hele og fulle pensjonen. Vi lovet våre velgere at vi skulle kjempe for mer til veier. Det trodde vi faktisk Regjeringen også ønsket. Vi fikk ikke det. Vi kjempet for at vi skulle få lavere bensin- og dieselavgifter for dem som bor i distriktene og ellers i landet. Vi fikk ikke det. Vi kjempet for at vi skulle få lavere bilavgift i dette landet. Vi fikk ikke det. Vi kjempet for å senke skattene for dem som har minst i dette landet, for dem som har de laveste inntektene. Vi fikk ikke det. Vi lovet våre velgere rundt omkring i dette landet at vi skulle levere noe i forhold til Forsvaret, som vi faktisk trodde den nye regjeringen, da vi innsatte den, også skulle gjøre. Vi fikk ikke det. Vi lovet at vi skulle få det tryggere for folk som vil gå på gaten i store byer. Vi lovet at vi skulle kjempe for strengere straffer. Vi fikk ikke det. Vi lovet våre velgere at vi skulle kjempe for et bedre helsevesen og en bedre eldreomsorg. Vi prøvde med Regjeringen. Vi har prøvd alt dette med Regjering-

gen. Vi fikk ikke det. Vi satte inn denne regjeringen i håp om at de skulle levere det de har lovt i valgkampen. Det har de ikke holdt. Men det er ikke et spill. Det er harde realiteter. Derfor er vi i dag uten et flertall for et budsjett.

Kristin Halvorsen (SV): Denne tiraden er det bare én konklusjon på. Det er å stemme mot budsjetttrammene i kveld og felle regjeringen Bondevik.

Presidenten: Presidenten vil bemerke at replikkene skal ha et innhold som er rettet mot den som hadde innlegget.

Dagrun Eriksen (KrF): Vi har hatt mange historiebeskrivelser i dag, og jeg tror at historien blir beskrevet ut fra ståstedet til den enkelte. Jeg har lyst til å utfordre litt mer på konkrete ting.

Jeg har merket meg i år at SV i dette budsjettet ikke vil bruke mer penger enn resten av gjengen her i huset, og dermed slipper unna en stadig gjenganger i budsjettreplikkrundene. Så jeg gratulerer med at partiet under representanten Halvorsens ledelse har vokst, og ikke bare i størrelse!

Samarbeidsregjeringen har lagt opp til et budsjett som skal gi mulighet for en rentenedgang, for det slår veldig urettferdig ut når renten stiger for kommuneøkonomien, for folk i etableringsfasen og andre med høy gjeld. Representanten Djupedal sier i sitt innlegg at det

«er viktig å bruke finanspolitikken til å stramme inn der det eventuelt skal strammes inn, og ikke rentevåpenet, som er et meget usosialt våpen».

Er representanten enig i at økt rente vil gjøre situasjonen vanskeligere for mange av de gruppene som står både SV og Kristelig Folkeparti nær?

Flere hender i arbeid er et behov som også representanten Djupedal var inne på i sitt innlegg. Og jeg tror Stortinget ofte kan enes om dette. Men det som forundrer meg, er noen av de virkemidlene som representanten har tatt opp. To virkemidler er bl.a. reduksjon av verneplikstiden og avvikling av kontantstøtten. I en sammenheng med flere hender i arbeid syns jeg dette er merkelige standpunkter. Som ulike partier kan vi i ulike saker lande på ulike standpunkt. Det respekterer jeg. Men ofte er begrunnelsen og argumentasjonen for standpunktene veldig avgjørende for å forstå hvorfor et parti mener akkurat dette. Og jeg må si at å redusere verneplikstiden for å få flere i arbeid, kanskje vitner om en manglende helhetlig tenkning rundt vår forsvarsstruktur. Og det samme gjelder kontantstøtten, avviklingen av denne for å få flere folk i arbeid. Er ikke SV villig til også å vurdere barns og familiers behov og se kontantstøtten i en familiepolitisk sammenheng?

Kristin Halvorsen (SV): Det er riktig at SV følger Regjeringen Bondeviks og Regjeringen Stoltenbergs forslag til rammer for budsjettet for neste år. Det er ikke fordi det er et prinsipp for oss, men fordi vi mener at ut fra dagens økonomiske situasjon er det fullt mulig i et av verdens rikeste land å omfordele på en sann måte at en

får styrket de sektorene som SV mener er viktig. Det finnes mye privat rikdom blant noen i Norge som kan omfordeles, både til dem som har dårlig råd, og til de fellesgodene som vi trenger å finansiere. Det samme gjelder i miljøpolitikken.

Det som først og fremst må ligge til grunn, er hvordan samfunnet totalt sett bruker sine ressurser. Situasjonen på arbeidsmarkedet nå er at man på mange områder mangler arbeidskraft. I en situasjon med høy arbeidsløshet ville handlingsregelen vært langt underordnet SVs ønske om å benytte det som er samfunnets viktigste ressurs, ved å få folk i jobb. Da ville vi økt bruken av oljepenger i norsk økonomi.

Vi er opptatt av at en har en ambisjon om politisk styring i finanspolitikken. Vi har derfor vært uenige i det neste spørsmålet som representanten er inne på, som dreier seg om hvilke fullmakter Norges Bank skal ha, og hva slags rentenivå vi skal ha. SV mener at lav rente er et viktig fordelingspolitisk virkemiddel. Men vi ønsker ikke at det er en sak som overlates til sentralbanksjefen alene, slik som det faktisk gjøres nå ut fra nye retningslinjer – de er visst ikke så veldig nye lenger.

Så er det spørsmål om avvikling av kontantstøtten – der blir Kristelig Folkeparti og SV aldri enige. Vi mener det er viktig for unger at man har et godt barnehagetilbud. Vi ønsker å prioritere de 3 milliarder kr som hvert år går til kontantstøtten, til å få svenske barnehagepriser og et tilbud som alle unger kan dra nytte av.

Marit Arnstad (Sp): Jeg kan si meg helt enig med representanten Halvorsen i at denne debatten ser ut til å bli mer spill og spetakkel enn det velgerne fortjener. Problemet med det er at de politiske vegvalg som ligger i budsjettforslaget som Regjeringen har fremmet, kommer i bakgrunn i hele debatten. Det er synd med en debatt som blir så sterkt preget av spill fra de ulike partiene.

Et av de vegvalgene som ligger i budsjettet, er valget som går i retning av sterkere vekt på skattelettelser og redusert vekt på en målrettet næringspolitikk og distriktspolitiske tiltak. Vi opplever et budsjett som stripper flere distriktspolitiske tiltak, som innebærer en dramatisk reduksjon av SND, og som kutter – høyst originalt, vil jeg si – på landbrukssiden, man rett og slett salderer budsjettet ved å kutte forhandlingsrammen under jordbruksavtalen. Vi opplever et budsjett som vil forsterke sentraliseringstendensene i samfunnet. Det er et spørsmålet som burde oppta flere av oss i denne salen, og som jeg tror opptar både Senterpartiet og også SV og representanten Halvorsen. Det nye i denne situasjonen vil ikke være at Senterpartiet og SV vil stå sammen om en god del saker, men det nye er at Venstre og Kristelig Folkeparti ikke lenger vil være enig med oss.

Sentraliseringstendensen er også noe som skjer ute i fylkene, ved at man nå har en statlig samordning/sentralisering, såkalt regionalisering. Jeg er opptatt av at det i tiden framover kommer til å trenge krefter i Stortinget som taler distriktenes sak, og som er villig til å stå for en aktiv distriktspolitikk. Jeg har noen forhåpninger til SV

på det punktet, og jeg tror at SV kan komme til å støtte mange av de forslagene som Senterpartiet fremmer omkring en aktiv distriktpolitikk.

Mitt enkle spørsmål går nettopp på ett av de forslagene som Senterpartiet i dag har fremmet, som SV foreløpig ikke har tilsagt noen støtte til, om å få en offensiv og framtidsrettet utflytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo. Det er forslag som Senterpartiet merkverdig nok står alene om i finansinnstillingen, men som jeg håper at SV nå vil tilsi støtte til.

Kristin Halvorsen (SV): Jeg takker for denne vennligsinnede replikken om alt SV og Senterpartiet kan samarbeide om. Samarbeid tror jeg faktisk er veldig viktig. Jeg tror det er viktig at de partiene som nå er i en klar opposisjon til denne regjeringen, ikke bare er opptatt av å blankpusse sin egen profil, men at man er opptatt av å ha kontakt og ha respekt for andre partiers særegenheter, og også lete etter områder der man kan samarbeide om en viktig politikk. Det er viktig fordi mye av testen som man nå kommer til å stå overfor i disse fire årene, er hvor mye høyrepolitikk Kristelig Folkeparti tåler, og da er det viktig at det finnes et alternativ som kan utfordre og si at det faktisk går an å få til noe annet. Det er ikke minst viktig med tanke på neste stortingsvalg, om det finnes muligheter for noe som kan utgjøre et flertall, hvis velgerne vil, til å erstatte en høyrepolitikk – ikke bare fordi vi trenger en helt annen politisk kurs, men fordi vi trenger et storting og en regjering som systematisk kan jobbe med det som er de viktigste utfordringene for fremtiden, slik at det ikke bare er overlatt til spill og spetakkel i Stortinget, slik vi ser det nå. Det gjelder altså kursen, men også langsiktigheten.

Vi har mange felles interesser når det gjelder distriktspolitikken. Noe av det mest sløsete vi kan gjøre i dette landet, er å drive en kraftig sentraliseringspolitikk på toppen av det markedet gjør. Markedet sentraliserer, og nå driver politikken og sentraliserer i tillegg. Det betyr at mange investeringer i Distrikts-Norge forfaller og blir stående ubrukt, og det blir press i de sentrale områdene – til ulempe for folk i distriktene, og til ulempe for folk i sentrale områder. Vi er opptatt av at man skal gjennomgå mulighetene for å flytte ut statlige arbeidsplasser fra Oslo, men vi vil gjerne være mer presise enn det Senterpartiet er. Vi pålegger oss selv en plikt til å se på hvor det er fornuftig å skape vekstområder i ulike distrikter. Derfor står vi ikke sammen med Senterpartiet på dette forslaget i denne omgang.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Regjeringen Stoltenberg la fram et budsjettforslag hvor vi la opp til å styrke fellesskapsløsningene og sette ned skatten på arbeid.

Jeg er glad for at forslaget fikk så positiv mottakelse. Kritikken kom særlig på ett område: forslaget om å utsette avviklingen av investeringsavgiften med et halvt år. Det er en vurdering som et nær samstemmig storting nå synes å være enig i.

Etter at budsjettet ble lagt fram, har Norges Bank uttalt en økt sannsynlighet for at renta blir satt ned. Det er derfor viktig at den nye regjeringen har sluttet seg til hovedinnretningen av den økonomiske politikken.

I sitt forslag til statsbudsjett har den nye regjeringen lagt fram nye anslag for den økonomiske utviklingen. Disse anslagene gir rundt 1,2 milliarder kr mer til disposisjon enn anslagene som lå til grunn for framlegget fra regjeringen Stoltenberg. Arbeiderpartiet vil selvsagt ved behandlingen i Stortinget legge disse oppdaterte anslagene til grunn.

Arbeiderpartiregjeringen la fram et budsjett som ville bedre oppvekstvilkårene for barn og unge. Satsingen på barnehager er på om lag 1 milliard kr. Det kan gi 10 000 nye barnehageplasser, og foreldrebetalingen kan settes ned med om lag 4 000 kr i forhold til nivået i første halvår 2001.

Vi la fram et budsjett der bevilgningene til kultur trappes opp.

Vi la fram et budsjett med sterk satsing på opprusting av nedslitte skoleanlegg, bl.a. gjennom en ny statlig finansieringsordning.

Vi la fram et budsjett for økt innsats i helsevesenet, med oppfølging av sykehusreformen og større bevilgninger til helsesektoren enn noen gang tidligere.

Vi la fram et budsjett for fortsatt utbygging av eldreomsorgen, et budsjett hvor vi inviterte Stortinget til et samarbeid om å løfte de vanskeligst stilte gjennom tiltak for bedre arbeidstilbud, bedre boligtilbud og bedre økonomiske ordninger.

Vi la fram et budsjett med betydelig økning i bevilgningene til utviklingshjelp.

Jeg er glad for at regjeringen Bondevik har stilt seg bak disse forslagene.

Mer interessant er det å se hva som endres – og i hvilken retning. Her er det to viktige observasjoner. For det første: Når Bondevik-regjeringen hadde flere penger til disposisjon enn arbeiderpartiregjeringen, valgte den i all hovedsak å bruke dette til skattelettelse. Arbeiderpartiet har valgt å bruke disse pengene til å styrke innsatsen overfor de vanskeligst stilte ytterligere.

Og for det andre: Bondevik-regjeringen har valgt å gi mest til de som har mest fra før. 9 av 10 kroner som betales i aksjeutbytte går til den tiendedelen av befolkningen med høyest inntekt. Alle land i Vest-Europa utenom Finland har egen skatt på aksjeutbytte. Men Bondeviks viktigste skattegrep er å gi 1,5 milliard kr i skattelette til denne gruppen. Ifølge Finansdepartementet vil de hundre rikeste i Norge få en gjennomsnittlig skattelette på 1,4 mill. kr hver.

Men det er jo noen som må betale for dette. Bondevik-regjeringen foreslo å ta fra eldre og uføre ordningen med gratis medisiner på blå resept som arbeiderpartiregjeringen foreslo.

Bondevik-regjeringen foreslo å ta gratis skolebøker fra elevene i videregående skole, ta 1 000 kr i stipend hver måned fra studentene, ta 34 mill. kr i botilskudd fra bostedsløse, ta 1 milliard kr av husbanklån fra boligbyggerne – alt i forhold til arbeiderpartiregjeringens for-

slag. Derfor ser vi også klare forskjeller mellom de to regjeringene.

To områder er det grunn til å framheve: Forholdet til statlig eierskap og nærings- og distriktspolitikken.

Da Stortinget i vår behandlet langtidsprogrammet for den nye stortingsperioden, uttalte Høyre:

«Disse medlemmer vil bygge statens eierskap i næringslivet kraftig ned».

Det var ingen slike uttalelser fra Kristelig Folkeparti eller Venstre.

Derimot har vi ofte sett det motsatte. Ved kapitalutvidelsen i Norsk Hydro fremmet Kristelig Folkeparti og Venstre forslag om å gi regjeringen fullmakt til å øke eierandelen til 51 pst. Høyre gikk imot. Nå foreslår Regjeringen å gå ned til 34 pst.

Ved behandlingen av statens engasjement i Nammo bad Kristelig Folkeparti og Venstre om at staten skulle øke sin eierandel til 51 pst. Høyre ville redusere til 34 pst. Nå foreslår Regjeringen 34 pst.

Ved delprivatiseringen av Statkorn Holding ville Kristelig Folkeparti og Venstre selge ned til 51 pst. Høyre ville selge alt. Nå foreslår Regjeringen 34 pst. Og slik kan vi fortsette.

Ennå klarere ser vi dette i distrikts- og næringspolitikken. Også her så vi klare forskjeller ved behandlingen av langtidsprogrammet i vår. Kristelig Folkeparti og Venstre uttalte da at det var behov for «økt satsing på distriktspolitiske virkemidler». Høyre og Fremskrittspartiet uttalte:

«Da er ikke satsing på offentlig næringsstøtte og tiltakspakker det som skal til, men satsing på infrastruktur og en generell bedring av bedriftenes rammevilkår gjennom blant annet en reduksjon av skatte- og avgiftsnivået.»

Er det noen som har hørt den før?

Bondeviks første regjering skrøt av at de, ifølge dem selv, var

«i ferd med å gjennomføre den største distriktspolitiske satsingen på 1990-tallet.»

Bondeviks andre regjering foreslår et kutt i de distriktspolitiske virkemidlene på 350 mill. kr. Virkemidlene i næringspolitikken kuttes med totalt 1,7 milliarder kr.

Bondevik I foreslo å styrke kommunale næringsfond. Bondevik II kutter all slik støtte.

Bondevik I foreslo en ny stor satsing på regional samordning. Bondevik II kutter all slik støtte.

Bondevik I foreslo økt støtte til vannkvalitet i bedriftene. Bondevik II kutter all slik støtte.

Bondevik I foreslo fraktutjamning på bensin og grønnsaker. Bondevik II kutter all slik støtte. Det betyr at prisen på bensin og diesel øker med opptil 50 øre pr. liter i Nord-Norge, fyringsolje med 60 øre. Prisen på frukt og grønnsaker øker med 1,25 kr, og prisen på melk øker med 20 øre.

Avgiftene på flytransport øker i Nord-Norge utenom Tromsø og Bodø.

Arbeiderpartiregjeringen foreslo en kraftig styrking av fiskerinæringen. Bondevik II kutter dette.

Alle – absolutt alle – Nærings- og Fiskeridepartementets bevilgninger til SNDs utviklingsprogrammer kuttes.

Det kuttes også i programmer for utvikling av marin sektor, og til utvikling av IT-næringen og utvikling av e-handel. Alt – absolutt alt – kuttes.

Det er dette som kalles nyskaping. En ny politikk er det i alle fall. Dette er en omlegging av den nærings- og distriktspolitikken som det til nå har vært bred enighet om mellom Arbeiderpartiet og sentrumpartiene.

Så kan vi stille det grunnleggende spørsmålet: Er det dette Stortinget vil?

Vi har hatt valg, og vi har fått et nytt storting. Men ikke for noen av områdene distriktspolitikk, næringspolitikk og statlig eierskap er det i dag et annet flertall enn det flertallet som var før valget.

Regjeringen sier at den har beholdt satsingen på helse, eldre, barnehager og bistand. Her støtter et flertall av partiene i Stortinget arbeiderpartiregjeringens forslag. Det samme gjelder den økte innsatsen for de vanskeligst stilte. Dette er områder hvor Arbeiderpartiet og sentrumpartiene har relativt lett for å finne sammen. Bondeviks viktigste seier, ifølge replikkordskiftet i sted, er at det ikke kuttes i bistanden.

Men der Regjeringen gjennomfører en ny politikk, skyldes det ikke at det er et nytt flertall i Stortinget. Både i distriktspolitikken, i næringspolitikken og i eierskapspolitikken har de partiene som før utgjorde et flertall, fortsatt flertall. Forskjellen er at Kristelig Folkeparti ikke lenger mener det Kristelig Folkeparti har ment, men nå mener det Høyre har ment. Kristelig Folkeparti sikrer Høyre flertall for en politikk som bare Høyre og Fremskrittspartiet ønsker.

Derfor – og bare derfor – skjer det som nå skjer. Det er et politisk valg, som ikke er et resultat av folkets valg til Stortinget, men av Kristelig Folkepartis valg i Stortinget. Og derfor har Bondevik gjort seg avhengig av Fremskrittspartiets støtte ved voteringen senere i dag, for ingen andre kan gi Regjeringen støtte til en politikk som i realiteten bare Høyre og Fremskrittspartiet har stått for tidligere.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Raymond Robertsen (H): Jeg registrerer i representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersens innlegg nå og i medieoppslag at Arbeiderpartiet plutselig har gjort seg til distriktenes talsmann. Jeg vil våge den påstand at Stoltenberg-regjeringen neppe vil bli husket for sin gode distriktspolitikk. Vi har kanskje friskt i minne at tidligere statsminister Jens Stoltenberg var på besøk i Vadsø i vinter i forbindelse med folkeopprøret og rett ut fikk kritikk for sin distriktspolitikk – så hatten passet.

Det Stoltenberg-regjeringen kanskje vil bli husket best for, er at den etterlot seg Europas høyeste rente. Rentenivået har stor betydning for privatpersoner, for konkurranseutsatte bedrifter, som hovedsakelig ligger i distriktene, og for kommunene i Norge. Vi vet at distriktskommunene har høyest gjeld pr. innbygger. Økonomer er enig i at Samarbeidsregjeringens budsjettforslag vil være et godt grunnlag for å få renten ned. Jeg vil spørre representanten Schjøtt-Pedersen om han ikke mener at

(Robertsen)

en lavere rente er god distriktspolitikk og vil komme distriktene i Norge til gode.

Samarbeidsregjeringen foreslo å fjerne passasjeravgiften på fly. Skulle man ha fortsatt med denne avgiften, måtte man ha innført den på en rekke ruter i Nord-Norge som i dag er fritatt for den. Det ville ha medført en prisøkning på over 10 pst. på enkelte flystrekninger i Nord-Norge. Hvordan tenkte Arbeiderpartiet å forhindre denne formidable prisøkningen på flyreiser i Distrikts-Norge dersom man ikke ville fjerne passasjeravgiften?

Til sist: Stoltenberg-regjeringen hadde lagt inn 35 mill. kr for lite til flytting av Kystdirektoratet fra Oslo til Ålesund. Det spørsmålet som da melder seg, er: Mener Arbeiderpartiet at det er dårlig distriktspolitikk å flytte Kystdirektoratet, med en rekke funksjoner knyttet til Kystverket rundt omkring i landet, ut av Oslo? Eller hadde Arbeiderpartiet tenkt å se bort fra stortingsvedtaket?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): La meg først bare minne representanten Robertsen om at det var Arbeiderpartiet som foreslo å utlokalisere Kystverket, slik at vi kan legge den debatten død.

Når det gjelder spørsmålet om rentenivå, er jeg selv sagt enig i at rentenivået har betydning i alle deler av landet. Derfor har Arbeiderpartiet lagt svært stor vekt på å føre en økonomisk politikk som er ansvarlig og langsiktig. Vi har gitt et ankerfeste for en slik politikk gjennom den handlingsregelen som vi foreslo i slutten av mars, som Stortinget har gitt sin tilslutning til, og som i dag har fått en bejublet tilslutning fra regjeringspartienes talsmenn.

Jeg er glad for at den nye regjeringen ikke har endret hovedinnretningen på den økonomiske politikken, at den ikke har latt seg friste til å bruke mer enn handlingsregelen. Det gir mulighet for en nedgang i rentenivået. Jeg konstaterer at Norges Bank, etter at arbeiderpartiregjeringens budsjettforslag ble lagt fram, har gitt uttrykk for økt sannsynlighet for en lavere rente.

Så registrerer jeg at representanten minner oss på det såkalte distriktsopprøret i Vadsø. Det er kanskje også lov til å minne om at den viktigste grunnen var uro omkring fylkeskommunens framtidige utvikling. Det ble avklart gjennom arbeiderpartiregjeringens opplegg i oppgavemeldingen. Det ble også avklart gjennom en flertallstilslutning i Stortinget. Høyre er som kjent for å legge ned fylkeskommunen, som var grunnen til uroen blant befolkningen i Vadsø. Jeg registrerer at kommunalministeren nå legger opp til en politikk i strid med det som Stortingets flertall tidligere har gitt uttrykk for, og at hun har stoppet overføringen av oppgaver fra fylkesmannsambetet til fylkeskommunene.

Så til spørsmålet om passasjeravgift. Det kunne ha vært interessant å spørre representanten Robertsen: Hvilken flyplass i Finnmark har passasjeravgift? Det finnes ikke én. Derimot har flyplassene i Finnmark noe svært vesentlig, de har fradrag for moms betalt av flyselskaperne for sine utgifter. Denne fradragordningen har den Høyre-dominerte regjeringen foreslått å avvikle. Det be-

tyr at avgiftene på flytransport til Finnmark og resten av Nord-Norge – med unntak av Bodø og Tromsø – vil øke. Det synes jeg er svært uheldig.

Per Sandberg (FrP): Det var interessant å høre representanten Schjøtt-Pedersen. Det minte meg om kua som hadde glemt at den hadde vært kalv.

Dette ble også tatt opp av forrige replikant. Det representanten Schjøtt-Pedersen peker på, er at nå skal vi bevege oss bort fra en distriktspolitikk som det har vært bred enighet om, altså Arbeiderpartiets distriktspolitikk.

Da er det interessant å se hva som har skjedd ute i distriktene. Nå har vi hatt et opprør, og aldri har vi opplevd større fraflytting fra distriktene, aldri har distriktene hatt så dårlig inntjening, aldri har distriktene hatt så dårlig samferdselsstruktur, og det skyldes altså den distriktspolitikken som det har vært bred enighet om, som Schjøtt-Pedersen sier.

Jeg registrerer også at Schjøtt-Pedersen har en undertone av at nå legger vi oss på en kurs med en politikk som kun Høyre og Fremskrittspartiet står for, kun Høyre og Fremskrittspartiet. Jeg vil minne om at Arbeiderpartiet har gjort tidenes dårligste valg, og samlet sett vil nok Fremskrittspartiet og Høyre ut fra valgresultatet ha en større oppslutning enn det Arbeiderpartiet har, og det skyldes bl.a. distriktspolitikken.

Jeg vil utfordre Schjøtt-Pedersen på ett område til slutt. Det er det som Arbeiderpartiet har flagget høyt i forhold til dette budsjettet, og det er fradraget i fagforeningskontingenten, som for de 1,5 millioner arbeidstakere som Stoltenberg pekte på tidligere i dag, vil utgjøre ca. 20 kr i måneden. Det er veldig viktig for Arbeiderpartiet, har jeg forstått.

Da blir mitt spørsmål til Schjøtt-Pedersen: Hva tror han disse arbeidstakerne ville ha foretrukket – en 50-øring mindre i bensinavgift eller 20 kr i måneden i fradrag for fagforeningskontingenten?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg har registrert at det har vært et sterkt engasjement – det enkelte vil kalle et opprør – i mange områder, ut fra ønsket om en sterkere distriktspolitisk satsing. Det har vært et ønske om sterkere bruk av distriktspolitiske virkemidler, det har vært et ønske om utlokalisering av statlig virksomhet, og det har vært et ønske om å sikre videre aktivitet i bl.a. fylkeskommunene.

Arbeiderpartiet la flere av disse brikkene veldig vesentlig på plass ved en avklaring av oppgavefordelingen, ved å ha en svært aktiv politikk for utlokalisering av statlig virksomhet, og ved å stå fast ved sterke distriktspolitiske virkemidler.

Jeg konstaterer at både ved behandlingen av langtidsprogrammet sist vår og ved behandlingen av distriktsmeldingen gav et flertall i Stortinget uttrykk for støtte for en slik aktiv distriktspolitikk. Kristelig Folkeparti, Venstre og Senterpartiet gav sågar uttrykk for at man mente man skulle styrke den distriktspolitiske innsatsen, også utover det som arbeiderpartiregjeringen la til grunn. Derfor har jeg vanskelig for å forstå at det som denne re-

gjerings foreslår, er i samsvar med det som har vært ønsket hos et flertall i Stortinget. Det er ikke et flertall i Stortinget som har gitt uttrykk for ønsket om å kutte de distriktpolitiske virkemidlene med 350 mill. kr. Det er ikke et flertall i Stortinget som har gitt uttrykk for ønsket om å kutte virkemidlene i næringspolitikken med 1,7 milliarder kr. I den utstrekning *det* er en politikk som får flertall, skyldes det ene og alene at Kristelig Folkeparti fraviker sine prinsipale syn og gir Høyre flertall for en politikk på disse områdene som bare Høyre og Fremskrittspartiet i utgangspunktet står for. Det synes jeg er trist.

Inge Ryan (SV): Representanten Karl Eirik Schjøtt-Pedersen er jo en ekte finnmarking, han vet hva distriktpolitikk er – han vet i hvert fall hva distrikt er, det er helt sikkert. Han kommer fra et område og fra et fylke der alle kommunene, med unntak av Alta, opplever en fraflytting. I år, som Schjøtt-Pedersen sjøl var inne på, har det til og med vært et eget opprør i Finnmark, der vanlige folk har sagt at nå er det nok, nå vil vi ha Stortinget til å gjøre noe med denne fraflyttinga. Vi finner oss ikke i det lenger, sier de.

Vi i SV er enig med dem som sier det. Vi har år etter år sagt at vi har sluttet å føre en aktiv distriktpolitikk her i landet. I løpet av de siste 20 årene har man forlatt den. Man har fått enormt med meldinger. Det har vært så mange meldinger at en kunne ha gravd seg ned i dem. Men man har ikke vist vilje til å handle. Schjøtt-Pedersen viser til at det stod i meldinga, og det stod i meldinga – ja, det har stått veldig mye flott i meldinga – og hadde vi gjort det som hadde stått i meldingene, hadde det blitt mye bra distriktpolitikk i Norge. Men når man skal gjennomføre den, så blir det ingenting av.

Et eksempel er det som Schjøtt-Pedersen var inne på når det gjelder dette med frakt. Jeg vet at Arbeiderpartiet sjøl i forslaget til budsjett fjernet 60 mill. kr i fraktutjevning – en dramatisk nedgang, det også, sjøl om den ikke var så kraftig som den som den nye regjeringa kom med.

Jeg vet at jeg har snakket mye om distriktpolitikk siden jeg kom inn på Stortinget. Det kommer jeg også til å fortsette med, inntil jeg får flere til å innse at vi ikke lenger kan være med på den ørkenspredninga som nå skjer rundt omkring i landet, der det er en trakt med en magnet i bunnen som loser folk fra Distrikts-Norge ned til sentrale strøk.

Mitt spørsmål til Schjøtt-Pedersen er: Er Schjøtt-Pedersen enig i at vi må få en ny distriktpolitikk her i landet som er helt annerledes enn den vi har ført de siste 20 årene, og er Schjøtt-Pedersen enig i at det må tas et krafttak for å hindre avfolkning i Finnmark og i resten av Distrikts-Norge?

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg tror representanten Ryan og jeg er svært enige om både det sterke engasjementet for distriktsbosetting og distriktsaktivitet og betydningen av at vi har en aktiv distriktpolitikk.

Jeg tror ikke vi har behov for en ny distriktpolitikk i forhold til det som ble trukket opp i den distriktsmeldin-

gen som ble behandlet i Stortinget i vår, og som et flertall der sluttet seg til. Men jeg tror vi har behov for en løpende utvikling av distriktpolitikken. Og jeg tror vi skal ha en felles erkjennelse av at den utfordring vi står overfor når det gjelder å sikre hovedtrekkene i bosettingsmønsteret og likeverdige levekår, er ambisiøs. Det er en krevende målsetting, og den forutsetter dels av vi stadig legger til rette for en politikk som kan skape ny aktivitet, dels i næringslivet og dels i den offentlige sektor, og samtidig at vi står fast ved at vi i de nasjonale prioriteringer skal bruke relativt betydelige ressurser på å ha distriktpolitiske virkemidler som bygger opp under en slik politikk. Det har Arbeiderpartiet gjort, og det har det vært et bredt flertall bak i Stortinget. Derfor synes jeg det er trist at det nå ser ut til å bli flertall – som følge av kabinettsspørsmålet – for et slikt kutt som det Regjeringen nå har foreslått.

Arbeiderpartiregjeringen gjorde flere nye grep. Ett av dem var en klart sterkere satsing på utlokalisering av statlig virksomhet. Jeg tror at det er et vesentlig virkemiddel. Jeg tror det er viktig at man har lagt nye statlige aktiviteter til steder der man har nedlagt aktivitet som tidligere var der. Samtidig må vi gripe fatt i de nye mulighetene. En av de største mulighetene vi har for utvikling i Distrikts-Norge, er satsing på marin sektor, satsing på fiskerinæringen. Derfor la Arbeiderpartiet opp til å øke forskningsinnsatsen i marin sektor med 60 pst! Da synes jeg det er alvorlig at denne regjeringen legger opp til å kutte forskningsinnsatsen og kutte satsingen på utviklingsprogrammene i marin sektor. Det var jo nettopp der veksten skulle komme for å sikre aktivitet langs kysten.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Sonja Irene Sjøli (H): «Modernisering» har vært et nøkkelord i den politiske debatten det siste året. Stoltenberg-regjeringen skapte betydelige forventninger om modernisering av offentlig sektor. Resultatene har derimot uteblitt.

Samarbeidsregjeringen har ambisjoner om modernisering og omstilling i offentlig sektor. Målet er å tilby bedre kvalitet på de tjenestene det offentlige har ansvaret for. Offentlig sektor og offentlige tjenester er til for den enkelte av oss. Staten er til for befolkningen, ikke omvendt.

Samarbeidspartiene vil ha en offentlig sektor som er serviceinnstilt, som er effektiv, og som er innrettet mot de høyst ulike behov og ønsker som befolkningen har. Økt brukerorientering, klarere ansvarsfordeling mellom forvaltningsnivåene og bedre tilgjengelighet ved hjelp av ny teknologi skal bidra til bedre offentlige tjenester. Folk skal gis større mulighet til å velge hvem som skal utføre tjenestene som det offentlige betaler for.

Modernisering er et langsiktig og omfattende arbeid. Dette arbeidet må bygge på prinsippene om et enklere samfunn, befolkningens behov, helhet og mangfold. Modernisering er ikke noe man gjør én gang for alle. Det er en kontinuerlig prosess, og den som tror at man har modernisert seg ferdig, er ikke moderne, men ferdig. Verden omkring oss forandrer seg, og vi må også forandre oss.

Hvis vi satser på stillstand i en verden i rask forandring, vil vi høste stagnasjon. Resultatet blir svakere verdiskaping, økende arbeidsledighet, dårligere helsetilbud og eldreomsorg, dårligere skoler og barnehagetilbud, dårligere kulturtilbud og mindre valgfrihet.

Folk flest krever valgfrihet og kvalitet. De har ikke lenger forståelse for politisk detaljregulering og en offentlig sektor som er preget av A4-løsninger, køer og kaos. Dette har Regjeringen tatt tak i. Jeg er derfor svært tilfreds med at Regjeringen på nyåret vil gi en særskilt redegjørelse for Stortinget om målene og hovedprinsippene for dette arbeidet og i tillegg redegjøre for de ulike strategier, prosesser og virkemidler i dette arbeidet. Regjeringen inviterer til en tverrpolitisk dugnad og debatt for å bedre det offentlige tjenestetilbudet til befolkningen.

I barnehageutbyggingen står vi overfor to hovedutfordringer, som også barne- og familieministeren var inne på i sitt innlegg i går. Det er å fullføre utbyggingen og å redusere nivået på foreldrebetalingen. Dette er det bred politisk enighet om. Det er også enighet om å tilføre barnehagesektoren mer midler. Budsjettforslaget for 2002 innebærer en økning på 1 milliard kr. Denne satsingen er avgjørende for å bedre driftssituasjonen for barnehagene og gjøre det mulig å redusere foreldrebetalingen, både i de offentlige og i de private barnehagene. I tillegg er det også rom for å øke satsingen på kvalitetsutvikling.

Samarbeidsregjeringen vil videreføre budsjettforslaget fra Stoltenberg-regjeringen, samtidig som det tas sikte på å endre det viktigste virkemiddelet – den offentlige finansieringen. Vi har erkjent at det ikke er realistisk å nå målene om full behovsdekning og lavere foreldrebetaling dersom vi ikke er villige til å gjøre noe med virkemidlene. Det er ikke tilstrekkelig bare å bevilge mer penger. Det må tas nye grep. Derfor vil Samarbeidsregjeringen legge om finansieringen og samle alle offentlige tilskudd i et statlig tilskudd.

Avslutningsvis: Kunst og kultur har en egenverdi og er avgjørende for vår personlige utvikling og livskvalitet. Det er bred enighet i Stortinget om betydningen av og satsingen på kultur. Samarbeidsregjeringen vil satse sterkere på kunst og kultur i det offentlige rom, i skolen og på arbeidsplassene. Det er viktig at interessen for og engasjementet for kunst og kultur stimuleres lokalt og får vokse fram nedenfra. Vitaliteten og spennvidden i kulturlivet og det offentlige engasjementet i kulturpolitikken skal bidra til dette. Dette spørsmålet vil jeg komme tilbake til også i forbindelse med debatten om kulturbudsjettet.

Marit Arnstad (Sp): Den debatten vi har vært igjenom så langt, har i stor grad dreid seg om politisk spill og politisk strategi og mindre om de politiske vegvalg som faktisk ligger i det budsjettet vi i dag behandler.

Jeg synes det er viktig å få diskutert noen av de mest markante trekkene ved Regjeringens forslag til budsjett. Et av de mest markante trekkene er den kuvending som budsjettet innebærer for det brede flertallet vi har hatt i Stortinget når det gjelder en målrettet nærings- og dis-

triktspolitik. I sentrumsregjeringen gikk Senterpartiet, Kristelig Folkeparti og Venstre i lag om en rekke satsinger på disse områdene. Vi økte de samlede bevilgningene til distriktspolitiske tiltak, og vi satset sterkt på næringspolitisk utvikling, bl.a. gjennom SND.

I vårt forslag til budsjett for 1999 var den distriktspolitiske operasjonsrammen 2,3 milliarder kr. I dag er den redusert til 1,6 milliarder kr. Vi satset tungt på kommunale næringsfond, fordi vi mente det var en viktig drahjelp for å få nye prosjekter opp og gå. Hele ordningen er nå foreslått tatt vekk. Alle de som har fått tilsagnsbrev om midler, kan henge brevet i glass og ramme på veggen og se langt etter realiseringen av sine prosjekter.

Sentrumsregjeringen valgte å sette inn midler direkte mot en rekke målrettede satsinger som i dag er fjernet eller kraftig redusert. Vi ser at midler til etablererstipend, interregionale tiltak, SIVA, næringsparker og omstillingsfond blir redusert. I tillegg kommer alle de ordningene innenfor SND som også er kraftig redusert i budsjettet, og ikke minst er midlene til utvikling av nærings tiltak på marin sektor og forskningsordninger kraftig redusert.

Dette betyr at vi får en tid framover med mer uforutsigbare vilkår for næringslivet i distriktene. Det en må spørre seg om når en ser profilen på distriktspolitiske og næringspolitiske tiltak i dette budsjettet, er: Hva er det som har endret seg? Hva er det som medfører at Kristelig Folkeparti og Venstre nå har en helt annen holdning til disse spørsmålene enn den de hadde for bare noen få måneder siden? Er det vesentlig andre utfordringer i Distrikts-Norge i dag enn det var for et halvt år siden? Nepp! Er det andre utfordringer for småbedriftene og for det distriktsbaserte næringslivet? Nepp!

Jeg ser at statsministeren bl.a. i replikkunden sier at Regjeringen har foreslått andre tiltak som vil ha virkning i distriktene. Men samferdselsinvesteringene som Regjeringen foreslår, vil med få unntak gå til sentrale strøk, og de vil stort sett gå til riksveginvesteringer. Av den samlede ramme er det kun 10 mill. kr som kommer til å gå til Nord-Norge. Dette er ikke noe genuint distriktstiltak.

Når det gjelder utbytteskatten, er det riktig at også Senterpartiet har vært i tvil om den, men det var Bondevik I-regjeringen, sentrumsregjeringen, som første gang lanserte utbytteskatt som et virkemiddel for utjamning. Når en ser at Oslo og Akershus i dag mottar 1,1 pst. av distriktspolitiske tiltak, men får 42 pst. av gevinsten ved å fjerne utbytteskatten, og når en ser at Nord-Norge tilsvarende mottar 41 pst. av de distriktspolitiske tiltakene, men bare vil få 4 pst. av gevinsten ved avviking av utbytteskatt, må en jo spørre seg om det er logisk å sette utbytteskatt opp mot distriktspolitiske tiltak. Det er det som er gjort i dette budsjettet. Kostnadene ved å avvikle utbytteskatten er tatt igjen ved å redusere de distriktspolitiske og næringspolitiske tiltakene. Det har en sterk slagside i forhold til Distrikts-Norge.

Den politikken vi står overfor på disse områdene, er nok en villet og ønsket politikk. Næringsministeren sa klart i Aftenposten for en tid tilbake at dette dreier seg ikke bare om budsjettkutt, dette dreier seg om en kurs-

endring. En skal bort fra en selektiv næringspolitikk og over til generelle skattelettelser. Men det er med en viss undring jeg er nødt til å konstatere at representantene fra Kristelig Folkeparti og Venstre heller ikke i dagens debatt tar til motmæle mot et slikt resonnement, sjøl om det resonnementet bryter med alt som disse partiene har stått sammen med Senterpartiet om i storting og regjering de senere årene. Så det nye ved situasjonen i dag er ikke at Senterpartiet kan komme til å stå sammen med Arbeiderpartiet og SV i en del distriktspolitiske og næringspolitiske saker, det nye er at Kristelig Folkeparti og Venstre ikke lenger står sammen med oss. Jeg konstaterer at den kursendringen – hvis den får lov å fortsette, slik næringsministeren tar til orde for – vil være en trussel mot en aktiv distriktspolitikk og en trussel mot mange av de målrettede nærings tiltakene som har vært så viktige for distriktsnæringslivet.

Jeg etterlyser vilje til å ta distriktspolitikken på alvor, og jeg frykter hva som kan komme i tiden framover når det gjelder forslag for å leve opp til den varslede kursendringen, og også for å få dekket inn videre ønsker om skattelettelser. Tydeligere enn noen gang er det behov for distriktspolitiske talsmenn her på Stortinget, som også kan følge nøye med på hva denne regjeringen kommer til å foreslå.

Trine Skei Grande (V): For Venstre er det viktig at dette regjeringsskiftet innebærer en langt mer offensiv miljøpolitikk enn den politikken arbeiderpartiregjeringa har ført. Miljøverministeren har tatt offensivt tak i Sellafeld-saken og i klimapolitikken, olje- og energiministerens har tatt tak for å sikre forurensningsfrie gasskraftverk, og samferdselsministeren satser på kollektivtrafikk. I tillegg øker Regjeringa avsetninger til Miljøfondet med 1 milliard kr. Samarbeidsregjeringa har også tatt fattigdomsproblemet på alvor, bl.a. gjennom å øke barnetillegget og bostøtten, og gi lavere skatter til dem med lavest inntekt.

Venstre er fornøyd med Regjeringas økte innsats i narkotikapolitikken. Venstre fremmet forslag om et kriseprogram mot overdosedødsfall i vår, men fikk ikke gjennomslag i Stortinget for det da. Men nå tar Regjeringa fatt i dette på en helt ny måte, så det kan monne. Man trapper opp arbeidet med å gjenreise verdigheten til de mest utsatte i samfunnet.

Det er også positivt at de frivillige organisasjonene får ytterligere 100 mill. kr neste år. Organisasjonslivet i Norge legger ned en uvurderlig innsats gjennom frivillig arbeid. Ingen får så mye aktivitet ut av hver krone som det frivillige Norge, der det aller meste arbeidet legges ned i frivillig engasjement, uten at det lønner seg. Et aktivt organisasjonsliv er også en forutsetning for et levende demokrati og et lokalmiljø med sterke nettverk. Venstre vil frigjøre de frivillige organisasjonene fra statlig overstyring og bygge opp under organisasjonenes frihet og uavhengighet, så frivillighet ikke blir entreprenørskap for det offentlige.

Regjeringa har opprettholdt den sterke økningen i satsingen på kultur, som også lå i forslaget fra den forrige

regjeringa. Venstre og Regjeringa ønsker ytterligere å vri kulturbevilgningen over mot mer mangfoldig og større frivillig innsats på kultursiden.

Debatten og mange avisoppslag viser at misunnelse fortsatt er den viktigste faktoren i norsk politikk. For mange er det åpenbart viktigere enn å bekjempe fattigdom. Det er meningsløst å påstå at fjerning av dobbeltbeskatning på aksjeutbytte er en gave til de rikeste, som deler av opposisjonen gjør. Fjerning av utbytteskatten er et viktig tiltak for å sikre penger til utviklingen av norske bedrifter, og hindre at det er mer lønnsomt å sette penger i bolig og privat forbruk enn i bedrifter. Det må gå an å ha to tanker i hodet samtidig, både ta vare på en god fordeling og samtidig sikre framtidig verdiskaping, arbeidsplasser og velferd.

Feilaktige påstander blir ikke mer riktige av at de blir gjentatt oftere, det gjelder spesielt Arbeiderpartiets og SVs påstander om at Regjeringas budsjett er et Høyre-budsjett, der Kristelig Folkeparti og Venstre ikke har innflytelse. Hvis det er slik at sterkere satsing på velferd og fattigdomsbekjempelse enn det Arbeiderpartiet har greid, er et Høyre-budsjett, hvis økte bevilgninger til miljø og kollektivtransport, er et Høyre-budsjett, hvis 100 mill. kr mer til frivillige organisasjoner, er et Høyre-budsjett, hvis økte ressurser til narkomane og samfunnets svakeste, er et Høyre-budsjett, hvis en sterk satsing på kultur og bistand, er et Høyre-budsjett, hvis full tilbakevisning av skrekksenarioet under valgkampen knyttet til barnehager, arbeidsmarkedstiltak, eldreomsorg og skole er et Høyre-budsjett, og hvis økt skattelette til dem som tjener minst, er et Høyre-budsjett – ja, da må Venstre si seg fornøyd med Høyre-budsjettet.

For Venstre er det også viktig at en får en ny kurs i utdanningspolitikken. Arbeiderpartiet har i årtier laget reformer som trykkes ned over skolen. Den neste reformen i skolen bør komme nedenfra ved at læreres og elevers kreativitet settes fri. Ja, Venstre ønsker å sette hele skolen fri.

Budsjettet er et samarbeid der alle tre regjeringsparti har satt sitt preg på budsjettet og er fornøyd med resultatet. Det virker noe merkelig når bl.a. Arbeiderpartiet hevder at det er gjort minimale endringer i budsjettet, samtidig som de bruker harde ord om hvor forferdelig budsjettet har blitt. Da er det voldsomt hvor sterkt disse minimale endringene har slått ut. Det er også interessant at Regjeringas forslag blir utsatt for sterk kritikk fra begge fløyer i politikken: Fremskrittspartiet på den ene siden, og Arbeiderpartiet og SV på den andre siden. Fremskrittspartiet mener at det er for lite Høyre-politikk, og Arbeiderpartiet og SV mener det er for mye. En så sterk kritikk fra begge fløyene gir signal om at Regjeringa har lagt fram et balansert budsjett, som greier å forene synet på næringsliv og arbeidsplasser og ønsket om en aktiv velferdspolitik.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Ragnar Bøe Elgsaas (A): Representanten Skei Grande uttalte i Aftenposten den 5. november i år: «Vi skal ha en

gratis skole.» Men regjeringen Bondeviks budsjett er ikke et budsjett som bidrar til gratis skole. Regjeringen fjerner den økte bevilgningen til gratis læremidler i den videregående skolen.

Skattelettelser til dem som har mest, prioriteres høyest av den nye regjeringen. Men noen fikk sterke kutt, og elevene var blant disse. Regjeringen Bondevik kuttet støtten til utlansordningen for skolebøker, uten at man kommer med noe stipendialternativ til elevene. Elevene og deres familier påføres tusenvis av kroner i ekstra kostnader. For familier med vanlige inntekter betyr dette at skatteletten blir mer enn oppspist. Elevene omtaler dette som ran og løftebrudd. Elevorganisasjonene har protestert, og 15 000 elever og studenter demonstrerte sin misnøye den 19. november. Denne protesten har til og med Unge Venstre sluttet seg til. Forstår representanten Skei Grande den frustrasjon som elevene føler?

I valgkampen ble det gitt inntrykk av at alle regjeringspartiene gikk inn for at skolebøkene skulle bli gratis. Nå kommer man med sterke kutt. «Skatt og skole» var regjeringspartienes slagord i valgkampen. Da advarte vi om at det lett kunne bli mye skattelette og lite til skole. Ser vi på høyrepartienes forslag til statsbudsjett og Oslo-budsjett, er det åpenbart at vi fikk rett. I fjor kuttet byrådspartiene opp til 5 000 kr pr. elev i Oslo-skolene. Venstre sier at de vil gjøre skolen fri. Den slags frihet vil nok de fleste ønske å være foruten. Etter først å ha nektet for at det var noe kutt, sa til slutt daværende byråd Skei Grande at hun skulle være «dønn ærlig», og hun innrømmet at man faktisk hadde kuttet. Og nå ser vi at partiene på ny kutter knallhardt i skolebudsjettet i Oslo.

Med et prosjekt om verdier i skolehverdagen vil Bondevik II styrke verdiformidling og verdibevissthet i skolen. Jeg vil oppfordre representanten Skei Grande og regjeringspartiene til å starte med seg selv og være dønn ærlige både før og etter valg. Store skoleløfter i valgkampen blir skolekutt når partiene får makt. Det er ikke verdier som bør formidles til den oppvoksende slekt.

Trine Skei Grande (V): Jeg skulle nok ønsket at den regjeringa vi nå har, hadde sittet såpass lenge at man fikk lagt fram sine egne modeller, istedenfor bare å måtte ta ned Arbeiderpartiets. Men det skal vi nok også greie i forhold til skolebøker. Det er ikke alltid at sosialdemokratiske systemer er noe vi nødvendigvis skal videreføre.

Så til representantens kommentarer om satsing på skole. Jeg tror nok at hvis man sammenlikner partienes satsing på skole, er ikke Arbeiderpartiet det parti som kommer definitivt best ut, for å si det slik. Det er ganske mange andre partier som har vist hva de får til på lokalpolitisk plan. Da kan jeg bare nevne et eksempel fra denne byen, der de tre partiene som styrer, og som også sitter i regjering, faktisk har klart å få til ett år ekstra undervisning i Oslo-skolen i forhold til det en får i alle andre skoler rundt omkring i landet. Og det å styrke undervisningen istedenfor å styrke det sosialdemokratiske system rundt undervisningen, tror jeg er utfordringen framover. Vi har gjennom statsbudsjettet nå fått til at man kan startet med noen ekstra timer undervisning, men det er fort-

satt et stykke igjen før vi når nivået i de kommuner der disse tre partiene styrer.

Øyvind Korsberg (FrP): Representanten Skei Grande var inne på miljøpolitikk og Sellafield i sitt innlegg, og Venstre har både i den siste valgkampen og for så vidt også ellers forsøkt å fremstille seg som et parti som har en høy miljøprofil. Ett eksempel på det er engasjementet med hensyn til atomgjenvinningsanlegget i Sellafield, noe som vi for så vidt er enig i.

Det er imidlertid stor forskjell på liv og lære i Venstre. La oss f.eks. se på Venstres energipolitikk, eller retttere sagt mangel på energipolitikk. Venstre er imot kraftproduksjon basert på gass, spesielt i Norge. Venstre er imot vannkraftutbygging, som er den reneste form for energi vi har. Og Venstre vil bruke enorme summer av skattebetalernes penger for å subsidiere luftslott som vindmøller o.l., som ikke monner i det hele tatt, og som medfører store naturinngrep. Og hva er resultatet av Venstres energipolitikk? Jo, import av sterkt forurensende kullkraft fra Danmark og andre land som medfører økte utslipp, eller kjernekraft fra Sverige som medfører et avfallsproblem, jf. Sellafield. Derfor har jeg lyst til å spørre representanten Skei Grande: Vil Venstre fortsette på den miljøfiendtlige linjen, eller vil partiet snart ta til fornuft og føre en helhetlig politikk som tar vare på miljøet?

Trine Skei Grande (V): Det er vel ikke noen hemmelighet at dette er et av de feltene der vi har vanskeligst for å bli enige med Fremskrittspartiet, men jeg kan gå gjennom «luftslott» for «luftslott», for å bruke representantens uttrykk.

Venstre er ikke imot å bruke gass, men vi er imot at det bygges gammeldagse, sterkt forurensende gasskraftverk for å ta i bruk denne energiformen. Derfor har Regjeringa lagt inn 30 mill. kr til forskning på å få mer moderne gasskraftverk.

Så til det som karakteriseres som «luftslott», som vindmøller og andre ting. Vi vet at dette er framtidens energiformer – vi ser dem rundt omkring i Europa – og disse energiformene vokser og utvikles og blir lønnsomme.

Så til vannkraft. Det er en ren kilde, men hvis vi bruker energiøkonomiseringstiltak i forbindelse med de vannkraftverkene vi har, kan vi få mye mer kraft ut av de kraftverkene, og det ønsker vi å prioritere.

Jeg tror ikke Venstre skal ta ansvaret for all den miljøpolitikken som er gjennomført av tidligere regjeringer, men nå har vi en miljøvernminister og en olje- og energiminister og en samferdselsminister – det er de som forvalter miljøpolitikken – som her har et godt trykk, og jeg tror vi kan få snudd trenden sånn at vi kan få overbevist også Fremskrittspartiet om at dette ikke er «luftslott», men framtida.

Presidenten: Presidenten er usikker på om «luftslott» er et parlamentarisk godt uttrykk, men det virker som om taler og replikant forstod hverandre godt ved bruken av begrepet.

Audun Bjørlo Lysbakken (SV): Det er ganske utrolig å høre en representant for et parti som i hvert fall inn-til nylig kalte seg sosialliberalt, omtale de partier i Stortinget som har kjempet mot avskaffelsen av utbytteskatt, som «misunnelige». Det er et begrep som man vanligvis tyr til når man mangler og har gått tom for gode argumenter, tror jeg. Men jeg synes det var trivelig at representanten Skei Grande snakket mye om miljøet, for det har jeg tenkt å spørre henne om også.

Venstre gikk jo høyt på banen i miljøsakene i valgkampen og lovet mer penger bl.a. til kollektivtrafikk, slik Skei Grande også nevnte i sitt innlegg. Hun sa bl.a. at Regjeringen har øket bevilgningene til kollektivtrafikken. Dette er mer i forhold til Stoltenberg-regjeringens budsjett, men denne regjeringen ligger fortsatt 115 mill. kr under beløpet som ble bevilget for ett år tilbake. Og det som var flaggskipet til Regjeringen, innføringen av studentrabatt på kollektivreiser, viser seg også å være et løfte som ikke holder mål når det blir prøvd i virkeligheten. Jeg har lyst til å sitere en melding fra NTB som kom i forgårs:

«Halv pris for studenter på kollektivreiser i Oslo står i fare fordi Sporveiene mener de trenger minst 72 millioner kroner til reformen. Regjeringen har bare satt av 10 millioner kroner. Vi har fått en jobb å gjøre, men ikke penger til å gjøre den, sier Hilde Barstad (H), byråd for miljø og samferdsel i Oslo.»

Jeg er klar over at representanten Skei Grande er imot utbytteskatten. Men er det sånn at prioriteringen utbytteskatten skal vekk først og ikke de pengene som skal til for å ta et løft for kollektivtrafikken, er et uttrykk for Venstres prioriteringer av hva som faktisk er aller viktigst, eller er dette et utslag av at det er Høyre som har fått gjennomslag for sine prioriteringer i budsjettet?

Trine Skei Grande (V): Det er helt klart at vi har fått til en satsing på kollektivtransporten i dette budsjettet som er et bra løft bort fra Stoltenberg-regjeringas miljøfiendtlige opplegg.

Når det gjelder studentrabatt, går Sporveiene inn i forhandlinger med Studentsamskipnaden, og dette kan nok også ses på som forhandlingsutspill mellom parter som skal prøve å bli enige, og så får vi se hva resultatet blir når de forhandlingene er ferdige.

Så en liten kommentar til SV og kollektivtransport. De kobler dette opp mot skatten, som de har brukt mange ganger til mange forskjellige ting i løpet av debatten. I denne byen har de tre partiene som nå sitter i regjering, hatt makt. Her har man fjernet eiendomsskatten i perioden, men man fikk til det største løftet på kollektivtransport noensinne på 1,2 milliarder kr. Det som SV har fått til sammen med Arbeiderpartiet – de hadde makt i denne byen tidligere – er ingenting sammenliknet med det, så vi klarer faktisk å ha to tanker i hodet samtidig, både skatt og kollektivtransport.

Marit Arnstad (Sp): Jeg synes det er grunn til å være litt forsiktig med uttrykk som at «misunnelse» skal være en drivkraft i forholdet mellom fattigdomsprioriteringer

og utbytteskatt. Det synes jeg er en lettvinnt måte å si det på. Politikk handler nemlig om å prioritere. Og prioriterer man å fjerne utbytteskatten, må man også prioritere vekk noe annet. Det er det det handler om også i dette budsjettet. I budsjettet har man bl.a. prioritert vekk nesten 2 milliarder kr i samlede nærings- og distriktpolitiske tiltak, samtidig som man har fått fjernet utbytteskatten. Det var bl.a. tiltak, som sentrumsregjeringen, med Senterpartiet og Venstre, stod sammen om, som nå foreslås fjernet. Det er bevilgninger til SND, som nå foreslås kuttet dramatisk, og det var også en rekke distriktpolitiske ordninger, som nå enten raderes ut eller som reduseres kraftig.

Næringsministeren fra Høyre sier at dette ikke bare er budsjettkutt, det er starten på en videre nedbygging. Dette er en kursendring. Man skal vekk fra spesifikke næringspolitiske tiltak, de skal bygges ned til fordel for skattelettelser. Når Venstre nå synes å mene at endringene som skjer på budsjettet, er ganske uproblematiske, så er mitt spørsmål om det også betyr at Venstre er innstilt på å fortsette den nedbygging av næringspolitiske og distriktpolitiske tiltak som vi har sett i dette budsjettet, og som næringsministeren mener er et første skritt på en videre kursendring.

Trine Skei Grande (V): Det er ikke slik at man nødvendigvis gjør de fattige rikere ved å gjøre de rike fattigere. Det var det som var mitt poeng med det jeg sa om misunnelse.

Det dramatiske kuttet som representanten Arnstad snakker om, er på 17 pst. Jeg vil da henlede oppmerksomheten på hva næringslivet sier at de ønsker når man spør dem om hva de trenger av bedre forutsetninger. Jo, det går på å få gjort noe med skjemaveldet, det er skatter og avgifter og samferdsel som står øverst på alle ønskelistene til næringslivet. Av den dobbeltbeskatningen som var der, pløyes faktisk 70 pst. tilbake til næringslivet, og det er en startkapital som vi vet at næringslivet trenger, og som vi nå gir dem muligheten til å få.

Og når man i budsjettet også legger inn 3 milliarder kr i skattelettelser for næringslivet, er det også en lettelse som vi tror kan styrke næringslivet. Av de pengene som er igjen – for det er jo litt igjen sjøl om representanten Arnstad påstod at dette er litt rasert med et kutt på 17 pst. – er det viktig å satse på to ting, nemlig på distriktsbitten av dette, man har tatt bort de nasjonale ordningene der det største kuttet er, og på nystarting. For med det skatteopplegget vi har, skal vi gi de bedriftene som allerede er i live, mulighet til faktisk å vokse videre. Og det som er utfordringen med hensyn til de pengene vi bruker på SND o.l., er å få nye til å starte opp.

Harald T. Nesvik (FrP): Når representanter fra Venstre skal diskutere gasskraftverk og ikke minst sin energipolitikk, er det alltid verdt å høre etter. Jeg vil bare referere litt av det representanten Skei Grande sa. Hun karakteriserte dagens gasskraftverk som gammeldagse og sterkt forurensende.

Da vil jeg bare minne om at for et par år tilbake gikk Bondevik I-regjeringen av på grunn av en sak om tillatelse til bygging av gasskraftverk. Da måtte også Venstre forlate regjeringskontorene, og nå er de kommet tilbake igjen. Da er det interessant å legge merke til at nå har man ført opp noen millioner som skal forandre hele Venstres syn når det gjelder tillatelse til bygging av gasskraftverk.

Spørsmålet mitt til representanten Skei Grande er: Hva er det som har skjedd etter at man kom i regjering, i og med at man nå plutselig finner ut at man ikke skal trekke tilbake den tillatelsen som er gitt, selv om det dreier seg om meget gammeldage og sterkt forurensende gasskraftverk? Hva er det som har skjedd som gjør at det nå er greit så lenge man legger inn en pott som man kan forske for i fremtiden for å få gasskraftverkene mindre forurensende? Ser ikke representanten Skei Grande den måten man har gått ut på i valgkampen, som et ørlite paradoks?

Så en liten ting til. Man nevnte her skatteopplegget for dem som har minst. Da er spørsmålet mitt til representanten Skei Grande: Hva har Venstre og Regjeringen gjort for landets minstepensjonister i forbindelse med dette budsjettet? Hva er det som gjør at de som har minst, får mer?

Trine Skei Grande (V): Venstre har, som jeg sa tidligere, ikke vært mot bruk av gass som energikilde, men man er mot å bygge gammeldage og sterkt forurensende gasskraftverk. Vi har ikke endret syn på det. Men det vi ser nå, er at vi har fått en regjering som faktisk er villig til å «pushe» på den nye teknologien på dette området, og som er villig til å bruke 30 mill. kr på å få fram ny teknologi, slik at vi kan bygge gasskraftverk som faktisk tåler framtidens utfordringer, også internasjonalt.

Når det gjelder spørsmålet om forholdet til minstepensjonister og den gruppen, har jeg ramset opp en rekke tiltak i mitt første innlegg. Her er det først og fremst snakk om lavere skatt og mindre avgifter. Vi har også gått inn på en rekke andre tiltak på skattesida, som jeg sa i mitt første innlegg.

Presidenten: Replikordskiftet er dermed omme.

Jon Lilletun (KrF): Veljarane ynskte seg ei politisk kursendring og ei ny regjering. Det har dei no fått.

Den nye regjeringa er godt i gang med oppfølginga av Sem-erklæringa, som gjeld for heile fireårsperioden. Budsjettet er bra for alle oss som er opptekne av å slåst mot fattigdom, nasjonalt og internasjonalt, og som er opptekne av familiepolitikk, miljø, næringspolitikk og friviljug innsats.

I debatten rundt budsjettet har Regjeringa fått kritikk både for å vere for mykje – og for lite – høgrevridd. Eg trur kanskje vi på dei fleste områda har funne ein god og sunn balanse.

I valkampen fokuserte Kristeleg Folkeparti m.a. på familiepolitikk og miljø. Eg er difor glad for at desse områda er godt ivaretekne i budsjettet.

Vi trur det er familiane sjølve som best veit kva omsorgsform dei treng i sin situasjon. For å ha fridom i val av omsorgsform satsar vi parallelt både på kontantstøtte og barnehagar. Den store auken som låg inne til barnehagane, er ført vidare. Det er ei vidareføring av barnehagemeldinga, som Bondevik I la fram.

Når det gjeld miljøet, vert eg både stolt og glad når miljøvernminister Børge Brende får honnør for den offensive politikken sin av miljøorganisasjonar. At Samarbeidsregjeringa er ei miljøregjering, viser òg profilen i budsjettet. CO₂-frie gasskraftverk er ei viktig investering i ei meir miljøvenleg framtid. I budsjettet vert det no 50 mill. kr til forskning på gasskraftverk utan CO₂. Her føreslo Arbeidarpartiet 20 mill. kr. Det er eit mål at fleire vel å reise kollektivt i staden for med bil. Difor aukar Regjeringa satsinga på kollektivtrafikken med 65 mill. kr utover det som låg i framlegget frå Stoltenberg-regjeringa. Vidare følgjer vi opp Sem-erklæringa med å doble kapitalen i Miljøfondet, som er ein del av Petroleumsfondet. Totalt tyder miljøbudsjettet at dette er ei regjering som tek miljøproblema på alvor. Det er den beste garantien for framtida.

Kunnskap, kompetanse og kreativitet gjev eit godt utgangspunkt for å meistre dei utfordringane eit samfunn i stadig utvikling står føre. Skulen er her den viktigaste fellesarenaen. Det trengst ei kvalitativ forbetring på fleire område. Vi styrkjer kvaliteten med å auke timetalet i grunnskulen med éin time i 2. – 4. klasse. Opprustinga av skulebygg kan òg verte ein realitet gjennom ei låneramme til kommunane på 15 milliardar kr. Det er gledeleg at det er stor politisk semje om dette.

Landa rundt oss set ned avgiftene. Vi kan og bør ikkje vere eit skattepolitisk annleisland. Tvert om: Vi må gjere oss attraktive for dei som vil satse på nyskaping og investering. Forholdet mellom velferd og skatt/avgift er heller ikkje eit anten–eller, slik nokon har hevda. Nei, for å tryggje grunnlaget for velferda treng vi eit sterkt og vekstkraftig næringsliv. Ein god næringspolitikk er òg ein god distriktspolitikk.

Mange – fyrst og fremst Arbeidarpartiet og SV, men òg Senterpartiet delvis – kjem med kraftig kritikk for at vi fjernar utbytteskatten. Det er underleg når desse partia i fjorårets forlik om budsjettet går ut frå at utbytteskatten skal fjernast i 2002. Her vert det sagt:

«Den midlertidige utbytteskatten faller bort ved overgangen til det nye skattesystemet for 2002.»

Dette vil friggjere risikovillig kapital som kan bidra til investeringar, nyskaping og næringsutvikling. Det er dessutan grunn til å leggje vekt på at fleire av desse tiltaka vil ha større meining for mindre bedrifter enn for storbedriftene. Vidare gjev det klart større positive effektar for distriktbedriftene i forhold til bedrifter i meir sentrale delar av landet. Ei forbetra ordning for skattefrådrag for FoU vil òg særleg vere retta inn mot små og mellomstore bedrifter. Difor vil eg seie: Budsjettet og Sem-erklæringa legg til rette både for ein god næringspolitikk og ein solid distriktspolitikk på sikt.

Det vart etterlyst, m.a. frå representanten Marit Arnstad, kva vi meiner om SND i forhold til den politikken

ein har stått på når det gjeld SND og distrikta, og det same vart etterlyst når det gjeld landbruk.

Når det gjeld landbruk, skal skattemetoden brukast ytterlegare, slik vi starta med i sentrumsregjeringa.

Når det gjeld SND, følgjer vi vidare opp det som står i Sem-erklæringa om at verktøyet skal brukast. Det einaste som er forskjellen, er at SND Invest skal seljast ut. Det er eit ordinært investeringssselskap. Utover det skal SND-verkemiddelet brukast.

Eg ser at eg berre har eit halvt minutt igjen, og vil bruke det på utbytteskatten. Eg synest det må kunne gå an å føre ein diskusjon her i forhold til om dette vil ha funksjon for å skape eit eigarmiljø, få fleire som er viljuge til å investere i norske bedrifter. Vi ser kva som skjer med Kværner akkurat no – og fleire andre òg. Den populære argumentasjonen som har vore ført om at dette er å gje til dei rikaste, er heilt på sida av det denne saka dreier seg om. Og eg synest vi må kunne få ein diskusjon på grunnlag av det – det ber eg om.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Tore Nordtun (A): Jeg skal ta representanten Lilletuns bønn på alvor. Han sa at det fortsatt skal føres en solid distriktpolitikk. Og da vil jeg spørre: Hva er det som er så annerledes med den distriktpolitikken den nåværende regjering fører i forhold til den sentrumsregjeringen som Lilletun satt i, førte, og som han forsvarte så sterkt?

Men jeg skal minne Lilletun på en del ting. Jeg skal minne ham på hva som har skjedd med SND. SND er kuttet med 408 mill. kr. Jordbruksavtalen reduseres med 300 mill. kr, bevilgningene til regional og lokal næringsutvikling reduseres med 250 mill. kr., fraktutjevningmidlene tar man helt bort, noe som utgjør 62 mill. kr, bevilgningene til næringsregulerende forskning reduserer man med 140 mill. kr. – altså til sammen ca. 1,2 milliarder kr. Det er dette som har skjedd.

Var det fullstendig galt det sentrumsregjeringen gjorde for et og et halvt år siden? Og er det galt det Arbeiderpartiet har gjort? Hva er det som nå er nytt med næringspolitikken? Hvor skal veksten komme?

Jeg har hørt på debatten tidligere. Man har sagt at nå fjerner vi jo flyseteavgiften. Men sitter alle de som driver med næringspolitikk, i fly hele tiden? Det er ikke flyseteavgiften som kan redde distriktene når flyseteavgiften ikke er tatt bort i Nord-Norge i det hele tatt. Det er noe som ikke går i hop, hr. Lilletun! Det får jeg håpe det kan komme en oppklaring på.

Jeg vil også bare minne om at 1,2 milliarder kr er nødvendig det som tas inn på grunn av aksjeutbytte nå, som ikke skattlegges. Så her har det skjedd en betydelig forverring, og det synes jeg også representanten Lilletun som representant for den sittende regjering må ta innover seg. Dette som jeg nå refererte, og som står i innstillingen, skal altså være en solid næringsrettet distriktpolitikk! Det er flyseteavgiften i Sør-Norge som da skal redde disse oppdretterne – en skulle tro de satt i fly hele tiden. Det er jo der veksten nå skal skje.

Jeg vil bare spørre Lilletun helt til slutt: Var det totalt galt det som sentrumsregjeringen gjorde for 1 ½ år siden? Og er det totalt galt det som Arbeiderpartiet har ført inn i budsjettet når det gjelder næringspolitikken? Tallenes tale er helt klar.

Jon Lilletun (KrF): Fyrst ei lita historiepåminning. Då sentrumsregjeringa gjekk ut av kontora og Stoltenberg-regjeringa tiltredde, var det fyrste dei gjorde i reviert nasjonalbudsjett å halvere tilskota til SND – midt i året! Eg synest kanskje ein då skal vere litt meir forsiktig i måten ein beskriv andre sin politikk på.

Når det gjeld distriktsmidlane til SND, kuttar vi 11 pst. – altså 11 pst. Når det gjeld dei nasjonale ordningane, var det ganske mykje, men det er ført inn igjen ein halv milliard kroner.

Eg skal vere så open og ærleg at eg seier: Vi må gå nøye inn i det som no ligg her, og sjå på om vi må omprioritere noko blant dei programma som er i gang, og om dei som er viktige, kan førast vidare. Eg seier ikkje at ein no har funne akkurat den rette balansen, men det som er forskjellen frå tidlegare, er at no gjer vi to ting: Det fyrste vi gjer er at vi gjer det lønsamt å investere i aksjar og i bedrifter. Vi tek ikkje pengane frå folk, dei får lov til å investere dei i staden.

Det andre vi gjer, er å fjerne flyseteavgifta, og ein gjer narr av det. Eg kan ta Nordtun med til ei IT-bedrift i Lavik i Sogn og Fjordane, som er ei av dei som går veldig godt. Dei seier at det viktigaste for dei er å ha flyplassen, og at flyavgiftene ikkje må vere så høge at dei ikkje har råd til å reise. Dei har enormt mange reisedagar med fly til og frå Oslo. Dette var altså ei distriktsbedrift i Lavik i Sogn og Fjordane.

Når det gjeld landbruk, gjentek eg ein gong til: Der skal vi bruke skattemidlar for å kunne halde det vi har lova om at vi skal ha ei inntektsutvikling der på line med det som er på andre område. Så difor: Dette heng i hop – det er altså eit både – og og ikkje eit anten – eller. Skal ein gå høgt ut på bana med kritikk, bør ein òg ta med seg historia.

Harald T. Nesvik (FrP): Etter å ha fulgt denne debatten i 1 ½ dag må jeg si at det er i hvert fall én styrke med denne Bondevik-regjeringen, og det er at Senterpartiet ikke lenger er med. Det kan jeg si etter å ha fulgt denne debatten.

Så vil jeg stille noen spørsmål til representanten Lilletun. Flere representanter, både fra Regjeringen og fra regjeringspartiene, snakker om å hjelpe de svake og de med lavere inntekter. Stoltenberg-regjeringen la i St. prp. nr. 1 fram et forslag om at uføre og alderspensjonister skulle fritas fra egenandeler på medisiner og også sykepleieartikler på blå resept. Så kom St. prp. nr. 1 Tillegg nr. 4, og dette var tatt bort. Men det man fortsatt valgte å opprettholde, var økningen i egenandelene for legehjelp og fysioterapi, og egenandelstaket. Hvorfor ønsket man å gjøre dette? Var ikke dette et håndslag til de som har minst? Det er gledelig at regjeringspartiene nå vil gå inn for dette, men synliggjør ikke det de skriver

i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4, hva Regjeringen egentlig ønsker i denne saken?

Regjeringspartiene har tradisjonelt i forbindelse med trygdeoppgjørene ikke vært villige til å øke grunnbeløpet utover det som har vært anbefalt fra den til enhver tid sittende regjering. Er ikke dette også et slag mot pensjonistene?

Og så til avkortingsreglene for gifte og samboende pensjonister, og for pensjonister som har en ektefelle som tjener over 2G – 25 pst. avkorting. Representanten Lilletun var positiv til å se på denne brøken i forbindelse med debatten om trontalen. Også andre representanter har vært positive til å se på denne biten. Når kan vi forvente at det blir gjort?

Jon Lilletun (KrF): Eg vil gjerne ta det siste fyrst. Både Framstegspartiet og Nesvik skal ha ros for at dei held den saka varm.

Vi er nok ikkje samde om kva som er grunnlaget for den pensjonen, at det ikkje berre er ein pensjon ein har rett på. Vi meiner òg det er ein annan type tenking som ligg bak, og som låg bak heilt frå byrjinga av, at det var rett med ei viss avkorting fordi det er både trivelegare og billegare å bu to i lag enn det er å bu aleine. Men det er heilt rett at 1,5 pst., som vi har i dag, ikkje dekkjer det. Ein OECD-rapport viser at gjennomsnittet burde vere 1,7 pst. Og hadde forhandlingane halde fram – vi kom ikkje vidare på grunn av ein del andre saker som låg og stengde – hadde dette vore ei av dei sakene som det heilt opplagt kunne vore forhandla vidare om. Men vi har respekt for at det var andre postar òg som var viktige her. Derfor vart ikkje dette ein del av forhandlingane, men her er vi villige til å kome tilbake, som òg statsministeren sa tidlegare i dag.

Så til det med blå resept-ordninga. Då forslaget kom i valkampen, oppfatta eg at både organisasjonane og delvis òg Framstegspartiet ikkje var så begeistra for sjølve modellen, for den ville ikkje hjelpe storforbrukarane nok. Det er vi samde i. Men vi klarte ikkje på tre veker å lage ein modell som ivaretok storforbrukarane, som alternativ til den modellen som låg føre frå Stoltenberg-regjeringa. Då vi skjønna at dette var viktig å få gjennomført, ikkje frå i dag eller frå 1. januar, men frå 1. oktober, garanterte vi med å leggje inn at det kan vi gjere. Vi skal finne fram til eit system som dekkjer opp storforbrukarane, i staden for eit så generelt system som det som ligg inne no. Meininga vår var faktisk å gjere det endå betre for dei som treng det mest, og det håpar vi at vi kan vere samde med Framstegspartiet om den dagen vi har modellen ferdig. Men no ligg det inne det som låg føre frå Stoltenberg-regjeringa.

Karin Andersen (SV): Representanten Lilletun er tydelig litt brydd og har det litt vondt når han blir minnet på at noe av det denne regjeringen har prioritert, er å gi skattelette til de rikeste. Forsvarstalen for det er at dette er god distriktspolitikk og god næringspolitikk. Ja, mon det er det. Jeg tror ikke det er så mange som vet så mye om hvor disse pengene havner. Men jeg har kanskje en

formening. I hvert fall har SV og Lilletun før vært enige om at god utdanningspolitikk også er god næringspolitikk og også god distriktspolitikk.

Jeg skal ikke plage representanten Lilletun med de 350 mill. kr som han har kuttet bare i Kommunaldepartementets budsjett og i distriktspolitikken, men jeg skal minne Lilletun om en annen snuoperasjon som Kristelig Folkeparti har foretatt etter at de kom i regjering. Det dreier seg om sykehusoppkjøret.

Sykehusoppkjøret handler i seg sjøl faktisk ikke om sykehus. Sykehusoppkjøret handler om at det skal være noen penger igjen i fylkeskommunene til å drive videregående opplæring. I mitt hjemfylke, Hedmark, som jeg kan ta som eksempel, er underskuddene på sykehuset i år ca. 140 mill. kr. Jeg vet ikke om Lilletun greier å forestille seg hvordan man skal kunne kutte i videregående skole, som stort sett er det som blir igjen, med 140 mill. kr, når vi i tillegg vet at det i Hedmark står 700 voksne i kø som ikke har videregående skole, som ønsker det, og som trenger det, men som ikke får plass.

Mitt spørsmål til Lilletun når distriktsstøtten er borte, videregående skoler legges ned og utbytte av aksjene som Lilletun nå vil gi, finnes i byene, er da: Hvordan skal man kunne bruke videregående skole som en distriktsutvikler og en næringsutvikler rundt omkring i fylkene når Kristelig Folkeparti og Regjeringen ikke greier å få på plass et fornuftig sykehusoppgjør som gjør at det finnes videregående skoler til dem som trenger det?

Jon Lilletun (KrF): Eg tek i grunnen replikkane, som i dag har vore fleire til Kristeleg Folkeparti frå SV, delvis òg retta til meg, på ein måte ganske positivt, dei oppfattar at eg har eit sosialt syn og eit sosialt instinkt. Men det er feil når representanten Andersen seier at eg er brydd i forhold til utbytteskatten, for dette har eg faktisk alltid meint. Dobbelt skattlegging er feil, og det meinte òg Skattekommissjonen i 1990. Vi veit at 70 pst. iallfall av desse pengane går inn igjen til investering i bedrifter. Det kan hende det er meir, men vi veit iallfall at 70 pst. gjer det.

Når eg har høyrte på SV sine talarar, har dei vore ganske så opptekne av at vi må få fleire norskatte bedrifter, gjerne personatte bedrifter, og av at ein ønskjer folk som investerer ute i distrikta, men då må vi òg la folk få lov til å tene desse pengane. Så på det punktet er eg altså ikkje brydd i det heile. Der er eg heilt overtydd om at det er nødvendig. Men eg er villig til å leite etter andre måtar å gjere det på. Eg har ikkje behov for at folk byggjer seg hytter med 24 bad. Det er ikkje det at eg ønskjer å styrkje den typen – eg ønskjer ein haugiansk kapitalisme – men samtidig: Skal vi finsikte kontrollvesenet, så trur eg vi får problem, Karin Andersen! Eg er altså ikkje brydd over at vi tek vekk utbytteskatten, tvert imot er eg overtydd om at det er rett.

Så må vi òg ha eit sluttoppgjør i forhold til sjukehusa, men ikkje nødvendigvis ved å skrive ut ei carte blanche-rekning, for mellomoppgjør er vanskelege. Når det gjeld det som representanten Andersen summerte opp, er det altså slik at fordelane som vert gjevne til næringslivet no,

skal kome i tillegg til at vi òg skal oppretthalde eit system med både SND og andre ordningar. Og vi skal framleis under denne regjeringa ha råd til å ha eit skikkeleg vidaregåande skulevesen.

Eli Sollied Øverås (Sp): Representanten Lilletun nemnde ei rekkje område som han meinte det var god politikk på frå den nye regjeringa. Han nemnde både familie- og miljøpolitikk, fattigdomsproblematikken og utdanning. Eg syntest det var påfallande at parlamentarisk leiar frå Kristeleg Folkeparti ikkje nemnde alkoholpolitikken, som iallfall tidlegare var ein av Kristeleg Folkeparti sine hjertesaker.

Senterpartiet har i sitt alternative statsbudsjett lagt vekt på førebygging. Med dei store og aukande reparasjonskostnadene samfunnet har, må dette vere rett prioritering. Vi veit at alkoholmisbruk påfører samfunnet store utgifter når det gjeld sjukdommar både av fysisk og psykisk art. Vi veit òg at det medfører omfattande lidningar i familiar, og vi veit at vald og ulykker ofte er ei følgje av alkoholmisbruk. Under behandlinga av langtidsprogrammet uttrykte Kristeleg Folkeparti, saman med Senterpartiet og Venstre, bekymring over den generelle utviklinga innanfor alkoholomsetninga. Det vart understreka at det var ein eintydig samanheng mellom lågare pris på og auka forbruk av alkohol. Og det vart hevda at det utan tvil ville føre til ein auke i slike skadar som alkoholmisbruk gir.

I Kristeleg Folkeparti sitt stortingsvalprogram står det: «Høye avgifter vil være medvirkende til å redusere forbruket.» Men Samarbeidsregjeringa sitt budsjett, med reduserte alkoholavgifter til ein verdi av nærare 400 mill. kr, viser at Kristeleg Folkeparti må ha endra syn på alkoholpolitikken. Mitt spørsmål er då: Ser ikkje representanten Lilletun og Kristeleg Folkeparti lenger nokon samanheng mellom lågare prisar og auka forbruk? Eller er det slik at Kristeleg Folkeparti godtar at samanhengen framleis er der, og at det kan føre til aukande problem i familiar, til vald, ulukke, fysiske og psykiske sjukdomar – for å nemne noko av det som Kristeleg Folkeparti iallfall tidlegare omtala som negative konsekvensar av alkoholmisbruk?

Jon Lilletun (KrF) No siterte representanten Sollied Øveraas dei områda der eg spesielt har framheva den gode politikken som denne regjeringa har. Då er det ikkje sikkert at det er grunn til å framheve dette mest, men eg vil likevel fortsetje, med å seie at det er i forhold til ei erkjenning av verkelegheita. Det er ikkje tvil om at all forskning viser samanheng mellom tilgjengelegheit, forbruk og skadar. Men så er det altså slik at tilgjengelegheitsbiletet har endra seg. Over halvparten av spritomsetninga går snart føre seg gjennom andre kanalar enn Vinmonopolet. Sjølv ein fundamentalistisk fråhaldsmann som eg må på ein måte erkjenne at verkelegheita har endra seg slik at vi må ha fleire verkemiddel. Eit av verkemidla må vere å sørgje for at Vinmonopolet beheld legitimiteten med eit prisnivå som gjer at vi faktisk kan få vekk ein del av både grensehandelen, illegitim handel, smugling osv.

Eg skal erkjenne at det ikkje er ein konklusjon som det er lett for meg å stå og framføre. Men nokre gonger er verkelegheita slik at ein faktisk må ha vilje til å endre politiske standpunkt og haldningar. Eg kunne godt nemne namn på enkelte som eg kunne anbefale metoden til. Men det skal eg ikkje gjere no.

Eg vil seie at det er nødvendig for Regjeringa å vise til dei 100 mill. kr til frivillige organisasjonar, som antakeleg er meir enn momskompensasjonen, og at førebyggjande arbeid må verte eit satsingsområde framover. Vi gjer mykje på behandlingssida denne gongen, men vi må gjere endå meir når det gjeld det førebyggjande. For Kristeleg Folkeparti, for denne representanten og for denne regjeringa er det viktig å ha ein offensiv politikk på dette området, ein politikk som ikkje berre tek innover seg nye erkjenningar, men som også tek offensive grep for å redusere skadane.

Aud Gaundal (A): Representanten Jon Lilletun er opptatt av verdens fattigste. Det var også statsministeren i sitt innlegg i dag, der han framhevet at Bondevik II-regjeringa har hevet bevilgningen til bistandsmidler. Men vi hører bare om prosenter av BNI, og mitt konkrete spørsmål er: Hvor mange flere kroner blir det til verdens fattigste med Bondevik II-regjeringas budsjett i forhold til Stoltenberg-regjeringas budsjett?

Kristelig Folkepartis representanter ute i kommuner og fylker er svært opprømte for tiden. Det har også gjen speilet seg i mitt eget fylke, og det innrømmes at både kutt av kommunale næringsfond og kutt bort i 17 pst. av SND er det som skaper frustrasjon og bekymring. Det er også et sterkt ønske om at det må bli Arbeiderpartiet en kommer fram til budsjettforlik med, fordi Stoltenbergs budsjett var så mye bedre.

Det er ikke uten grunn at Kristelig Folkepartis politiske tillitsvalgte reagerer, fordi vi får eksempler i avisene nesten hver dag på hvor vanskelig det blir for en del bedrifter. Det er ikke slik at det bare er oppstart som er problemet, men det er fornying og utvikling av allerede eksisterende bedrifter.

En bedrift som står fram i Trønder-Avisa er Steinkjer Mekaniske. Den ble etablert i 1995 og har nå 18 mann. Daglig leder, Kjesbu, forteller at «bedriften hele tiden må fornye seg og lete etter nye veier og produkter». Bedriften har fått god hjelp av SND i den prosessen. På spørsmål om hva som hadde skjedd hvis man ikke hadde fått den hjelpen, sier han at bedriften ville «selvsagt ha surret og gått». Men utviklingen av bedriften betyr mye, ikke minst for bedriften, men også for regionen. Så sier Trine Skei Grande at SND-midlene nå skal brukes til oppstart av nye bedrifter, og ikke til å videreutvikle allerede eksisterende. Da blir mitt spørsmål til Lilletun: Er det slik at Kristelig Folkeparti mener at en bedrift som «surrer og går», er det vi skal satse på? Tror han at det er der de kan hente ut skatteutbytte som erstatter den bistanden som en tidligere har fått gjennom SND?

Jon Lilletun (KrF): Eg kunne tenkje meg å gjere ein byttehandel med Arbeidarpartiet sine talarar her i salen i

dag når det gjeld utbytteskatten. Dersom dei er villige til å gå inn på ein sakleg diskusjon i samsvar med dei standpunkta dei hadde frå 1990 og utover, når det gjeld grunnen til at vi går inn for å ta bort dobbeltskattlegginga, at det faktisk er til næringslivets beste og diskutere om det verkar eller ikkje verkar, i staden for å snakke litt retorisk om dei rikaste og denne skatten, skal eg gå uhyre sakleg til verks når det gjeld SND.

Eg synest SND er ein god institusjon på veldig mange område. Sem-erklæringa seier korleis den skal fungere i framtida. Samarbeidsregjeringa er nøydd til å tilføre midlar i forhold til det ein seier i Sem-erklæringa. Det er ikkje alt som har vore like nødvendig, og då har vi gjort noko med SND Invest.

Eg er samd med representanten Gaundal i at det ikkje er nok at ei bedrift «surrer og går». Difor er det å oppretthalde programma som tek i vare kompetanseheving og teknologisk fornying, viktig. Det skal vi altså framleis gå inn for å ta vare på.

Når det gjeld protestar frå distrikta, frå forskjellige parti, har eg akkurat pakka ned brev – etter desse halvanna åra som næringspolitisk talsmann – når eg no har skifta kontor. Eg har sett litt igjennom dei. Eg har ikkje kasta dei enno, så representanten Gaundal kan gjerne få lov til å sjå dei breva som er funne etter tidlegare rundar med kutt, både når det gjeld SND og på andre område. I breva går det fram at dei syntes at den regjeringa som sat, var ille i forhold til dei andre partia som var i opposisjon, så det er på ein måte ikkje noka ny oppleving at det kjem protestar. Men det vi kan vere samde om, er at når breva kjem, skal vi analysere dei, og ein del gonger er dei faktisk så saklege at vi skal ta omsyn til dei.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Harald T. Nesvik (FrP): Etter å ha hørt statsminister Bondeviks innlegg i forbindelse med presentasjonen av Regjeringens tiltredelseserklæring var det med undring en den gang bare måtte konstatere at statsministeren ikke fant plass til å nevne landets over en million pensjonister med en eneste setning.

Alderspensionister, uførepensionister, medisinsk rehabilitering, overgangsstønad, etterlattepensjoner m.m. representerer et meget stort område både økonomisk og sosialt og burde derfor blitt tillagt en mye større betydning enn det som ser ut til å være tilfellet. At denne store gruppen mennesker nok en gang ser ut til å bli den store taperen i budsjettet, forundrer ikke undertegnede i det hele tatt, for dette føyer seg bare inn i rekken av manglende vilje til å gripe fatt i de problemer som eldre og syke mennesker i dette landet sliter med.

Jeg vil derfor bare nevne noen av de områdene som flertallet ikke har vært villig til å gripe fatt i, og som det virker som om Fremskrittspartiet – delvis, i hvert fall – står alene om å ville gjøre noe med.

Storingsflertallet har i en årrekke sørget for en underregulering av grunnbeløpet i folketrygden, slik at pensjonistenes inntekter ikke har utviklet seg på linje med lønsmottakernes. Det er grunn til å minne om at siden

folketrygden ble innført i 1967, har det vært en forutsetning at de lønsmottakere som går av med pensjon etter full opptjening i folketrygden, skulle ha 2/3 av sin lønnsinntekt til rådighet som pensjonist. Dette er ennå ikke tilfellet i dag, for dagens proSENTSATS viser at dagens pensjoner ikke utgjør mer enn 50 – 51 pst. av lønnsinntekten. Det er derfor grunn til å spørre om flertallet i denne sal helt bevisst har siktet pensjonistene på dette området for å spare penger.

Fremskrittspartiet vil derfor allerede nå varsle at vi i forbindelse med neste års trygdeoppgjør vil fremme forslag om å endre retningslinjene for trygdeoppjøret, slik at utviklingen av grunnbeløpet minst skal være på linje med lønns- og prisutviklingen i samfunnet for øvrig.

Fremskrittspartiet har ved denne budsjettbehandlingen lagt særlig vekt på å rette opp det som i hvert fall undertegnede vil betegne som et tyveri mot gifte og samboende pensjonister, og pensjonister som er gift med yrkesaktiv ektefelle med inntekt over 2 G. Hvorfor skal det være slik at valg av samlivsform vil kunne medføre en avkorting av rettmessig opptjent pensjon? Det er etter Fremskrittspartiets mening helt uakseptabelt at det er politiske vurderinger, hvilke økonomiske behov par har i forhold til enslige, som skal legges til grunn ved beregning av pensjonsytelser.

Jeg tror ikke noen i denne sal ville akseptert å få avkortet sin lønn med bakgrunn i at de er gift eller samboende med en person som har en inntekt som overstiger 2 G. Mange vil nok si at dette ikke er en relevant sammenligning, og det er muligens satt på spissen. Men jeg vil bare få minne om at pensjoner er en rettmessig opparbeidet rettighet som følge av de innbetalinger som den enkelte har gjort over en årrekke. Jeg vil utfordre flertallet i denne sal til nå å sørge for å gjøre slutt på denne uretten en gang for alle, og jeg vil med dette utfordre Regjeringen til å støtte Fremskrittspartiets kamp for å fjerne denne avkortingen av pensjoner på grunnlag av samlivsform. På denne måten kan også regjeringen Bondevik rette opp noe av sin frynsete politikk hva angår norske pensjonister.

K a r i L i s e H o l m b e r g hadde her gjeninntatt presidentplassen.

Bjarne Håkon Hanssen (A): Mange har i denne debatten vært opptatt av arbeidet med å sikre folk økonomisk og sosial trygghet, eller sagt med andre ord: bekjempe fattigdom i Norge. Det er bra, fordi stort engasjement vil gi resultater. Jeg tilhører dem som, kanskje ikke særlig overraskende, har tro på politikernes evner til å gjøre noe med folks problemer. Alle løftene fra valgkampen og alle innleggene i denne debatten vil etter hvert føre til at konkrete forslag kommer til å bli vedtatt. Dette vil bidra til å bekjempe fattigdom i Norge.

For Arbeiderpartiet er det viktig å understreke at kampen for økonomisk og sosial rettferdighet, altså kampen mot fattigdom, må utkjempes på en rekke forskjellige arenaer. Arbeid til alle er det viktigste i så måte. Det er et gjennomgående trekk ved dem som i dag har økonomis-

ke problemer, at de mangler arbeid, enten fordi de av ulike grunner ikke får seg arbeid, selv om de ønsker det, eller fordi sykdom eller skade, helt eller delvis, hindrer deltakelse i arbeidslivet. Et inkluderende arbeidsliv er det viktigste vi kan jobbe med når vi ønsker å bekjempe fattigdom. Derfor er en satsing på tiltak for yrkeshemmede, en satsing på arbeidsmarkedsetaten og tiltak for å redusere sykefravær og utstøting fra arbeidslivet eksempler på svært viktige tiltak i arbeidet med å bekjempe fattigdom.

Arbeiderpartiet er opptatt av en samfunnsutvikling preget av at det offentlige skal sikre befolkningen tilgang på grunnleggende velferdsgoder.

Vi er opptatt av et sterkt offentlig helsevesen, hvor alle har råd til å motta nødvendig behandling. Vi ser at vi har gått for langt i forhold til egenandeler i helsevesenet. Derfor ønsker vi å bygge ned egenandelene i helsevesenet.

Vi er opptatt av gode barnehagetilbud til alle. Derfor satser vi på flere og billigere barnehager.

Vi er opptatt av en god skole som er gratis for alle. Derfor satser vi på gratis leirskole i grunnskolen og gratis lærebøker i videregående skole, i denne omgang.

Vi er opptatt av en sosial boligpolitikk som kan sikre alle et sted å bo, et sted de kan kalle hjem. Derfor satser vi på Husbanken.

Alt dette handler om å bygge et samfunn som ikke skaper stadig nye fattige – stadig nye mennesker i økonomisk eller sosial nød.

Alternativet til denne politikken er å satse på økt målretting av tiltak, skreddersøm, utvidet behovsprøving, tiltak for dem som virkelig trenger det – for de verdig trengende.

Gratis lærebøker i videregående skole – til alle – vil koste 600 mill. kr. En stipendordning til de få, til de fattige, vil være mye billigere. Men samfunnskostnaden vil over tid være mye større enn de millionene som på kort sikt utgjør forskjellen på disse to ordningene.

Alternativet til en politikk for de brede velferdsordningene er en politikk for økte forskjeller.

Alle ser vi at det på et visst nivå vil være nødvendig med behovsprøving, med målrettede ordninger. Men grensen for målretting, skreddersøm, går ikke ved skolebøker til landets 16-åringere.

Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag er blitt kritisert for manglende tiltak for bekjempelse av fattigdom. Men det er viktig for Arbeiderpartiet å understreke at fattigdomsbekjempelse ikke bare handler om bevilgninger på Sosial- og helsedepartementets budsjettområde. Vårt budsjettforslag inneholdt en rekke satsinger i forhold til en politikk for økt sosial og økonomisk trygghet. Disse forslagene finner man på en rekke budsjettområder: arbeidsmarkedstiltakene, lavere skatt til dem som tjener lite, Husbanken, kommuneøkonomien, 1 milliard ekstra til barnehagene, gratis leirskole og, som sagt, gratis lærebøker i videregående skole – for å nevne noe. Til sammen lå det en satsing på nærmere 2,7 milliarder kr i Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag, penger som ville bidra til økt sosial og økonomisk trygghet, til å bekjempe fattigdom.

Gjennom Bondevik-regjeringens nye økonomiske anslag kan også vi bruke mer penger. De bruker vi til å forsterke tiltakene for å bekjempe fattigdom i stedet for å gi skattelette til dem som har mest fra før.

Mitt hovedpoeng er å understreke at kampen mot fattigdom handler om mye mer enn de veiledende sosialhjelpssatsene. Det betyr ikke at de veiledende sosialhjelpssatsene er uviktige, men at fokuseringen ikke bare kan rettes mot disse satsene. Vi i Arbeiderpartiet vil også i løpet av 2002 fremme forslag om å øke de veiledende sosialhjelpssatsene. Særlig er vi opptatt av barnetilleggene. Vi skal imidlertid vokte oss vel for å etablere sosialhjelpssatser som gjør det ulønnsomt for folk å arbeide.

Men hovedpoenget er, som sagt, å unngå at folk blir fattige og å hjelpe dem som har kommet opp i økonomiske vanskeligheter, slik at de igjen kan stå på egne bein økonomisk og sosialt.

Arbeiderpartiet skal bruke mye krefter i tiden som kommer, på å arbeide med en fornyelse av vår sosialpolitikk. Alle spørsmål skal fram, og de skal diskuteres. Eksempler kan være: Hvordan skal vi unngå at mange trygdede og minstepensjonister må oppsøke sosialkontorene for å få endene til å møtes? Hvordan skal vi unngå at folk blir kasteballer mellom offentlige etater og offentlige kontorer? Hvordan skal vi hindre økt utstøting fra arbeidslivet? Hvordan skal trygdede med arbeidslyst og arbeidsevne i større grad få utnytte dette? Det finnes en rekke slike spørsmål vi nå tar tak i.

Arbeiderpartiet har alltid vært et parti hvis identitet har handlet om en politikk for økonomisk og sosial trygghet. Som parti har vi hatt som mål å avskaffe fattigdommen i Norge. Vi skal gjenreise vår troverdighet på dette området.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Bent Høie (H): Representanten Hanssen har fått i oppdrag å gi Arbeiderpartiet troverdighet i forhold til at de er opptatt av de fattige i samfunnet. Dette er det åpenbart behov for etter Stoltenberg-regjeringens manglende resultater på området. Eller som tidligere statsråd Hanssen selv sier i Aftenposten 31. oktober i år: «Vi rotet oss bort i tall og statistikker da vi arbeidet med fattigdomsproblemene.»

Det er jeg helt enig i. Mens partiet i posisjon brukte tid på forskning og utredning i forhold til fattigdom, brukte det de fattiges situasjon som begrunnelse for historiske skatte- og avgiftsøkninger. Arbeiderpartiet har vært mer opptatt av Forskjells-Norge enn av fattigdom. Dermed var det viktigere å innføre utbytteskatten enn å ta et krafttak for de fattige. Det var viktigere å forsvare skatte- og avgiftsøkninger med at det fortsatt er noen som faller utenfor i dagens velferdssystem, enn virkelig å gjøre noe med hverdagsproblemene til disse menneskene.

Den nye regjeringen har vist en evne til å ha to tanker i hodet samtidig. En har endelig tatt et tak for å gjøre noe konkret med situasjonen for dem som virkelig trenger det.

Dagsavisen har vel aldri vært så nær sannheten som da den på lederplass den 7. november skrev: «Arbeiderpartiet kommer halsende etter Bondevik II-regjeringen» når det gjelder fattigdomsproblemene. Det var først etter at Samarbeidsregjeringen satte kampen mot fattigdom på dagsordenen, og etter at det viste seg at det var litt mer rom på budsjettet enn det Stoltenberg hadde lagt opp til, at Arbeiderpartiet fant rom for en egen fattigdomspakke. Arbeiderpartiet har ikke prioritert dette i sitt program eller i eget budsjett. Det var først etter at arbeiderparti-regjeringen gikk av og statsråd Hanssen ble stortingsrepresentant, at Arbeiderpartiet satte ned et utvalg nettopp for å kunne matche Samarbeidsregjeringen. Det er flott at Arbeiderpartiet kommer på banen, men gir ikke dette representanten Hanssen en flau smak i munnen?

Bjarne Håkon Hanssen (A): Det som for meg vil være viktig i denne saken, er å understreke at kampen mot fattigdom må føres på et bredt grunnlag. Det handler om å sørge for å holde folk i arbeid. Det handler om å kvalifisere folk til et arbeidsliv. Det handler ikke minst om å bidra overfor dem som er kommet opp i et økonomisk uføre, i forhold til å hjelpe dem ut av en situasjon med behov for sosialhjelp, og det handler om å kvalifisere dem så de igjen kan få muligheten til en arbeidsplass. Det handler om å ha brede velferdsordninger så en unngår at folk kommer i økonomiske problemer. Det handler om et sett av politiske tiltak som i sum skaper et norsk velferdssamfunn.

I Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag lå det en bærebjelke for hele det norske velferdssamfunnet. I tillegg satset man ca. 2,7 milliarder kr ekstra for å løfte det samfunnsområdet – 2,7 milliarder kr ekstra. Det er en bevilgning som den tidligere landbruksminister ikke har problemer med å vedstå seg. Men da den nye regjeringen kom inn i kontorene, gjennomgikk man hele det økonomiske grunnlaget en gang til, og fant ut at man hadde ca. 2 milliarder kr mer å bruke – selvfølgelig penger også vi skal vise en fordeling av. Det er da verken Høyre eller Kristelig Folkeparti kommer seg unna det faktum at man i stedet for å bygge videre på vår satsing mot fattigdom, snur fullstendig om og sier at nå er vår bekymring størst for de aller rikeste i samfunnet. Bent Høie kan stille disse spørsmålene på en så finurlig måte som han bare vil, men han greier aldri å vri seg unna det valget.

John I. Alvheim (FrP): Det var med glede jeg lyttet til representanten Bjarne Håkon Hanssen, som annonserer at Arbeiderpartiet nå vil foreta en snuoperasjon når det gjelder sin helse- og sosialpolitikk – spesielt sosialpolitikken. Det vitner bra, og representanten Bjarne Håkon Hanssen skal være klar over at det er partier i denne sal som er i stand til å lage flertall rundt en endring av den politikken vi her diskuterer. Gledelig var det også å registrere at Arbeiderpartiet nå også vil legge om egenandelspolitikken for å redusere egenandelene. Det er det også flertall for i Stortinget i dag, så jeg ser frem til forslaget på dette feltet.

Samtlige partier har i denne valgkampen og særlig etter valgkampen løpt om kapp i kampen om de fattige. Det er utrolig hvor mange som har vært opptatt av de fattige de siste par månedene. Men de fattige har vi alltid hatt hos oss. Hvorfor har vi ikke gjort noe før? Det har særlig vært fokusert på barn og ungdom, enslige mødre og barn som fattige. Det er veldig bra at alle partier nå er interessert i dette, men det må bli mer enn verbal forpostfektning. Det må bli realiteter, det må faktisk bli penger. Den største gruppen av fattige i vårt land er minstepensjonistene, i et antall av 100 000 mennesker. Der er den største grupperingen, og jeg er glad for at regjeringspartiene og Arbeiderpartiet, som fant penger i sengehalmen helt på slutten, også legger inn mer penger til de fattige.

Men jeg har et spørsmål til representanten Bjarne Håkon Hanssen: Vil nå Arbeiderpartiet også snu på det politiske felt som gjelder regulering av grunnbeløpet, slik at pensjonistene, de uføretrygdede og alle som lever av folketrygden, som er regulert i forhold til grunnbeløpet, får en lønnsutvikling i likhet med yrkesaktive? Vil Arbeiderpartiet snu på dette feltet også?

Bjarne Håkon Hanssen (A): Jeg tar i og for seg imot invitasjonen til et samarbeid med representanten Alvheim om viktige spørsmål med åpne armer. Jeg opplever representanten Alvheim som en mann med et stort sosialt hjerte. Men det som vil være viktig, er at vi må være i stand til å finansiere de tiltakene vi skal samarbeide om, med ordentlige penger. Mitt inntrykk er at det veldig ofte er lett for representanten Alvheim å være med på de utroligste forslag. Det spiller nærmest ingen rolle hva det koster, for penger har han mer enn nok av i form av bare å øke på, bl.a. i uttak fra oljefondet. Det kan ikke være grunnlaget for et samarbeid. Men et ordentlig, skikkelig samarbeid basert på ordentlige, ekte penger, skal vi gjerne være med på.

Så til det siste som Alvheim tar opp, nemlig utviklingen i forhold til grunnbeløpet, trygden og minstepensjonistene. Jeg tror at vi må erkjenne at vi har et problem i Norge knyttet til at mange av dem som f.eks. blir uføretrygdet i ung alder og en del av minstepensjonistene, særlig de som bor i byene, og som ikke bor i leiligheter hvor de kan få bostøtte, tilhører dem som i det norske samfunn sliter aller mest med å få økonomien til å gå rundt. Det er ikke de som står på barrikadene, men det er der det virkelige kan være snakk om fattigdomsproblemer. Og det er vi nødt til å gå inn i. Det er ikke et verdig system at trygdemottakere og minstepensjonister hver eneste måned må på sosialkontoret for å få nok til at endene møtes. Jeg skal ikke her og nå skissere eksakt hvordan vi skal gripe fatt i det, men det er viktig at vi erkjenner utfordringene som ligger i det, og jeg tar imot invitasjonen til å samarbeide om løsninger.

Olav Gunnar Ballo (SV): Noen ganger kan det være lærerikt å se på andres budsjetter, ikke bare på dem vi stiller med i sosialkomiteen. Da jeg så på det miljøbudsjettet som vi skal behandle i Stortinget, så jeg at det var på ca. 2,5 milliarder kr. Og det kan være mye penger.

Men så begynner man å reflektere over størrelsen på tallene, og da ser man at 2,5 milliarder kr omtrent ikke er mer enn det man har hatt av vekst i kostnader på ett år innenfor spesialisthelsetjenesten og sykehusene. Og ser man på hele samferdselsbudsjettet, er nettosummen ca. 17 milliarder kr. Dette er, på tross av at det bygges kostbare veger i dette landet, og på tross av at man skal dekke utgifter til kollektivtrafikk osv., omtrent bare halvparten av det vi nå bruker bare til spesialisthelsetjenestene i dette landet. Vi har hatt en kostnadseksplosjon når det gjelder spesialisthelsetjenester som gjør at mens vi i 1990 brukte ca. 18 milliarder kr, begynner vi nå å nærme oss 35 milliarder kr.

Den problemstillingen jeg har lyst til å reise overfor Bjarne Håkon Hanssen, er at når vi ser på den kostnadsutviklingen, ser vi samtidig tilbudsforskjeller i ulike deler av landet som er ekstremt store. Og det er spesielt knyttet til etablering av privatpraktiserende spesialister. Sammenligner man Nord-Norge med østlandsområdet, er det mye som tyder på at enkeltkommuner i Nord-Norge kan ha en tiendedel av den frekvensen av konsultasjoner hos spesialist som man har i det sentrale østlandsområdet. Tall så langt tilbake som fra 1988 viser at i Hanssens eget hjemfylke, Nord-Trøndelag, var forskjellene ca. 18 ganger så store når det gjaldt uttak av trygdemidler til privatpraktiserende spesialist i det sentrale østlandsområdet som i Nord-Trøndelag. Av en eller annen forunderlig grunn, og parallelt med den kostnadsutviklingen vi her snakker om, klarer man ikke å få fenomenet i fokus,

nemlig overetablering av spesialister i det sentrale østlandsområdet og manglende tilbud mange andre steder i landet. Vil Hanssen og Arbeiderpartiet være med på en sterkere fokusering på dette og et løft for å jevne ut forskjellene, og at man ber Regjeringen om å komme tilbake med en oversikt på dette området, så man kan gjøre noe i retning av å utjevne disse forskjellene?

Bjarne Håkon Hanssen (A): Jeg skal innrømme at læringskurven har vært ganske bratt den siste tiden, og det å gå inn i detaljer på den måten som representanten Ballo her er i stand til å gjøre, det er ikke jeg i stand til. Det er en viss veg fra jurbetennelse til legespecialistsituasjonen på norske sykehus. Men den problemstillingen som representanten Ballo tar opp, føler også vi i Arbeiderpartiet at det er veldig viktig å jobbe med.

Jeg har jo en fortid som fylkespolitiker i Nord-Trøndelag og er gjennom den tiden vel kjent med problemstillinger om manglende fornuftig geografisk fordeling av legespecialister i Norge. Arbeiderpartiet har også derfor allerede siden 1997 fremmet ganske konkrete forslag for å jobbe med den problemstillingen som Ballo tar opp, og det ser vi gjerne fram til et videre samarbeid om.

Presidenten: Replikkordskiftet er dermed slutt.

Vi er kommet til det tidspunktet på dagen da det pleier å være pause, så presidenten foreslår at vi avbryter forhandlingene nå og samles igjen kl. 18 for kveldsmøte. – Det er vedtatt.

Møtet hevet kl. 14.55.

Møte onsdag den 28. november kl. 18

President: K a r i L i s e H o l m b e r g

D a g s o r d e n :

Sakene på dagens kart (nr. 19)

Presidenten: Den innkalte vararepresentant for Hordaland fylke, Rita Tveiten, har tatt sete.

Man fortsatte behandlingen av

s a k n r . 1

Finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2002 i Stortingets møte 11. oktober 2001, og finansministerens redegjørelse om endringer av St.prp. nr. 1 (2001-2002) om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002 i Stortingets møte 9. november 2001

s a k n r . 2

Innstilling fra finanskomiteen om Nasjonalbudsjettet for 2002 og forslaget til statsbudsjett medregnet folketrygden for 2002 (Budsjett-innst. S. I (2001-2002), jf. St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002))

s a k n r . 3

Innstilling fra finanskomiteen om skatte-, avgifts- og tollvedtak for 2002, endring av Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2001, endring av trygdevedtaket for 2001, rammetilskudd til kommunesektoren mv. for 2002, tilfældige utgifter og inntekter i statsbudsjettet for 2002 og statsbudsjettets kapitler som gjelder utbytte mv. for 2002 (Budsjett-innst. S. nr. 1 (2001-2002), jf. St.meld. nr. 1 (2001-2002), St.prp. nr. 1 (2001-2002) og St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 1-4 (2001-2002))

s a k n r . 4

Innstilling fra finanskomiteen om endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001 (Innst. S. nr. 24 (2001-2002), jf. St.prp. nr. 100 (2000-2001))

Presidenten: Før vi fortsetter på talerlisten, vil presidenten gjøre oppmerksom på at representanten Carl I. Hagen har bedt om ordet for å gi en stemmeforklaring.

Carl I. Hagen (FrP): I sitt innlegg i dag morges meddelte statsminister Kjell Magne Bondevik i realiteten at Regjeringen ville tre tilbake hvis Stortinget i kveld ikke vedtok en budsjetttramme i samsvar med regjeringspartienes forslag. Ved dette kabinettsspørsmålet er i realiteten voteringsgrunnlaget dramatisk endret, fra å dreie seg om et rammebudsjettvedtak til å dreie seg om landet skal gjennomføre et regjeringsskifte kort tid etter at vi har hatt et regjeringsskifte.

Dette kabinettsspørsmålet følger Fremskrittspartiets stortingsgruppe har vært rettet mot Fremskrittspartiets stortingsgruppe for ved tvang å få oss til å stemme for noe vi egentlig ikke er for. Stortingsgruppen har i sitt møte drøftet denne saken meget inngående, og ved et flertallsvedtak i stortingsgruppen er gruppen kommet til at vi ved denne korsvei vil unnlate å stemme mot noe vi er imot. Vi vil da stemme for noe vi egentlig er imot, fordi vi ser det slik at et regjeringsskifte ikke vil være fornuftig for landet i den situasjonen vi nå er i. Jeg er takknemlig for å få lov til å gi denne stemmeforklaring om at vi subsidiært vil gi tilslutning til rammevedtaket i Budsjett-innst. S. I og de fire rammene i arabertallsinnstillingen. Jeg er glad for å få anledning til å gjøre det, slik at Stortingets debatt på slutten av finansdebatten kan bli ryddig når det gjelder spørsmålet om hvordan det kommer til å gå.

Presidenten: Da går vi videre på den oppsatte talerlisten.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Jeg skjønner at det ikke er lagt opp til en stigning i programmet. Men jeg vil allikevel si at det budsjettet som Regjeringen og regjeringspartiene har lagt frem, er et meget godt budsjett, og det er godt å vite at vi får flertall for det her i kveld.

Samarbeidsregjeringens beskjed til store og små bedrifter over hele landet er klar. Næringspolitikken og kursen for den er lagt om. Arbeiderpartiregjeringens stadige skatte- og avgiftsøkninger de siste årene er avløst av et program der lavere skatter og avgifter og gode rammevilkår for verdiskaping står helt sentralt.

For meg er det en grunnleggende erkjennelse at verdien som skapes i næringslivet, er grunnlaget for velferd og sysselsetting. Gode arbeidsvilkår for bedriftene er derfor helt nødvendig for å trygge fremtidens velferd og bosetting. Med dette budsjettforslaget begynner Samarbeidsregjeringens arbeid med å legge til rette for bedrifter og for mennesker med pågangsmot og skaperevne. Budsjettet inneholder skatte- og avgiftslette som vil øke tilgangen på risikovillig kapital, forbedre vilkårene for kunnskapsbasert næringsliv og styrke det private eierskap. Der andre nøyer seg med å snakke om å skape og dele, gjør Samarbeidsregjeringen noe med det.

For Norge er det en særlig utfordring å utvikle et vekstkraftig næringsliv som kan redusere avhengigheten av olje- og gassvirksomheten. Innføringen av euroen hos mange av våre viktigste handelspartnere kan påføre norsk næringsliv nye konkurranseulempere. Det er derfor særlig viktig å gjøre forbedringer i andre rammebetingelser. For å redusere avstandsulempene foreslår Regjeringen både økt satsing på samferdsel og veibygging, og utvikling av flyplassavgiften. Også utviklingen av infrastruktur for høyhastighetskommunikasjon vil ha stor betydning. I tillegg til å stimulere offentlig etterspørsel etter bredbåndsløsninger er Regjeringen opptatt av å sikre konkurransen i markedet for levering av disse tjenestene.

Kapitaltilgangen til gode prosjekter er avgjørende for nyskaping og næringsutvikling. Derfor er fjerning av ut-

bytteskatten særlig viktig for bedrifter i etableringsfasen. Avviklingen av utbytteskatten vil også stimulere egenkapitalmarkedet og bidra til at overskuddet i bedriftene investeres der det kaster mest av seg og gir den største verdiskapingen.

Jeg mener det er behov for en helhetlig og kritisk gjennomgang av virkemiddelapparatet for å se hva vi får ut av de midlene som brukes, hva som virker, og hva som ikke virker. Samarbeidsregjeringen mener virkemidlene i større grad må konsentreres om idé-, etablerings- og kommersialiseringsfasene i bedriftene. Det er særlig i disse fasene det kan være vanskelig å hente inn privat kapital og kompetanse.

Sterkere privat eierskap er viktig for å vitalisere norsk næringsliv og stimulere til næringsutvikling.

Et omfattende offentlig eierskap fører samtidig til uheldige konflikter mellom statens rolle som eier, lovgiver og myndighet. Regjeringen legger stor vekt på at vi har et velfungerende kapitalmarked, og vi arbeider for å styrke både det aktive private eierskapet og det institusjonelle private eierskapet. I løpet av våren vil Regjeringen derfor legge frem en sak for Stortinget med en strategi for et sterkere privat eierskap og et redusert og profesjonalisert statlig eierskap. Behandlingen av denne saken blir bestemmende for Regjeringens eierskapspolitikk i de årene som kommer.

Valg av tidspunkt og fremgangsmåten for reduksjon i statens eierandel vil avhenge av verdiutviklingen og hva som sikrer det enkelte selskap en best mulig industriell utvikling. Reduksjon av den statlige eierandelen kan gjennomføres ved nedsalg, aksjeemisjon eller gjennom en kombinasjon av disse. Jeg mener det er avgjørende at staten opptrer som en ansvarlig og profesjonell eier i de bedriftene den skal forbli eier av. Det betyr at staten må forholde seg profesjonelt til kapitalutvidelser, erverv av nye virksomheter, oppsplitting av selskaper og fusjon med andre, selv om det skulle føre til at statens eierandel reduseres.

I markeder med store omskiftninger er det viktig at eieren kan håndtere slike spørsmål raskt. For å ivareta statens verdier og hensynet til selskapenes utvikling vil det være en fordel å la Nærings- og handelsdepartementet få muligheten til å utøve eierrollen på en effektiv måte. De foreslåtte fullmaktene er derfor et virkemiddel for å profesjonalisere og redusere det statlige eierskapet. Omfattende salg av aksjer i de store selskapene anser jeg ikke som aktuelt før Stortinget har behandlet den bebudede saken om statlig eierskap. Det innebærer at de foreslåtte fullmaktene hva gjelder nedsalg, først og fremst vil bli brukt i forbindelse med strukturelle grep i de enkelte selskap.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Olav Akselsen (A): I juni i år behandla Stortinget meldinga om SND. Då stod stort sett Høgre, til dels i lag med Framstegspartiet, åleine på eine sida, mens alle dei andre partia stod på den andre sida. Det var slik at Høgre og Framstegspartiet ønskte store kutt, at SND skulle få lågare løyvingar, og at dei skulle få færre område som

dei skulle ha ansvar for – kort og godt ei nedbygging av SNDs ansvar. No, eit halvt år seinare, gjennomfører den nye regjeringa denne politikken, som Høgre altså stort sett stod åleine om i vår. Med den bakgrunnen må det vera all mogleg grunn til å gratulera næringsministeren med fullt gjennomslag for Høgres politikk internt i Regjeringa, og at ein dermed òg har trassa Kristeleg Folkepartis standpunkt frå i vår.

Eg vil ikkje kritisera Høgre for å ha fått gjennomslag for sin politikk, det er det me alle ønskjer å få, men det må likevel vera lov å kritisera resultatet av denne politikken. Det vil føra til at me no får ei overføring av midlar frå nyetablerte, små bedrifter til store, oppegåande konsern, og frå distrikta inn til byane, og me vil få ein situasjon som gjer at det blir vanskelegare å skapa nytt næringsliv, særleg i distrikta. Dersom dette budsjettet var så bra som næringsministeren hevdar, skulle ein tru at det var jubel i næringslivet. Den protestbunken som næringskomiteen har fått, tyder på noko heilt anna.

Eg må likevel innrømme at eg har ei viss forståing for dei kutta som ein har gjort når det gjeld SND, fordi ein treng den inndekninga til andre tiltak. Det eg har mindre moglegheit til å forstå, er dei kutta ein har gjort i låneordningane for risikolån. Korleis kan det ha seg at ein kuttar på eit område som faktisk gjev staten inntekter? Eg vil gjerne at næringsministeren stadfester at dette kuttet berre er gjennomført ut frå ei ideologisk grunngeving.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: La meg ta det siste først. Når det gjelder en ideologisk begrunnelse, kan jeg ikke se at det er gjort grep i det statsbudsjettet som ligger fore, som utelukkende har referanse til ideologiske begrunnelser.

Nå er det slik at de justeringene som er gjort for SND, medfører en redusert bevilgning på ca. 400 mill. kr. Det er helt riktig. Imidlertid er det kanskje litt underlig at Akselsen er en av dem som tar opp dette. For når jeg ser på grafen over SNDs utvikling gjennom hele 1990-tallet, er det på en måte en fremskriving av den kurven som Arbeiderpartiet i vesentlig grad har bidratt til.

Så sies det at det nærmest har utspunnet seg dramatiske scener i næringskomiteen etter at den har fått inn næringslivets reaksjoner på SND. Jeg har også møtt en del folk i næringslivet siden dette budsjettet ble lagt frem. Jeg har til dags dato ikke møtt én, ikke én, som foretrekker det statsbudsjettet som nåværende leder av næringskomiteen var med på å lage i Stoltenberg-regjeringen. I det øyeblikket de får valget mellom den totale pakken som ligger fra denne regjeringen, og det som lå fra Stoltenberg-regjeringen, har jeg ikke opplevd at de tar bølgen for det som er alternativet til det som ligger her.

Det innebærer at når man snakker med næringslivsfolk og man snakker utelukkende om en liten bit av totaliteten, har ikke jeg dårligere fantasi enn alle andre til å skjønne at man ville egentlig også der ha valgt på øverste hylle. Nå er livet slik at man ikke kan det. Det gjelder også for norsk næringsliv. Alle de møtene jeg har hatt med organisasjoner og enkeltbedrifter, har endt opp med at i valget mellom det som lå fra Stoltenberg-regjeringen

(Statsråd Gabrielsen)

totalt sett, og det som ligger fra denne regjeringen, har jeg ikke møtt noe annet ønske. Det skulle ha vært interessant å fått navn på noen bedrifter som har en annen preferanse, og ikke minst kanskje fått et møte med dem.

Øystein Hedstrøm (FrP): Bondevik I-regjeringen startet opp et program for et enklere Norge sommeren 1999. Bondevik og Sponheim gikk ut med brask og bram og lovte reduksjoner i skjema- og registreringsplikten for selvstendig næringsdrivende, og løfter kom om at hvis den regjeringen fikk fortsette, skulle man redusere belastningen med 25 pst. på to år.

Nå satt jo ikke Bondevik I-regjeringen særlig lenge etter dette, og den fikk ikke særlig gode kortsiktige resultater. Skjemaveldet ble redusert med 6 promille på de 8–9 månedene regjeringen satt.

Men nå, i Sem-erklæringen, tas dette programmet «Et enklere Norge» opp på nytt igjen, og jeg regner med at vår nye statsråd, som her har store utfordringer, vil kunne gi de samme løfter som vår tidligere nærings- og handelsminister Sponheim gav, nemlig å redusere denne belastningen på næringslivet med 25 pst. i løpet av to år, eller andre løfter, slik at de små og mellomstore bedriftene som tynges ned av skjemaveldet, kan få tillit til den regjeringen som nå er innsatt.

Så mitt spørsmål til vår nye nærings- og handelsminister blir: Vil man kunne gi konkrete løfter, slik at man ser at denne regjeringen har troverdighet på dette området?

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Som representanten Hedstrøm sa innledningsvis, lanserte Bondevik et program, ved Sponheim – det som den gang hadde tittelen «Et enklere Norge». Det var en relativt detaljert beskrivelse av hvordan man skulle nå noen mål. Og som representanten Hedstrøm sa, var vel ambisjonen den gang 25 pst. reduksjon på to år. Nå ble det referert til et tall på 6 promille. Kanskje Hedstrøm har regnet ut hvor lenge man må sitte for å gjennomføre det, hvis vi skal holde på i samme tempo.

Men la meg si det slik: Denne regjeringen har til hensikt å relansere det som ble igangsatt av Bondevik I-regjeringen hva gjelder et enklere Norge. Og det er vi i full gang med. I tillegg tar vi for oss i enda videre forstand ikke bare skjemaveldet, men alle de ting næringslivet må forholde seg til som er en hindring på veien.

Et eksempel på noe som vi allerede har satt i gang, gjelder ervervsloven. Og som Hedstrøm kjenner godt til fra jobben i næringskomiteen, er det en lov som har «sørget for» at 2 000 bedrifter har meldt inn sine planer om kjøp, oppkjøp, fusjon osv. Det har faktisk avstedkommet kostnader for næringslivet på mellom 150 og 200 mill. kr, og som mange vil kunne si egentlig har vært relativt unødvendig.

Jeg er etter arbeidet i næringskomiteen og etter mange bedriftsbesøk godt kjent med mange av de skjemaene som fylles ut, og som egentlig får meg til å stille spørsmålet: Hvem er egentlig interessert i å vite det som står i disse skjemaene? Har man besøkt en bakerforretning, får

man servert et skjema der det skal fylles ut hvor mange wienerbrød som er solgt på det stedet hvor de produseres, og hvor mange på de enkelte utsalg. Da stiller jeg det grunnleggende spørsmålet: Bør vi ikke ha en gjennomgang og stille spørsmål om hvorfor vi skal spørre om så mye rart? Og hvem er interessert i dette?

Jeg har kommet til den konklusjon at det er et ikke ubetydelig antall mennesker i offentlig sektor som lever av å sende ut skjema, purre på skjema og behandle skjema. Og de rapportene som sendes til næringskomiteen, og også til næringsministeren, har vel på mange områder begrenset verdi. Disse bør vi luke ut.

Åsa Elvik (SV): Eg synest det er frigerande at dei ideologiske forskjellane mellom partia med jamne mellomrom kjem til overflata. Men eg må seie at eg følte meg ikkje spesielt frigjort då eg første gongen gløtta på næringsbudsjettet frå regjeringa Bondevik. Næringsministeren sitt ønske om fullmakt til å selje unna statlege selskap var det som gjorde meg heller nedtrykt. Vi må vedgå at det som er strategiske selskap, risikerer å bli kjøpt opp av utanlandsk kapital om dette forslaget går gjennom sånn som det ligg no.

Eg må seie at eg er overraska over at næringsministeren tilrår Stortinget å vedta eit budsjett som av fleire interessentar utafør Stortinget har fått karakteristikken direkte næringsfiendtleg. Regjeringa har kutta omfattande i kommunale næringsfond, i SND og i FoU-arbeid. Som medlem av næringskomiteen har eg mottatt ei rekkje førespurnader frå næringslivet, frå stort og smått, rikt og fattig, som går godt og som slit, frå kommunar og fylkeskommunar. Og dei varslar alle om alvorlege konsekvensar av Regjeringas forslag på desse områda.

Men i finansdebatten kjem sanneleg Regjeringa sine medlemmer til Stortinget og ønskjer honnør for at dei fjernar utbytteskatten for middelaldrande, velstående mannfolk i Austlandsområdet. Ja, for det gjer det jo enklare å etablere ny verksemd i Distrikts-Noreg! Og dei kjem til Stortinget og ønskjer honnør for det fantastiske distriktskompensatoriske tiltaket det er å bruke 1,5 milliardar kr på å fjerne flypassasjeravgifta. 124 kr billigare flyreise frå Bodø til Oslo må då gjere det fantastisk mykje meir lønsamt for næringslivet i distrikta – eller kanskje ikkje?

Regjeringa Bondevik har valt skattelette og berre skattelette, atter skattelette, for næringspolitiske tiltak. Det held ikkje; det er ikkje målretta nok, seier næringslivet sjølv.

Eg vil spørje næringsministeren: I statsråden si draumeverd, der han har pengar til alt han vil ha, kan han der tenkje seg å halde oppe støtta til kommunale næringsfond, til SND og til FoU-arbeid, eller er det statsråden si ideologiske meining at staten ikkje skal leggje seg bort i næringsutviklinga på denne måten? Og dersom det siste er tilfellet, lurer eg endå meir på kva i all verda Kristeleg Folkeparti gjer i denne regjeringa.

Statsråd Ansgar Gabrielsen: Representanten Elvik var bekymret for forslaget om fullmakt til nedsalg i noen

statlige selskaper, og så var det SND og kommunale næringsfond.

La meg ta det siste først – kommunale næringsfond. Jeg har selv vært styreleder i kommunalt næringsfond i seks år som ordfører. Jeg vet om mange nye arbeidsplasser som er etablert i vår kommune. Jeg vet om mange som ble etablert fordi vi hadde næringsfond, og ikke minst – iallfall fins det oversikt over – hvor mange det var på tross av at vi hadde næringsfond.

I den grad jeg ikke har fått signal om at Arbeiderpartiets budsjettforslag var å foretrekke for næringslivet fremfor dette, er jeg i hvert fall helt sikker på at alt som har med SV og næringspolitikk å gjøre, ikke er etterspurt i nevneverdig grad.

Når det sies fra SV at skattelette ikke er svaret, aksepterer jeg at man ikke har det synet, men de massive skattekningene som vanligvis foreskrives fra det hold, kan i hvert fall ikke sies å være etterspurt i den verdenen hvor jeg opererer.

Så var det snakk om næringsministerens drømmeverden. La meg bare si at denne jobben har vært så krevende frem til nå at det har vært liten tid til å drømme. Men hvis jeg skulle antyde en drøm jeg har mens jeg er våken, så er det at vi i Norge må få rammevilkår for norsk vekst og for norsk næringsliv som gjør det konkurransedyktig, slik at også investorer i andre land synes det måtte være interessant å etablere seg i Norge, og at det ikke blir slik at de som holder ut her, gjør det på tross av de rammebetingelsene vi har. Og da er det i hvert fall helt sikkert: La oss holde oss unna den politikken som Elvik og hennes medkompanjonger står for.

Presidenten: Replikkordskiftet er over.

Heidi Sørensen (SV): Det aller mest miljøvennlige SV gjør i sitt alternative budsjett, er at vi demper oljeinvesteringene. Vi ser at dagens hoveddebatt dreier seg om hvor mye av pengene i oljefondet vi skal bruke. En kanskje viktigere debatt er: Hvor mye fossil energi skal vi ta ut, og hvor raskt skal vi gjøre det? Vår oppfatning er at det aller beste oljefondet ligger på bunnen av Nordsjøen, eller på bunnen av Norskehavet. Og som en kjent miljøverner som heter Kåre Willoch, ofte har gjentatt: Det å pumpe opp olje er ikke verdiskaping, det er tæring på formue. Når vi har et så høyt oljeutvinningstempo som vi har i dag, veksler vi den oljeformuen som kunne ligget trygt under havets bunn, inn i dollar og i store klimagassutslipp. Og deretter setter vi pengene på fond.

Det har ikke vært noen enkel sak å forsøke å redusere oljeutvinningstempoet opp gjennom årene. Det har vært mange debatter om det, men etter at oljefondet kom, har vi ikke maktet å løfte denne debatten. Den enkleste måten å redusere oljeutvinningstempoet på i dag er å redusere de områder vi leter etter olje i. Det nest enkleste er å redusere midler til letevirksomhet, deretter å prøve å begrense de faktiske investeringene.

Det å begrense midler til letevirksomhet og investeringer er kanskje det viktigste enkeltgrepet vi kan gjøre for å redusere dette landets avhengighet av nettopp olje-

økonomien. Og så har det også et demokratispekt ved seg. Jeg synes man skal ta innover seg at aldri noensinne har dette storting sagt nei takk til et oljeutvinningsprosjekt som man har blitt seg forelagt. Det i seg selv kan noen kanskje mene betyr at man ikke har hatt noen demokratisk kontroll over oljeutvinningstempoet, men det kan også vanskelig hevdes at vi har hatt det. Og den kanskje viktigste enkelte økonomiske føring for vårt land har vi altså nesten ingen debatt om.

Det å redusere oljeutvinningstempoet, det å redusere oljeinvesteringene, er det viktigste for at vi skal kunne redusere vår oljeavhengighet. Vi har valgt å investere i kunnskap og utdanning isteden. Kunnskap er en miljøvennlig ressurs. Det er faktisk den eneste ressursen vi kjenner som vokser i bruk. Og skal vi klare å skape et grønt kunnskapssamfunn, trenger vi denne vridningen vekk fra å investere i det fossile, ved å redusere investeringene i det fossile, og over på kunnskap og utdanning. Jeg synes det hadde vært interessant å få utfordret en olje- og energiminister som kommer fra et parti som stadig vekk understreker at dette skal være en miljøregjering, på at man i så liten grad har adressert dette hovedspørsmålet som vi prøver å reise.

Noe annet vi har i vårt alternative budsjett, er at vi skal satse kollektivt når det gjelder samferdselssektoren. Vi var gjennom en valgkamp hvor kollektivtrafikken kanskje var hovedtema i alle de store byene, spesielt i Oslo. Og vi kjenner alle den situasjonen som nå er i Oslo Sporveier, som trenger et løft om vi skal opprettholde det som er, for ikke å snakke om hvis vi skal ha ytterligere satsinger. Vi må realitetsorientere oss når vi snakker om kollektivtrafikk her i salen. Det er faktisk sånn at Oslo Sporveier frakter dobbelt så mange passasjerer hvert eneste år som hele NSB gjør til sammen. Og det er ikke alltid vi har det med oss.

T-banetunnelen som går fra Majorstua til Jernbanetorget, frakter hver eneste dag passasjerer tilsvarende en tolvfelts motorvei. Det mest overraskende med det er at kapasiteten i den tunnelen er det dobbelte. Det går altså en ubrukt tolvfelts motorvei gjennom Oslo sentrum som vi kunne satt i stand og tatt i bruk hvis vi hadde vært villige til det. Dessverre har verken regjeringen Stoltenberg eller regjeringen Bondevik lagt inn mer penger til kollektivtrafikken enn det flertallet gjorde i fjor. Det skulle man ikke tro etter valgkampen og de lovnadene vi hadde der.

Det samme gjelder for jernbanen. Bevilgningene er redusert med $\frac{1}{3}$ i forhold til flertallsrammene i Nasjonal transportplan. Og det er altså bare et halvt år siden Nasjonal transportplan ble behandlet her. Den gangen syntes vi flertallet var veldig dårlig når de ikke ville bevilge mer til jernbanen enn det som ble gjort den gangen. Nå har man altså et budsjett der man går inn for å redusere dette med ytterligere $\frac{1}{3}$. Jeg må få si: Dette er dramatisk med tanke på å utvikle en mer miljøvennlig transport i Norge.

Statsråd Einar Steensnæs: Norge har fra naturens side alle forutsetninger for å bli en ledende energileverandør i Europa. Gjennom en bevisst satsing på kompetanse- og teknologiutvikling kan vi se interessante utfor-

dringer både innen internasjonal oljeindustri og når det gjelder elektrisitets- og gassmarkedet i Europa. Petroleumsvirksomheten er av svært stor betydning for norsk økonomi, ikke alene ved de inntekter som kommer inn i statskassen, men også gjennom industriell utvikling som sikrer sysselsetting, verdiskaping og kompetanseheving i store deler av landet.

Det foreligger i dag en stor grad av konsensus mellom ulike politiske partier når det gjelder hovedmålene i petroleumspolitikken. Det er bra, for det tilrettelegger for større grad av forutsigbarhet og stabilitet i politikken. Samarbeidsregjeringen kommer til å videreføre hovedtrekkene i det som karakteriseres som konsensus, men samtidig varsler Samarbeidsregjeringen en offensiv miljø- og ressurspolitikk basert på målet om en bærekraftig utvikling. Dermed håper jeg at jeg har kommet Heidi Sørensen noe i møte, selv om vi selvfølgelig må komme tilbake til de konkrete tiltakene.

Vi ønsker å legge forholdene til rette for en konkurransedyktig norsk sokkel og en norsk petroleumsnæring som med høy kompetanse kan styrke sin konkurranseposisjon både på norsk sokkel og i internasjonal målestokk. Vi ønsker å bygge videre på den brede enighet som er etablert om bl.a. eierskap i Statoil og framtidig forvaltning av SDØE. Delprivatiseringen og børsnoteringen av Statoil og nedsalget i SDØE innebærer et veiskille i forvaltningen av petroleumssektoren som er fremtidsrettet og som er tilpasset nye utfordringer og konkurransebevilgninger på sokkelen.

Samarbeidsregjeringen vil legge til rette for en helhetlig energipolitikk med basis i Sem-erklæringen. Det vil si at vi ønsker å se de ulike energikilder i sammenheng – elkraft, nye fornybare energikilder, gasskraft, enøktiltak og bioenergi. Regjeringen vil føre en energipolitikk som kombinerer målsettingen om økt verdiskaping med målet om bærekraftig utvikling. En trygg energiforsyning med tilstrekkelig fleksibilitet er avgjørende for å nå våre mål på de fleste andre viktige samfunnsområder.

Etableringen av Enova skal skape klare ansvarsforhold og en ny giv i arbeidet med en omlegging til mer miljøvennlig energibruk. Det er en spennende nyetablering som vil tre i kraft i Trondheim fra 1. januar neste år. Det er store forventninger til denne virksomheten, og alt skulle være lagt til rette for at disse store forventningene vil bli innfridd. Regjeringen har som mål at det innen 2010 skal være nye fornybare energikilder tilsvarende produksjon av minst 3 TWh fra vindkraft og minst 4 TWh fra vannbåren varme basert på nye fornybare energikilder. Her vil Enova spille en sentral rolle. Jeg vil prioritere denne satsingen. Dette har allerede kommet til uttrykk gjennom Regjeringens tilleggsproposisjon til statsbudsjettet, og vi vet at dette også er en satsing som energi- og miljøkomiteen er sterkt opptatt av.

Regjeringen vil legge fram en egen stortingsmelding om bruk av gass i Norge. Den vil sette innenlands bruk av gass inn i en helhetlig energipolitisk ramme basert på de overordnede målsettingene om en energipolitikk for verdiskaping og bærekraftig utvikling. I dag blir så godt som all gass fra norsk sokkel eksportert til utlandet. Dette

må vi snu på. Naturgass kan brukes på en miljøvennlig måte både som energikilde, som råstoff til industrien og i transportsektoren. Dette er et annet område som jeg ønsker å gi betydelig politisk oppmerksomhet og tid.

Jeg ser det som viktig at Norge skal være en ledende energileverandør som skal ligge langt framme i utviklingen av framtidsrettede løsninger. Gjennom en målrettet satsing på forskning og utvikling kan vi se for oss en situasjon der nye, moderne gasskraftverk som håndterer CO₂-problematikken på en miljøvennlig måte, kan introduseres før konvensjonelle gasskraftverk vil bli reist.

La meg bare til slutt for ordens skyld – siden prosenttall og beløp går litt om hverandre – klargjøre at Regjeringen legger til grunn et fast beløp, nemlig 2 690 mill. kr når det gjelder utbytte fra Statkraft. Det vil klargjøre dette og fjerne den usikkerheten og eventuelle uforutsigbarheten som måtte ligge i de to formuleringene som går parallelt i Regjeringens innstilling til Stortinget.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Rolf Terje Klungland (A): På hele 1990-tallet ble utbyttepolitikken til Statkraft diskutert her i Stortinget. Senest i vår ble det gjort endelig vedtak om at man ikke skulle ta ut mer enn 50 pst. i utbytte fra Statkraft. Kristelig Folkeparti var den gang med på en kapitalinnsprøying for å styrke selskapet. Men så ved første anledning øker Regjeringen utbyttet fra Statkraft til nesten 90 pst. Jeg må spørre hva som er Regjeringens politikk på området. Et privat selskap kunne aldri akseptert en slik utbyttepolitikk. Hvor er statsrådens holdning i forhold til at Norge faktisk skal være en ledende energinasjon i Europa?

Så vil jeg gå over på et helt annet felt. Oljeselskapene som opererer i Norge, krever nå at nyansatte skal bo i Stavanger-området. De krever også at en skal bo ikke mindre enn en halv time fra basen dersom en skal få lærlingkontrakt. Dette er en regulering av fritiden til arbeidstakerne og skatteinntektene til Distrikts-Norge som ikke kan godtas. Olje- og energiministeren har virkemidler i forhold til oljeselskapene dersom han ønsker å bruke dem. Ut fra de angrepene Regjeringen Bondevik allerede har foretatt i forhold til distriktene, forventer jeg at statsråden benytter de mulighetene han har til å få orden på en slik uholdbar utvikling innenfor sektoren.

Statsråd Einar Steensnæs: Når det gjelder utbytte fra Statkraft, har nok dette variert over tid. Og jeg har ingen problemer med å bekrefte at denne gangen har utbyttet fra Statkraft vært særlig høyt. I tillegg til de 75 pst., tilsvarende 2,5 milliarder kr, som regjeringen Bondevik la opp til, så har det ved behandlingen i Stortinget blitt ytterligere 190 mill. kr. Men jeg må bare til prosentregningen da få bemerke at det i prosent beløper seg til 80,5 pst., altså ikke 90 pst., som ble nevnt her i innlegget.

Nå er det slik at også Arbeiderpartiet har oppdaget at en kan finansiere ytterligere velferdsgoder og prioriterte oppgaver gjennom et økt utbytte av Statkraft. Og etter min kunnskap har da Arbeiderpartiet nå i Stortinget ut-

over Gul bok, som de selv la fram, lagt inn ytterligere 667,2 mill. kr, tilsvarende 72 pst. av resultatet. Det er også et rekordhøyt beløp. Og så kan en selvfølgelig diskutere hva som er forsvarlig og hva som ikke er forsvarlig.

Jeg ønsker på bakgrunn av det forholdsvis høye utbyttet å klargjøre at Regjeringen legger til grunn at det tallet som er fastsatt, er det Statkraft kan forholde seg til, og at en fjerner den usikkerheten som kunne være i det at en fastla dette gjennom en prosent. Da vil en først vite dette utpå nyåret, når regnskapet er gjort opp. Den usikkerheten er nå fjernet, den uforutsigbarheten er nå borte.

Når det gjelder nyansatte som må bo i Stavanger, vil jeg nok primært si at dette er noe som de ansattes organisasjoner bør ta opp med oljeselskapene. Det er i forhandlinger og møter mellom arbeidstaker og arbeidsgiver slike spørsmål hører hjemme. Jeg skal selvfølgelig se nærmere på i hvilken grad også statsråden kan interessere seg for spørsmålet, men primært hører det hjemme i forhandlinger mellom arbeidstaker og arbeidsgiver.

Øyvind Vaksdal (FrP): Det er i dag dessverre et faktum at det aller meste av våre gassressurser blir eksportert ut av landet, som statsråden nå var inne på.

Våre gassressurser bør i langt større grad kunne brukes innenlands som energikilde, både i industrien og i husholdningene. Naturgass egner seg også bra i transportsektoren og som råstoff i industrien, og selvfølgelig også til kraftproduksjon.

Regjeringen sier i Sem-erklæringen at den i større grad vil «ta i bruk naturgass til innenlands verdiskaping.» Dette gjentas også i St.prp. nr. 1 Tillegg nr. 4, og så langt er alt vel og bra.

Disse fagre ord følges imidlertid ikke opp med økte bevilgninger til formålet, og jeg tenker da spesielt på støtte til bygging av infrastruktur for gass.

Mitt spørsmål til statsråden blir derfor: Når har Regjeringen tenkt å følge dette opp med konkret handling, og på hvilket tidspunkt har Regjeringen tenkt å legge fram den helhetlige strategi for bruk av gass innenlands som Stortinget har bedt om?

Statsråd Einar Steensnæs: De sitater som representanten Vaksdal nå tok ut fra Sem-erklæringen, og det han for øvrig fylte ut med for egen del, lover godt i forhold til de ambisjoner som Regjeringen og jeg selv har når det gjelder i sterkere grad å utnytte naturgassen innenlands. Det vil bringe oss over fra en ren råvareeksport til i større grad å foredle den råvaren her hjemme. Jeg må bare tilføye at med de store volumer av naturgass som produseres på norsk sokkel, vil det uansett bli en beskjeden del vi kan bruke innenlands. Men så lite som det brukes i dag, er det all grunn til å ha en fornyet strategi for i større grad å bruke naturgass innenlands. Representanten Vaksdal regnet opp en del av formålene, og de er jeg helt enig i. Jeg synes det er bra at det tegner til at vi kan få en felles strategi her. Dette har jeg vært opptatt av også som stortingsrepresentant. Og jeg kan love representanten Vaksdal at jeg ikke har så kort hukommelse at jeg ikke tar det-

te med meg også i Regjeringen og den anledning jeg nå får som olje- og energiminister til å følge disse ambisjonene opp.

Så spør representanten Vaksdal når en vil følge opp i forhold til støtte til infrastruktur. Det er helt klart at hvis vi ønsker i større grad å bruke naturgass, så må vi også komme opp med et system som kan støtte infrastruktur. I Sem-erklæringen er det sagt noe om hva vi ikke ønsker å støtte, nemlig et rør hvor det i den andre enden er et konvensjonelt gasskraftverk, men vi ønsker å støtte alle mulige initiativ som har med miljøvennlig anvendelse av gassen å gjøre. Dette må vi få tid til i Regjeringen. Jeg holder på å jobbe fram gassmeldingen. Den skal presenteres for Regjeringen. Der skal vi få et regelverk opp. Og når Regjeringen er ferdig med sin behandling, kommer dette til Stortinget i form av en gassmelding. Den vil forhåpentligvis foreligge i juni, og da vil Stortinget i løpet av høsten, avhengig av når de kan ta dette, få gi sin tilslutning og eventuelt komme med de innspill som Stortinget ønsker å supplere med.

Hallgeir H. Langeland (SV): Lat meg først berre kommentere dette med gassmeldinga. Eg håper statsråden der tar inn ei evaluering i forhold til det som har skjedd i hans heimby, Haugesund, i forhold til kva faktiske klimagassreduksjonar ein kan få ved slik satsing. Og noko av føresetnaden for å satsa på landbasert bruk av gass må vera at ein ikkje aukar klimagassutsleppa, men faktisk kan bidra til å redusera dei, slik ein bl.a. har gjort i Haugesund. Og då treng ein ei evaluering av det inn i meldinga.

Så vil eg starta med å gje honnør til statsråden når det gjeld å ha tunga beint i munnen, som me seier i Stavanger, og setja foten ned og seia til gasskraftverket på Skogn at det blir ikkje noka subsidiering av rørsystema der, iallfall ikkje før ein har diskutert dette i den omtalte gassmeldinga. Så der synest eg statsråden har opptrådt som han burde. Det gjer òg utgangspunktet for samarbeid med miljøpartiet SV enklare når han er tydeleg i slike saker.

Men så melder problema seg raskt i forhold til å subsidiere f.eks. gasskraftverk eller infrastruktur. For når ein reiser litt lenger nord i landet, så skal altså statsråden vera entreprenør for eit gasskraftverk der som skal sleppa ut betydelege mengder CO₂. Det skal ein endåtil gjera før Stortinget har diskutert klimameldinga. Ein skal endåtil gjera det òg før statsråd Brendes melding om havmiljø kjem. Og det er her det er brest i logikken. Statsråden må gjera greie for om det er den rette rekkjefølgja som er vald.

Til slutt Statkraft. Kristeleg Folkeparti har stått saman med Arbeidarpartiet og SV om å halda fast på eigarskapen, på konsesjonslovgevinga og på heimfallsinstituttet når det gjeld Statkraft. Er det næringsministeren eller EU/EØS som nå pressar Kristeleg Folkeparti på defensiven i spørsmålet om eigarskapen til Statkraft?

Statsråd Einar Steensnæs: På det siste spørsmålet vil jeg bare understreke at Regjeringen foreløpig ikke har

tatt noe standpunkt i den saken. Det får vi komme tilbake til. Men for å si det slik: Det er ingen utenforliggende krefter som presser Regjeringen eller Statkraft i en slik beslutning. Det måtte være ut fra rene strategiske overlegninger om hva som er tjenlig for en effektiv omsetning i et åpent energimarked, hvor konkurransen i dag på en helt annen måte enn tidligere er en viktig premissleverandør.

Statkraft har en betydelig oppgave i å sikre en effektiv omsetning i kraftmarkedet. Og skal de videreføre denne viktige oppgaven, må de også få anledning til å strukturere seg slik at de kan handle i markedet i tråd med de nye rammebetingelsene. Det er ikke sikkert at den måten Statkraft har vært konstruert og satt sammen på på eier-siden, er like hensiktsmessig og god for de framtidige utfordringene i forhold til hva som var godt og tjenlig noen år tidligere.

Når det gjelder Snøhvit, vil jeg anbefale både representanten Langeland og andre å gjøre seg kjent med det som er Regjeringens politikk, uttrykt i Sem-erklæringen. Snøhvit har fått en egen formulering, et eget avsnitt, hvor en i detalj på en måte har foreskrevet hvordan Regjeringen vil behandle dette prosjektet. Det har vært debatt omkring Snøhvit, jeg legger ikke skjul på det. Jeg har også sagt åpent at jeg tidligere har vært skeptisk til Snøhvit-prosjektet. Jeg har også sagt nei til det. Men det har vært såpass mange miljømessige og klimamessige utfordringer knyttet til denne utbyggingen at jeg har villet gjøre meg nærmere kjent med prosjektet før jeg tok en avgjørelse. Når jeg nå er statsråd, har jeg det ryddige og greie forhold at jeg forholder meg til Sem-erklæringen, som er Regjeringens politiske basis. Der har jeg tatt initiativ til å utsette tidsmessig behandling av Snøhvit, for å kunne foreta en forsvarlig saksbehandling. Men jeg har lagt opp til en saksbehandling som tar sikte på at Stortinget skal kunne behandle denne saken innen 1. mars 2002.

Presidenten: Replikordskiftet er omme.

Tor-Arne Strøm (A): Bondevik II-regjeringens budsjett for neste år er et slag i ansiktet på mange av oss og er spesielt en hilsen til Distrikts-Norge.

Regjeringen har satt dagsorden for sin politikk. De ønsker å gi mer til de som har mest fra før. Det er et alvorlig bilde som tegnes. Dette betyr ikke bare et linjeskifte i distriktpolitikken, men også en fullstendig kursendring i norsk politikk – til det verre for folk flest. Det vil vi antakeligvis få se om ikke så altfor lenge. En stor del av regningen dekkes gjennom kutt i støtteordninger til distriktene.

Næringspolitikken blir sterkt skadelidende under den sterke prioriteringen av skattelettelser. Næringspolitikken er blitt erstattet av en aksjemarkedspolitik. Raseringen av SND er et stort tilbakeskritt for dem som vil drive næringsutvikling rundt omkring i dette landet. Statsbudsjettet betyr godt over 1 milliard kr mindre til utviklingsprosjekter i norsk næringsliv. Det vil spesielt ramme små og mellomstore og nyetablerte og ufødte bedrifter som satser på utvikling og nyskaping. Bedrift etter bedrift har

fått nødvendig drahjelp på denne måten. Dette vil få dramatiske konsekvenser.

Det har vært gitt signaler fra regjeringspartiene om hvor viktig distriktpolitikk og distriktssatsing er. Årets budsjett viser det stikk motsatte. Kuttene kommer på et svært ugunstig tidspunkt, når vi trenger nyskaping i norsk næringsliv og den statlige risikokapitalen mer enn noensinne. Distriktene sliter med fraflytting, og da er det enda viktigere at vi satser på næringsutvikling for å bidra til bosetting i distriktene.

Forslaget som ligger her, er av en slik karakter at det kan bety en avvikling av dagens SND-system, som er bygd opp siden 1993. SND vil ikke kunne opprettholde den kundenære strukturen, med kontor i hvert fylke, og det meste av utviklingsaktiviteten vil falle bort.

Det som også er bekymringsfullt, er at Regjeringen neste år kutter 600 mill. kr til landbruket og 300 mill. kr nå i siste halvdel av dette året. Det vil føre til stor usikkerhet i landbruket.

Det som også vil være med på å svekke distriktene, er forslaget om å fjerne fraktutjamningstilskuddet til drift. Det vil resultere i at bensinen blir om lag 50 øre dyrere, altså nok et kutt som rammer hardt.

Under valgkampen lovet Høyres leder Jan Petersen å øke skattefradraget for fagforeningskontingenten og fridde hemningsløst til bl.a. LO-medlemmer. Nå snur han de samme ryggen etter at Høyre har inntatt regjeringskontorene. Løftebruddet er dokumentert skriftlig, med lederens egenhendige underskrift. Brevet er datert 6. september 2001, og det står:

«Høyre vil utvide ordningen med fradrag for bidrag/kontingent til frivillige organisasjoner, og øke rammen for fradrag. Fagforeningskontingent skal kunne trekkes fra innenfor denne økte rammen.»

– Nok et løftebrudd.

Vi har i høst sett en svak stigning i tallene på arbeidsledige. Det som er mest bekymringsfullt ved disse tallene, er at andelen arbeidsledige blant innvandrere er mye høyere enn gjennomsnittet i befolkningen. For Arbeiderpartiet er god flyktning- og asylpolitikk også god sysselsettingspolitikk. Vi har en jobb å gjøre for å få flest mulig ut i arbeid. Da holder det ikke med å øke potten for dagpenger, vi må kunne tilby tiltak. Derfor foreslår Arbeiderpartiet å øke med 500 tiltaksplasser til neste år, utover Stoltenberg-regjeringens forslag på 8 200.

Vi er nær ved å få flere langtidssyke og uføretrygdete enn vi har industriarbeidere. Derfor er intensjonsavtalen om et inkluderende arbeidsliv av stor betydning. Aetat og trygdeateten er helt avgjørende instrumenter for myndighetene for å kunne oppfylle sin del av avtalen. Derfor kan ikke Arbeiderpartiet gå med på å kutte 30 mill. kr i Aetats driftsbudsjett, slik Bondevik-regjeringen foreslår. Dette budsjettet er et opplegg som peker mot et samfunn med større økonomiske forskjeller, mer satsing på markedskreftene og et hardere arbeidsliv.

Statsråd Erna Solberg: Det budsjetttopplegget som vi har fått avklart at vi får vedtatt i kveld, innebærer etter min mening en meget god ramme for Kommune-Norge.

Det er få år der man har hatt en slik vekst innarbeidet i rammene ved behandling av budsjettopplegget på høsten. Det vil komme etter et år, nemlig 2001, hvor den totale økningen i inntekter i kommunesektoren vil være større enn den har vært siden 1997, og de to årene vil fremstå som de to beste årene i løpet av de siste 20 årene når det gjelder vekst i kommunesektoren.

Jeg har lyst til å kommentere en del ting knyttet til budsjettet. For det første har jeg lyst til å si noe om den debatten vi har hatt om underskuddene i fylkeskommunen, særlig knyttet til sykehusene. Jeg har først lyst til å understreke at de underskuddene vi nå ser, for øyeblikket først og fremst er snakk om prognoser. Ingen vet hva underskuddet i sykehussektoren kommer til å bli. For det andre er det ganske viktig for oss at de signalene vi har gitt i budsjettforslaget, og som bygger på det Stoltenberg-regjeringen også gjorde på dette området, har vist en vei til hvordan vi skal håndtere disse underskuddene.

Det er altså gitt et tilskudd på 1 milliard kr til feriepenger som ikke er bundet til tidligere pådratte utgifter. Disse pengene kan brukes til å dekke underskudd i fylkeskommunene. Det er også gitt tilskudd til dekning av gjeld i forbindelse med sykehusoppkjøret. Fylkeskommunene kan – hvis nødvendig – nytte deler av dette tilskuddet til å dekke underskudd. Det innebærer at ingen fylkeskommuner behøver å stå igjen med udekket underskudd etter 2001. De fylkeskommunene som har behov for å innrette seg på denne måten, vil sitte igjen med en noe høyere langsiktig gjeld, altså ikke et kortsiktig underskudd som de må håndtere innenfor den vanlige fireårsfasen, men en gjeld som de må håndtere over langt flere år. Det betyr at det ikke er noe grunnlag for å si at underskuddene i 2001 kommer til å påvirke nevneverdig aktiviteten i fylkeskommunene for 2002. Det er mulig å unngå det.

I tillegg har Regjeringen i budsjettet varslet at man i revidert nasjonalbudsjett vil foreta en vurdering av det økonomiske oppkjøret som følge av den statlige overtakelsen av sykehusene i forhold til hver enkelt fylkeskommune for å se om det er spesielle negative utslag for enkelte fylkeskommuner. Det betyr at vi mener at det er mulig for fylkeskommunene å leve med det opplegget som vedtas i dag.

I tillegg har vi sagt at vi vil komme tilbake til pensjonsutgiftsspørsmålet i revidert nasjonalbudsjett, for vi vet i dag ikke hvordan pensjonsutviklingen kommer til å være, og hvordan kravene til innbetaling kommer til å være for 2002. Vi mener at vi i hovedsak har avhjulpet kommunene for 2001 ved at de har fått lov til å holde tilbake de ekstra skatteinntektene som er blitt dokumentert utover høsten.

Det har i denne debatten vært rettet mye kritikk mot regionalpolitikken og distriktpolitikken til Regjeringen. Jeg har lyst til å si at det er riktig at denne regjeringen endrer regional- og distriktpolitikken. Det betyr ikke at vi satser mindre, men at vi satser på en annen måte enn det som har vært gjort tidligere. Vi ønsker mer målretting av distriktpolitikken, samtidig som vi ønsker større fokusering på rammebetingelsene for næringslivet i distriktene. Vi ønsker altså at næringslivet i distriktene først og

fremst skal kunne bli levedyktig på egne premisser istedenfor å få bidrag gjennom ulike stønadsordninger. Da er det viktigste vi har i fokus, å få kostnadene for næringslivet ned. Og en av kostnadene vi har i Distrikts-Norge, er bl.a. at det er dyrere å reise. I alle fall i store deler av Distrikts-Norge og i regionalpolitikken har flyplassavgiften vært oppfattet som et problematisk spørsmål knyttet til at det er dyrere å lokalisere ting utenfor det sentrale Oslo-området på grunn av høyere kostnader. Derfor er det bra at vi fjerner flyplassavgiften også for distriktene. Og det blir litt påfallende at representantene for Arbeiderpartiet, som bl.a. i denne debatten har sagt at dette jo ikke vil hjelpe Nord-Norge, glemmer å si det som er sannheten, nemlig at vi ved alle reiser i Norge ville måtte påføre en avgift på grunn av ESA-pålegg, slik at vi måtte ha utjevnet det over hele landet. Alternativet til dagens modell, hvis vi skulle opprettholdt en flyplassavgift, ville vært en flyplassavgift som hadde rammet alle reisende fra alle steder i Nord-Norge – hvis vi skulle opprettholdt den. Vi har fjernet den. Det betyr en lettelse. For en tobarnsfamilie betyr det en lettelse som altså er på mer enn 1 000 kr på en tur-returreise til bestemor, hvis hun tilfeldigvis skulle bo i andre deler av landet. Det betyr noe for økonomien i de fleste familier.

Presidenten: Det blir replikkordskifte.

Karl Eirik Schjøtt-Pedersen (A): Jeg merket meg at statsråden understreket betydningen av de bevilgninger som foreslås til kommunesektoren. Jeg er glad for den tilslutning som i det ligger til det forslaget som ble lagt fram av regjeringen Stoltenberg.

Statsråden understreker at denne regjeringen endrer distriktpolitikken, og det har også vært et sentralt tema i dagens debatt. Den endrer distriktpolitikken slik at Regjeringen går *mot* det som var flertallets syn ved behandlingen av distriktsmeldingen i vår, *mot* det som var Kristelig Folkepartis syn ved behandlingen av Stortinget i vår, og *for* mindretallets syn – det som var Høyres syn ved behandlingen i vår.

Men også et annet område er interessant, og det er oppgavefordelingen mellom de ulike forvaltningsnivå. Også her var det en klar ulikhet ved behandlingen i Stortinget, hvor et flertall bestående av Arbeiderpartiet, Kristelig Folkeparti, Senterpartiet og Sosialistisk Venstreparti bl.a. sluttet seg til at man skulle overføre oppgavene innen miljøvern og landbruk fra fylkesmannsambetet til fylkeskommunen. Høyre hadde et annet syn.

Jeg registrerer at statsråden nå har sendt brev til en rekke ulike instanser hvor hun langt på vei stopper den prosessen som følge av Stortingets beslutning. La meg understreke at bl.a. Kristelig Folkeparti den gang uttalte følgende i innstillingen:

«Disse medlemmer viser til Regjeringens forslag om overføring av oppgaver innenfor landbruk og miljø fra fylkesmannsambetet til fylkeskommunen. Disse medlemmer er enig i at en slik overføring kan bidra til større engasjement for miljøspørsmål og en bærekraftig ressursforvaltning. Desentralisering av oppgaver

og myndighet er viktig for å bidra til større nærhet til beslutningene.»

Jeg har også merket meg at Kristelig Folkepartis kommunalpolitiske talsmann, Ivar Østberg, i dagens Aftenposten og i Kommunal Rapport i dag veldig klart slår fast at han står ved den beslutning som Kristelig Folkeparti da hadde.

Vil statsråden i denne saken legge Stortingets flertalls syn til grunn, Kristelig Folkepartis syn til grunn og Østbergs syn til grunn? Eller vil hun legge Stortingets mindretalls syn til grunn, sitt syn til grunn og Høyres syn til grunn? Det er det som nå er avgjørende. Vil hun fortsatt gå imot det som var Stortingets flertall, og heller bygge på det som var Stortingets mindretall?

Statsråd Erna Solberg: For å begynne med den første invitten, eller at vi har tilsluttet oss Stoltenberg-regjeringen, vil jeg si at det er jo slik at det kommuneopplegget som blir vedtatt i dag, ligger midt mellom det Høyre, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet mente, og det Kristelig Folkeparti mente ved behandlingen av kommuneopposisjonen i vår. Vi har økt kommunerammen noe i forhold til det som Høyre, Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet foreslo, som vi stod samlet om, og som Stoltenberg-regjeringen la til grunn. Den rammen har vår regjering økt noe, slik at vi ligger midtveis opp til det som Kristelig Folkeparti foreslo, nemlig 500 mill. kr mer enn vi andre. På dette området har vi altså hatt en rimelig bred enighet, og ikke så stor avstand.

Så til oppgavefordelingen: Det vi har sagt, er at vi tar «time out», for å si det på dårlig norsk. Vi har sagt at vi trenger litt tid for å jobbe oss gjennom prinsipper fra Sem-erklæringen, prinsipper som går på at den nye fylkeskommunen ikke skal innebære at fylkeskommunen blir overkommune i forhold til primærkommunene. Det sa også Arbeiderpartiet i debatten her i salen. Jeg spurte konkret Arbeiderpartiets talskvinne om dette, og hun sa at de ikke la opp til at det skulle bli en overkommune. Da vi så startet med å gå gjennom hvordan man praktisk skal gjennomføre det, og hvilke myndigheter man skal overføre, kom vi fort borti spørsmålet om overkommune. Det har vi altså sagt i Sem-erklæringen at fylkeskommunen ikke skal utvikle seg til. Det betyr at vi nå går gjennom hva det er vi skal overføre i forbindelse med landbruk og miljø. Vi har en fordomsfri diskusjon knyttet til dette, og vi har sagt at vi skal konkludere i januar/februar.

I det brevet som har gått til fylkesmennene og fylkeskommunene om dette, har vi også klart sagt at dersom det ut fra den konklusjonen skulle bli aktuelt at vi ikke fulgte opp Stortingets flertallsvedtak, vil vi selvfølgelig komme tilbake og få det forankret i Stortinget. Men akkurat nå går vi praktisk gjennom hvordan vi skal løse dette. Jeg må minne om at Arbeiderpartiet selv sa i debatten her at de ikke ønsket at fylkeskommunen skulle bli overkommune, og vi føler at vi i dette arbeidet må garanti-sikre oss at de ikke blir det.

Torbjørn Andersen (FrP): Jeg merket meg statsrådens innlegg. Jeg vil gjerne legge til at jeg synes det er

oppløftende at Regjeringen både i Sem-erklæringen og i tilleggsproposisjonen sin varsler et positivt syn på konkurranseutsetting av offentlig tjenesteproduksjon, for her er det virkelig en formidabel jobb å gjøre i offentlig sektor. Her trenger vi nærmest en liten revolusjon.

Statsråd Solberg har jo selv i sin tid som stortingsrepresentant flere ganger fremmet forslag om å tilrettelegge for konkurranseutsetting i den monopolpregede offentlige tjenesteproduksjon. Norske kommuner har etter hvert blitt svært dyre i drift, mye på grunn av at kommunene selv har hatt et tilnærmet monopol på å utføre og drifte alle offentlige velferdstilbud i egen regi, uten å være brydd med effektiviserende konkurranse av noe slag. De kommunale velferdsmonopol har vært den eneste leverandør av kommunale tjenester til innbyggerne i de fleste kommunene helt fram til dags dato. Men når Regjeringen nå fremmer sin tilleggsproposisjon til statsbudsjettet, står det at Regjeringen må ha noe mer tid for å utrede bruk av konkurranse. Nå er det jo slik at regjeringspartiene egne medlemmer i innstillingen sier at de iallfall vil ha rengjøring inn i momskompensasjonsloven allerede fra 1. januar 2002, selv om det ikke ble foreslått fra Regjeringen. Men det er ikke det som er poenget.

Fremskrittspartiet ønsker allikevel å gå lenger. Vi ønsker faktisk å gjøre selve momskompensasjonsloven generell. Jeg håper derfor at statsråd Solberg kan bekrefte at hun vil være en ivrig pådriver i Regjeringens arbeid fremover for å innføre konkurranse på alle relevante områder for offentlig tjenesteproduksjon. Kan statsråden bekrefte at dette arbeidet er en høyt prioritert sak som vil bli forelagt Stortinget til behandling så fort som mulig i løpet av neste år?

Statsråd Erna Solberg: Jeg kunne i grunnen bare ha sagt ja, det vil jeg, og så gått ned igjen og satt meg. Vi er helt enige om at det er behov for konkurranseutsetting, og at det er behov for at staten ikke gjør konkurranseutsetting ulønnsomt for kommunene, slik man faktisk har gjort. Det er rart med alle de representantene som vanligvis snakker pent om det kommunale selvstyret. På ett område skal de ikke ha selvstyre, og det er på det området hvor man skal kunne velge tjenesteleverandør. Der skal man på en måte ha en 24 pst.-buffer for å forhindre denne konkurransen.

Når det gjelder renhold – opprinnelig et forslag fra begynnelsen av 1990-tallet som jeg var med på, et privat forslag i Stortinget – er det ferdig utredet til å kunne tas ut. Det er den praktiske grunnen til at vi sier at vi kan gjøre det ganske raskt. Vi trenger litt mer tid for å lage gode regler når det gjelder generell momskompensasjon. Det er rett og slett teknikken som skal være ordentlig. Om vi velger momskompensasjon eller en annen form for likestilling, er ikke 100 pst. sikkert ennå, men vi skal sørge for at det ikke er disincentiver til konkurranseutsetting for kommunene, og vi skal sørge for at vi får gjort dette ferdig i løpet av neste år. Fra 2003 er det i alle fall min ambisjon – og det er også Regjeringens ambisjon – at dette skal kunne gjennomføres og være helt likestilt i Kommune-Norge.

Karin Andersen (SV): Jeg har registrert at Regjeringen ganske friskt går imot det flertallet som var i Stortinget i vår når det gjelder ganske så mange store, tunge saker som har vært nevnt her før i dag.

Det som forundrer meg mer, er at Regjeringen også går imot sitt eget syn på viktige saker fra i vår, sjøl om den faktisk har flertall i Stortinget for det samme synet nå, og det dreier seg f.eks. om sykehusoppkjøret. I vår var SV, Kristelig Folkeparti, Høyre og Senterpartiet i kommunalkomiteen enige om prinsipper for sykehusoppkjøret. Høyre og Kristelig Folkeparti, som nå sitter i Regjeringen, mente endog at det opplegget man var kommet fram til, ikke var slik at fylkeskommunene kunne løse sine oppgaver etter det oppkjøret, og at det ikke var i tråd med målsettinger som de partiene kunne rette seg etter. I Stortinget stemte også Venstre, som er et regjeringsparti, for det forslaget som da ble nedstemt av Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet.

Jeg registrerer at når statsråden er på talerstolen i dag, sier hun at hun på dette området bygger sin politikk på Stoltenberg-regjeringens forslag. Jeg kunne tenke meg å spørre: Hva i all verden er grunnen til det? Regjeringen har faktisk flertall i Stortinget, sammen med SV, for det synet på denne saken som alle regjeringspartiene hadde i juni, og som hadde vært svært vesentlig, fordi fylkeskommunene nå er i en helt annen situasjon enn det statsrådene faktisk beskriver. De er nødt til å gå løs på videregående tilbud med både øks, spett og snart dynamitt for å få vekk så mye at det passer med budsjettene.

Har det vært hensynet til Fremskrittspartiet i denne budsjettbehandlingen som har vært så vesentlig for Regjeringen at de måtte gå imot sitt eget syn? Eller er de fremdeles enig i de prinsippene som ble lagt i kommuneproposisjonen i vår? Statsråden må også kunne antyde om Regjeringen har tenkt å følge de prinsippene på en ordentlig måte når den kommer med sitt opplegg i revidert nasjonalbudsjett til våren.

Statsråd Erna Solberg: Da vi behandlet sykehusoppkjøret i vår, var det ett vesentlig element som Stoltenberg-regjeringen har innført etter den tid, som ikke var inne. Det var den gjeldslettelsesmekanismen som er lagt inn nå, hvor man kan få lov å gjøre underskudd om til langsiktig gjeld – altså bruke oppkjøret på gjeldssiden for sykehusene til å dekke påløpt underskudd. Det er en ganske stor forskjell i forhold til det som ble sagt før sommeren med hensyn til det å kunne håndtere de underskuddene som er.

Så har vi sagt at vi skal gå en runde med fylkeskommunene for å finne frem til om det er noen som er kommet særskilt dårlig ut av sykehusoppkjøret, og rapportere tilbake om det i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett. Det vi foreslo, og stod sammen med SV og Senterpartiet om før sommeren, var en helt annen metodikk enn den flertallet valgte, nemlig det å gå til forhandlinger med hver enkelt fylkeskommune, basert på noen prinsipper, og voldgift. Vi tok til etterretning da høsten kom, at man rett og slett var ferdig ved den tidsfasen – man kan ikke gå til det skrittet når man har gjort alle de andre tin-

gene som lå i opplegget mellom Arbeiderpartiet og Fremskrittspartiet, bl.a. når det gjelder de ekstra skjønnsmidlene som ble bevilget, og som er delt ut til fylkeskommunene. Det har gjort at vi ikke synes det har vært naturlig å gå tilbake til det opprinnelige opplegget som var lagt frem av et mindretall på Stortinget, fordi vi var gått for langt i den andre prosessen.

Så er det noen prinsipper fra det vi behandlet i vår, som jeg har tenkt å sørge for at vi har med oss inn i de samtalen vi skal ha med fylkeskommunene om hvordan de er kommet ut, om det er noen som er kommet særskilt dårlig ut, og se på aktivitetene i forhold til det. Men fremdeles mener jeg at de mekanismene som nå er lagt inn – den metodikken som nå er lagt inn fra Stoltenberg-regjeringen – bør følges opp videre. Det blir utrolig uryddig hvis vi skal begynne å trekke ut det som er lagt inn allerede, og så legge opp et helt nytt opplegg etter de prinsippene som mindretallet ønsket i forbindelse med den ordningen.

Personlig mener jeg at mindretallets modell sannsynligvis hadde vært bedre, men av og til er toget gått for slike ting – spesielt når vi er kommet så langt at sykehusene faktisk overføres fra nyttår.

Presidenten: Replikkordskiftet er omme.

Ola D. Gløtvold (Sp): Fra representanter i regjeringspartiene er det nå flere ganger blitt poengtert at Samarbeidsregjeringen står for et systemskifte. Det vi klart kan se av dette systemskiftet i dag, er at Samarbeidsregjeringen gir mest til dem som har mest fra før, samtidig som de strammer inn og forverrer situasjonen for dem som har det vanskeligst. Spesielt gjelder dette i skattepolitikken og i virkemiddelbruken overfor næringslivet og distriktbosettingen.

Denne politikken har som konsekvens en velferdsmessig og sosial skjevfordeling.

Senterpartiet har som mål at den velferdspolitikken vi skal føre, må gi trygghet for alle og skape en rettferdig fordeling med hensyn til inntekter og levekår. Mye er bra i Norge, men for dem som har det vanskeligst, er ikke engang det en fattig trøst. Barn som lever i familier med store fattigdomsproblemer – en del av disse har hospits som sitt hjemsted – unge uføre som har store eksistensproblemer og eldre pleietrengende som dør alene, er forhold som vi må gjøre noe med, slik at det ikke er en del av Hverdags-Norge.

Senterpartiet ønsker å rette opp disse forholdene både med kortsiktige og langsiktige tiltak. Vi må reparere og rette opp skjevhetene på kort sikt, og på lang sikt må vi forebygge og fordele for å få et bedre, mer rettferdig og harmonisk samfunn. Et mer robust og samtidig mykere samfunn krever ressurser for en bedre samfunnsutvikling, der alle kan føle trivsel og velferd.

Jeg har fra denne talerstolen tidligere tatt til orde for at vi burde ha en generaldebatt om rikets sunnhetstilstand. Den burde muligens ha som arbeidstittel: Hvordan skape det gode liv i Norge – for alle?

En slik generalgjennomgang av landets sunnhetstilstand må inneholde en helhet langt utover rammene for helse- og sosialbudsjettet. Alle fagkomiteer i Stortinget burde trekkes inn for å belyse roller og ansvarsforhold, slik at barrierer mellom sektorer og fagområder kunne brytes ned der det er nødvendig.

Målet for Senterpartiet er å skape et samfunn der ressurser som brukes på forebygging, er investering til inntekts ervervelse. Klarer vi å forebygge på en skikkelig og god måte, vil vi nemlig kunne spare store utgifter på mange budsjettposter. Men skal vi lykkes med dette forebyggende arbeidet, må det skapes trivsel og levekår for folk der de bor, slik at dette bedrefungerende samfunnet kan føles på kropp og sjel.

Alle i Norge har i hvert fall én ting felles: Vi bor alle i en kommune. Alle vokser opp i en kommune, får sin utdannelse der, har sitt arbeid, sitt bosted, sin omsorg der, og ender også til slutt sin livsdag der. Med dette som utgangspunkt burde alle kunne innse at det er særdeles viktig at kommunene settes i stand til å løse de fellesskapsoppgaver som befolkningen trenger gjennom livsløpet.

Her på Stortinget og i regjeringsskvartalet har vi mange meninger om mange oppgaver som kommunesektoren blir pålagt å utføre til befolkningens beste, men vi har ikke like mange penger å sende med for å løse de pålagte oppgavene. Misforholdet mellom nødvendige ressurser og forventet tjenesteutføring gjør at politikerforakten og frustrasjonen brer seg. Dette tjener ingen på, bortsett fra at det synes å være god ammunisjon for dem som til enhver tid nærmest frenetisk skyter på kommunene og ofentlig sektor.

Senterpartiet har gjennom sitt alternative statsbudsjett for 2002 igjen reist forslag om å styrke kommuneøkonomien. Vi ser at dette er tvingende nødvendig om bl.a. barn og unges oppvekstmiljø skal bli bedre.

Skal ungdommen kunne møte et utdanningstilbud som er relevant for interesser og vegvalg, må både skolens ressurser og studentenes vilkår styrkes.

Skal yrkesaktive ha et arbeidstilbud der de bor, for bl.a. å kunne utnytte lokale ressurser, må det legges til rette for dette gjennom virkemiddelbruk og positive rammevilkår.

Skal syke og omsorgstrengende, om de er gamle eller unge, ha en trygg og skikkelig tilværelse med muligheter for egenutfoldelse og et aktivt liv ut fra egne forutsetninger, må det være tilstrekkelige ressurser for tilrettelegging, støtte og omsorg.

Senterpartiet har gjennom sitt budsjettforslag prioritert disse oppgavene, både ved å styrke kommuneøkonomien og ved å styrke boligpolitikken, barn og unges oppvekst- og læringstilbud, næringsutviklingsmulighetene og omsorgs- og rehabiliteringstilbudet. Det er nemlig også forebygging å påse at personer som har behov for rehabilitering etter skade eller sykdom får tilbud om tilstrekkelig opptrening og rehabilitering, slik at de kan få tilbake en optimal funksjonsevne. For mange betyr det at de kan gå tilbake til yrkeslivet, og for alle betyr en god rehabilitering at de kan fungere best mulig i sin egen

hverdag. Dette skaper trivsel, verdiskaping og reduserte utgifter både for den enkelte og for samfunnet.

Senterpartiet er bekymret for at en del av dette som jeg nå har vært innom, går i feil retning. Blant annet mener vi det nå er et stort behov for et løft i rehabiliteringstilbudet til folk. Det tilbudet vi i dag har, er i ferd med å forvitte om vi ikke ser nødvendigheten av å legge inn mer ressurser fra statens side. Det er i det store og hele private aktører som gir et tilbud om opptrening og rehabilitering. Med Samarbeidsregjeringens iver etter å trekke fram de private aktørene i helse- og omsorgssektoren er det påfallende at de ikke her har vist større engasjement for å sikre et godt og nødvendig helsetilbud med en alt i alt meget velfungerende privat sektor som aktør.

Jeg vil ved behandlingen av helse- og sosialbudsjettet komme tilbake til de enkelte områder og bevilgningsforslag som Senterpartiet er involvert i.

Jan Arild Ellingsen (FrP): Et budsjett er et signal om hvilke oppgaver en regjering prioriterer, og slik er det også for de partier som er i opposisjon. For Fremskrittspartiets del er vår bekymring for forslaget til budsjett for justissektoren stor. Det må da være et paradoks, og samtidig gi noen av de herværende representanter et visst ubehag, når vedtaket skal gjøres. Hvor er de store satsingene på kriminalitetsforebygging og oppgjør med den økende kriminalitet som de fleste partiene viste til under valgkampen? Man kan jo undres på om det hele kun var store ord uten substans, med håp om at velgernes hukommelse er kort – svært kort.

For Fremskrittspartiets del er konklusjonen den motsatte. Vår satsing innen justissektoren er vesentlig høyere enn før, noe som tilsier at vi vil gjøre noe med dagens samfunnsproblemer, ikke bare snakke om dem.

I vårt samfunn, som er et av de beste å bo i, finnes det likevel mennesker som frykter å møte hverdagen. Det er eldre som frykter hverdagskriminalitet gjennom trusler fra pårørende, veskenapping, som blir lurt opp i stry av «snille» selgere, og som tvinges til å gi fra seg sine medisiner og pensjoner. Ungdom utsettes for pengeutpressing, blir frastjålet klær og mobiltelefoner. Og ikke minst er det mange unge kvinner, gjerne sammen med sine barn, som lever et liv i frykt i egne hjem og som er redde for kjente overgripere. Det alle disse og andre som utsettes for kriminalitet har felles, er sin redsel for dem som utøver kriminaliteten.

Fremskrittspartiet har vært og skal fortsatt være de kriminelles største trussel.

I dagens system, hvor samfunnet i mange tilfeller har mer forståelse for overgriperens begrunnelse enn for offerets situasjon, tar Fremskrittspartiet selvfølgelig ofrenes side.

Når man går gjennom de ulike kapitler innen justissektoren, er det ikke til å unngå at en av og til lurer på om beskrivelsene er virkelige. Man viser f.eks til en stor økning på hele 52,6 pst. innen et kapittel. Når man så leser innholdet, fremkommer det at økningen hovedsakelig skyldes innføring av merverdiavgiftsreformen og således ikke er noen større reell økning – kun et spill med ord. Slikt fremmer ikke akkurat respekten for oss politikere.

Faktum er at verken den avgåtte Stoltenberg-regjeringen eller den nye Bondevik-regjeringen har tatt et større ansvar innen justissektoren. Faktum er at begge disse regjeringene gjemmer seg bak fagre ord, uten at disse følges opp med midler.

Så da kan jo folk flest fremdeles lure på hvordan kriminaliteten skal bekjempes her i landet, og det gjør vi i Fremskrittspartiet også!

Hva som skal til, må da være rimelig klart: en fortsatt gjennomgående styrking av politi- og påtalemyndighet, en ytterlig styrking av domstolene og av kriminalomsorgen. Det er først når det skjer, at resultatene vil komme. En slik satsing har vi i Fremskrittspartiet foretatt i vårt alternative statsbudsjett. Vi styrker politi og påtalemyndighet med ca 300 mill. kr, vi styrker domstolene vesentlig, og ikke minst kriminalomsorgen. I tillegg til dette vil vi selvfølgelig fortsette å gjøre oppgavene på en ny måte. At dette er nødvendig, er en selvfølge når en ser de manglende bevilgningene de øvrige partiene er ansvarlig for. Vi skal tørre der de andre tviler.

Målet med alternative løsninger er å vise at det som tidligere var selvfølgeligheter, ikke nødvendigvis er det lenger. Der det tidligere dessverre var naturlig å stå i soningskø fordi kapasiteten var for lav, kan man i dag finne nye løsninger. For Fremskrittspartiet er slike løsninger f.eks. å kjøpe soningsplasser i utlandet og å benytte seg av tidligere forsvarsanlegg og eventuelt sivilforsvarsanlegg for å ta unna noe av dagens soningskø. Dagens situasjon er uakseptabel, fordi den som har begått en kriminell handling, må få gjøre opp for seg, og ikke minst må de eller den som er blitt utsatt for kriminalitet, se at lovovertrедelser straffes konsekvent. Det inngir ikke mye respekt når et kriminalitetsoffer møter sin overgriper på gaten, når vedkommende visselig skulle vært i fengsel.

I tiden etter 11. september har det i hovedstaden vært mer uniformert politi enn det som vanlig er. Etter det vi kan erfare, har det ført til at kriminaliteten i Oslo er redusert. Med andre ord virker den medisinen Fremskrittspartiet har vist til. Mer politi betyr mindre kriminalitet. Slik sett er det en samfunnsinvestering som betaler seg.

Et annet moment er at som en følge av mer politi blir flere kriminelle tatt. Dermed får domstolene økte oppgaver, noe som tilsier at også de må styrkes. Det har Fremskrittspartiet tatt konsekvensen av og tilført nødvendige midler. Etter politi og domstoler kommer kriminalomsorgen, og hvis det skal unngås at det blir «flaskehalser» i systemet, må også denne styrkes. Fremskrittspartiet har derfor, som det eneste partiet på Stortinget, foretatt en gjennomgående styrking av samtlige ledd i straffesaks-kjeden. De problemer som eksisterer i dag, ville med vårt budsjett ha blitt minimalisert. En kan jo derfor undre seg over at ikke flere ser den åpenbare nødvendighet for en gjennomgang og styrking av samtlige ledd.

Trond Giske (A): Stortinget skriver historie i dag. For første gang på mange, mange år skal et budsjett vedtas på bakgrunn av et kabinettsspørsmål – ja, det er så

lenge siden noe slikt har skjedd at man antakelig må ty til historiebøkene for å finne maken. Det å få et budsjett vedtatt ved et kabinettsspørsmål er selvsagt en parlamentarisk mulighet, og det blir jo bevist i dag. Men det er også et alvorlig svakhetstegn. Det betyr at det ikke er flertall for det viktigste dokumentet som Stortinget behandler, og som Regjeringen styrer etter gjennom hele året. Det betyr at når alle justeringer og revideringer underveis skal gjøres i budsjettet, har man ikke et grunnlag i Stortinget å bygge på når man skal gjennomføre det. Det betyr at behandlingen i fagkomiteene blir uoversiktlig og vanskelig, fordi det rett og slett ikke foreligger en enighet om hva de ulike rammene på de ulike områdene faktisk betyr i praktisk politikk, ja vi kan sågar risikere at vi i de ulike komiteene ikke får flertall for hvordan pengene skal brukes. Spørsmålet blir jo da selvsagt om vi får nye kabinettsspørsmål på de enkelte rammeområdene. Regjeringen har rett og slett ikke klart å få flertall for et budsjett i stortingssalen. Det er historisk, og det er et kraftig svakhetstegn.

Det framstilles som om kabinettsspørsmål nærmest er en normal del av vårt parlamentariske liv. Det er ikke riktig. Ifølge en studie av Rune Karlsen ved Institutt for samfunnsforskning har det etter annen verdenskrig blitt stilt kabinettsspørsmål 18 ganger. En del av dem er også kabinettsspørsmål der regjeringen har gått inn for å stoppe forslag fra Stortinget, ikke alltid har det vært regjeringens egen politikk som skulle tvinges gjennom i Stortinget. De siste 20 årene har vi faktisk kun hatt fem kabinettsspørsmål i Norge, i dag har vi fått det sjettede. Det betyr faktisk at statsminister Bondevik har stått for halvparten av alle kabinettsspørsmål de siste 20 årene. Det er mer enn ett kabinettsspørsmål pr. år, og det er sannsynligvis norsk rekord for en statsminister i å stille kabinettsspørsmål. Til sammenlikning stilte Harlem Brundtland på sine ni år som statsminister for mindretallsregjeringer ikke et eneste kabinettsspørsmål.

Det betyr også at spillet rundt politikken blir viktigere enn politikken selv. Vi ser hvordan regien, timingen av kabinettsspørsmålet, gruppemøter, standpunkter blir viktigere enn det som faktisk er innholdet bak de budsjettallene som vi diskuterer. Det betyr også at avstanden til det folk syns er viktig i sin hverdag, også blir større, og det betyr at avmakten i forhold til politikk, og kanskje også forakten for politikerne, øker. Jeg tror det er uheldig, jeg tror vi hadde vært tjent med ryddigere forhold i politikken, klarere flertalls- og mindretallskonstellasjoner, sånn at ikke bare vi blir nødt til å ta stilling, men at også velgerne kan forholde seg til det.

Jeg tror at løftebruddene som den nye regjeringen står for, også bidrar til å øke avstanden mellom folk og politikere. I valgkampen lovte de nåværende regjeringspartiene mer til en rekke sektorer – 1 milliard kr mer til timer i skolen, mer til forskning, mer til kommuneøkonomien, mer til Forsvaret, mer til studiefinansiering. Resultatet ser vi nå, bare noen få uker etterpå er det en rekke løftebrudd. Verst er kanskje det soleklare løftebruddet i forhold til studiefinansieringen, der regjeringspartiene – Høyre, Venstre og Kristelig Folkeparti – så sent som i

juni i år kritiserte arbeiderpartiregjeringen for ikke å gi nok til studiefinansiering høsten 2002. Når de så selv kommer til regjeringskontorene, fjerner de 260 mill. kr fra det forslaget som vi hadde, og bryter et soleklart løfte om at dette skulle skje fra høsten 2002, slik de skrev i Innst. S. nr. 337 for 2000-2001 i forbindelse med behandlingen av reformen av høyere utdanning i juni år. Jeg husker at jeg så sent som i september deltok i valgkampen i en debatt med Lønning og nåværende statsråd Dørum, der det ble sagt at det var bare å sørge for at Arbeiderpartiet mistet sitt flertall i Stortinget – bl.a. sammen med Fremskrittspartiet – så skulle studiefinansieringen ordne seg. Jeg undres på hvordan statsrådene har det når de ser seg selv i speilet i forhold til de løfter de gav, og jeg tror dette er med på å bidra til større politikerforakt og større avstand mellom velgere og politikere. Det er et meget negativt bidrag som den nye regjeringen med sitt budsjettforslag og sin budsjethåndtering har gitt.

Fin n Martin V allers nes hadde her overtatt presidentplassen.

Ivar Kristiansen (H): Foregående taler hadde tatt seg bryderiet med å gå igjennom, med nokså stor grad av nøyaktighet, et regnestykke over hvor mange kabinettsspørsmål som har vært stilt i Stortinget i løpet av en lengre periode. Og han refererte da meget presist et korrekt tall.

Andre halvdel av sitt innlegg brukte han på begrepet «løftebrudd». Det kunne ha vært interessant hvis representanten Giske hadde tatt seg bryderiet med å regne over fordelingen av løftebrudd som har vært foretatt gjennom de siste 10, 20, 30 år i denne sal, og kanskje fått en presis gjennomgang også der. Da er jeg redd for at regnestykket ville ha vært nokså interessant også med hensyn til utfallet for Giskes eget parti – det ville sannsynligvis ha gått i hans disfavør.

Det er interessant når Giske bruker så mye tid på begrepet «løftebrudd». Også de som i dag subsidiært har tvilt seg frem til at de skal stemme for Regjeringens budsjettforslag, må ha klart for seg hva som er alternativet. Det kan man aldri glemme i disse tider, og heller ikke når vi skal behandle et forslag til statsbudsjett for neste år. Slik er det også for Høyre. Vi fikk ikke 51 pst. oppslutning ved siste valg, men 21 pst. Det betyr at vi er nødt til å samarbeide oss frem til løsninger. I et land med den største tradisjon for å være i en regjeringssituasjon hvor det er mindretallet som utgjør regjeringen utgått fra Stortinget, må man stille seg spørsmålet: Hva er gevinsten? Og gevinsten har i hvert fall vi fra Høyres side ingen problemer med å hente ut, og vi slår fast at de henter vi best ved å være i regjeringssituasjon.

Jeg går ut fra at det spørsmålet må også Fremskrittspartiet stille seg på en slik dag som i dag. Hva er alternativet hvis man ikke subsidiært har valgt å stemme for det alternativet som så soleklart ligger nærmest Fremskrittspartiet?

Det må man også tenke på i en situasjon der vi i dag har den laveste OECD-veksten på 20 år. Hva er det som er utfordringen, når det som kunne ha vært alternativet, i hele debatten har konsentrert seg om ett poeng når det gjelder næringspolitikken, og det er SND-kuttene. Nå er det jo ikke noen sanering av SND man snakker om. Men som næringsministeren tidligere var inne på, er det en utflating av en kurve som har vært iscenesatt av en tidligere regjering, som gjør at man denne gangen får et kutt som er betydelig. Det er på 17 pst., men det er ikke ensbetydende med at man drar ut kontakten når det gjelder aktivitet i Distrikts-Norge.

Det den foregående regjering har sørget for, er at vi har smykket oss med å legge oss på bunnen i produktivitetutvikling fra tidlig på 1990-tallet. Vi ha smykket oss med å ligge på topp hva angår lønnsvekst og på bunn hva angår produktivitetsvekst. Vi har smykket oss med å være i en situasjon hvor vi møter et brutalt fall i våre viktigste markeder i Europa og Amerika. Vi har Europas høyeste rentefot. Hvis man glemmer suverent – som man sannsynligvis velger å gjøre i denne situasjonen – at den mest konkurranseutsatte delen av norsk næringsliv, som også er mest eksportorientert, den har vi i Distrikts-Norge, så har man også fått med seg at det er denne delen som skal leve videre, og som har krav på å få styrket sin konkurransekraft, som har vært systematisk svekket i Norge siden tidlig på 1990-tallet og frem til i dag. Da er det ett krav som må ligge over alt annet, og det er å få en rask nedgang i rentefoten, som i hvert fall kan bidra til at vi kan nærme oss et gjennomsnittlig europeisk nivå.

Det er jo interessant å registrere at man bruker så mye tid på SND og begrep som «sanering» av hele SND. Jeg registrerte med stor oppmerksomhet at vår forrige næringsminister, muligens ved en tilfældighet, i løpet av sommeren valgte å peke ut ny styreformann i SND, som nå har gått ut med meget sterk kritikk av den nye regjeringens politikk. Med like stor oppmerksomhet har jeg registrert at den nylig avgåtte næringsministeren nå har inngått kompaniskap i et aksjeselskap med den nye styreformannen i SND. Og jeg tviler ikke på at dette vil bidra til en økonomisk, forretningsmessig suksess i det nye aksjeselskapet når forretningsideen også skal være dørråpner inn til den nye delen av næringslivet. Men mitt råd til den nye næringsministeren må i denne forbindelse være å ta en titt på denne konstellasjonen og på hvordan han kan leve med å ha en styreformann som velger å gå ut med den type kritikk av den nye regjeringens politikk.

Åse Gunhild Woie Duesund (KrF): Kristelig Folkeparti er tilfreds med at Regjeringen følger opp intensjonen om å forsterke innsatsen overfor de aller svakeste.

I et rikt land som Norge er det uverdigg at så mange ikke får ta del i denne velstanden. Gjennom budsjettet for neste år har Regjeringen foreslått viktige omprioriteringer, slik at tiltakene blir målrettet mot å bekjempe fattigdom.

For foreldre som er uføre, betyr det mye at barnetillegget i folketrygden øker fra 30 til 40 pst. av grunnbeløpet. Det betyr en økning på 5 136 kr for hvert barn pr. år.

Merutgiftene i forhold til Arbeiderpartiets forslag er på 81 mill. kr.

Uføre med barn under 18 år som mister sin ektefelle, får i dag ikke barnetillegg. Fra 1. mai neste år vil disse få mulighet til barnetillegg, selv om barnet får rett til barnepensjon. Det vil være en god hjelp i en vanskelig situasjon.

Er en avhengig av sosialhjelp, er det viktig at kontantstøtten holdes utenfor, og at sosialhjelpssatsen prisjusteres. Kommunenes frie inntekter øker med 70 mill. kr for å kompensere for dette.

Kristelig Folkeparti synes det er svært positivt at Regjeringen ønsker å bedre økonomien til pasienter som har langtidsopphold innen psykisk helsevern. De aller fleste av disse er uførepensjonister og har lite igjen å klare seg for når pensjonen blir avkortet etter fem måneder i institusjon. Forslaget om ingen avkortning det første året i institusjon støttes, og er med på å likestille pasienter innen somatisk og psykisk helsetjeneste.

I budsjettdebatten er det sagt at arbeidskraften er den viktigste ressursen i norsk økonomi. Tilgangen på arbeidskraft vil i årene som kommer, være den viktigste begrensende faktor i norsk økonomi.

Mindre skatt på lav inntekt kan gjøre det lønnsomt for flere å gå fra deltids- til heltidsarbeid, og dermed øker arbeidskraften.

Det er svært positivt at minstefradraget økes fra 40 300 kr til 43 000 kr. Det kan også stimulere til høyere yrkesaktivitet.

Jeg tror at flere alderspensjonister mellom 67 og 70 år vil benytte muligheten fra nyttår til å tjene 2G uten at pensjonen avkortes. Det kan være med på å gjøre overgangen til en pensjonisttilværelse mer aktiv og fleksibel.

Under valgkampen ble det fokusert mye på egenandeler. Stor var min forbauselse da Stoltenberg-regjeringen økte egenandelstaket. Heldigvis har Arbeiderpartiet snudd, og egenandelstaket er redusert med 100 kr.

Brukerorganisasjonene står samlet bak et krav om et nytt egenandelstak, tak 2. Kristelig Folkeparti støtter dette, da det vil skjerme kronikere og andre med store utgifter til medisinsk behandling.

Det er bra at flere sykdommer inkluderes i gratis fysisk behandling. For mange betyr en nedgang i egenbetalingen på opptreningsinstitusjonene mye for å hindre tilbakefall av sykdom og kunne mestre hverdagen, og dermed få bedre livskvalitet.

For alle som sliter med store rusproblemer, vil en ekstra økning på 6 mill. kr til legemiddelassistert rehabilitering hjelpe dem fram i metadonkøen. Det er viktig at disse brukerne følges tett opp lokalt der de bor. Et lavterskeltilbud om helsetiltak for rusmisbrukere kan bokstavelig talt redde liv.

Det knyttes usikkerhet til sykehusøkonomien etter at regionale helseforetak er etablert. Finansieringsordningen skal gjennomgås for å stimulere til rask pasientbehandling på riktig nivå. En økning av ISF-ordningen fra 50 til 55 pst. vil helt sikkert være et incitament til større aktivitet.

Flere godkjente somatiske sykehus er inkludert i innsatsstyrt finansiering fra neste år – likedan dagkirurgisk behandling hos private avtalespesialister. Målet er at helsekostene minker.

Jeg har nevnt flere tiltak som vil bedre livskvaliteten og økonomien for folk som sliter. Heldigvis vil Regjeringen bekjempe fattigdom både i Norge og internasjonalt. Bistanden øker fra 0,89 pst. i år til 0,92 pst. neste år, og skal i løpet av en fireårsperiode opp i 1 pst.

Selv om vi i dag vedtar budsjettet for landet vårt, er jeg glad for – og det er viktig – at vi aldri blir oss selv nok.

Signe Øye (A): Bondevik-regjeringen prøver å gi inntrykk av at den er opptatt av fattigdomsproblemene. Det er ikke tilfellet. I boligpolitikken, som i svært mange tilfeller er en vesentlig grunn til at folk er fattige, kutter regjeringen Bondevik i forhold til Stoltenbergs budsjett. Det er stikk i strid med det Kristelig Folkeparti har stått for tidligere – det er ren Høyre-politikk.

Inngangsbilletten til boligmarkedet i dag gjør det vanskelig for stadig flere å skaffe seg en egen bolig, særlig gjelder dette i de største byene, men også i pressområdene der boligprisene er høye. I innstillingen til statsbudsjettet for neste år ser det nå ut til at Bondevik-regjeringens kutt dessverre får flertall her i Stortinget. Det må vi fra Arbeiderpartiet bare beklage.

Stoltenberg-regjeringen la opp til en økning av Husbankens låneramme med 2 milliarder kr for neste år, fordi dette var nødvendig og ville medført at 4 000 flere husstander kunne fått etableringslån i forhold til i år. Bondevik-regjeringen reverserer hele økningen. I tillegg til at ungdom i etableringsfasen rammes betyr dette kuttet også ca. 1 000 færre nye boliger med husbanklån.

Arbeiderpartiet la videre opp til en styrking i Husbanken i forhold til boligetablering for ungdom og vanskeligstilte gjennom å øke bevilgningen til boligtilskuddet.

Som kjent er boligtilskuddet rettet direkte inn mot husstander med svak økonomi og ville hjelpe dem som trenger det aller mest, bl.a. de bostedsløse.

Men når Bondevik-regjeringen trengte penger til skattelette til de rikeste, kutter Regjeringen i boligtilskuddet. Penger som så sårt trengtes til de aller, aller fattigste, gis nå til de aller rikeste.

Arbeiderpartiet har i Stortinget foreslått å øke bostøtten ytterligere. Bostøtten er rettet direkte inn mot dem som har lave inntekter og høye boutgifter, og er et meget viktig virkemiddel i fattigdomsproblematikken. Denne økningen ville gitt rom for bostøtte til de barnefamiliene som bor i nøkterne boliger som ikke er husbankfinansierte, men som har lav inntekt og høye boutgifter. Men Bondevik sier nei.

Arbeiderpartiet foreslår å bevilge ytterligere 5 mill. kr i støtte til tiltak for bostedsløse i storbyene, som i tillegg til Oslo omfatter både Bergen, Trondheim og Stavanger. Dette får vi sannsynligvis ikke flertall for, til tross for at Bondevik har uttalt at hans regjering skal bli husket for å ha gjort noe for de aller fattigste i samfunnet.

At Bondevik også trekker Arbeiderpartiets forslag om å sikre rimelige tomter til boligformål, viser bare at Bondevik-regjeringen ikke har noen solidarisk boligpolitikk. Dette er ren Høyre-politikk. Stoltenberg-regjeringen gikk i sitt budsjettforslag inn for å endre regelverket for å sikre statlige tomter til boligprosjekter for unge og vanskeligstilte. Bondevik-regjeringen sier nei og pålegger staten å selge tomter til markedspris. Hvis Bondevik-regjeringen mente alvor med sitt snakk om å hjelpe de vanskeligst stilte, er dette å gå i helt feil retning.

Så til noe helt annet, nemlig utbyggingen av stamveiene her i landet. Jeg vil våge den påstand at det er ingen her i Stortinget som ikke er kjent med de mange alvorlige ulykkene, ikke minst de mange dødsulykkene og den sterkt økende trafikken som er på E6 og E18 i Østfold. Og som en sa forleden dag: Hadde E6 i Østfold vært en oljeplattform, hadde den vært stengt for lenge siden. Her må det være noe feil med prioriteringen.

Ser vi på ulykkestallene de siste ti årene, er det faktisk slik at det står en kiste for hver kilometer langs E6. Dette er meget alvorlig, og slik kan det ikke fortsette.

I valgkampen var alle partilederne ute og lovet en rask framdrift av Østfoldpakken, men nå er de fleste løftene borte. Da regjeringen Bondevik fikk handlingsrom for å øke veibevilgningene, var det andre steder i landet som ble prioritert – ikke én krone til Østfoldpakken. Da Arbeiderpartiet fikk økt handlingsrom, prioriterte vi 40 mill. kr til disse prosjektene. Det betyr at framdriftsplanen kan forseres, og vi kan være ferdig innen 2009, altså fem år tidligere. Det er mange sparte liv. En slik forsering er ikke mulig om det ikke blir flertall for Arbeiderpartiets forslag til bevilgninger for neste år.

Øyvind Halleraker (H): Samarbeidsregjeringen har i motsetning til Stoltenberg-regjeringen understreket betydningen av de maritime næringer. Det er svært gledelig. Flere generasjoner har bygd opp en kompetanse som har gjort denne til ledende i verden. Det unike maritime miljøet som utgjør en såkalt klynge av relaterte miljøer innenfor maritim sektor, er gjensidig avhengig av hverandre. Den erfaring norske sjøfolk har opparbeidet på sjøen, rederienes kompetanse, skipsverftene, utstyrsløseleverandørene og det finansielle miljøet, utgjør denne klyngen som er så viktig for en internasjonal næring.

Skipsfarten har alltid vært en mobil næring, men nå ser vi en generell tendens til økt mobilitet av også kompetanse og kapital. Dette innebærer enda større grad av konkurranse mellom land når det gjelder å trekke til seg investeringer. Skips- og utstyrsløseleverandørene har gjennom teknisk kompetanse levert stadig mer effektive og sikre skip. Men vi ser også en interessant utvikling innenfor miljøteknologi for å begrense utslipp av uheldige forurensende gasser. Deres ekspertise og kunnskap er imponerende, og denne ekspertisen må videreutvikles, støttes og stimuleres. Det er derfor gledelig at Samarbeidsregjeringen har dette høyt på dagsordenen. – Så langt teknologiutvikling og miljøsatsing.

Det er også en viktig utfordring å utdanne, rekruttere og beholde kompetente sjøfolk i konkurranse med andre

sektorer og andre land. Hele det maritime klyngemiljøet er innforstått med at dette er selve fundamentet. Kunnskap, kompetanse og kreativitet gir trygghet og evne til å mestre utfordringer og omstillinger i en næring hvor forandringene skjer raskere enn tidligere. Et høyt utdannings- og kompetansenivå er viktig for å opprettholde og øke verdiskapingen og ikke minst sikre konkurransen innenfor denne næringen, som er så viktig for kysten vår.

En hel generasjon norske sjøfolk gikk tapt da internasjonal skipsfart opplevde en dramatisk strukturell endring på 1970-tallet. Dette i sin tur medførte svekket rekruttering av norske sjøfolk på 1970- og 1980-tallet.

Men næringen selv har gjort mye for å legge grunnlaget for en ny generasjon norske sjøfolk. Utfordringene er fortsatt store. Jeg synes næringen har vært seg sitt ansvar bevisst, og selv om det i framtiden vil være et stort behov for utlendinger på norske skip, er det også svært viktig at den norske maritime næringen kan rekruttere norsk ungdom til norske skip.

I EUs retningslinjer for støtte til sjøtransport, som også Norge er bundet av gjennom EØS-avtalen, legges det til rette for at så vel sjøfolkene som rederiene gjøres konkurransedyktige i et internasjonalt marked. I flere EU-land er de generelle skattereglene gitt en form som innebærer fritak for skatt både for sjøfolk og rederier. Norge kan i framtiden neppe definere seg uavhengig av slike ordninger.

Når det gjelder den spesielle refusjonsordningen for å beholde og rekruttere sjøfolk til norske skip, har det borgerlige flertallet i dette hus ved flere anledninger sikret en refusjonsordning som kan møte konkurransen fra EØS-landene.

I Stoltenberg-regjeringens budsjettforslag for 2002 ble det foreslått å ta ut offshorerederiene og brønnbåtene fra ordningen. Dette er det borgerlige flertallet uenig i, og det er derfor flertall i denne sal for å ta inn igjen refusjonsordningen for disse fartøyskategoriene. Og det er faktisk slik at skip knyttet til petroleumsvirksomhet er svært viktige i den kompetansebaserte norske skipsfarten. Blant annet vet vi at offshorerederiene har et betydelig antall opplæringsstillinger. Faktisk er det slik at 40 pst. av opplæringsstillingene i refusjonsordningen finnes i denne gruppen. Det er derfor gledelig at det ser ut til å være flertall for en nærmere dialog om å utvikle ordningen ytterligere. Men det viktigste er at vi sikrer næringen rammebetingelser som er mest mulig stabile og forutsigbare over tid, og som selskapene kan leve med.

Presidenten: De talere som heretter får ordet, har en taletid på inntil 3 minutter.

Gunnar Halvorsen (A): Budsjettet for 2002 er det første etter valget og viser at vi nå har fått en politisk forskyvning i Norge, fra en sosialdemokratisk regjering til en sentrum/Høyre-regjering.

Hvis en skal være snill, kan en si at det ikke er de dramatiske endringene, men retningen kan bli dramatisk om ikke roen og fornuften etter hvert senker seg over Regjeringen.

Det positive i budsjettet er at Bondevik II-regjeringen fører videre mange av Stoltenberg-regjeringens forslag på viktige områder som utbygging av barnehager, opprusting av skoler og fjerning av egenandel på blå resept for eldre og uføretrygdede. Ja, merkelig nok er vi også blitt enige om rammene til Forsvaret. Hvem skulle tro det etter debatten sist vår da Arbeiderpartiet ble beskyldt for å drive «det brukne geværs»-politikk. Men det var før valget.

Fra mitt utsiktspunkt i Aust-Agder er det ikke mulig å beskrive budsjettet som distriktsvennlig. Aust-Agder er et fylke som har hatt stor fordel av et sterkt SND. Kuttet på 659 mill. kr vil ramme bedrifter som er i etableringsfasen eller i startfasen, hardt.

Det blir også dramatiske konsekvenser for mange kommuner etter at de kommunale næringsfond ikke blir tilført midler i 2002. Kuttet i frakttilskudd på bensin vil også ramme distriktene. Til sammen kuttes frakttilskuddet med 90 mill. kr.

Heltidsstudenter, som vi hadde som mål, blir det heller ikke noe av i og med kuttet i stipendandelen. 1,5 millioner lønnsinntakere mister retten til å trekke fra 1 800 kr i fagforeningskontingent. Dette er ikke fornuftig med tanke på vårens lønnsoppgjør.

I denne finansdebatten vil jeg igjen til slutt kommentere raskt AFP-ordningen, som jeg føler er en bra ordning for arbeidstakere som er utslitte, men som kanskje etter hvert ønsker å utføre mindre arbeid. Da blir inntektsgrensen på 4 000 kr for lav og bør økes til 1G. Jeg ber Regjeringen om igjen å se på denne ordningen.

Jeg vil også nevne at jeg har sterke følelser fra valget med hensyn til at mange ønsket et skattesystem der bunnfradraget heves, slik at folk med lave inntekter og pensjoner ikke skal betale skatt. Det er jeg også enig i.

Eli Sollied Øveraas (Sp): I Sem-erklæringa går Samarbeidsregjeringa inn for eit investeringsnivå på veg som representerer ein auke på om lag 600 mill. kr i høve til arbeidspartiregjeringa sitt framlegg i Nasjonal transportplan. I tilleggsproposisjonen er dette redusert til 100 mill. kr, altså med ½ milliard kr frå Sem-erklæringa vart lagd fram til tilleggsproposisjonen vart lagd fram!

Under valkampen gjorde Høgre eit poeng av å framheve at når det gjaldt samferdslepolitikk, var Høgre til å stole på! Samferdslesatsing er god distriktspolitikk. Med ei Høgre-dominert regjering som har kuttat tilskota til kommunale næringshagar, fjerna fraktutjamningstilskottet på bensin og drivstoff, redusert SND sine låne- og tilskotsordningar med 1,7 milliardar kr, for å nemne nokre av dei distriktfiendtelege forslaga til vår nye regjering, er ikkje 100 mill. kr akkurat det store lyftet for Distrikts-Noreg innanfor vegsektoren. Den statlege satsinga for å få fast dekke på alle riksvegar i løpet av ein fireårsperiode, og som skal vere avslutta i år 2003, ser også ut til å kome på etterskot.

I valkampen var både Venstre og Kristeleg Folkepartis Kjell Magne Bondevik høgt på banen i Møre og Romsdal og stilte seg positive til bruk av ferjesubsidiar til realisering av fastlandssamband.

I tilleggsproposisjonen frå Regjeringa kan eg ikkje sjå den heilt store entusiasmen til alternativ bruk av ferjetilskot. Denne modellen for å realisere nye vegprosjekt fortener å bli utprøvd. Møre og Romsdal er mellom dei fylka som har interessante prosjekt, og fylkestinget har samrøystes stilt seg bak Nordøyvegen som førsteprioritert prøveprosjekt. Dette er noko eg håper vi kan skape fleirtal for.

Distrikts-Noreg er heilt avhengig av ei bevisst satsing på samferdsle. Nattestengde riksvegsamband hemmar mobiliteten både for einskildmennesket og næringslivet. Det er derfor viktig med tanke på framtidig verdiskaping at auka ressursar blir sette inn både for å redusere ferjetakstane og for å auke ferjefrekvensen, særleg på stamvegnettet.

Dei rasutsette strekningane berre i mitt heimfylke, Møre og Romsdal, har eit investeringsbehov på meir enn 1 milliard kr. Denne problemstillinga går både på tryggleik og sambandsforhold og syner svært tydeleg at det her er eit stort behov for auka midlar.

Til slutt vil eg peike på at Regjeringa har skapt stor uro med si innstilling når det gjeld fullføringa av eldreforma. Her har kommunane brukt tid, energi og ressursar på planlegging, dei har levert søknadene i tråd med søknadsfristar, for så å gå inn i ein lang periode med uvisse. Det vil eg karakterisere som ei uverdigg avslutning på eldresatsinga som det fram til nå har vore brei politisk semje om.

Bjørgulv Froyn (A): Det er nesten som om man befinner seg i et absurd teater. Tidlig i dag stilte statsministeren et kabinettsspørsmål på bakgrunn av finansinnstillingen. Et flertall i Stortinget skulle tvinges i kne for å sikre Regjeringen et flertall. Siden har debatten i hovedsak fortsatt om andre ting som om kabinettsspørsmålet ikke fantes. Det stilte meg overfor et valg: Skal jeg ta kabinettsspørsmålet på alvor, eller skal jeg bidra til teaterforestillingen? Jeg valgte teateret.

Jeg har tidligere uttrykt bekymring for Bondevik-regjeringens satsing på storbyene, spesielt Oslo. Avstanden mellom løftene fra valgkampen og det som ble formulert i Regjeringens erklæring, var mer enn pinlig. Dette er nå konkretisert i foreliggende finansinnstilling. Det er trist lesning, spesielt for Oslo. De rike kommer godt ut av det, men Oslo og byens store majoritet tilbys glassperler og tomme ord. I Sem-erklæringen blir det lovet penger til kollektivtrafikken med inntil 2 milliarder kr. Det skulle betydd 500 mill. kr i 2002, om man skulle følge planperioden for Nasjonal transportplan. I finansinnstillingen er dette kott ned til 90 mill. kr. Dette er løftebrudd, og det skaper politikerforakt.

I Dagsavisen i dag blir vi igjen konfrontert med katastrofemeldinger fra ledelsen i Oslo Sporveier. Det kan ikke være tillatt å ta lett på slike meldinger. For å rydde opp i den aktuelle situasjonen og samtidig skape mulighet for en fornuftig utvikling vil statens bidrag være avgjørende. Arbeiderpartiet vil et samarbeid for å rette opp forholdene. Nå har Bondevik-regjeringen et ansvar for at noe blir gjort. Statsråd Dørum har ved ulike anledninger

snakket om spleiselag for Oslo. Disse løftene virker mer som rituelle øvelser enn vilje til handling.

Jeg vil også minne Regjeringen om de utfordringer vi står overfor i Groruddalen. 130 000 mennesker lever under helt uakseptable forhold. Miljø- og forurensningsproblemene er formidable og krever et nasjonalt ansvar for å finne løsninger. Min oppfordring er at Regjeringen, på linje med det Stoltenberg-regjeringen gjorde, gir en statsråd et særskilt ansvar for å følge opp planene for Groruddalen, slik at Groruddalens problemer kan bli løst.

Linda Cathrine Hofstad (H): Vold mot kvinner er brudd på grunnleggende menneskerettigheter og er et alvorlig samfunnsproblem. Det er derfor svært positivt at man nå har startet oppfølgingen av den vedtatte handlingsplanen «Vold mot kvinner».

Handlingsplanen forplikter på mange måter politi og rettsvesen til å prioritere arbeidet for å styrke kvinners rettssikkerhet gjennom ulike tiltak. Kvinner må sikres et bedre vern mot truende og trakasserende gjerningsmenn. Det er derfor meget viktig at politi- og lensmannsetat utarbeider rutiner for hva som skal gjøres overfor volds- og trusselutsatte kvinner. Politiet må utnytte de muligheter lovverket gir, til å forebygge og bekjempe vold mot kvinner.

Jeg er svært fornøyd med at Samarbeidsregjeringen iverksetter et forsøksprosjekt i 2002 med mobile voldsalarmer. Det er gledelig for veldig mange, da det kommer til å hjelpe mange kvinner til en tryggere hverdag. Jeg har stor tro på at denne samarbeidsregjeringen, med justisministeren i spissen, vil komme til å prioritere dette arbeidet. Jeg har også stor tro på at denne regjeringen faktisk vil levere resultater slik at kvinner som utsettes for vold, faktisk kan få muligheten til å leve uten frykt for eget liv i sine egne hjem.

Jeg er veldig tilfreds med at Regjeringen prioriterer opprettelsen av spisskompetanse på områdene vold og seksuelle overgrep ved de enkelte politidistriktene. Det er veldig bra at det i løpet av 2002 vil bli tatt initiativ til å opprette familivoldskoordinatorer ved hvert av landets 27 politidistrikt.

Til slutt vil jeg bare nevne at behovet for ytterligere styrking av kompetansen på dette området vil bli kartlagt som en del av det arbeidet som skal gjennomføres av det regjeringsoppnevnte kvinnevoldutvalget.

Knut Storberget (A): Når man kommer såpass langt ned på talerlisten, kan man i hvert fall driste seg til å prøve å oppsummere noen av de inntrykkene man har fått etter en slik debatt.

Debatten har etter min mening så langt handlet mye om prosedyren eller spillet her i Stortinget: mangel på samarbeidsvilje, Regjeringas manglende fundament, ja, egentlig signaler om en sterkt svekket regjering. På den måten blir beklageligvis den politiske debatten også preget av de alvorlige startvansker Regjeringa nå har, og den konfliktlinje som avtegner seg her i Stortinget. I så måte har jeg stor sans for representanten Froyns beskrivelse av teateret.

Det er ikke fristende å debattere reell politikk når en må gå i dager og vente på klarsignal for budsjettets rammer fra Fremskrittspartiets gruppemøte. De politiske utfordringer er kommet i baklekse. En svak regjering setter prosessen og spillet i fokus for debatten.

Det er særlig to hovedutfordringer der Regjeringas klargjøring av engasjement savnes. Først og fremst gjelder det Regjeringas visjoner om framtidens offentlige pengebruk, og som nr. 2: Hvilke konsekvenser har dette i kampen for å få flere ut av fattigdommen? Når de offentlige budsjetter i de kommende fire år skal reduseres ytterligere – jf. også de skatteløfter som ble gitt i valgkampen – hvor skal da framtidens kutt komme? Er kuttene vi nå ser i SND, i jordbruket og i distriktene, en angivelse av hvor slaget eventuelt vil stå i kommende budsjettforslag? Hvor er visjonen?

Jeg hørte for øvrig næringsministeren i stedet erklære at ingen næringsdrivende overfor ham hadde ytret misnøye med Regjeringas totale næringsopplegg. Det sier vel egentlig mer om næringsministerens omgangskrets enn om Regjeringas næringspolitikk. Det bringer oss også over på det som kanskje bør være viktig i forhold til SND-problematikken og utfordringen: Det hjelper ikke først og fremst å snakke med de næringsdrivende, man må snakke med dem som ønsker å bli næringsdrivende.

Debatten har ikke klarlagt om Regjeringa ønsker å fortsette sin profil når det gjelder kutt. Skatteløftene tatt i betraktning: Årets budsjettforslag er bare en desimeter av en fryktet meter. Dette bringer meg over på neste utfordring.

I kampen mot fattigdom står arbeidet med å skape mer arbeid sentralt. Sosialhjelpen må bedres for barnefamilierne, men den samme sosialhjelpen må ikke bli en varig løsning. Det må bli et mål å sørge for at færre får behov for sosialstønad. De kutt vi nå opplever, risikerer å øke fattigdomsproblemet. Når de samme skattelettene gir en meget skjev fordelingsprofil, ikke bare med hensyn til person, men også med hensyn til geografi, må en med god grunn frykte hvordan politikken blir når skattelettene får den størrelse flere av regjeringspartiene antydde i valgkampen. Da vil situasjonen lett bli at vi beveger oss mot et samfunn hvor flere trenger sosialstønad og godvilige sosialministre. Dette er fattigdomsutfordringen et samlet storting står overfor. Når velferden brytes ned, står bare almissen igjen, og det å ha gått fra velferd til almisse bør ikke bli noen regjeringers ettermæle.

Jan Olav Olsen (H): Til tross for kort tid har samarbeidsregjeringen klart å sette sitt stempel på budsjettet. Budsjettforslaget slik det nå foreligger, bærer preg av en ny kurs. Det gir signaler om en ny politikk, det angir nye retninger.

Budsjettet er den første oppfølging av Sem-erklæringen, regjeringserklæringen, og det er imponerende mye som er kommet på plass etter så kort tid. Det gir forhåpninger om hva et budsjett som det arbeides med helt fra grunnen av, vil inneholde.

Regjeringen innfrir løftene. Vi får tidenes skatte- og avgiftslettelser, og vi får klare prioriteringer på viktige felt samtidig som stramheten beholdes.

Jeg vil særlig kommentere et par punkter i skolebudsjettet. Studentorganisasjonene har angrepet Regjeringens forslag til studiefinansiering. «Historisk løftebrudd», er det sagt om forslaget, som faktisk gir studentene økt stipend – med 3 000 kr – til neste år, og som opprettholder ordningen med at stipendandelen på 30 pst. skal være uavhengig av vekttall og studiepoeng, samtidig som det er sagt at en høyere stipendandel kombinert med en konverteringsmodell for økningen gradvis skal innføres. Regjeringen og regjeringspartiene holder løftene. I det ligger også at den konverteringsordningen som lederen i Norsk Studentunion i en pressemelding 11. oktober 2001 karakteriserte som «helt uakseptabel», er fjernet. Tilleggsproposisjonens klare ord om at stipendandelen gradvis vil bli trappet opp, er en sikker garanti for at løftene om studiefinansiering vil bli holdt.

I innstillingen fra finanskomiteen er ordningen med direkte statlig tilskudd til landslinjene i den videregående skolen foreslått opprettholdt. Jeg er svært glad for at dette er kommet med. Eksistensen til flere av landslinjene er avhengig av at direkte tilskudd opprettholdes. Det er ikke riktig å gjøre disse viktige linjene, som har elever fra hele landet, og som dekker behovet for næringslivet langt utover det enkelte fylket, avhengig av vertsfylkets økonomi og prioriteringer. Det er stor glede mange steder over at tilskuddet igjen er på plass, og det er å håpe at vi kan unngå den stadige gjentakelse av forslaget om å fjerne det. Komiteinnstillingen viser bred enighet om ordningen. Vi bør derfor få ro om dette, men vi bør kanskje vurdere om ikke tilskuddet bør justeres. Det har nå stått i ro i lang tid.

Fra mitt ståsted i Aust-Agder vil jeg si at dette er et budsjett som gir klare signaler om ny politikk og ny kurs. Det trengs, og det gir optimisme.

Martin Engeset (H): Etter å ha fulgt denne finansdebatten i to dager, er det ett meget påfallende forhold som har slått meg, nemlig det virkelighetsbildet som Arbeiderpartiets representanter synes å omgi seg med: Enhver skattelettelse som Regjeringen foreslår, er uansvarlig, usosial og distriktsfiendtlig, mens enhver skattelettelse som Arbeiderpartiet foreslår, nærmest pr. definisjon er ansvarlig, sosial og rettferdig.

Sagt på en annen måte er det etter min erfaring med arbeiderpartifolk gjennom mange valgkamper og debatter slik at ethvert avvik fra det skattenivå som Arbeiderpartiet til enhver tid måtte lande på, nærmest er en trussel mot selve velferdssamfunnet, og at jo høyere skattenivået er, jo bedre blir velferden. Merkelig da, forresten, at ikke sosialdemokrater har gått inn for 100 pst. beskatning og 100 pst. velferd for lenge siden. En slik Erasmus Montanus-argumentasjon tyder på en grov undervurdering av velgernes evne til å tenke selv, hvilket jo velgerne faktisk gjorde ved det nylig avholdte stortingsvalget.

Når det er sagt, tar vi fra Høyres side gjerne æren for at den avgåtte Stoltenberg-regjeringen – helt utypisk for en arbeiderpartiregjering – faktisk foreslo ikke ubetydelige skattelettelser i sitt forslag til statsbudsjett. Dette hadde selvfølgelig aldri skjedd dersom vi ikke nylig hadde

vært gjennom en valgkamp hvor Høyres budskap og velgernes beskjed om lavere skatter og avgifter var så tydelig.

Samarbeidsregjeringens endringer i Stoltenberg-regjeringens statsbudsjettforslag viser at det faktisk er mulig å kombinere skatte- og avgiftslettelser med en videre utbygging av velferdssamfunnet, med satsing på fattigdomsbekjempelse, mer til eldreomsorg, mer til barnehager og kvalitet i skolen, for å nevne noe. Det er mulig bare dersom det er reell vilje til nytenkning og prioritering. Det har samarbeidsregjeringens folk, både i regjeringskontorene og her på Stortinget.

Olemic Thommesen (H): Årets forslag til statsbudsjett representerer betydelige løft for norsk kulturliv. Budsjettet anviser riktige og nødvendige grep som faller godt inn i en helhetlig politikk for utformingen av det moderne Norge.

Vi lever i en tid med store forandringer. Den teknologiske utviklingen og fremveksten av et internasjonalt samfunn gir nye perspektiver for kulturlivets rolle og samfunnsmessige betydning. Møtet med internasjonale kulturuttrykk, eksempelvis gjennom media, kan over tid lett bli oppfattet som en trussel dersom vår egen kulturelle identitet er for svak. Den satsingen vi nå ser i forhold til kulturarv og dokumentasjon, ligger derfor som en viktig forutsetning for politikken fremover.

I det internasjonale bildet vokser nye uttrykksformer frem. Norsk kulturliv må være best mulig i stand til å delta i denne utviklingen, enten det dreier seg om norske kulturuttrykk i utlandet, eller utformingen av internasjonalt pregede uttrykk i Norge. Dette gjelder ikke bare innenfor de tradisjonelle områdene, men også særlig i forhold til fremveksten av nye næringer og deltakelse i det viktige arbeidet som handler om å bygge broer mellom mennesker og kulturer.

I lys av de internasjonale konflikter som har opptatt oss denne høsten, er det kanskje særlig grunn til også å understreke de fredsskapende perspektiver som ligger i det internasjonale kulturarbeidet. I den videre utviklingen av et fungerende internasjonalt samfunn er byggingen av kulturelle broer en nødvendig, men så langt meget undervurdert forutsetning.

Samarbeidsregjeringen viser gjennom budsjettet vilje til solid offentlig satsing på kultur. Imidlertid må kulturpolitikken også rettes inn mot nødvendig modernisering. Dette handler om prosesser som målrettet styrker våre kreative miljøer, bygger aktive internasjonale nettverk, satser på utvikling på tvers av skillelinjer mellom institusjoner, generer eller landegrensener, og som utvikler nye finansieringsformer der også private aktører er mer aktive deltakere enn det vi ser i dag.

Morgendagens utfordringer krever en god kulturpolitisk kondisjon. Dette budsjettet, sammen med en målrettet moderniseringspolitikk, er et godt treningsprogram for videre innsats.

Rune J. Skjælaen (Sp): Svik er et sterkt ord, men svik er et ord som er brukt av studentene sjøl for å betegne

(Skjælaaen)

Regjeringens forslag til studiefinansiering. Og studentene har faktisk grunn til å føle seg sveket. Løftene i valgkampen om å øke stipendandelen til opp mot 40 pst. var unisone. I debatter med skoleelever og studenter ble det holdt fram med den største selvfølgelighet. Venstre ville endog innføre borgerlønn på 100 000 kr som et svar på studiefinansieringen.

Hva innebærer Regjeringens forslag til studiefinansiering? Riktignok å øke kostnadsrammen, men som lån. Dette betyr en økt lånebyrde og forverret økonomisk situasjon når studietiden er over, og lånet skal tilbakebetales.

I dag har vi også en ordning med inntektsavhengig tilbakebetaling av studielån. Denne ordningen foreslo Stoltenberg-regjeringen å kutte, noe Bondevik-regjeringen fastholder. Ordningen gjelder ikke mange, men for dem som bruker den, er den viktig. Og da er spørsmålet mitt: Hvor er det blitt av løftene som Samarbeidsregjeringen har gitt om å støtte de økonomisk vanskeligst stilte? Ordningen for å hjelpe folk som har det økonomisk hardt, med stor studiegjeld og liten inntekt koster faktisk under en halv million kroner årlig.

Så til utlånsordningen for skolebøker i videregående skole. Stoltenberg-regjeringen foreslo 103 mill. kr for å følge opp ordningen. Samarbeidsregjeringen kutter hele summen i påvente av utgreiing av en stipendordning. Senterpartiet støtter forslaget om en bokstipendordning. Vi har lagt summen over på stipendordningen, slik vi lovet – som en begynnelse.

Statsråd Kristin Clemet begrunnet i går budsjettkuttet med at ordningen må utredes, og nevnte som et eksempel på det at lærebøker snart blir gratis tilgjengelig på nett. Det er mulig at det skjer raskt. Men da må det helt andre summer til, for å skaffe elever i den videregående skole tilgjengelig pc både på skolen og hjemme. Det ville vært en god begynnelse på den utfordringen å bygge opp stipendordningen nå. For jeg antar at Regjeringen, som Senterpartiet, har som mål at også den videregående skole skal være gratis.

Hans R. Kjæstad (H): Etter å ha foretatt flere snuoperasjoner i skattepolitikken er det sårt å være vitne til at Arbeiderpartiet sliter med gammel skatteretorikk, spesielt tydelig når det gjelder utbytteskatten. Velgerne gjør vel i å merke seg at Arbeiderpartiet gjør felles sak med Sosialistisk Venstreparti i et voldsomt forsvar av en ordning som gjør det dyrere å kjøpe andeler i norske selskaper enn å sette de samme pengene i bank – knapt noen oppskrift på å trygge arbeidsplassene.

SVs innsats i finansdebatten er en eneste lang anskueliggjøring av et hel- eller semimarxistisk parti med et helstøpt statisk syn på skatt. I denne litt fremmede psykologiske verden finnes det en mennesketype som nærmest robotaktig arbeider med den samme iver like lenge og like hardt enten han taper eller vinner på innsatsen. I denne sosialistiske verden investerer mennesker sine midler uførtroddent uansett mulighetene for gevinst. I denne SV-verden tar ungdommen like lang utdannelse, er like mål-

rettet og arbeider like hardt enten man blir straffet eller belønnet for innsatsen.

Bondevik-regjeringen vil føre en dynamisk skattepolitikk, en stimulansepolitikk der menneskelig atferd samfunnet er tjent med, faktisk skal lønne seg. Det er det som karakteriseres som en skattelette for de rike. Det vil være like riktig å beskyldte Regjeringen for å utbytte de rike, for å friste de rike til gjennom stimulansepolitikken å bruke sine penger på risikoprojekter, som jo nødvendigvis kan ende med at de taper sine penger. Pengene kan lett bli borte, og det er argumenter å anføre for at det er uanstendig å friste mennesker til næringsetablering og forskningsinnsats som i ettertid kan vise seg å være tapsprosjekter. Å bruke mennesker som melkekyr er ikke pent.

Selvfølgelig innfører ikke Bondevik-regjeringen skattelettelse for å gjøre fete pengebøker fetere, men fordi det er overordentlig smart å friste folk til å bruke sine oppsparte penger til å investere i våre barns fremtidige arbeidsplasser. Det må lønne seg å arbeide ekstra. Det må lønne seg å ta utdannelse, fordi det er atferd samfunnet vokser på. Ved å stimulere vekstkraften gir vi nettopp de svake et økonomisk fundament som de mer enn noen annen er tjent med og avhengige av. Dette er en helt sentral side ved Regjeringens skattepolitikk.

Det er lite rosverdig å ville fordele den kaken man ikke engang tar seg bryet med å undersøke oppskriften på. Med sin skattelette- og stimulansepolitikk viser Regjeringen at den kan bake kake, og med bekjempelse av nyfattigdommen vil den vise at den også evner å fordele denne kaken.

J o r g e n K o s m o hadde her overtatt presidentplassen.

Finn Kristian Marthinsen (KrF): Opposisjonen har på ulike måter i særlig grad forsøkt å framstille Kristelig Folkeparti som en taper i dette budsjettet, som et parti som løper fra sitt program, som et parti som er overkjørt av Høyre. Mange andre beskrivelser er også gitt. Selvsagt er det opposisjonens rolle å være kritisk, men jeg synes det har manglet mye på kraft og overbevisning i det som er framført. Det har liksom vært et pliktløp, et forsøk på å sette noen opp mot andre, slik vi gjorde da vi var barn. Det var ikke alltid det var like vellykket, men det hendte at man klarte å skape en motsetning som man begynte å tro på fordi det var så mange som sa det så mange ganger. Det har blitt nesten en type mantra i denne salen i denne budsjettdebatten.

Jeg synes ikke minst det har vært interessant å høre sammenligningene som har blitt gjort mellom sentrumsregjeringen og den nåværende samarbeidsregjeringen, hvor altså sentrumsregjeringen plutselig var så mye bedre. Ja, det skal ikke så store avstanden i tid til før beskrivelsene skifter. Den gang het det f.eks. at den var «enstående svak», mens en nå sier at det var en så mye bedre regjering. Det er i grunnen noe løfterikt over dette, ettersom en altså ikke skal legge for mye i beskrivelser som viser seg ikke å ha rot i virkeligheten, men i fantasiens

verden. Men jeg er ikke noe glad for politiske beskrivelser som springer ut av behovet for vikarierende motiver.

Regjeringens budsjett for justissektoren har blitt godt mottatt. Årsaken til det tror jeg er en veldig stor grad av enighet om justispolitiske spørsmål i denne salen. Det er også stor grad av enighet om den justispolitiske hverdag, beskrivelsen av den, likedan om de justispolitiske virkemidlene og om hvor innsatsen må styres. Når Samarbeidsregjeringen bevilger mer penger til justisområdet, blir det selvsagt mottatt med glede. Når det også gis signaler om hvor ytterligere økninger vil finne sted i kommende budsjetter, viser Regjeringen at den styrer etter en kurs som Stortinget bifaller.

Justispolitikken handler om å skape og sikre trygghet og rettferdighet i samfunnet, og reaksjonen på kriminalitet skal stå i forhold til den kriminelle handlingen som er begått. Dessuten skal straffen bidra til å få den dømte ut av en mulig kriminell løpebane. Derfor satser Regjeringen på alle ledd i straffesakskjeden. Bevilgningene styres slik at det offentlige kan gjøre jobben sin best mulig, og at de frivillige aktørene på justisområdet kan utfylle der de er gode.

Peter Gitmark (H): Representanten Skjælaaen omtaler Samarbeidsregjeringens budsjettforslag når det gjelder stipendordningen, som et «svik» – et meget sterkt ord. Det er underlig å bevitne en slik fremferd når man vet at Senterpartiet for fire år siden programfestet 40 pst. stipendandel. Jeg har ikke registrert et eneste forslag fra Senterpartiet i hele foregående periode som går på dette. Jeg vil ikke karakterisere en slik fremferd, i mangel på parlamentarisk riktige ord.

Det er sagt mye om Regjeringens studiefinansiering. Dessverre er ikke alt basert på fakta. Studentorganisasjonene er blant dem som har reagert kraftig på Regjeringens forslag. Uttrykk som «historisk løftebrudd» er benyttet, og Regjeringen er beskyldt for «å begrave heltidsstudenten en gang for alle». Det kan være fristende å holde seg på samme polemiske nivå og spørre om hvordan 3 000 kr i økt stipend for alle studenter og en økning i kostnadsnormen på 10 000 kr kan oppfattes som et anslag mot heltidsstudenten. Da vil jeg heller forsøke meg på en oppklaring.

La meg begynne med noen dokumenterbare fakta. Da tidligere statsråd Giske la fram sitt forslag i statsbudsjettet, var reaksjonen fra Norsk Studentunion at «studiefinansieringen som foreslås i statsbudsjettet for 2002 er helt uakseptabel og legger ansvaret for dårlig studiekvalitet over på studenten».

Studentenes Landsforbund påpekte at de hele tiden har vært mot forslaget fra den nå heldigvis avgåtte arbeiderpartiregjeringen om ny stipendmodell. De konstaterte også «Løftebrudd fra Giske». Det er kanskje ikke så rart når det i informasjonsbrosjyren fra Giske står å lese:

«... fra høsten 2002 skal studiefinansieringen være 80000 kroner i året. Ny stipendmodell blir ikke innført før bedre studiekvalitet og evalueringsformer er på plass».

Stipendmodellen fra Giske det henvises til, innebærer at all støtte i utgangspunktet gis som lån, og at 39 pst.

omgjøres til stipend fra Lånekassen ved bestått eksamen. Når vi samtidig vet at mange som i dag mottar fullt lån og stipend, ikke klarer å følge normert studieprogresjon, eventuelt stryker til eksamen, innebærer det at et betydelig antall studenter faktisk ikke ville fått stipend i det hele tatt.

Samarbeidspartiene har foretatt prioriteringer, prioriteringer som kommer studentene til gode. Risikoen ved stryk fjernes, og kostnadsnormen heves til 80 000 kr i året. Dette kan ikke kalles løftebrudd, men et løft.

Torbjørn Andersen (FrP): La meg få minne om at Norge gikk inn i det 20. århundre som Europas fattigste land. Men 100 år senere kan vi være stolte av at vårt land gjorde sin entré i det 21. århundre som verdens rikeste land. I en slik radikalt endret økonomisk situasjon er det fullstendig meningsløst at det norske folk anno 2001 fortsatt skal plages med verdens dyreste mat, verdens høyeste bensinpriser, verdens dyreste biler, verdens høyeste flyavgifter, alkoholavgifter, særavgifter osv., uten at dette gjenspeiles når det gjelder gode eller tilstrekkelige offentlige velferdstilbud til folket. Stadig flere føler at man får for lite igjen av offentlige tjenester, og at det man betaler i skatt, ikke står i forhold til hva man får igjen. Mange er trette av offentlige løsninger og offentlige monopoler i velferdssammenheng. På tross av store statlige inntekter har vi altså lange sykehuskøer, vi har en heller middelmådig skole, vi har en skrantende eldreomsorg og dårlige veier, og alt dette skaper altså en stigende skepsis til offentlig sektor.

Jeg forventer at en ny regjering skal rydde opp i mange av de skavankene det norske velferdssamfunn anno 2001 er belemt med. En del av svaret er privatisering og konkurranseutsettelse av offentlige tjenester. Verden over går det faktisk en bølge når det gjelder etablering av private skoler, private sykehus og privat eldreomsorg. Konkurransen viser seg å skape både billigere og bedre offentlige tjenester, og her henger altså Norge katastrofalt etter. Vi er rett og slett blitt en sinke. I Norge pøser man heller på med mer personell i offentlig skjermet sektor og bygger ned verdiskapende privat sektor, og dette vil selvsagt gå helt galt. Det er denne utviklingen som truer velferdsstaten, og ikke privatisering eller konkurranseutsettelse.

Offentlig sektor er blitt for stor, den er for lite produktiv, og det hovedsakelig på grunn av fravær av effektivitetsfremmende konkurranse – effektivitetsfremmende konkurranse om å produsere velferdstjenester som skole, helsevesen og eldreomsorg. De offentlige monopoler er i praksis skjermet for enhver effektivitetsfremmende konkurranse fra private foretak. Og motarbeiding av en åpen konkurranse om å produsere offentlig finansierte velferdstilbud er til stor skade for norsk velferd. Jeg håper tiden nå endelig er inne for at det kan skje noe skikkelig omfattende på dette området.

Jan Simonsen (uav): Som parlamentarisk leder for meg selv synes jeg dette er et passende tidspunkt å holde et innlegg på.

Politikk er det muligens kunst, en kunstart som Fremskrittspartiet har vist at partiet ikke mestrer. Fremskrittspartiet kommer nå til å stemme for det fremlagte budsjettforslaget fra de tre regjeringspartiene slik at det blir vedtatt. Dette forslaget er vesentlig dårligere for Fremskrittspartiets velgere enn det forslaget som kunne blitt vedtatt dersom Fremskrittspartiet hadde godtatt det forslaget til budsjettforlik som partiet ble tilbudt. Dette forslaget inneholdt bl.a. en garanti for politihøgskolestudentene om fast jobb i politiet etter endt utdanning, fjerning av engangsvgiften for politibiler, slik at politiet ville fått frigjort ressurser til flere nyttige investeringer, en reduksjon på 25 pst. av årsavgiften for motorsykler, heving av frikortgrensen for betaling av skatt med 10 000 kr, noe som ville vært nyttig for studenter og skoleelever. Fremskrittspartiet sa nei, vel vitende om at partiet ville bli tvunget i kne i stortingsalen og være nødt til å sikre flertall for et dårligere forslag. Det kan knapt kalles det muliges kunst.

Fremskrittspartiet bør gå ut og fortelle politihøgskolestudentene at flere av dem risikerer å bli gående arbeidsløse, mens landet trenger flere politifolk, fordi det var viktigere for partiet å tiltrekke seg medieoppmerksomhet. Fremskrittspartiet bør fortelle vårt politikorps at de går glipp av viktige investeringer i nytt utstyr fordi Siv Jensen og Carl I. Hagen gikk sure i forhandlingene med Sanner og Bondevik. Fremskrittspartiet bør fortelle motorsykelinteressert ungdom at deres motorsykler blir dyrere enn nødvendig fordi partiet ville vise at Regjeringen er avhengig av partiets støtte. Fremskrittspartiet bør fortelle studenter og skoleungdom som har en deltidsjobb, at de må betale mer skatt enn nødvendig fordi det politiske spillet og partiets langsiktige strategi ble viktigere enn hensynet til egne velgere. Det blir ikke lett å fortelle at et politisk parti foretrekker en dårligere løsning for sine velgere enn det de optimalt kunne fått. Siv Jensens og Carl I. Hagens budsjettfiasko er det som vil bli husket best fra denne høsten.

Heikki Holmås (SV): Den gang jeg var ung på ordentlig, fikk jeg meg et sted å bo til en all right pris. I dag koster den leiligheten jeg kjøpte, tre ganger så mye. Det er ikke tilfeldig. Det er veldig bra at så mange folk her i landet har et sted å bo, og selv eier det. Faktisk er det slik at omtrent to tredeler eier boligen sin selv. Det er ikke tilfeldig. Det er faktisk ikke tilfeldig i det hele tatt.

Da mine besteforeldre og sikkert mange av representantenes foreldre, ja kanskje noen av representantene selv, kjøpte sin første bolig etter krigen, var den husbankfinansierte. Og den var husbankfinansierte fordi folk trengte bolig. Og politikerne, altså de som ledet landet den gang, sa at dette må vi gjøre noe med. Og de gav store tilskudd gjennom Husbanken, de gav store, rimelige lån til boligbygging, og de gav billige offentlige tomter. Dette var god sosialdemokratisk politikk, og det funket! I dag skal man være blind for ikke å se at det fins en haug med folk som har problemer på boligmarkedet – problemer med å skaffe seg et sted å bo. Unge folk har trøbbel, folk med minoritetsbakgrunn har trøbbel og arbeidsløse

har trøbbel. De kalles med en fellesbetegnelse vanskeligstilte på boligmarkedet. Men det er boligmarkedet som er vanskeligstilt, når folk ikke får seg et sted å bo.

Da kan vi velge én av to løsninger: Vi kan velge å bruke politikk, slik SV vil, for å løse problemet. Vi vil bruke 800 statlige millioner kroner på tilskudd til utleieboliger til unge folk og til andre. Vi vil gi gode lånebetingelser gjennom Husbanken, og vi vil bruke offentlige, statlige og kommunale, tomter til å bygge boliger på – fordi vi trenger det. Eller man kan velge den andre løsningen, som er å la markedet løse problemet, og nå ser jeg at tidligere rektor – nå statsråd – Norman sitter i salen, og han vil sikkert gi meg rett i at markedet aldri vil løse problemet for dem som ikke har penger. Det ligger i markedets natur. Derfor trengs det en politikk. Jeg ble veldig glad da jeg så Sem-erklæringen, der det faktisk stod noe om dette, nemlig at Husbanken i større grad skal bidra til bygging av boliger for vanskeligstilte. Og så stod det: «Spesielt må det legges opp til en betydelig satsing på boligbygging.» Jeg ble blid, men jeg ble desto sintere da jeg så budsjettet som ble lagt fram, der det ble kuttet i tilskuddet til boligbygging. Det ble kuttet i utlånsbeløpet i Husbanken, og muligheten til å bruke offentlige tomter til billige boliger ble fjernet. Jeg skjønner statsråd Foss som sier at man kan ikke klare å løse alle problemer i ett budsjett, man kan ikke oppnå hele Sem-erklæringen i ett budsjett. Men skal vi satse på boligbygging, og skal vi tro på den nye regjeringen, er det en utrolig dårlig start å begynne med å kutte.

Morten Lund (Sp): Jeg har hørt flere innlegg fra regjeringssiden hvor de har forklart hvor lite dramatisk de kuttene som er gjort, bl.a. til SND og til kommunale næringsfond, er. Det finnes dem som har framstilt det slik at det antakelig blir bedre uten de pengene.

Jeg har hørt næringsministeren si at han ikke trodde på dem som sa at kommunale næringsfond var viktig, og han fortalte om egne erfaringer. I hans ordførertid, sa han, han var leder i styret for næringsfondet, hindret det kommunale næringsfondet flere arbeidsplasser enn det skapte. Så tror han vel heller ikke på andre henvendelser som kommer om andre sektorer.

Men i hvert fall er det slik andre steder at de har gode erfaringer. Den mest effektive statlige ordningen for å hjelpe dem som vil noe lokalt, og som har sine små planer, er søkkt. Det har vært god starthjelp sammen med private midler og sammen med banklån for å få til nye arbeidsplasser, 30 000 kr i gjennomsnitt pr. nye arbeidsplass, i tillegg til at mange har fått hjelp til å modernisere og fortsette den bedriften de allerede har.

En annen virkning av disse pengene er at kommuner som mottar slike penger, forplikter seg til å ha en næringsansvarlig, enten i kommunen eller i næringsforeningen. Da finnes det et kontaktpunkt nærmere SND som den enkelte kan gå til, og det har vært viktig for mange. Senterpartiet ønsker absolutt at denne bevilgningen kommer tilbake, og vi ønsker også at selskapsskatten skal komme tilbake til kommunene for å gjøre kommunene mer opptatt av næringsutvikling.

Så vil jeg også denne gangen si lite grann om den budsjetteringsprosedyren vi har i Stortinget. Jeg har vært medlem av næringskomite og kommunalkomite og erfart hvor bundet vi er på hender og føtter etter at finanskomiteen har sagt sitt, på tross av den mengde informasjon som blir samlet i fagkomiteen, på tross av alle de høringsene vi har hatt, og på tross av alle de som tror at vi som sitter i fagkomiteen, har muligheter. Jeg har ikke forandret oppfatning om denne budsjetteringsprosedyren etter å ha kommet i finanskomiteen. Jeg mener fortsatt at den er uheldig på det viset at vi har for liten mulighet i fagkomiteen til å gjøre noe. I finanskomiteen er overskuddsinformasjonen meget, meget stor. Jeg tror vi er i en situasjon der vi har flertall på Stortinget for å gjøre noe mer på enkelte punkt, spesielt overfor dem som trenger statlig hjelp aller mest.

Så vil jeg til slutt benytte anledningen til å trekke forslagene nr. 21, nr. 22, nr. 23 og nr. 24.

Kristin Halvorsen (SV): Det hadde jo vært krona på verket i Stortinget i dag om det var slik at i en situasjon der regjeringen Bondevik var tvunget til å stille kabinettsspørsmål med et absolutt forutsigbart utfall, skulle det ikke engang være en liten runde blant de parlamentariske lederne. Det synes jeg ikke Stortinget kunne være bekjent av, så jeg melder meg herved frivillig.

Dette er historien om et varslet gjesp. Det har ikke på noe tidspunkt vært noen spenning rundt det om Bondevik kom til å stille kabinettsspørsmål når Carl I. Hagen bestilte det, og hva Fremskrittspartiets gruppe kom til å stemme når kniven ble satt på strupen. De bad jo om det for å stemme på det Bondevik ønsket at de skulle stemme på, uten at de har fått forandret noe det går an å skrive hjem om, i julekort i hvert fall.

Det er et rituell kabinettsspørsmål, og statsminister Bondevik sier at dette kan man ikke gjøre så ofte. Men man har jo nå stilt seg i den situasjonen med én gang til jul, én gang til sommeren. Vi kommer nå til å ha et revidert nasjonalbudsjett der intet flertall i Stortinget har noen som helst slags avtale om hva som skal skje til våren, som man skal forholde seg til. Så da begynner vel spetakkelet igjen. Dermed tror jeg dette er en historie med bare tapere. Jeg tror det stiller Stortinget som sådan til latter, selv oss arme, uskyldige mennesker som ikke har noe med spillet å gjøre, og jeg tror det stiller Bondevik overfor en ydmykende seanse, og Fremskrittspartiet blir avslørt som et skrekkelig dårlig forhandlingsparti.

Fremskrittspartiet har ikke gjort jobben sin på vegne av velgerne. Fremskrittspartiet har hatt en gyllen sjanse på vegne av f.eks. landets hundretusener av pensjonister til å få til en regulering av grunnbeløpet slik som Fremskrittspartiet har slåss for lenge – hvis de hadde villet, hvis de ikke hadde tatt hele partiprogrammet sitt og alt mellom himmel og jord, slik som alle Fremskrittspartiets talere har snakket om i hele dag. Det har ikke Fremskrittspartiet hatt lyst til. Og neste gang jeg treffer Alveheim i en TV-debatt og han retter en harmdirrende finger, som er omtrent dobbelt så lang som min, og snakker om hva slags overgrep som blir gjort mot landets pensjo-

nister, uføretrygdede og alle andre som sliter med lave inntekter, så kan vi si at det er jammen takket være dere selv, for Fremskrittspartiet har nemlig hatt mulighet til å gjøre noe med dette, en mulighet som de ikke har brydd seg om å bruke. På et eller annet tidspunkt må det jo bli kjent for Fremskrittspartiets velgere at de synes det er mer stas å være på TV enn å skaffe cash til slitne pensjonister med dårlig råd.

Trond Giske (A): Mange har på slutten av debatten vært innom påstandene om løftebrudd når det gjelder studiefinansiering. La oss bare kort ta litt historikk før vi ser på hva som har skjedd. I valget i 1997 gikk flere partier, bl.a. de tre sentrumspartiene, til valg på at de ville innføre 40 pst. stipendandel i løpet av perioden 1997–2001. I Arbeiderpartiet sa vi nei til det, for vi trodde ikke at vi kunne klare å gjennomføre det i den stortingsperioden. Sentrumspartiene som kom i regjering, gjorde ingen verdens ting for å løfte stipendandelen en millimeter over 30 pst. Vi derimot la fram forslag i februar om at stipendandelen skulle bli 40 pst. Vi gjennomførte mer enn det vi lovt. Sentrumspartiene klarte ikke å gjennomføre det de lovt.

Så kom behandlingen i Stortinget i juni i vår. Da var kritikken mot Arbeiderpartiet den motsatte, nemlig at vi ikke gikk langt nok. Et historisk løft i studiefinansieringen på 1,3 milliarder kr i årsvirkning, et løft fra 30 pst. til 40 pst. i stipendandel og en kostnadsnorm 10 000 kr over det som den gang var, var ikke nok for Kristelig Folkeparti, Venstre, Senterpartiet og Høyre. Nei, de ville brukt mer penger på studiefinansieringen. Og studentene sa selvsagt ja til det, og foretrakk en ordning som var enda bedre enn den Arbeiderpartiet hadde lagt fram. Vi skal ikke se bort fra at en og annen student til og med stemte på noen av disse partiene i håp om at det de sa i juni, fortsatt gjaldt i oktober. Derfor var skuffelsen stor blant studenter, men også blant de andre partiene, da den nye regjeringen fjernet 260 mill. kr fra studiefinansieringen.

Så sier de at dette er en forbedring av studiefinansieringen for dem som blir forsinket og stryker. Nei, heller ikke det er sant. Med Arbeiderpartiets stipendandel og studiefinansiering ville f.eks. en sykepeleierstudent som studerer i fire år, men blir ett år forsinket, få i alt 124 000 kr i stipend. Med Samarbeidsregjeringens forslag vil den studenten få 120 000 kr, og altså tape 4 000 kr. En person som gjennomfører studiene sine på normert tid, vil faktisk med Samarbeidsregjeringens forslag tape 28 000 kr i stipend. Det er et gigantisk løftebrudd. Det ble sagt i innstillingen i juni i år at det skulle gjennomføres fra høsten 2002. Finansministeren sier at man rekker ikke å gjøre alt i løpet av tre uker. Men det er et faktum at hvis de ikke hadde vært der et eneste minutt, ville studiefinansieringen vært 260 mill. kr bedre enn det den ble da de slapp til i regjeringskontorene.

Jens Stoltenberg (A): Dette har vært en underlig dag og en underlig debatt, fordi vi alle har vært forberedt på et kabinettsspørsmål og vi alle har vært forberedt på utfallet av det. Det som er underlig, er at regjeringspartiene

og Fremskrittspartiet åpenbart har litt problemer med å ta konsekvensen av det regjeringsskiftet vi hadde tidligere i høst. For det normale burde være at de partiene som tok ansvaret for å gi landet en ny regjering – for å gi landet en ny kurs, som de sa – også skulle ta ansvaret for å gi landet et nytt budsjett. Det har de ikke greid. Det de har greid, er å innsette en ny regjering, etter en del om og men og fram og tilbake, men de har ikke greid å bli enige om et nytt budsjett. Den eneste måten det blir vedtatt et budsjett på, er gjennom et kabinettsspørsmål. Jeg opplever at det bagatelliseres av regjeringspartiene. Det er et alvorlig og et sterkt virkemiddel, og det innebærer at vi får vedtatt et budsjett, men et budsjett det reelt sett ikke er flertall for i Stortinget. Da blir det noe halvveis. Det blir halvveis i den forstand at regjeringspartiene har dannet en regjering som bare kunne se dagens lys ved hjelp av Fremskrittspartiet, som aldri kunne inntatt posisjonene og regjeringskontorene uten Fremskrittspartiet, men de har problemer med å ta konsekvensene av det, nemlig å vedta et økonomisk opplegg sammen med det partiet som brakte dem regjeringmakten.

Det følger ansvar med å ta et regjeringsansvar. Det å ta et regjeringsansvar basert på Fremskrittspartiet er et ansvar som innebærer at man også måtte være forberedt på å lage budsjett sammen med Fremskrittspartiet. Men det har man åpenbart ikke orket, og istedenfor valgt en løsning som i lengden ikke er god, verken for landet eller for norsk økonomi.

Det vi også ser i dag, er at det blir vedtatt et budsjett som inneholder betydelige løftebrudd. Representanten Giske nevnte studiefinansiering. Jeg var selv på en lang rekke debattmøter i valgkampen hvor representanter fra regjeringspartiene var entydige på 40 pst. stipendandel og at det skulle komme i forbindelse med den store kvalitetsreformen. Nå trekkes pengene tilbake, og det varsles at det skal komme senere en gang.

Jeg var på et utall av møter hvor man fra regjeringspartienes side sa at det var viktig å styrke forskning og nyskaping. Nå kuttes det i forskning. Det kuttes i nyskaping. Det kuttes i det såkornet som skal gi ny verdiskaping. Jeg hørte regjeringspartiene snakke om mer til distriktene. Nå kuttes det på det. Man sa at man skulle ha et forsvarsbudsjett som kostet om lag 3 milliarder kr mer enn det vi la fram. Nå kom det ikke én krone. Det er massive løftebrudd i et budsjett som vedtas i strid med det Stortinget egentlig mener.

Carl I. Hagen (FrP): Det var det bedrevitende og belærende innlegget fra Kristin Halvorsen som fikk meg også til å falle for fristelsen til å gå opp.

Det er klart at for et parti som SV, som hadde et godt valgresultat, men som har null innflytelse og har null betydning, er det lett å bli akkurat som en del av tilskuerne til fotballkamper, håndballkamper og ishockeykamper: Man er så mye bedre enn de som er med. Og det er det som preger Kristin Halvorsen nå når hun kommer med en kanonade av kritikk med hensyn til hvor elendig jobb man har gjort. Hun ville hatt rett hvis vi hadde gitt oss for de meget små tingene vi ble tilbudt når det gjaldt disse

forhandlingene, men det gjorde vi altså ikke. Vi har faktisk kjempet som noen løver for de velgerne som hun snakker om, og hun kommer helt sikkert til å møte John I. Alvheim i debatt om disse tingene senere. Men hun selv og SV har jo ikke oppnådd noen ting. Det er klart at stemmevolumet, sarkasmen og den belærende tonen overtar da. Det er vel også det samme som hun i SV i realiteten holder på med når det gjelder bombingene av Afghanistan. De har vært så høyt på banen og dummet seg til de grader ut, for det har vist seg at de har tatt feil, og det har de gjort også her.

Jens Stoltenberg har ett poeng – og der er jeg enig. Jeg synes også det er beklagelig at de partier som stod bak regjeringdannelsen, ikke fant frem til en løsning. Det burde ha vært mulig. Vi mener vi burde ha greid det. Hadde det vært en imøtekommenhet hos regjeringspartiene og en fleksibilitet, burde vi kunnet komme i havn. Det er ikke noen god situasjon at vi går inn i en periode hvor det altså reelt sett ikke er flertall for det budsjettet som blir vedtatt, på grunn av at Regjeringen i dag setter sin stilling inn på å få rammene vedtatt.

Men det er også klart at vi må se det fra vår synsvinkel. Alle partier, inkludert Fremskrittspartiet, har som rettesnor å få gjennomført den politikken de har fortalt velgerne. Det er for oss hovedrettesnoren. Og nå vil vi i hvert fall få frihet til å kunne påvirke politikken når det gjelder resten av budsjettet, i alle komiteer. Utgangspunktet er at vi gjerne vil ha innflytelse for vår politikk og er åpne for videre forhandlinger, som det har vært sagt tidligere.

Og så kommer det en periode på våren. Jens Stoltenberg, og for ikke å snakke om Kristin Halvorsen, synes sikkert det er fælt at det kanskje kan bli nye situasjoner hvor de som tilskuere vil se på at andre kan få innflytelse under forhandlinger om revidert nasjonalbudsjett og andre ting. Men det er noe som Fremskrittspartiet er klar over, at vi da har frihet til å kunne forhandle om å få til løsninger til beste for den politikken vi står for. I så måte er det klart at det er et bedre utgangspunkt for oss det som nå er situasjonen, enn om vi hadde gitt oss for de knapper og glansbilder vi ble tilbudt under forhandlingene.

Jon Lilletun (KrF): Representanten Kristin Halvorsen har hatt flere innlegg i dag der ho har snakka om «spillet». Representanten Kristin Halvorsen er retorisk god og alltid spennende og morosam å høyre på, sjølv om det etter mitt syn i hovudinnlegget vart vel mykje karakteristiskkar i forhold til dei realitetane som låg føre.

Men det var ein ting som representanten Halvorsen køyrde på, og det var dette med at når Carl I. Hagen seier hopp, så hoppar vi – sjølv representanten Lilletun, sjølv om ho tok ein liten korreksjon på det i etterkant.

Det som er realiteten her i dag, er nemleg det motsette. Det som er grunnen til at budsjettet vart vedteke på den måten som det vart, er at regjeringspartia ikkje har hoppa i den grad som representanten Stoltenberg og representanten Halvorsen syntest vi skulle ha gjort for å imøtekomme Carl I. Hagen. Heller ikkje Framstegspartiet har hoppa. Dei har stått på sine prinsipp.

Eg er usamd i den skildringa som representanten Carl I. Hagen gjev av kva tilbod vi gav. Men realiteten er likevel at dei har stått på sine prinsipp og vi har stått på våre, og det er då eit nesten uendra budsjett frå Samarbeidsregjeringa som i kveld vert vedteke. Og då vil eg gjerne nytte høvet til å takke Carl I. Hagen og Framstegspartiet for å vere ryddige i forhold til det som dei gjer i kveld: stemme subsidiært for budsjettet.

Og så til representanten Stoltenberg. No er det jo opp til Arbeidarpartiet og representanten Stoltenberg å beskrive kva dei synest samarbeidspartia skulle ha gjort. Men no er det jo ikkje automatisk slik at dei som har hjulpet ei regjering til makta, er dei som ein sidan samarbeider med om budsjettet. Vi hadde jo ein situasjon der ei regjering gjekk av òg for eit par år sidan, og då kom representanten Stoltenberg til andre parti for å få vedteke sitt budsjett. Så det er ikkje automatikk i korleis det skal gå vidare, som representanten Stoltenberg sa.

Det som er realiteten no, er at vi får eit budsjett som er godt for landet. Vi får eit budsjett som syter for rentenedgang før jul, og vi skal òg arbeide hardt for at komiteane på ein god måte skal kome gjennom det som er Stortingets samla jobb.

Oddvard Nilsen (H): Kristin Halvorsen var inne på «spillet». Jeg vil gjerne så sterkt jeg kan få understreke fra Samarbeidsregjeringen at forhandlingene i forbindelse med budsjettet så langt fra har vært noe spill fra vår side.

Jeg har forsøkt flere ganger i innlegg i dag å understreke at vi både hadde vilje og forsøkte alt vi kunne å få til et samarbeid rundt budsjettet. Så registrerte vi at avstanden var for stor, og at vi ikke fikk det til.

Samtidig har jeg full respekt for det syn som Fremskrittspartiet hadde på dette området. Men å karakterisere det hele som et spill, synes jeg er galt.

Så til representanten Stoltenberg. Man skal lytte inntil når Arbeiderpartiet snakker om løftebrudd. Det er mange eksempler på at Arbeiderpartiet i opposisjon har lovet ting som de aldri har gjennomført i posisjon. Det vet representanten Stoltenberg aldeles godt.

Og så til representanten Carl I. Hagen. Jeg var uenig i den beskrivelsen som han gav av det tilbudet som vi la frem. Jeg mener at det må være forståelse for at når Regjeringen har tre uker på seg for å lage et nytt budsjett, og vi samtidig gir en betydelig skattelettelse, var det rommet vi hadde for å gi til Fremskrittspartiet i form av nye tiltak, sterkt begrenset. Det hadde selvsagt vært en annen situasjon om vi hadde lagd budsjettet selv. Det ber jeg om forståelse for. Og vi mener også at vi gav betydelig til Fremskrittspartiet, men jeg registrerer at det ikke var nok.

Så er det riktig som representanten Lilletun sa: Norge har fått et godt budsjett hvis det går slik som vi alle tror nå. Vi får et budsjett og en ny kurs for landet, og det er bra.

Odd Roger Enoksen (Sp): Jeg tror ikke det er grunn for noen i denne sal til å forundre seg over at det er man-

ge av oss som har en følelse av at det er et spill som har pågått i relativt lang tid.

Fremskrittspartiet har, i alle fall ifølge Jan Simonsen, endt opp med å stemme for et budsjett som er langt dårligere enn de tilbud de fikk i forhandlinger. Jeg kan ikke bekrefte det, for jeg vet ikke hva slags tilbud Fremskrittspartiet har fått i de forhandlinger man har ført, men det vet tydeligvis Jan Simonsen.

Det er i alle fall grunn til å gratulere finansministeren med – sannsynligvis som den første finansminister i historien – å ha fått vedtatt et budsjett i Stortinget uten å ha flyttet på ett komma, annet enn det man har gjort av rent indremedisinske hensyn, ikke av hensyn til forhandlingspartierne, men av hensyn til de partier som deltar i denne regjeringen.

Følelsen av at det er et spill som har foregått, forsterkes av to ting. For det første: Det innspill som Senterpartiet kom med for snart to uker siden, om å gjøre en del endringer i budsjettforslaget fra Regjeringen som i alle fall kunne føre til en minimumsløsning i Stortinget, har ikke regjeringspartiene engang tatt seg bryderiet med å respondere på. Heller ikke den invitasjonen som parlamentarisk leder for Arbeiderpartiet har gitt til et samarbeid, er besvart på annen måte enn at det er blitt betraktet nærmest som useriøst fordi innspillet har kommet for sent. Men det er jo med respekt å melde regjeringspartiene som har ansvar for å sørge for flertall for sitt budsjett. Dette vitner ikke om noe annet enn at man har følt seg 100 pst. sikker på at man ville få Fremskrittspartiets støtte når man satte ting på spissen i salen, og at man følte seg bekvem med en sånn løsning som man har kommet fram til i salen her i kveld, og derfor overhodet ikke har hatt ønske om å gjøre noe forsøk på å finne fram til løsninger med andre partier. Det får vi ta til etterretning, men det viser også hva vi kan vente oss i tiden som kommer.

Presidenten: Kristin Halvorsen har hatt ordet to ganger. Ettersom dette er en debatt som omhandler et kabinettsspørsmål, vil presidenten tillate at de parlamentariske lederne får gå noen flere runder – hvis det er veldig nødvendig.

Kristin Halvorsen (SV): Heldigvis lever vi i et fritt land der presidentens ønske om å ta kvelden ikke kan legge lokk på den frie debatt.

Jeg skal ikke påberope meg å være noen stor fotball-ekspert, men jeg vet i hvert fall så pass at man kan få gult kort for filming. Og det tror jeg faktisk Carl I. Hagen og Fremskrittspartiet har fått i dag. Det har ikke vært noen spenning rundt det Carl I. Hagen faktisk har foretatt seg her i dag. Han har kommet på TV, det er jo riktig. Hvis man syns det er stimulerende med kameraer i fjeset, blitsregn, folk som springer etter en og lurert og sånn, så er det kjempefint. Men jeg tror faktisk ikke det går veldig mange ganger til, for det Bondevik og Regjeringen kan gjøre med kaldt blod, er å tenke: Ja vel, han der er ikke sånn som folk vi vanligvis pleier å forholde oss til.

La meg ta et eksempel fra min egen kraftigste ungdomstid – og ikke henge ut ungene mine, men bruke meg selv. Da var diskusjonen i forhold til foreldrene mine omtrent sånn: Dere kan ikke tvinge meg til å være med på den kjedelige hytteturen. Jeg vil heller gjøre noe annet. – Jo, det kan vi, sa moren og faren min. – Det kan dere ikke! – Jo, det kan vi, sa de. Og så gjorde de det. Men Carl I. Hagen er jo helt motsatt. Han sier: Tving meg, tving meg! (Latter i salen!) Ja vel, sier Bondevik. Ja vel, sier Carl I. Hagen. Hvorfor i all verden skal noen drive og forhandle eller gjøre noe i forhold til Carl I. Hagen en annen gang? Hvis Bondevik-regjeringen bare er interessert i å gå disse ydmykende og nedverdiggende rundene, så vet de jo utmerket godt at i hvert fall et stykke på vei så kan de bare behandle Carl I. Hagen og Fremskrittspartiet på den måten, for de er ikke interessert i å oppnå resultater på vegne av sine velgere. De er mer interessert i å være på TV. Og veldig mange velgere tror at det de ser på TV, er det man jobber med når det gjelder politikk. Men sånn er det faktisk ikke, for det som avgjør deres trygd, deres rettigheter eller hvor mye de får når de er ektefeller og pensjonister, er faktisk de vedtakene som blir fattet her. Og det bryr Fremskrittspartiet og Carl I. Hagen seg døyten om. Det kan jo være greit å vite.

Men jeg syns ikke at Stortinget som sådant kommer noe særlig styrket ut av det. Skal vi sitte her med navneopprop, ja og nei og tegne ned, og Bondevik sitter? Kan vi holde på sånn i fire år – to ganger i året, tre ganger i året, fire ganger i året? Det er ingen som kommer styrket ut av det. Folk vil miste troen på at politikk er et seriøst arbeid. Det kan muligens øke underholdningsverdien for noen, men at det øker tilliten til at det er noe poeng i å delta i politikk, at det er noe poeng i å avlegge stemme, til at det er noen som gjør en skikkelig seriøs jobb, tror ikke vi.

Carl I. Hagen (FrP): Jeg lurte på om Kristin Halvorsens opptreden på talerstolen i dag bidrar til at politikk ses på som et seriøst arbeid. Jeg minnes også uttrykket om at på seg selv kjenner man andre, når det gjelder å gjøre ting for å komme på TV.

Jeg har lyst til å si som både parlamentarisk leder i Kristelig Folkeparti, tror jeg, og Høyre har sagt, at det som har foregått, er aldeles ikke noe spill. Mener man at hver gang det er intensive forhandlinger, så er det et spill? Har det som har skjedd når det gjelder Kværner, bare vært et forhåndsavtalt spill? Er lønnsoppgjørene bare et spill? Er politiske forhandlinger om et statsbudsjett og om regjeringssammensetninger bare et spill fordi det tilfeldigvis dekkes av landets medier? Selvsagt er det ikke det. Det er knallharde realiteter. Insinuasjonene om at Fremskrittspartiet skulle ha noen andre motiver enn å gjøre sitt beste for å få gjennomslag politisk for de tingene vi har lovet våre velgere, synes jeg er et forsøk på slag under beltestedet. Det var nettopp hvis vi hadde gitt etter og ikke stått på, at man kunne sagt det.

Jeg har også gitt uttrykk for – og det tror jeg statsministeren har merket seg, og jeg er veldig glad for at statsministeren også sa det selv i dag – at det å stille kabi-

nettsspørsmål og bruke tvang er noe man kan gjøre et begrenset antall ganger. For mottagelsen det får, er aldeles ikke slik som Kristin Halvorsen mener, at dette er noe vi har bedt om. Det har vi aldeles ikke. Vi hadde ønske om å komme i havn med forhandlinger. Men vi har sagt at hvis vi skal stemme for noe som vi er imot, må det være fordi voteringen i realiteten blir noe annet. Det er det statsministeren har gjort med budsjettvoteringen i kveld – gjort det til et spørsmål om Regjeringens eksistens. Vi har fått ganske mange henvendelser fra velgere som har sagt at noe annet ville de ikke akseptert, hvis vi ikke hadde fått mer gjennomslag når det gjelder en del av de tingene vi har kjempet for.

Men jeg vil fastholde at det er slik som jeg sa i sted. Kristin Halvorsen er grenseløst sjalu fordi hun selv ikke er med i det hun kaller «spillet», og fordi hun vet at så lenge vi har den nåværende situasjon, vil hun være i skyggenes dal. Det er klart at hun derfor gjør sitt beste for å gjøre livet mest mulig surt særlig for Kristelig Folkeparti. Hele SVs strategi er å gjøre livet så surt som overhodet mulig for Kristelig Folkeparti, slik at de skal gå ut av den nåværende regjeringssammensetning og sammen med Arbeiderpartiet. For da vil sannsynligvis SV komme litt ut av skyggenes dal, få en hånd på rattet og få den innflytelsen som hun nå er grenseløst misunnelig på at Fremskrittspartiet sannsynligvis kommer til å ha en stund.

Statsminister Kjell Magne Bondevik: Jeg synes også representanten Halvorsen skal være litt forsiktig med å beskyldte andre for å gjøre politikk til underholdning, når hennes eget innlegg var til de grader underholdende, men ikke tilsvarende skarpt når det gjelder den politiske analysen.

Jeg vil til slutt si at jeg er tilfreds med at det ligger an til et budsjettvedtak som er ansvarlig og som gir grunnlag for lavere rente, til glede for personer, bedrifter og kommuner. Det ligger an til et budsjett som blir bedre enn Stoltenberg-regjeringens forslag når det gjelder skatter og avgifter, til glede for personer og bedrifter, som også er bedre når det gjelder miljø, fattigdomsbekjempelse og arbeidsvilkår for frivillige organisasjoner, for å nevne noen viktige saker hvor Samarbeidsregjeringen har presentert et godt og bedre budsjett enn Stoltenberg-regjeringen.

Noen har så vært opptatt av at budsjettet blir vedtatt ved hjelp av et kabinettsspørsmål. Men helheten i budsjettet og rammene for den økonomiske politikken er vel den viktigste saken Stortinget behandler. Så er det noen saker som kvalifiserer til bruk av kabinettsspørsmål når det ikke blir en avtale, må det være rammene for budsjettet. Det har faktisk vært statsministere før meg som på grunn av det gamle budsjettssystemet vi hadde opp til 1997, savnet en slik mulighet. Det å bruke kabinettsspørsmål er ikke ydmykende. Det er tvert imot å sette en grense og så å stille Stortinget overfor den.

Ellers konstaterer jeg at i debatten har representanter fra Arbeiderpartiet og SV kritisert samarbeidspartienes budsjett for å være for Høyre-dominert, mens Frem-

skrittspartiet har kritisert det for å være for lite Høyre-dominert. Det er for meg et godt uttrykk for at dette er et balansert budsjett i samarbeid mellom Høyre og to senterpartier.

Jens Stoltenberg (A): Jeg hadde sovet dårlig i natt hvis Kjell Magne Bondevik hadde fått det siste ordet i denne debatten. (Munterhet i salen!) Jeg satt lenge og vurderte om jeg skulle si noe, og prøvde å holde meg på plass, men når statsministeren på nytt gjentar ting som er feil, må det en kommentar til.

Det er ikke riktig at det budsjettet som regjeringspartiene nå stemmer for, er bedre når det gjelder fattigdomsbekjempelse, bedre når det gjelder miljø, eller bedre på de andre områdene statsministeren nevnte. Det er mange grunner til det, men én grunn er at han ikke sammenligner likt med likt. Det er to helt ulike forutsetninger for de budsjettene vi nå behandler, og som han sammenligner. Det ene er vårt opprinnelige budsjett, og det andre er de justerte oppleggene både fra regjeringspartiene og fra oss. De justerte oppleggene er bedre for oss alle, simpelthen fordi vi har 2 milliarder kr ekstra å bruke fordi forutsetningene og anslagene i budsjettet er endret. Med 2 milliarder kr ekstra kan vi alle lage et hyggeligere budsjett. Derfor er det slik at ser man på vårt endrede opplegg, er det en klarere sosial profil i Arbeiderpartiets opplegg. Vi har brukt det økte handlingsrommet som vi fikk, til å styrke den sosiale profilen, gi mer til dem som har minst, mens regjeringspartiene har valgt å gi mer til dem som har mest fra før. Det tror jeg det var nyttig å si – om ikke annet for at jeg skal ha en god natts søvn.

Presidenten: Flere har ikke bedt om ordet.
(Votering, se nedenfor)

Etter at det var ringt til votering i 5 minutter, uttalte **presidenten:** Stortinget går da til votering i de saker som er oppført på dagsorden nr. 19.

Votering i sak nr. 1

Presidenten: Presidenten foreslår at finansministerens redegjørelse om stats- og nasjonalbudsjettet for 2002 i Stortingets møte 11. oktober 2001 og finansministerens redegjørelse om endringer av St.prp. nr. 1 for 2001-2002 om statsbudsjettet medregnet folketrygden 2002 i Stortingets møte 9. november 2001 vedlegges protokollen.

– Det anses vedtatt.

Votering i sak nr. 2

Presidenten: Sak nr. 2 gjelder Budsjett-innst. S. I for 2001-2002.

Til sak nr. 2 er det satt fram i alt 26 forslag. Det er:

- forslag nr. 1, fra Hill-Marta Solberg på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 2, fra Hill-Marta Solberg på vegne av Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet

- forslag nr. 3, fra Hill-Marta Solberg på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 7–13, fra Siv Jensen på vegne av Framskrittspartiet
- forslag nr. 4, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslagene nr. 5 og 6, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslagene nr. 14–17 og 26, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslagene nr. 18 og 19, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet og Kystpartiet
- forslagene nr. 20–24, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet
- forslag nr. 25, fra Karl-Anton Swensen på vegne av Kystpartiet

Presidenten gjør oppmerksom på at forslagene nr. 21–24, fra Senterpartiet, er trukket.

I den voteringen som nå følger, vil presidenten starte med forslagene fra den minste fraksjonen og gå videre etter økende størrelse.

Det votes over forslag nr. 25, fra Kystpartiet. Forslaget lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 290 073 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 258 550 000
4	Utenriks	16 022 201 000
5	Justis	10 310 010 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 466 367 000
7	Dagpenger m.v.	14 587 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 708 270 000
10	Fiskeri	470 820 000
11	Landbruk	13 581 513 000
12	Olje og energi	-73 849 420 000
13	Miljø	2 613 024 000
14	Stortinget m.v.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 931 005 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 278 700 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 253 252 000
18	Samferdsel	17 966 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	72 539 300 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 709 474 000
21	Eksportgarantier m.v.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 131 008 000
23	Skatter og avgifter	-564 275 700 000

Nr.	Betegnelse	Rammesum
24	Utbytte m.v.	-11 260 852 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-141 849 505 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Kystpartiet ble mot 1 stemme ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 20, fra Senterpartiet. Forslaget lyder:

«A

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 324 573 000
2	Familie og forbruker	32 450 114 000
3	Kultur	2 340 830 000
4	Utenriks	16 156 651 000
5	Justis	10 268 210 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	11 090 567 000
7	Dagpenger m.v.	14 587 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 832 770 000
10	Fiskeri	479 320 000
11	Landbruk	13 833 013 000
12	Olje og energi	-73 934 170 000
13	Miljø	2 607 179 000
14	Stortinget m.v.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 832 905 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 087 100 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	31 003 572 000
18	Samferdsel	18 743 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	73 620 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 509 474 000
21	Eksportgarantier m.v.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-575 508 300 000
24	Utbytte m.v.	-10 713 352 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-148 490 050 000

B

Stortinget ber Regjeringen sørge for at alle kommuner som har søkt om tilskudd til omsorgsboliger/sykehjemsplasser i samråd med Husbanken og fylkesmann/

fylkeslege innen fristen 1. oktober 2001, sikres tilskudd.

C

Det innføres en toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester. Kommunene betaler en egenandel på kr 600 000. Staten betaler 80 pst. av kostnadene utover dette.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet ble mot 10 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Forslagene nr. 21–24, fra Senterpartiet, er trukket.

Det voteres over forslag nr. 18, fra Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett å legge fram forslag til et nytt system for å sikre at norske sjøfolk er konkurransedyktige.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Kystpartiet ble mot 11 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslag nr. 19, fra Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge fram sak for Stortinget om utflytting av statlige arbeidsplasser fra Oslo.»

Sosialistisk Venstreparti har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Senterpartiet og Kystpartiet ble med 126 mot 36 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.25.29)

Presidenten: Forslagene nr. 14–17, fra Sosialistisk Venstreparti, tas opp til votering.

Forslag nr. 14 lyder:

«A

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 336 213 000
2	Familie og forbruker	32 143 482 000
3	Kultur	2 452 850 000
4	Utenriks	16 501 556 000
5	Justis	10 254 610 000

Nr.	Betegnelse	Rammesum
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	11 560 067 000
7	Dagpenger mv.	14 537 800 000
8	Forsvar	24 434 831 000
9	Næring	4 729 270 000
10	Fiskeri	479 320 000
11	Landbruk	13 801 613 000
12	Olje og energi	-75 727 420 000
13	Miljø	2 790 179 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 078 505 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 287 600 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	32 567 302 000
18	Samferdsel	18 403 605 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	75 368 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 709 474 000
21	Eksportgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 167 208 000
23	Skatter og avgifter	-575 941 700 000
24	Utbytte mv.	-10 573 352 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-150 143 437 000

B

Det innføres en statlig toppfinansiering for særlig ressurskrevende brukere av kommunale tjenester der alle utgifter over 600 000 kroner pr. bruker dekkes av staten.»

Forslag nr. 15 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen øremerke 5 mrd. kroner av Petroleumsfondet til investeringer i de 48 fattigste land i verden (de såkalte MUL-land).»

Forslag nr. 16 lyder:

«Regjeringen pålegges å utrede de distriktpolitiske konsekvenser av alle vedtak i struktur- og regionalpolitikken.»

Forslag nr. 17 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for økt tilgang på arbeidskraft, tidlig i 2002.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 137 mot 24 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.26.05)

Presidenten: Det voteses så over forslag nr. 26, fra Sosialistisk Venstreparti. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringa stoppe forberedelsene til salg av statens aksjer i DNB, i påvente av en melding til Stortinget om hvilke tiltak som kan iverksettes for å

sikre at noen av de store bank og forsikringsselskapene forblir i nasjonalt eie.»

Senterpartiet har varslet at de ønsker å støtte forslaget.

V o t e r i n g s t a v l e n e viste at det var avgitt 132 stemmer mot og 27 stemmer for forslaget fra Sosialistisk Venstreparti.

(Voteringsutskrift kl. 21.26.32)

Olav Gunnar Ballo (SV) (fra salen): President! Jeg stemte feil! Jeg stemte mot, men skulle ha stemt for.

Presidenten: Da blir stemmetallene 131 mot og 28 for forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, og dermed er forslaget forkastet.

Forslagene nr. 5 og 6, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 5 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen iverksette en aksjon for å kartlegge og bekjempe svart økonomi.»

Forslag nr. 6 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen oppta forhandlinger med hver enkelt fylkeskommune om oppgjøret for eiendomsmassen og nivået for uttrekket av fylkeskommunens driftsutgifter i tråd med føringer lagt i merknaden under kap 2.2.2 i Innst. S. nr. 326 (2000-2001).

Det opprettes en voldgiftsordning for endelig fastsetting av oppgjør der det ikke oppnås enighet i forhandlingene.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 129 mot 33 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.27.23)

Presidenten: Det voteses over forslag nr. 4, fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen videreføre dagens organisering og eiermessige departementstilknytning for SIVA-Selskapet for industrivekst.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 128 mot 34 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.27.50)

Presidenten: Forslagene nr. 7–13, fra Fremskrittspartiet, tas opp til votering.

Forslag nr. 7 lyder:

«A

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	9 997 814 500
2	Familie og forbruker	32 888 159 000
3	Kultur	1 323 003 000
4	Utenriks	10 523 456 000
5	Justis	10 628 223 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	7 709 511 000
7	Dagpenger mv.	13 387 800 000
8	Forsvar	27 710 661 793
9	Næring	4 720 220 000
10	Fiskeri	446 320 000
11	Landbruk	8 359 013 000
12	Olje og energi	-74 496 900 000
13	Miljø	2 555 839 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	57 476 905 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 740 400 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	28 751 364 000
18	Samferdsel	19 055 905 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	67 648 691 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 715 724 000
21	Eksportgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	7 925 893 000
23	Skatter og avgifter	-534 344 700 000
24	Utbytte mv.	-11 174 602 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-130 956 349 707

B

I Bevilgningsreglementet § 5 Utgiftene gjøres følgende endring:

Nytt punkt 5 skal lyde:

Avdelingen for kjøp av varer og tjenester fra utlandet

C

I Stortingets vedtak av 26. oktober 2001 om statsbudsjettets fordeling til komiteene gjøres følgende endring/tillegg under finanskomiteen: Rammeområde 25 (Utenlandsbudsjett).

D

Under rammeområde 25 Utenlandsbudsjett bevilges for 2002 i henhold til oppstillingen nedenfor:

I n n t e k t e r	
(Overført fra Petroleumsfondet)	10 450 000 000
U t g i f t e r	
Ekstraordinært kjøp av utstyr til sykehus	1 000 000 000
Kjøp av rednings- og politihelikoptre	1 000 000 000

U t g i f t e r	
Forskningsutstyr	600 000 000
Politibiler o.a. utstyr	300 000 000
IKT-utstyr til utdanningssektoren	1 000 000 000
Fondskapital forskningsfondet	2 000 000 000
Støtte til hjemsendelse av flyktninger	500 000 000
Omsorgsboliger og sykehjem	1 000 000 000
Veibygging	1 500 000 000
Lufthavnsutstyr	300 000 000
Turistreklame i utlandet	200 000 000
Studieplasser i utlandet	500 000 000
Behandlingsreiser	300 000 000
FNs høykommisær for flyktninger	100 000 000
Markedsføring sel- og hvalfangst	50 000 000
Norges Eksportråd	100 000 000»

Forslag nr. 8 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de lovendingsforslag i sentralbankloven som er nødvendig for å sikre Norges Bank operativ uavhengighet i forhold til Finansdepartementet.»

Forslag nr. 9 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme de nødvendige forslag for å gjøre kompensasjonsordningen for merverdiavgift til kommuner og fylkeskommuner generell.»

Forslag nr. 10 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem et reguleringsregnskap for eksisterende lovreguleringer, slik at kostnaden ved reguleringen kan måles opp mot formålet samt en vurdering av å innføre offentlig betaling til bedrifter for arbeid med skjemaer som kun har statistisk verdi for det offentlige.»

Forslag nr. 11 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen utrede et nytt system for hel- eller delfinansiering av pensjoner basert på avkastningen av folketrygdfondet og petroleumsfondet og, ved delfinansiering, forslag om innføring av øremerkede pensjons- og helsepremier som betales av arbeidsgivere og arbeidstagere.»

Forslag nr. 12 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en vurdering av grunnlaget for merverdiavgift på norsk ukpresse.»

Forslag nr. 13 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert budsjett 2002 legge frem sak om energibedrifter og konsernmessig samordning av grunnrenteskatten, innføring av tak på eiendomsskatten og tekniske skatteinndringer slik at spotpris legges til grunn og ikke selskapets reelle inntekter.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 135 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.18)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 3, fra Arbeiderpartiet. Forslaget lyder:

«For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 319 573 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 272 400 000
4	Utenriks	16 131 651 000
5	Justis	10 265 010 000
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 694 167 000
7	Dagpenger mv.	15 074 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 587 770 000
10	Fiskeri	471 320 000
11	Landbruk	13 583 613 000
12	Olje og energi	-73 854 170 000
13	Miljø	2 596 679 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 712 105 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 712 600 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 576 802 000
18	Samferdsel	17 833 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	71 375 600 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 609 474 000
21	Eksportgarantier mv.	-367 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-572 456 700 000
24	Utbytte mv.	-11 215 802 000
Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond		-150 120 000 000»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet ble med 120 mot 42 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.28.43)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 2, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en gjennomgang av Luftfartsverkets økonomi, og vurdere behov for til-

leggsbevilgninger eller andre tiltak i 2002 på bakgrunn av Luftfartsverkets svært usikre inntektsgrunnlag. Gjennomgangen forutsettes også å omfatte forholdet mellom administrasjon og drift i Luftfartsverket. Regjeringen bes om å komme tilbake til dette til Stortinget på egnet måte så raskt som mulig, og senest i vårsesjonen 2002.»

Fremskrittspartiet har varslet at de ønsker å stemme for forslaget.

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet bifaltes med 101 mot 62 stemmer.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.29)

Presidenten: Det votes over forslag nr. 1, fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen trekke tilbake forslag om endring i statlige eierposter, jf. romertallsvedtak XII i St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 4 (2001-2002), og komme tilbake til dette på egnet måte.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 88 mot 74 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.29.58)

Presidenten: Det skal så votes over innstillingens forslag til vedtak I. Det er gjennom dette vedtaket Stortinget fastsetter rammene for den videre behandling av budsjettet.

Presidenten har forstått det slik at statsministeren har gjort det klart at Stortingets tilslutning til dette forslaget er nødvendig for at Regjeringen skal kunne fortsette. Vi står da overfor det som i konstitusjonell språkbruk kalles kabinettsspørsmål.

Det er tradisjon for at Stortinget i en slik situasjon voterer ved navneopprop, og presidenten vil derfor foreslå at vi gjør det slik.

– Det anses vedtatt.

Komiteen hadde innstillet:

For Stortingets behandling av statsbudsjettet medregnet folketrygden for 2002 fastsettes følgende rammer for bevilgninger i samsvar med inndelingen i rammeområder vedtatt av Stortinget 26. oktober 2001 og supplert 14. november 2001.

Nr.	Betegnelse	Rammesum
1	Statsforvaltning	10 225 073 000
2	Familie og forbruker	32 672 014 000
3	Kultur	2 218 400 000
4	Utenriks	16 126 856 000
5	Justis	10 280 010 000

Nr.	Betegnelse	Rammesum
6	Innvandring, regional utvikling, bolig og arbeid	10 216 567 000
7	Dagpenger mv.	15 087 800 000
8	Forsvar	27 251 831 000
9	Næring	4 307 320 000
10	Fiskeri	436 320 000
11	Landbruk	13 279 513 000
12	Olje og energi	-73 849 420 000
13	Miljø	2 560 024 000
14	Stortinget mv.	882 350 000
15	Sosial og helse	56 921 005 000
16	Folketrygden, sosial og helse	170 223 700 000
17	Kirke-, utdanning og forskning	29 229 452 000
18	Samferdsel	17 759 305 000
19	Rammetilskudd m.v. til kommunesektoren	70 930 100 000
20	Tilfeldige utgifter og inntekter	6 644 474 000
21	Eksportgarantier mv.	-387 400 000
22	Finansadministrasjon	8 151 008 000
23	Skatter og avgifter	-569 740 700 000
24	Utbytte mv.	-11 545 602 000
	Sum før lånetransaksjoner og overføring til/fra Statens Petroleumsfond	-150 120 000 000

Presidenten: Navneoppropet vil starte med representant nr. 6 for Oppland fylke.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 75 stemmer.

De 88 representantene som stemte for komiteens innstilling, var:

Thore A. Nistad, Brit I. H. Andreassen, Heidi Larssen, Carl I. Hagen, Afshan Rafiq, Lars Rise, Siv Jensen, Trine Skei Grande, Ine Marie Eriksen, Hans R. Kjæstad, Bent Høie, Bjørg Tørresdal, Jan Simonsen, Finn Martin Valtersnes, Olaf Gjerdem, Øyvind Vaksdal, Siri A. Meling, Magne Aarøen, Sverre J. Hoddevik, John I. Alvheim, Kari Lise Holmberg, Bror Yngve Rahm, Åge Konradsen, Øyvind Korsberg, Ivar Østberg, Per Sandberg, Arne Lyngstad, Michael Momyr, Christopher Stensaker, Ola T. Lånke, Linda Cathrine Hofstad, Svein Flåtten, Per Ove Width, Hans Kristian Hogsnes, Elsa Skarbøvik, Per Erik Monsen, Martin Engeset, Øystein Hedstrøm, Odd Holten, Carsten Dybevig, Henrik Rød, Jan Olav Olsen, Åse Gunhild Woie Duesund, Torbjørn Andersen, Jon Lilletun, Anne Berit Andersen, Dagrund Eriksen, Peter Gitmark, Sonja Irene Sjøli, Jan Tore Sanner, Ursula Evje, Leif Frode Onarheim, Einar Holstad, André Kvakkestad, Julie Christiansen, Morten Høglund, André Dahl, Trond Helleland, Ulf Erik Knudsen, Beate Heieren Hundhammer, Finn Kristian Marthinsen, Raymond Robert-

sen, Bjørn Hernæs, Per Roar Bredvold, Åse Wisløff Nilssen, Oddvard Nilsen, Arne Sortevik, Ingebrigt S. Sørfonn, Øyvind Halleraker, Gjermund Hagesæter, Anita Apelthun Sæle, Torbjørn Hansen, May Britt Vihovde, Karin S. Woldseth, Ingmar Ljones, Silja Ekeland, Rigmor Andersen Eide, Petter Løvik, Lodve Solholm, Modulf Aukan, Elisabeth Røbekk Nørve, Harald T. Nesvik, Kenneth Svendsen, Ivar Kristiansen, Jan Sahl, Jan Arild Ellingsen, Søren Fredrik Voie og Olemic Thommessen.

De 75 representantene som stemte mot forslaget, var:

Torstein Rudihagen, Jens Stoltenberg, Kristin Halvorsen, Marit Nybakk, Heikki Holmås, Bjørgulv Froyn, Heidi Sørensen, Ragnar Bøe Elgsaas, Tore Nordtun, Hallgeir H. Langeland, Oddbjørg Ausdal Starrfelt, Magnhild Meltveit Kleppa, Reidar Sandal, Jorunn Ringstad, Heidi Grande Røys, Sigvald Oppebøen Hansen, Sigbjørn Molvik, Rolf Erling Andersen, Bendiks H. Arnesen, Lena Jensen, Synnøve Konglevoll, Bjarne Håkon Hanssen, Marit Arnstad, Aud Gaundal, Inge Ryan, Gunhild Øyangen, Øystein Djupedal, Trond Giske, Gunn Karin Gjøl, Ingvild Vaggen Malvik, Morten Lund, Jørgen Kosmo, Inga Marte Thorkildsen, Anne Helen Rui, Signe Øye, Svein Roald Hansen, May Hansen, Gunnar Halvorsen, Rolf Terje Klungland, Vidar Bjørnstad, Rolf Reikvam, Grethe Fossli, Kjell Engebretsen, Siri Hall Arnøy, Åslaug Haga, Thorbjørn Jagland, Sigrun Eng, Magnar Lund Bergo, Karl Eirik Schjøtt-Pedersen, Olav Gunnar Ballo, Eva M. Nielsen, Sylvia Brustad, Eirin Faldet, Karin Andersen, Knut Storberget, Ola D. Gløtvold, Ranveig Frøiland, Ågot Valle, Olav Akselsen, Rita Tveiten, Audun Bjørlo Lysbakken, Rune J. Skjælaaen, Asmund Kristoffersen, Bjørn Jacobsen, Eli Sollied Øveraas, Hill-Marta Solberg, Geir-Ketil Hansen, Torny Pedersen, Karl-Anton Swensen, Odd Roger Enoksen, Tor-Arne Strøm, Åsa Elvik, Berit Brørby, Inger S. Enger og Kjetil Bjørklund.

Følgende 2 representanter hadde forfall:

Karita Bekkemellem Orheim og Haakon Blankenborg.

Videre var innstillet:

St.meld. nr. 1 (2001-2002) – Nasjonalbudsjettet 2002 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

Votering i sak nr. 3

Presidenten: Til denne saken er det satt fram i alt 32 forslag inntatt på sidene 101–138 i innstillingen.. Det er

- forslagene nr. 1, 6, 10 og 15, fra Hill-Marta Solberg på vegne av Arbeiderpartiet
- forslagene nr. 2, 8, 11, 16 og 24–26, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet
- forslagene nr. 22 og 23, fra Siv Jensen på vegne av Fremskrittspartiet og Kystpartiet

- forslagene nr. 3, 12, 17 og 27–29, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti
- forslag nr. 20, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet
- forslag nr. 21, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet
- forslag nr. 7, fra Øystein Djupedal på vegne av Sosialistisk Venstreparti og Kystpartiet
- forslagene nr. 4, 9, 13, 18 og 30–32, fra Morten Lund på vegne av Senterpartiet og
- forslagene nr. 5, 14 og 19, fra Karl-Anton Swensen på vegne av Kystpartiet

Når det gjelder den videre votering, vil presidenten henvise til § 19 i Stortingets forretningsorden. Der går det fram at når det er gjort vedtak om beløpsrammer for de 24 rammeområdene som budsjettet er delt inn i, kan ikke de vedtatte beløp fravikes ved den videre behandling av rammeområdene. Slikt vedtak ble gjort under foregående sak, og av dette følger at en del av de framsette mindretallsforslag som nå foreligger, ikke vil komme til votering og følgelig vil bortfalle fordi de bygger på andre rammebeløp enn de vedtatte. Det gjelder forslagene nr. 1–19 i den innstillingen som det nå skal voteres over. Forslagene nr. 20–32 er rammeuavhengige, så disse vil det bli votert over.

Presidenten tar da først opp til votering de rammeuavhengige mindretallsforslagene.

Presidenten gjør oppmerksom på at Kystpartiet skal være medforslagsstiller til forslag nr. 30. For øvrig har Kystpartiet varslet støtte til forslagene nr. 31 og 32. Presidenten vil først la votere over disse forslagene. Forslag nr. 30, fra Senterpartiet og Kystpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme forslag i Revidert nasjonalbudsjett 2002 om å fjerne arveavgiften på næringsformue ved generasjonsskifte i ikke-børsnoterte familieeide foretak.»

Forslag nr. 31, fra Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem sak for Stortinget om å gjøre selskapskatten kommunal og produksjonsstedsbundet.»

Forslag nr. 32, fra Senterpartiet, lyder:

«Stortinget ber Regjeringen vurdere et særskilt inntektsfradrag ved ligning av inntekter fra jordbruket og komme tilbake med forslag om dette i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.»

V o t e r i n g :

Forslag nr. 30 fra Senterpartiet og Kystpartiet, og forslagene nr. 31 og 32, fra Senterpartiet, ble mot 11 stemmer ikke bifalt.

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 27–29, fra Sosialistisk Venstreparti.

Forslag nr. 27 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreslå provenynøytrale endringer i avgiftssystemet, med sikte på å fjerne avgifter som ikke har noen rimelig forklaring.»

Forslag nr. 28 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem et forslag til oppheving av de særlige reglene for rederiselskaper i skatteloven §§ 8-10 flg. med virkning fra og med inntektsåret 2001, samt komme med forslag til egnede overgangsregler.»

Forslag nr. 29 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen foreta en samlet gjennomgang av nivået på alkoholavgiftene i forhold til å begrense alkoholforbruket og redusere omfanget av illegal alkoholomsetning. Nivået på forebyggende arbeid og kontrolltiltak må også vurderes i denne sammenheng. Dette legges fram for Stortinget i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Sosialistisk Venstreparti ble med 140 mot 22 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.43.50)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 24–26, fra Fremskrittspartiet.

Forslag nr. 24 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen komme tilbake til Stortinget med forslag om å avvikle ordningen med miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy.»

Forslag nr. 25 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett legge frem forslag om å avvikle ordningen med vektgradert årsavgift basert på fjæringssystem.»

Forslag nr. 26 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen legge frem en plan for avvikling av grunnavgiften på engangsemballasje for drikkevarer snarest, og senest i stasbudsjettet for 2003.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet ble med 137 mot 26 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.44.16)

Presidenten: Det voteres over forslagene nr. 22 og 23, fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet.

Forslag nr. 22 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen fremme en plan for avvikling av avgiften på sjokolade- og sukkervarer senest i budsjettet for 2003.»

Forslag nr. 23 lyder:

«Stortinget ber Regjeringen i Revidert nasjonalbudsjett for 2002 legge frem en nedtrappingsplan for avgift på båtmotorer.»

V o t e r i n g :

Forslagene fra Fremskrittspartiet og Kystpartiet ble med 136 mot 27 stemmer ikke bifalt.

(Voteringsutskrift kl. 21.44.45)

Presidenten: Det vil så bli votert over forslag nr. 21, fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet. Forslaget lyder:

«Stortinget ber Regjeringen om å legge fram en gjennomgang av avskrivningssatsene. Formålet skal være å finne fram til satser som baserer seg på en avskrivningstid som reflekterer den faktiske verdiforringelsen.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ble med 130 mot 33 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.45.20)

Presidenten: Vi skal så votere over forslag nr. 20, fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet. Forslaget lyder:

«1. Stortinget ber Regjeringen om å legge fram Protokoll 3 til EØS-avtalen til behandling i Stortinget.

2. Behandling av forslag til vedtak II bokstav B i vedtak om tollavgifter for budsjetterminen 2002 utsettes til etter at Protokoll 3 til EØS-avtalen har vært gjenstand for behandling i Stortinget.»

V o t e r i n g :

Forslaget fra Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet ble med 34 mot 128 stemmer ikke bifalt.
(Voteringsutskrift kl. 21.45.44)

Presidenten: Presidenten fikk her ikke votert, så stemmetallene skal være 34 for og 129 mot forslaget – inkludert presidenten!

Det skal så voteres over innstillingens forslag til vedtak, og vi starter med rammeområde 19.

Presidenten gjør oppmerksom på at til det rammeområdet som vi nå skal stemme over, foreligger det mindretallsforslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet – det er forslagene nr. 1, 2, 3, 4 og 5. Som presidenten har redegjort for, bortfaller disse forslagene i tråd med bestemmelsen i § 19 i Stortingets forretningsorden. Presidenten går ut fra at ingen er i tvil om det.

Komiteen hadde innstillet:

A Rammeområde 19 (Rammetilskudd mv. til kommunesektoren)

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
571		Rammetilskudd til kommuner (jf. kap.3571)		
	21	Kunnskapsutvikling og drift av inntektssystemet	5 000 000	
	60	Innbyggertilskudd	32 330 072 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	1 080 987 000	
	63	Regionaltilskudd	575 118 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 572 post 64</i>	3 214 800 000	
	65	Hovedstadstilskudd	152 609 000	
	68	Forsøk med rammefinansiering av øremerkede tilskudd	770 114 000	
572		Rammetilskudd til fylkeskommuner (jf. kap. 3572)		
	60	Innbyggertilskudd	12 494 610 000	
	62	Nord-Norge-tilskudd	407 656 000	
	64	Skjønnstilskudd, <i>kan nyttes under kap. 571 post 64</i>	1 124 900 000	
	65	Hovedstadstilskudd	69 634 000	
573		Kompensasjon til fylkeskommuner ved statens overtakelse av ansvaret for spesialisthelsetjenesten		
	60	Tilskudd til sletting av gjeld mv.	15 645 600 000	
	61	Tilskudd til feriepenger/likviditetsstyrking	2 295 000 000	
	62	Tilskudd til utstyr	764 000 000	
		Totale utgifter		70 930 100 000

Carl I. Hagen (FrP) (fra salen): Til en kort stemmeforklaring!

Presidenten: Carl I. Hagen får ordet til stemmeforklaring.

Carl I. Hagen (FrP): Det er nå etter hvert fire rammeområder til votering, hvor summen må være det som er vedtatt i den foregående sak.

Det er formelt ikke stilt kabinettsspørsmål på disse fire rammer. Vi er uenig i dem, vi er uenig i de summene som er i dem, men det ville vel egentlig være anstaltmakeri hvis jeg skulle forlange et kabinettsspørsmål på hver av disse fire rammene, med nye navneoppsett – på tross av at Kristin Halvorsen syntes det var hyggelig å bli mer kjent med en del representanter i form av navneoppsett! Så vi er kommet til at vi på en måte bare vil regne inn disse fire rammene i den kvoten for kabinettsspørsmål som statsministeren tidligere har varslet, slik at det effektivt er stilt fem stykker i kveld.

Vi akter da å stemme for innstillingen til disse rammene, og ser på dette som en del av den foregående sak.

Presidenten: For å slippe flere stemmeforklaringer skal presidenten opplyse at Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 75 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.48.44)

Presidenten: Til rammeområde 20 foreligger det mindretallsforslag fra Arbeiderpartiet, fra Sosialistisk Venstreparti og Kystpartiet, fra Fremskrittspartiet og fra Senterpartiet. Det er forslagene nr. 6, 7, 8 og 9, som nå bortfaller.

Komiteen hadde innstillet:

B Rammeområde 20 (Tilfeldige utgifter og inntekter)

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
U t g i f t e r				
2309		Tilfeldige utgifter		
	1	Driftsutgifter	7 094 727 000	
		Totale utgifter		7 094 727 000
I n n t e k t e r				
5309		Tilfeldige inntekter		
	29	Ymse	450 253 000	
		Totale inntekter		450 253 000

II

Omdisponering fra kap. 2309 Tilfeldige utgifter

Stortinget samtykker i at Finansdepartementet i 2002 gis fullmakt til å fordele inntil 200 mill. kroner fra kap. 2309 Ymse utgifter post 1 Driftsutgifter, til andre kapitler og poster for å gi frivillige organisasjoner kompensasjon for merkostnadene som følge av merverdiavgiftsreformen.

III

Inntekter ved tildeling av konsesjoner

§ 1

For 2002 kan departementet innhente inntekter ved tildeling av konsesjoner for:

- g) Oppdrett av laks og ørret.
- h) Riksdekkende reklamefinansiert radio.

§ 2

Inntektene innhentes ved tildeling av konsesjoner. Beløpet skal innbetales til statskassen.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om innbetaling og oppkreving av beløpet.

IV

Innsparingsfullmakt

Stortinget samtykker i at det spares inn 65 mill. kroner på departementenes drifts- og investeringsutgifter. Regjeringen gis fullmakt til å foreta den endelige fordelingen av beløpet. Innsparingen spesifiseres på kapitler og poster, og Stortinget orienteres om fordelingen i forbindelse med Revidert nasjonalbudsjett 2002. Innsparingen tas foreløpig ved å redusere kap. 2309 Tilfeldige utgifter med 65 mill. kroner. Når beløpet er fordelt på kapitler og poster, tilbakeføres 65 mill. kroner til kap. 2309.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 75 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.49.27)

Presidenten: Vi er nå kommet til rammeområde 23, og under dette området skal Stortinget vedta skatte- og avgiftsreglene og inntektene ved disse for det neste året.

Her foreligger det mindretallsforslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet – det er forslagene nr. 10, 11, 12, 13 og 14. Også disse forslagene faller bort.

Komiteen hadde innstillet:

**C Rammeområde 23
(Skatter og avgifter)**

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5501		Skatter på formue og inntekt		
	70	Toppskatt m.v.	20 002 000 000	
	72	Fellesskatt	105 960 000 000	
5506		Avgift av arv og gaver		
	70	Avgift	1 430 000 000	
5507		Skatt og avgift på utvinning av petroleum		
	71	Ordinær skatt på formue og inntekt	38 300 000 000	
	72	Særskatt på oljeinntekter	63 900 000 000	
	73	Produksjonsavgift	1 300 000 000	
	74	Arealavgift mv.	500 000 000	
5508		Avgift på utslipp av CO ₂ i petroleumsvirksomhet på kontinental-sokkelen		
	70	Avgift	3 300 000 000	
5511		Tollinntekter		
	70	Toll	1 770 000 000	
	71	Auksjonsinntekter fra tollkvoter	19 000 000	
5521		Merverdiavgift og avgift på investeringer mv.		
	70	Avgift	130 535 000 000	
5526		Avgift på alkohol		
	71	Produktavgift på brennevin, vin m.m.	4 780 000 000	
	72	Produktavgift på øl	3 571 000 000	
5527		Vinmonopolavgiften m.m.		
	72	Gebyr på statlige skjenkebevillinger	400 000	
	73	Vinmonopolavgiften	31 300 000	
5531		Avgift på tobakkvarer		
	70	Avgift	7 501 000 000	
5536		Avgift på motorvogner m.m.		
	71	Engangsgift på motorvogner m.m.	12 855 000 000	
	72	Årsavgift	5 356 000 000	
	73	Vektårsavgift	347 000 000	
	75	Omregistreringsavgift	1 574 000 000	
	76	Avgift på bensin	8 772 000 000	
	77	Avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift)	3 930 000 000	
5537		Avgifter på båter mv.		
	71	Avgift på båtmotorer	119 000 000	
5541		Avgift på elektrisk kraft		
	70	Forbruksavgift	6 206 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
5542		Avgift på mineralolje mv.		
	70	Avgift på mineralolje	890 000 000	
	71	Avgift på smøreolje	97 000 000	
5543		Miljøavgift på mineralske produkter mv.		
	70	CO ₂ -avgift	3 618 000 000	
	71	Svovelaavgift	98 000 000	
5545		Miljøavgifter i landbruket		
	71	Miljøavgift, plantevernmidler	40 000 000	
5546		Avgift på sluttbehandling av avfall		
	70	Avgift på sluttbehandling av avfall	470 000 000	
5547		Avgift på helse- og miljøskadelige kjemikalier		
	70	Trikloret (TRI)	24 000 000	
	71	Tetrakloret (PER)	16 000 000	
5555		Sjokolade- og sukkervareavgift		
	70	Avgift	835 000 000	
5556		Avgift på alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Avgift på alkoholfrie kullsyreholdige drikkevarer	835 000 000	
5557		Avgift på sukker		
	70	Avgift	209 000 000	
5558		Avgift på kullsyrefrie alkoholfrie drikkevarer m.m.		
	70	Produktavgift	35 000 000	
5559		Avgift på drikkevareemballasje		
	70	Grunnavgift på engangsemballasje	363 000 000	
	71	Miljøavgift på kartong	14 000 000	
	72	Miljøavgift på plast	17 000 000	
	73	Miljøavgift på metall	106 000 000	
	74	Miljøavgift på glass	51 000 000	
5565		Dokumentavgift		
	70	Avgift	2 800 000 000	
5571		Totalisatoravgift		
	70	Avgift	98 000 000	
5577		Avgift til staten av apotekenes omsetning (jf. kap. 751)		
	70	Avgift	131 300 000	
5578		Avgift på farmasøytiske spesialpreparater (jf. kap. 750)		
	70	Registreringsavgift	56 600 000	
	71	Kontrollavgift	42 100 000	
5580		Avgift på flyging av passasjerer		
	72	Avgift	555 000 000	
5583		Særskilte avgifter mv. i bruk av frekvenser		
	70	Inntekter fra telesektoren	110 000 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
5700		Folketrygdens inntekter		
	71	Trygdeavgift	57 542 000 000	
	72	Arbeidsgiveravgift	78 629 000 000	
		Totale inntekter		569 740 700 000

II

**Endring av Stortingets skattevedtak av
28. november 2000 for inntektsåret 2001**

§ 3-7 skal lyde:

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 sjette ledd, skal være 45 pst.

III

**Endring av Stortingets vedtak av
28. november 2000 om fastsetting av avgifter
mv. til folketrygden for 2001**

§ 2 bokstav a skal lyde:

Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3,0 pst.

IV

Stortingets skattevedtak for inntektsåret 2002

Kapittel 1 – Generelt

§ 1-1. Vedtakets anvendelsesområde

Dette vedtaket gjelder forskuddsutskriving og endelig utskriving av skatt på inntekt og formue.

Utskriving av statsskatt skjer for skattyterne etter de satsen som følger av dette vedtak.

§ 1-2. Forholdet til skattelovgivningen

Så langt dette vedtak ikke bestemmer noe annet, legges lovgivningen om skatt på formue og inntekt til grunn ved anvendelsen av vedtaket.

§ 1-3. Klasseansettelse

Reglene om klasseansettelse i skatteloven § 15-4 gjelder tilsvarende for skatt etter dette vedtaket.

Personer og boer som ikke har krav på personfradrag, skal settes i skatteklasse 0. Personer som må bo i utlandet på grunn av tjeneste i den norske stat, følger samme regler som personer bosatt i Norge.

§ 1-4. Forskuddsutskriving

Skattyter som nevnt i skattebetalingsloven § 1, jf. § 2, skal betale forskudd på formues- og inntektsskatt til staten for inntektsåret 2002. Ved beregningen og innbetalingen gjelder reglene i dette vedtaket og i skattebetalingsloven.

Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforkomster mv., og skattyteren ikke skal svare terminskatt etter samme lov § 7.

Plikten til å betale forskudd på inntektsskatt omfatter også person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat.

Kapittel 2 – Formuesskatt til staten og kommunene

§ 2-1. Formuesskatt til staten – personlig skattyter og dødsbo

Personlig skattyter og dødsbo svarer formuesskatt til staten av den del av skattyterens samlede antatte formue som overstiger 120 000 kroner i klasse 0 og 1 og 150 000 kroner i klasse 2. Skattyter i klasse 1 som får særfradrag i alminnelig inntekt etter skatteloven § 6-80 til § 6-83 henføres til klasse 2 når det gjelder formuesskatt. Det samme gjelder ektefeller som lignes særskilt etter skatteloven § 2-11.

Formuesskatten beregnes etter disse satsene (kroner):

	Klasse 0 og 1	Klasse 2
0,2 pst. av de første	420 000	430 000
0,4 pst. av det overskytende beløp		

§ 2-2. Formuesskatt til staten – upersonlig skattyter

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, og som ikke er fritatt for formuesskatteplikt etter skatteloven kapittel 2, svarer formuesskatt til staten med 0,3 pst. Formue under 10 000 kroner er skattefri.

§ 2-3. Formuesskatt til kommunene

Det svares formuesskatt til kommunen dersom skattyter ikke er fritatt for slik skatteplikt etter skatteloven kapittel 2. Skattyter som har krav på personfradrag etter skatteloven § 15-4 skal ha et fradrag i formuen på 120 000 kroner. Når skattyter er skattepliktig til flere kommuner, gjelder reglene i skatteloven § 6-90 første og tredje ledd tilsvarende for formuen. Satsen for formuesskatten til kommunene må ikke være høyere enn 0,7 pst. og ikke lavere enn 0,4 pst. Høyeste sats gjelder når ikke lavere sats er vedtatt i kommunen.

Kapittel 3 – Inntektsskatt til staten

§ 3-1. Toppskatt

Personlig skattyter skal av personinntekt fastsatt etter skatteloven kapittel 12, svare toppskatt til staten med 13,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 320 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2,

og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 830 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Personlig skattyter i en kommune i Finnmark eller i kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke, skal likevel bare svare toppskatt til staten av inntekt som nevnt i første ledd med 9,5 pst. av hele den delen av inntekten som overstiger 320 000 kroner i klasse 0 og 1 og 342 200 kroner i klasse 2, og med 19,5 pst. for den delen av inntekten som overstiger 830 000 kroner i klasse 0, 1 og 2.

Dersom skattyteren er bosatt i riket bare en del av året, nedsettes beløpene i første og annet ledd forholdsmessig under hensyn til det antall hele eller påbegynte måneder av året han har vært bosatt her. Tilsvarende gjelder for skattyter som ikke er bosatt i riket, men som plikter å svare skatt etter skatteloven § 2-3 første og annet ledd, eller lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 3-2. Fellesskatt

Enhver som plikter å betale inntektsskatt til kommunen etter skatteloven skal betale fellesskatt til staten. Fellesskatten skal beregnes på samme grunnlag som inntektsskatten til kommunene.

Satsen for fellesskatt skal være:

- For personlig skattepliktig og dødsbo i Finnmark og kommunene Karlsøy, Kvæningen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord i Troms fylke: 10,2 pst.
- For personlig skattepliktig og dødsbo ellers: 13,7 pst.

§ 3-3. Skatt til staten for selskaper og innretninger

Selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, svarer skatt til staten med 28 pst. av inntekten, fastsatt etter reglene i skatteloven.

§ 3-4. Skatt på grunnrenteinntekt i kraftforetak

Av grunnrenteinntekt i vannkraftverk fastsatt i medhold av skatteloven § 18-3 svares grunnrenteskatt med 27 pst.

§ 3-5. Skatt til staten for person bosatt og selskap hjemmehørende i utlandet

Skattyter som nevnt i skatteloven § 2-3 første ledd bokstav h, skal i tillegg til å svare skatt etter bestemmelsene foran i dette vedtaket svare skatt til staten med 28 pst. av inntekten. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen gis tilsvarende anvendelse.

Person som ikke har bopel i riket, men som mottar lønn av den norske stat, skal av denne inntekt svare fellesskatt til staten etter satsen for personlig skattyter og dødsbo i dette vedtaket § 3-2 annet ledd annet strekpunkt, samt toppskatt som nevnt i § 3-1 første ledd. Bestemmelsene i skatteloven § 16-20 til § 16-28 gjelder tilsvarende for skattytere som nevnt i dette ledd.

Person som ikke har bopel i riket og som er aksjonær i aksjeselskap eller allmennaksjeselskap skattepliktig etter

skatteloven § 2-2 første ledd eller § 2-3 første ledd, og som innen riket eller på områder nevnt i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. § 1, deltar aktivt i driften av selskapet, skal svare toppskatt som nevnt i dette vedtaket § 3-1 første ledd av personinntekt fastsatt av selskapets inntekt etter skatteloven kapittel 12.

Av aksjeutbytte som utdeles til aksjonær som er hjemmehørende i utlandet, svares skatt til staten med 25 pst. eller i tilfelle den sats som følger av skatteavtale med fremmed stat. Det samme gjelder renter på grunnfondsbevis som utdeles til skattyter hjemmehørende i utlandet.

§ 3-6. Skatt til staten på honorar til utenlandske artister mv.

Skattepliktig etter lov om skatt på honorar til utenlandske artister mv., skal svare skatt til staten med 15 pst. av inntekten.

§ 3-7. Skattesats for utbetalinger fra individuell pensjonsavtale til bo

Skattesatsen for utbetaling fra individuell pensjonsavtale og etter innskuddspensjonsloven til bo, som omhandlet i skatteloven § 5-40 sjette ledd, skal være 45 pst.

§ 3-8. Skattefri inntekt

Inntekt under 1 000 kroner er skattefri. I utlandet bosatt aksjonær (parthaver) i aksjeselskap, allmennaksjeselskap og dermed likestilt selskap ilignes skatt når inntekten – fastsatt under ett for samtlige aksjonærer – utgjør minst 100 kroner.

Kapittel 4 – Skatt etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv.

§ 4-1. Ordinære skatter

Skattyter som har formue knyttet til eller inntekt vunnet ved petroleumsutvinning og rørledningstransport, jf. § 2 annet ledd i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv., skal av slik formue og inntekt, i tillegg til de skatter som følger av bestemmelsene foran, svare skatt til staten etter reglene og satsene nedenfor. Det samme gjelder når skatteplikten utelukkende følger av nevnte lov.

Av formue som tilhører andre skattytere enn selskaper, svares skatt med 0,7 pst. De regler som ellers gjelder for beregning av formuesskatt til kommunen, gis tilsvarende anvendelse.

Av inntekt svares skatt med 28 pst., med mindre det skal svares skatt på inntekten etter dette vedtaket § 3-3. Skatten blir å utligne i samsvar med bestemmelsene i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumsforekomster mv. De regler som ellers gjelder ved beregning av inntektsskatt til kommunen av alminnelig inntekt gis tilsvarende anvendelse.

§ 4-2. Særskatt

Av inntekt vunnet ved petroleumsutvinning, behandling og rørledningstransport som nevnt i lov om skattleg-

ging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 5, skal det svares særskatt med 50 pst.

§ 4-3. *Terminskatt*

Terminskatt for inntektsåret 2002 skrives ut og betales i samsvar med lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 7. Ved utskrivingen av terminskatt benyttes satsene ovenfor.

§ 4-4. *Utbytte utdelt til utenlandsk eierselskap*

Det svares ikke skatt til staten av aksjeutbytte som utdeles fra i riket hjemmehørende aksjeselskap og allmennaksjeselskap som er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 5, til selskap hjemmehørende i utlandet som direkte eier minst 25 pst. av kapitalen i det utdelende selskap. Der- som det i riket hjemmehørende selskap også har inntekt som ikke er skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 5, svares skatt til staten etter de alminnelige regler for aksjeutbytte som fordeles til slik inntekt. Aksjeutbytte fordeles mellom særskattepliktig inntekt og annen inntekt på grunnlag av alminnelig inntekt fratrukket skatter for henholdsvis særskattepliktig inntekt og annen inntekt.

Kapittel 5 – Tonnasjesskatt

§ 5-1. *Tonnasjesskatt*

Aksjeselskap og allmennaksjeselskap som nevnt i skatteloven § 8-10, skal svare tonnasjesskatt, jf. skatteloven § 8-16, etter følgende satser:

- 0 kroner for de første 1 000 nettotonn, deretter
- 72 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 10 000 nettotonn, deretter
- 48 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn opp til 25 000 nettotonn, deretter
- 24 kroner pr. dag pr. 1 000 nettotonn.

Satsene i første ledd kan reduseres etter nærmere bestemmelser fastsatt av departementet, jf. skatteloven § 8-16 første ledd.

Kapittel 6 – Skattested

§ 6-1. *Skattested for forskuddsutskrivingen*

Forskuddsutskrivingen foretas i den kommune hvor den forskuddspliktige er bosatt, jf. skatteloven § 3-1. Her medtas også forskudd på skatt av formue og inntekt som nevnt i skatteloven § 3-3. For boer gjelder bestemmelsene i skatteloven § 3-1 fjerde ledd.

For person som ikke er bosatt i riket, skal den kommunen som er angitt i skatteloven § 3-4 første, fjerde eller femte ledd eller i lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv. § 6 nr. 2, utskrive skatten.

Første og annet ledd gjelder i den utstrekning annet ikke er bestemt i medhold av skattebetalingsloven § 8 nr. 4 og § 18 nr. 4.

Utskriving av forskudd som omhandlet i dette vedtaket § 1-4 tredje ledd foretas i Oslo.

§ 6-2. *Skattested for ligningen*

Statsskatteliggingen for personer og dødsbo foregår i den kommune hvor skattyteren etter bestemmelsene i skatteloven § 3-1 og § 3-4 blir å iligne kommuneskatt. Ved ligningen medtas formue og inntekt som skattlegges etter bestemmelsene i skatteloven § 3-3 og § 18-7.

Statsskatteliggingen for selskaper og innretninger som nevnt i skatteloven § 2-36 annet ledd, foregår i kontor-kommunen, jf. skatteloven § 3-2.

Ved utligning av skatt for skattepliktig etter lov om skattlegging av undersjøiske petroleumforekomster mv., gjelder § 6 i denne loven.

I utlandet hjemmehørende mottaker av godtgjørelse, tantieme, gratiale og lignende fra selskap eller innretning som er hjemmehørende her i riket (skatteloven § 3-4 tredje ledd), skattlegges i den kommune der selskapet har sitt kontor (hovedkontor) eller styret har sitt sete. Det samme gjelder selskap eller samlag for omsetning av brennevin, vin, fruktvin, mjød eller øl.

Skattlegging av inntekt som nevnt i dette vedtaket § 3-5 annet ledd foretas i Oslo.

Kapittel 7 – Særlige bestemmelser om skattegrunnlag, beløpsgrenser og satser mv.

§ 7-1. *Kapitalavkastningsraten for fastsetting av personinntektsdel av nærings- og selskapsinntekt (deling)*

Kapitalavkastningsraten som nevnt i skatteloven § 12-13 tredje ledd skal være maksimalt 10,0 pst.

§ 7-2. *Normalrentesatsen for rimelig lån i arbeidsforhold*

Normalrentesatsen som nevnt i skatteloven § 5-12 fjerde ledd skal være 6,0 pst.

§ 7-3. *Minstefradrag*

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-32 skal ikke settes lavere enn 4 000 kroner og ikke høyere enn 43 000 kroner. Fradrag som beregnes av inntekt som omfattes av skatteloven § 6-31 første ledd a, c, d eller e eller annet ledd skal likevel ikke settes lavere enn 31 800 kroner. Fradraget kan ikke overstige den inntekten som det beregnes av.

§ 7-4. *Foreldrefradrag*

Fradrag beregnet etter skatteloven § 6-48 skal ikke settes høyere enn 25 000 kroner for ett barn og 30 000 kroner for to eller flere barn.

§ 7-5. *Personfradrag*

Fradrag etter skatteloven § 15-4 er 30 100 kroner i klasse 1 og 60 200 kroner i klasse 2.

§ 7-6. *Skattebegrensning ved lav alminnelig inntekt*

Beløpsgrensene som nevnt i skatteloven § 17-1 første ledd skal være 81 100 kroner for enslige og 131 700 kroner for ektepar og samboere som går inn under skatteloven § 2-16.

Kapittel 8 – Forskriftskompetanse mv.

§ 8-1. Avrundingsregler og utfyllende regler

Departementet kan gi nærmere forskrift om gjennomføring og utfylling av bestemmelsene i dette vedtak, herunder regler om avrunding av inntekts- og formuesposter, samt fradragposter.

§ 8-2. Adgang til å fravike reglene i vedtaket

Reglene i dette vedtaket kan fravikes på vilkår som nevnt i skattebetalingsloven § 56 nr. 5.

V

Fastsettelse av den kommunale og fylkeskommunale inntektsskattøren for inntektsåret 2002

Med hjemmel i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (skatteloven) § 15-2 fastsettes:

I inntektsåret 2002 skal

1. Den fylkeskommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 0,0 pst., maksimum 1,9 pst.
2. Den kommunale inntektsskattøren for personlige skattytere og dødsboer være minimum 9,2 pst., maksimum 12,4 pst.

De høyeste satser skal gjelde med mindre fylkestinget eller kommunestyret vedtar lavere satser. Satser mellom minimum og maksimum fastsettes i tilfelle til hele eller halve prosentenheter.

VI

CO₂-avgift i petroleumsvirksomheten på kontinental-sokkelen for budsjetterminen 2002

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 21. desember 1990 nr. 72 om avgift på utslipp av CO₂ i petroleumsvirksomhet på kontinental-sokkelen betales CO₂-avgift til statskassen etter følgende satser:

- a) for gass 73 øre pr. standardkubikkmeter,
- b) for olje eller kondensat 73 øre pr. liter.

For mineralske produkter som omfattes av bokstav b, og som er avgiftsbelagt etter Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineralske produkter, skal satsen være 45 øre pr. liter.

VII

Avgift til statskassen på arv og gaver for budsjetterminen 2002

§ 1

Av arv og gaver som er avgiftspliktige etter lov 19. juni 1964 nr. 14 om avgift på arv og visse gaver, skal det fra 1. januar 2002 svares avgift til statskassen etter reglene i dette vedtaket.

§ 2

Fradrag etter arveavgiftsloven § 15 annet ledd for begravelsesomkostninger, skifteomkostninger og utgifter til gravsted settes til 35 000 kroner, hvis ikke høyere utgifter er legitimert.

Utgifter til dokumentavgift og tinglysing kommer særskilt til fradrag.

Fradrag etter arveavgiftsloven § 17 for avgiftspliktig som ikke har fylt 21 år settes til 35 000 kroner pr. år.

§ 3

Avgiftsgrunnlaget rundes nedover til nærmeste tall som kan deles med 1 000.

§ 4

Av arv og gaver til arvelaterens/giverens barn, fosterbarn – herunder stebarn som har vært oppfostret hos arvelateren/giveren – og foreldre, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	8 pst.
Av overskytende beløp	20 pst.

§ 5

Av arv og gaver som ikke går inn under § 4, svares:

Av de første 200 000 kroner	intet
Av de neste 300 000 kroner	10 pst.
Av overskytende beløp	30 pst.

VIII

Fastsetting av avgifter mv. til folketrygden for 2002

I

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-2, § 23-3 og § 23-9 fastsettes:

For året 2002 svares folketrygdavgifter etter følgende satser:

§ 1 Arbeidsgiveravgift

- a) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone V: 0,0 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Finnmark fylke, alle kommuner,
 - i Troms fylke, kommunene Karlsøy, Lyngen, Storfjord, Kåfjord, Skjervøy, Nordreisa, Kvænangen.

Samme sats skal benyttes for arbeidsgiveravgift av inntekt som blir skattlagt etter lov 29. november 1996 nr. 68 om skatt til Svalbard.

- b) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone IV: 5,1 pst. Denne sonen omfatter:
 - i Troms fylke, de kommuner som ikke er nevnt under bokstav a første ledd,
 - i Nordland fylke, alle kommuner,
 - i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Namsos, Namdalseid, Lierne, Røyrvik, Namsskogan, Grong, Høylandet, Overhalla, Fosnes, Flatanger, Vikna, Nærøy, Leka,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hitra, Frøya, Åfjord, Roan, Osen,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunen Smøla.
- c) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone III: 6,4 pst. Denne sonen omfatter:

- i Nord-Trøndelag fylke, kommunen Snåsa,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Hemne, Snillfjord, Oppdal, Røros, Holtålen, Tydal,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Surnadal, Rindal, Aure, Halså, Tustna,
 - Oppland fylke, kommunene Dovre, Lesja, Skjåk, Lom, Vågå, Sel, Sør-Aurdal, Etnedal, Nord-Aurdal, Vestre Slidre, Øystre Slidre, Vang,
 - i Hedmark fylke, kommunene Stor-Elvdal, Rendalen, Engerdal, Tolga, Tynset, Alvdal, Folldal, Os.
- d) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone II: 10,6 pst. Denne sonen omfatter:
- i Nord-Trøndelag fylke, kommunene Meråker, Frosta, Leksvik, Mosvik, Verran,
 - i Sør-Trøndelag fylke, kommunene Ørland, Agdenes, Rissa, Bjugn, Rennebu, Meldal, Midtre Gauldal, Selbu,
 - i Møre og Romsdal fylke, kommunene Vanylven, Sande, Herøy, Norddal, Stranda, Stordal, Rauma, Nesset, Midsund, Sandøy, Gjemnes, Tingvoll, Sunndal, Haram, Aukra, Eide.
 - i Sogn og Fjordane fylke, alle kommuner,
 - i Hordaland fylke, kommunene Etne, Ølen, Tynes, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord, Ulvik, Granvin, Kvam, Modalen, Fedje, Masfjorden, Bømlo,
 - i Rogaland fylke, kommunene Hjelmeland, Suldal, Sauda, Kvitsøy, Utsira, Vindafjord, Finnøy,
 - i Vest-Agder fylke, kommunene Åseral, Audnedal, Hægebostad, Sirdal,
 - i Aust-Agder fylke, kommunene Gjerstad, Vegårshei, Åmli, Iveland, Evje og Hornnes, Bygland, Valle, Bykle,
 - i Telemark fylke, kommunene Drangedal, Tinn, Hjartdal, Seljord, Kviteseid, Nissedal, Fyresdal, Tokke, Vinje, Nome,
 - i Buskerud fylke, kommunene Flå, Nes, Gol, Hemsedal, Ål, Hol, Sigdal, Rollag, Nore og Uvdal,
 - i Oppland fylke, kommunene Nord-Fron, Sør-Fron, Ringebu, Gausdal, Søndre Land, Nordre Land,
 - i Hedmark fylke, kommunene Nord-Odal, Eidskog, Grue, Åsnes, Våler, Trysil, Åmot.
- e) Når arbeidstakeren i inntektsåret 2002 er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en annen kommune enn de som omfattes av bokstav a til d ovenfor, skal satsen være 14,1 pst. Dette området kalles sone I.
- f) Satsen i bokstav e skal også legges til grunn for arbeidsgiveravgift fastsatt i kongelig resolusjon med hjemmel i § 4 nedenfor, og arbeidsgiveravgift for statsforvaltningen etter reglene i folketrygdloven § 24-5 tredje ledd.
- g) Satsen i bokstav e skal videre legges til grunn for følgende foretak, uansett til hvilken kommune arbeidstakeren er skattepliktig, med mindre foretaket er hjemmehørende på Svalbard:
1. foretak som produserer elektrisitet skapt ved vannkraft,
 2. foretak som utvinner råolje eller naturgass,
 3. foretak som yter en eller flere av følgende tjenester tilknyttet utvinning av olje eller gass:
 - prøve- eller produksjonsboring på kontrakt,
 - servicevirksomhet i forbindelse med olje- og gassutvinning,
 - bore- eller brønnservice på kontrakt.
 Denne bestemmelsen omfatter ikke tjenesteyting tilknyttet letevirksomhet, eller drift og bruk av innretninger i den utstrekning de brukes til letevirksomhet.
 4. foretak som bryter metallholdig malm, med unntak av jernmalm og jernmalm med innhold av mangan,
 5. foretak som utvinner industrimineralene nefelinsyenitt eller olivin,
 6. foretak som bygger eller reparerer selvdrevet, sjøgående kommersielt fartøy. Med slikt fartøy forstås følgende:
 - fartøy på minst 100 BRT for transport av passasjerer eller gods,
 - fartøy på minst 100 BRT til særlige formål,
 - slepebåt på minst 365 kW,
 - fiskefartøy på minst 100 BRT bestemt for eksport til land utenfor EØS-området,
 - flytende og flyttbart uferdig skrog av ovennevnt fartøy.
 Denne bestemmelsen omfatter også foretak som foretar vesentlig ombygging av fartøy som nevnt ovenfor, dersom fartøyet er over 1000 BRT.
 7. foretak som produserer EKSF-stål,
 8. foretak som nevnt i finansieringsvirksomhetsloven § 1-4 eller verdipapirhandelloven § 7-1, jf. § 1-2 første ledd, dersom foretaket har filial, driver grenseoverskridende virksomhet, eller har etablert datterforetak som driver tilsvarende virksomhet, i andre stater innen EØS-området.
 9. foretak som utfører godstransport på vei og som i 2001 hadde mer enn 50 årsverk. Som godstransport regnes ikke egentransport etter samferdselsloven § 8. Bestemmelsen i dette punktet omfatter ikke tilfeller der godstransporten kun finner sted innenfor et lokalt avsperrt næringsområde.
 10. foretak som produserer telekommunikasjonstjenester.
- h) For foretak som har klar regnskapsmessig atskillelse mellom virksomhet som omfattes av bokstav g og annen type virksomhet, kan det kreves at arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den delen av virksomheten som omfattes av bokstav g, og etter satsene i bokstavene a til e for lønn og annen godtgjørelse knyttet til den øvrige del av virksomheten. Oppfylles ikke kravet om regnskapsmessig atskillelse, skal arbeidsgiveravgiften fastsettes etter satsen i bokstav e for hele foretaket. Det er et vilkår for å anvende be-

stemmelsen i denne bokstaven, at de ulike virksomhetene har eget organisasjonsnummer i Enhetsregisteret.

- i) Arbeidsgiveravgiften skal fastsettes etter bestemmelsene i bokstav g først når differansen mellom den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstavene a til e og den arbeidsgiveravgift som ville følge av reglene i bokstav g overstiger 270 000 kroner for foretaket i 2002. Dersom bestemmelsen i bokstav h kommer til anvendelse, skal differansen beregnes i forhold til den samlede lønn og annen godtgjørelse knyttet til den eller de deler av virksomheten som omfattes av bokstav g. Bestemmelsen i denne bokstaven kommer ikke til anvendelse for virksomhet som nevnt i bokstav g nr. 7 og nr. 9.
- j) Når arbeidstaker nevnt under bokstav a til g fra samme arbeidsgiver mottar ytelser i 2002 på mer enn 16 ganger gjennomsnittet av grunnbeløpet i folketrygden i 2002, skal det i tillegg til satsene nevnt ovenfor regnes en særskilt avgift etter en sats på 12,5 pst. på det overskytende.

§ 2 Trygdeavgift

- a) Av pensjon, føderåd, livrente som ledd i pensjonsordning i arbeidsforhold, utbetalinger under individuell pensjonsavtale etter skatteloven § 6-47 bokstav c, utbetalinger etter innskuddspensjonsloven og personinntekt for skattyter under 17 år og over 69 år, som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 1: 3,0 pst.
- b) Av lønnsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 2: 7,8 pst.
- c) Av næringsinntekt og annen personinntekt som nevnt i folketrygdloven § 23-3 annet ledd nr. 3: 10,7 pst.

Avgift av næringsinntekt (annen ervervsinntekt) i jord- og skogbruk som overstiger 7,8 pst. av inntekten, skal dekkes med tilskudd knyttet til jordbruksoppjøret.

Næringsinntekt er i denne sammenhengen inntekt som nevnt i forskrift gitt av Finansdepartementet 5. oktober 1970 nr. 2 om levering av årsoppgave og om avgiftsfrie uttak i jordbruk med binæringer og skogbruk.

§ 3 Tilskudd fra kommunene og fylkeskommunene som nevnt i folketrygdloven § 23-9 annet ledd

- a) I kommuner: 0,0 pst.
- b) I fylkeskommuner: 0,0 pst.

§ 4 Forskriftsfullmakt

Kongen gir regler om grunnlag og satser for avgifter og tilskudd etter folketrygdloven § 23-4 for visse grupper av medlemmer i trygden. Departementet gir regler til utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i § 1 bokstavene g, h og i.

II

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-2 fastsettes med virkning fra 1. juli 2002:

1. Det skal betales arbeidsgiveravgift etter følgende satser for arbeidstakere som har fylt 62 år og som er skattepliktig etter skatteloven § 3-1 til en kommune i sone IV: 1,1 pst,
sone III: 2,4 pst,
sone II: 6,6 pst,
sone I: 10,1 pst.
2. For foretak omfattet av Stortingets vedtak om fastsettning av avgifter mv. til folketrygden for 2002 § 1 bokstav g skal satsen være 10,1 pst. for arbeidstakere som har fylt 62 år.
3. Beregning av arbeidsgiveravgift etter pkt. 1 og 2 ovenfor, skjer fra og med første hele avgiftstermin etter at arbeidstakeren har fylt 62 år.

IX

Produktavgift til folketrygden for fiskeri-, hval- og selfangsnæringen for 2002

Med hjemmel i folketrygdloven § 23-5 annet ledd fastsettes:

I

I 2002 skal følgende avgifter til folketrygden dekkes ved en produktavgift på omsetning av fisk, hval og sel, og produkter av disse, fra fartøy som har drevet egen fangstvirksomhet innenfor det aktuelle kalenderår:

1. Trygdeavgift over 7,8 pst. av pensjongivende inntekt fra fiske, hval- og selfangst i inntektsåret.
2. Arbeidsgiveravgift på hyre til mannskapet på fiske-, hvalfangst- og selfangstfartøy.
3. Premie til kollektiv yrkesskadetrygd for fiskere, hval- og selfangere.
4. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har med stønad til arbeidsløse fiskere, hval- og selfangere.
5. Avgift til dekking av de utgiftene folketrygden har i forbindelse med ordningen med frivillig tilleggs-trygd for sykepenger til manntallsførte fiskere, hval- og selfangere.

II

Produktavgiften skal være 3,6 pst. for 2002.

Avgift på omsetning av råfisk, råfiskprodukter, hval og hvalprodukter innkreves av godkjente salgslag, jf. lov 14. desember 1951 nr. 3 om omsetning av råfisk § 3. Ved fiske på fjerne farvann der omsetningen foregår utenom salgslag og ved omsetning av sel og produkter av sel, skal den avgiftspliktige innbetale produktavgiften til Fiske-ridirektoratet.

X

Merverdiavgift og avgift på investeringer mv. for budsjetterminen 2002

I

§ 1

1. Fra 1. januar 2002 skal det betales 24 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift.

2. Fra 1. januar 2002 skal det betales 11,11 pst. avgift av omsetning som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 39 og godtgjørelse som nevnt i samme lov § 41.

§ 2

Fra 1. januar 2002 skal det betales 12 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift for næringsmidler. Som næringsmidler anses enhver mat- eller drikkevarer og enhver annen vare som er bestemt til å konsumeres av mennesker, unntatt:

- a) legemidler
- b) vann fra vannverk
- c) tobakksvarer
- d) alkoholholdige drikkevarer.

Departementet kan gi nærmere forskrifter om avgrensning av avgiftsplikten.

II

§ 1

Fra 1. januar 2002 til og med 30. september 2002 skal det betales 7 pst. avgift etter bestemmelsene i lov 19. juni 1969 nr. 67 om avgift på investeringer mv.

§ 2

Avgift skal ikke betales av bygninger, anlegg og andre driftsmidler til bruk

- a) under fabrikkmessig produksjon av varer,
- b) under bryting, utvinning og bearbeiding i bergverk.

Departementet avgjør med bindende virkning hva som skal anses som «fabrikkmessig produksjon» og «bergverk».

§ 3

Bestemmelsene i § 2 gjelder ikke for

- a) virksomhet innen bygg og anlegg,
- b) jordbruk, skogbruk, fiske og fangst,
- c) produksjon og forsyning av elektrisk kraft, gass og vann, herunder damp og varmtvann.

Unntatt fra bestemmelsen i første ledd bokstav c er produksjon av damp og varmt vann som prosessvarme og produksjon av mottrykkskraft til egen bruk som nevnt i § 2. Det samme gjelder utnyttelse av spillvarme i den utstrekning spillvarmen kommer fra driftsmidler som nevnt i § 2.

§ 4

Det skal ikke betales avgift ved anskaffelser som hovedsakelig er til bruk i jordbruk, husdyrhold, hagebruk, gartneri og skogbruk.

§ 5

Fiskere er fritatt for å svare avgift ved anskaffelse av linebruk, nøter, snurrevad, trål av alle slag og garn for sjøfiske.

§ 6

Avgift skal ikke betales av kommunale kloakkrenseanlegg og kloakkledningsnett.

§ 7

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte miljøinvesteringer i avfallshåndteringsanlegg. Det skal heller ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i lokale mottaks- og lagringsanlegg og de sentrale behandlingsanlegg for spesialavfall. Fritaket i første punktum gjelder også for anlegg for håndtering av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer.

§ 8

Det skal ikke betales avgift av arbeid på bygninger og faste anlegg i Finnmark og Nord-Troms. Fritaket gjelder også varer som inkorporeres i bygning eller fast anlegg i forbindelse med slikt arbeid.

§ 9

Avgift skal ikke betales av nærmere angitte tilskuddsberettigede energiøkonomiseringstiltak.

§ 10

Det skal ikke betales avgift av varebiler, lastebiler, trekkbiler for semitrailere og tilhengere hovedsakelig innrettet for transport av gods til bruk for slike kjøretøyer. Det skal heller ikke betales avgift av personkjøretøyer til bruk i yrkesmessig utleievirksomhet.

Fritaket i første ledd gjelder ikke for kjøretøyer som ikke er registrert for bruk på offentlig veg.

§ 11

Det skal ikke betales avgift av hogstutstyr til bruk for felling, kvisting, kapping o.l. i forbindelse med avvirkning av skog.

Avgift skal heller ikke betales av lassbærer anskaffet for transport av tømmer i skogen.

§ 12

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer mv. i vindkraftanlegg, bioenergianlegg og varmepumper. Det samme gjelder for fjernvarmeanlegg, tidevannsanlegg, vannkraftanlegg, solenergianlegg og geovarmeanlegg.

§ 13

Det skal ikke betales avgift av nærmere angitte investeringer i distribusjonsnett for naturgass.

§ 14

Det skal ikke betales avgift av flyverksteders, herunder tekniske divisjoner og baser, anskaffelse av varer og tjenester til bruk som driftsmiddel ved ombygging, reparasjon eller vedlikehold av luftfartøyer som nevnt i lov 19. juni 1969 nr. 66 om merverdiavgift § 17 første ledd nr. 1 bokstav c.

§ 15

Det skal ikke betales avgift av ombruksemballasje til bruk ved distribusjon av drikkevarer. Det samme gjelder for slike driftsmidler anskaffet for utleie til slik bruk.

§ 16

Departementet kan

1. gi nærmere forskrifter om avgrensning, utfylling og gjennomføring av bestemmelsene i §§ 1-15 og kan herunder bestemme at visse driftsmidler skal avgiftsberegnes etter den sats som er nevnt i § 1, selv om driftsmidlet er til bruk som nevnt i § 2,
2. når særlige forhold foreligger bestemme at visse driftsmidler skal være fritatt for avgiftsberegning, selv om driftsmidlet ikke er til bruk som nevnt i § 2.

XI

Særavgifter til statskassen for budsjetterminen 2002**1. Avgift på alkohol**

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved innførsel eller innenlandsk tilvirking av sprit, isopropanol, brennevin, vin, fruktvin, mjød og øl mv. med følgende beløp:

1. Drikk med alkoholstyrke over 22 volumprosent alkohol; kr 5,98 pr. volumprosent og liter.
2. Drikk med alkoholstyrke 15-22 volumprosent alkohol; kr 3,47 pr. volumprosent og liter.
3. Drikk med alkoholstyrke over 4,75 og under 15 volumprosent alkohol; kr 3,47 pr. volumprosent og liter.
4. Drikk med alkoholstyrke;
 - a) til og med 0,7 volumprosent alkohol avgiftslegges etter regelverket for alkoholfrie drikkevarer,
 - b) over 0,7 til og med 2,75 volumprosent alkohol: kr 2,38 pr. liter,
 - c) over 2,75 til og med 3,75 volumprosent alkohol: kr 8,98 pr. liter,
 - d) over 3,75 til og med 4,75 volumprosent alkohol: kr 15,55 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om den avgiftspliktige alkoholstyrken. Alkohol i essenser som innføres, avgiftsbelegges etter de satser og regler som gjelder for sprit og isopropanol, jf. § 2 bokstav d. Departementet kan bestemme at det også skal betales avgift på alkoholen også i andre varer til fortæring mv. som innføres.

Satsene i avsnittene foran gjelder også varer som ved kjøp eller som gave innføres med samtykke gitt i medhold av alkohollovgivningen.

Departementet kan gi forskrifter om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a) selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- b) fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,

2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforsking og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
- c) brukes ved fremstilling av essenser i tilfelle som nevnt i punkt b,
 - d) leveres til teknisk, vitenskapelig eller medisinsk bruk og som er gjort utjenlig til drikk (denaturert) eller på annen måte finnes garantert mot å bli brukt til drikk,
 - e) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
 - f) brukes som råstoff eller hjelpemiddel ved fremstilling av alkoholholdige ferdigvarer. Fritaket gjelder kun avgift på alkohol i essenser mv. som innføres,
 - g) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
 - h) fremstilles ved ikke ervervsmessig produksjon. Fritaket gjelder kun øl og vin til eget bruk.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

2. Avgift på tobakkvarer

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen etter følgende satser av:

- a) Sigarer: kr 1,70 pr. gram av pakningens nettovekt.

Vekten av fastmunnstykke skal tas med i den nettovekt som danner grunnlaget for beregning av avgiften.

- b) Sigaretter: kr 1,70 pr. stk.
Med én sigarett menes en sigarett som har en lengde til og med 90 mm, som to regnes sigaretten dersom den har en lengde på over 90 mm, men maks 180 mm, osv.
- Filter og munnstykke tas ikke med ved beregningen av lengden.
- c) Røyketobakk, karvet skråtobakk, råtobakk i forbrukerpakning: kr 1,17 pr. gram av pakningens nettovekt.
- d) Skråtobakk: kr 0,55 pr. gram av pakningens nettovekt.
- e) Snus: kr 0,55 pr. gram av pakningens nettovekt.
- f) Sigarettpapir og sigarettthylser: kr 0,026 pr. stk. av innholdet i pakningen.

Departementet kan gi forskrifter om en forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Varer som er ment – eller som departementet finner er tjenlig – som erstatning for forannevnte varer, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1 for tilsvarende tobakkvare.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra/til tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 4. kommer i retur.
- c. Kvalitetsprøves og forbrukes i fabrikker eller på lager.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende måte også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

3. Avgift på motorvogner mv.

I. Engangsavgift på motorvogner mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen:

1. ved første gangs registrering av motorvogner i det sentrale motorvognregisteret,
2. når betingelsene for avgiftsfrihet eller avgiftsnedsettelse ved første gangs registrering ikke lenger er oppfylt,
3. når en motorvogn som ikke tidligere er registrert her i landet urettmessig tas i bruk uten slik registrering,
4. når oppbygget motorvogn tas i bruk før ny registrering.

§ 2

Avgiften betales etter følgende avgiftsgrupper og satser:

Avgiftsgruppe a:

1. Personbiler,
2. varebiler klasse 1 og
3. busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser:

kr 32,68	pr. kg av de første 1 150 kg av vekt-avgiftsgrunnlaget,
kr 65,36	pr. kg av de neste 250 kg av vekt-avgiftsgrunnlaget,
kr 130,73	pr. kg av de neste 100 kg av vekt-avgiftsgrunnlaget,
kr 152,04	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 9,65	pr. cm ³ av de første 1 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 25,26	pr. cm ³ av de neste 600 cm ³ av slagvolumet,
kr 59,42	pr. cm ³ av de neste 400 cm ³ av slagvolumet, og
kr 74,23	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 126,23	pr. kW av de første 65 kW av motoreffekten,
kr 460,40	pr. kW av de neste 25 kW av motoreffekten,
kr 921,10	pr. kW av de neste 40 kW av motoreffekten,
kr 1 558,72	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe b:

Varebiler klasse 2:

20 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe c:

Campingbiler:

13 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe d:

Kombinerte biler med totalvekt inntil 6 000 kg:

55 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe e:

Beltebiler:

36 pst. av verdiavgiftsgrunnlaget.

Avgiftsgruppe f:

Motorsykler:

kr 8 678	pr./stk. (stykkavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. cm ³ av de første 125 cm ³ av slagvolumet,
kr 29,81	pr. cm ³ av de neste 775 cm ³ av slagvolumet,
kr 65,36	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 0	pr. kW av de første 11 kW av motoreffekten,
kr 386,21	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe g:

Beltemotorsykler (snøscootere):

kr 12,23	pr. kg. av de første 100 kg av vekt-avgiftsgrunnlaget,
kr 24,46	pr. kg av de neste 100 kg av vekt-avgiftsgrunnlaget,
kr 48,91	pr. kg av resten (vektavgift),
dessuten:	
kr 2,55	pr. cm ³ av de første 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 5,10	pr. cm ³ av de neste 200 cm ³ av slagvolumet,
kr 10,19	pr. cm ³ av resten (slagvolumavgift),
dessuten:	
kr 32,61	pr. kW av de første 20 kW av motoreffekten,
kr 65,22	pr. kW av de neste 20 kW av motoreffekten,
kr 130,43	pr. kW av resten (motoreffektavgift).

Avgiftsgruppe h:

Motorvogner i avgiftsgruppe a, som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på løyveinnehaver til bruk som ordinær drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede: 40 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

Avgiftsgruppe i:

Avgiftspliktige motorvogner som er 30 år eller eldre: kr 2 857.

Avgiftsgruppe j:

Busser under 6 meter med inntil 17 sitteplasser, hvorav minst 10 er fastmontert i fartsretningen: 35 pst. av avgiften under avgiftsgruppe a.

§ 3

Av motorvogner i avgiftsgruppe a–d og g–j skal det i tillegg til avgiften under § 2 svares en vrakpantavgift på kr 1 300 pr. motorvogn. Avgiften inngår ikke i beregningsgrunnlaget for merverdiavgiften.

Departementet kan gi forskrifter om refusjon av vrakpantavgift for motorvogn som utføres til utlandet.

§ 4

Ved beregning av avgift basert på slagvolum og motoreffekt benyttes de tekniske data som skal fastsettes i forbindelse med motorvognens typegodkjenning og/eller skal fremkomme i motorvognens norske vognkort.

Vektavgiftsgrunnlaget er den egenvekt som er fastsatt i forbindelse med motorvognens typegodkjenning, med eventuelt tillegg av ekstrautstyr. Departementet kan gi forskrifter om ekstrautstyr og om beregning av avgift på dette.

Verdiavgiftsgrunnlaget er ved innenlandsk tilvirkning prisen fra produsent og ved innførsel tollverdien.

Fra de nevnte regler gjøres det unntak for følgende grupper:

1. Motorvogner som har vært registrert i utlandet før registrering her i landet.
2. Motorvogner som benytter stempeldrevet forbrenningsmotor i kombinasjon med elektrisk motor (hybridbiler) til fremdrift. For slike motorvogner inngår verken effekten knyttet til den elektriske motoren eller vekten av elektromotor og batteripakke i avgiftsgrunnlaget.

Departementet kan gi forskrifter om fastsettelse av avgiften for disse grupper og om fradrag for bruk o.l.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under.

Oppstår det avgiftsmessig sett tvil om hvilken avgiftsgruppe den enkelte motorvogn skal henføres under, avgjøres dette av departementet med bindende virkning.

§ 6

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

1. Motorvogner som registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
2. Motorvogner som registreres på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
3. Lett pansrede motorvogner til offentlig bruk.
4. Motorvogner til bruk utelukkende som banekjøretøy og i rally, samt motorsykler til bruk utelukkende i trial- og endurukonkurransekjøring.
5. Ambulanser, herunder leilighetsambulanser.
6. Begravelseskjøretøy.
7. Beltemotorsykler som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på humanitær institusjon som skal nytte kjøretøyet i ambulansetjeneste.
8. Motorvogner som bare bruker elektrisitet til fremdrift.
9. Busser som ved første gangs registrering her i landet blir registrert på:
 - a) innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel, unntatt turvogner,
 - b) institusjon eller organisasjon som tilbyr transport av funksjonshemmede mv.
10. Motorvogner som innføres som arvegods.
11. Beltevogner til Forsvaret.
12. Spesialutrustede kjøretøy til bruk for brannvesenet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om tilbakebetaling av tilskuddsbeløp og om tilleggsberegning av særavgift og merverdiavgift hvor det:

1. innen 3 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av bil som drosje eller for transport av funksjonshemmede, jf. § 2 avgiftsgruppe h,

2. innen 1 år regnet fra registreringen skjer opphør av bruken av buss i tilfelle som er gitt avgiftsfritak etter § 6 nr. 9.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter ved endring av en motorvogns avgiftsmessige status til en avgiftsgruppe med høyere avgiftssats, og om hva som skal anses som slik endring.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgifter dersom det foretas endringer av en motorvogn som har betydning for grunnlaget for beregning av avgiften, og om hva som skal anses som en slik endring.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 10

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 11

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning eller også ellers en klart urimelig virkning.

§ 12

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

II. Årsavgift

§ 1

For 2002 betales i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter avgift til statskassen med:

1. kr 2 310 av:
 - a) Personbiler
 - b) Varebiler
 - c) Campingbiler med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg
 - d) Busser under 6 meter med inntil 17 seteplasser (minibusser)
 - e) Kombinerte biler med tillatt totalvekt mindre enn 6 000 kg
 - f) Årsprøvekjennermerker for kjøretøy
2. kr 1 180 av campingtilhengere med egenvekt over 350 kg
3. kr 1 820 av motorsykler; trehjuls, lette, mellomtunge og tunge
4. kr 1 340 av:
 - a) følgende kjøretøy med tillatt totalvekt fra 3 500 kg inntil 12 000 kg:
 - lastebiler
 - trekkbiler

- b) kombinerte biler med tillatt totalvekt fra 6 000 kg inntil 12 000 kg
- c) busser med tillatt totalvekt mindre enn 12 000 kg som ikke faller inn under nr. 1 bokstav d.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a. Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn.
- b. Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som drosje (ikke reserve- eller erstatningsdrosje) eller for transport av funksjonshemmede.
- c. Motorvogn som er registrert på innehaver av løyve etter § 3 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som rutevogn.
- d. Motorvogn som er godkjent og registrert som ambulanselanse (herunder leilighetsambulanselanse) eller registrert som begravelleskjøretøy på begravellesbyrå o.l.
- e. Kjøretøy som er registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn.
- f. Kjøretøy som er 30 år eller eldre.
- g. Kjøretøy som dokumenteres levert senest innen avgiftens forfall til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging.
- h. Kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- i. Kjøretøy som drives kun med elektrisk strøm (elbiler).

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

For kjøretøy som er registrert pr. 1. januar eller som blir registrert i 1. halvår, og for årsprøvekjennermerker som er tildelt pr. 1. januar eller som blir tildelt i 1. halvår, skal det svares full avgift.

På vilkår departementet kan fastsette, skal det svares halv avgift på kjøretøy som:

1. dokumenteres levert til godkjent oppsamlingsplass for bilvrak eller til bilopphuggeri for vraking/hugging i første halvår, men etter avgiftens forfall,
2. registreres eller tildeles årsprøvekjennermerker i annet halvår.

§ 4

Avgift som ikke er betalt innen forfall, forhøyes med kr 250. Departementet kan gi forskrifter om innkreving av tilleggsavgiften.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

III. Vektårsavgift

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter til statskassen betales årsavgift på innenlandsregistrerte kjøretøy på minst 12 000 kg etter følgende satser (kroner):

1. Vektgradert årsavgift

A. Motorkjøretøyer

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjærings-system
<i>2 aksler</i>		
12 000 – 12 999 kg	0	266
13 000 – 13 999 kg	266	739
14 000 – 14 999 kg	739	1 039
15 000 – og over	1 039	2 354
<i>3 aksler</i>		
12 000 – 14 999 kg	0	0
15 000 – 16 999 kg	266	464
17 000 – 18 999 kg	464	953
19 000 – 20 999 kg	953	1 237
21 000 – 22 999 kg	1 237	1 907
23 000 – og over	1 907	2 963
<i>Minst 4 aksler</i>		
12 000 – 24 999 kg	1 237	1 254
25 000 – 26 999 kg	1 254	1 959
27 000 – 28 999 kg	1 959	3 109
29 000 – og over	3 109	4 612

B. Kombinasjoner av kjøretøy (vogntog)

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjærings-system
<i>2 + 1 aksler</i>		
12 000 – 13 999 kg	0	0
14 000 – 15 999 kg	0	0
16 000 – 17 999 kg	0	120
18 000 – 19 999 kg	120	274
20 000 – 21 999 kg	274	644
22 000 – 22 999 kg	644	833
23 000 – 24 999 kg	833	1 503
25 000 – 27 999 kg	1 503	2 636

Avgiftsgruppe	Luftfjæring	Annet fjærings-system
28 000 kg og over	2 636	4 625
<i>2 + 2 aksler</i>		
16 000 – 24 999 kg	258	600
25 000 – 25 999 kg	600	987
26 000 – 27 999 kg	987	1 452
28 000 – 28 999 kg	1 452	1 753
29 000 – 30 999 kg	1 753	2 878
31 000 – 32 999 kg	2 878	3 994
33 000 kg og over	3 994	6 064
<i>2 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	3 178	4 423
38 000 – 40 000 kg	4 423	6 013
Over 40 000 kg	6 013	8 168
<i>Minst 3 + 1 aksel</i>		
16 000 – 24 999 kg	258	600
25 000 – 25 999 kg	600	987
26 000 – 27 999 kg	987	1 452
28 000 – 28 999 kg	1 452	1 753
29 000 – 30 999 kg	1 753	2 878
31 000 – 32 999 kg	2 878	3 994
33 000 – og over	3 994	6 064
<i>Minst 3 + 2 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	2 808	3 900
38 000 – 40 000 kg	3 900	5 395
Over 40 000 kg	5 395	7 980
<i>Minst 3 + minst 3 aksler</i>		
16 000 – 37 999 kg	1 598	1 933
38 000 – 40 000 kg	1 933	2 886
Over 40 000 kg	2 886	4 596

og

2. Miljødifferensiert årsavgift for dieseldrevne kjøretøy

Vektclasser	Avgasskravnivå			
	Ikke EURO	EURO I	EURO II	EURO III
12 000 – 19 999 kg	5 656	3 143	2 200	0
20 000 kg og over	10 057	5 761	4 085	0

§ 2

Departementet kan gi forskrifter om hvilke fjærings-systemer som kan likestilles med luftfjæring og om fastsettelse av avgasskravnivå, herunder om krav til dokumentasjon for registreringsår og avgasskravnivå.

Departementet kan også gi forskrifter om etterberegning av avgift dersom det viser seg at et kjøretøy ikke oppfyller de krav til avgassutslipp som lå til grunn for beregning av avgiften.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift for utenlandsregistrerte kjøretøy etter antall døgn de befinner seg i Norge (døgnavgift), herunder fastsette høyere døgnavgift for kjøretøy som er registrert i et land som krever høyere bruksavgifter av norske kjøretøy enn av dette lands kjøretøy, samt treffe gjensidige avtaler med andre land om fritak for eller nedsettelse av døgnavgiften.

§ 4

Grunnlaget for avgiften er den vekt som er oppgitt som tillatt totalvekt i motorvognregisteret, for semitrailere den del av totalvekten som faller på semitrailerens aksler. Departementet kan gi forskrifter om at avgiftsgrunnlaget kan settes lavere enn kjøretøyets tillatte totalvekt.

Hvis kjøretøyets totalvekt ikke direkte går frem av vognkortet, settes totalvekten til summen av kjøretøyets egenvekt og tillatt (registrert) lasteevne.

§ 5

Følgende kjøretøy er fritatt for vektgradert- og miljødifferensiert årsavgift:

- traktorer,
- kjøretøy registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
- motorredskaper,
- kjøretøy som er registrert på innehaver av løyve etter §§ 3 eller 7 i lov 4. juni 1976 nr. 63 om samferdsel som personrutevogn, kombinert rutevogn eller turvogn samt demonstrasjonsbusser i samme bevillingskjøring. Som turvogn menes i denne sammenheng busser med over 8 sitteplasser i tillegg til fører sete og tillatt totalvekt over 5 000 kg,
- kjøretøy som er 30 år eller eldre. Fritaket gjelder ikke tilhengere,
- kjøretøy som i forbindelse med transport av gods fraktes på jernbane (kombinert godstransport),
- kjøretøy som er registrert på NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om utskrivning av avgiften i flere terminer, og om forholdsmessig beregning av avgiften ved avregistrering, vraking og omregistrering.

Departementet kan gi forskrifter om betaling av avgift basert på en dagsats på 2 pst. av full vektårsavgift med et fastsatt minstebeløp.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 8

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 9

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

IV. Omregistreringsavgift

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. juni 1959 nr. 2 om avgifter vedrørende motorkjøretøyer og båter betales avgift til statskassen ved omregistrering av etternevnte, tidligere her i landet registrerte motorvogner og tilhengere med følgende beløp:

	Registreringsår				
	2002 kr	2000 og 2001 kr	1999 kr	1998 til 1991 kr	1990 og eldre kr
a. Mopeder. Motorsykler. Beltemotorsykler					
1. Mopeder	529	529	529	529	529
2. Motorsykler og beltemotorsykler med motor til og med 250 cm ³ slagvolum	1 508	1 508	1 508	1 508	1 315
3. Motorsykler og beltemotorsykler med motor over 250 cm ³ slagvolum	2 514	2 514	2 514	2 514	1 315
b. Personbiler. Busser					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 800 kg	7 385	5 594	4 217	2 818	1 315
2. over 800 kg t.o.m. 1 200 kg	10 083	7 841	5 803	4 023	1 315
3. over 1 200 kg t.o.m. 1 600 kg	14 498	11 261	8 234	5 594	1 315
4. over 1 600 kg	18 777	14 498	10 601	7 236	1 315
c. Lastebiler. Trekkbiler. Varebiler. Kombinerte biler. Campingbiler. Beltebiler					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. t.o.m. 1 000 kg	5 997	4 614	3 619	2 305	1 315
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	9 156	7 438	5 536	3 823	1 315
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	15 074	12 057	8 951	6 123	1 315
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	20 752	16 593	12 445	8 359	8 359
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	26 680	21 286	16 001	10 669	10 669
6. over 5 000 kg	32 212	25 821	19 301	12 979	12 979
d. Biltilhengere, herunder semitrailere og campingtilhengere, med egenvekt over 350 kg					
Egenvekt (typegodkjent):					
1. over 350 kg t.o.m. 1 000 kg	5 992	4 614	3 619	2 305	2 305
2. over 1 000 kg t.o.m. 2 000 kg	6 919	5 536	4 217	2 702	2 702
3. over 2 000 kg t.o.m. 3 000 kg	10 475	8 431	6 322	4 217	4 217
4. over 3 000 kg t.o.m. 4 000 kg	13 932	11 062	8 517	5 536	5 536
5. over 4 000 kg t.o.m. 5 000 kg	19 636	15 808	11 858	7 841	7 841
6. over 5 000 kg	25 921	20 354	15 221	10 145	10 145

§ 2

Det gis fritak eller refusjon av avgift ved omregistrering av kjøretøy:

1. ved ren navneendring (bevilling for/registrering av navnebytte må foreligge),
2. på ektefelle,
3. mellom foreldre og barn som arv (fullt skifte),
4. som er 30 år eller eldre,
5. som utloddet og som tidligere har vært registrert på utlodderen,
6. som skal registreres på kjennemerker med gule tegn på blå reflekterende bunn,

7. på NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred,
8. som har vært registrert på samme eier i 2 måneder eller mindre (samlet påskiltings-/registreringstid),
9. som tas tilbake av selger som følge av hevet kjøp etter kjøpslovens bestemmelser,
10. ved fusjon mellom aksjeselskaper,
11. ved omdannelse av virksomheter når tidligere og ny(e) eier(e) er identiske.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

V. Avgift på bensin

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på bensin. Avgift betales med følgende beløp pr. liter:

- a. For blyholdig bensin: kr 4,62,
- b. for blyfri bensin: kr 3,81.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂-avgift på mineral-ske produkter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen. Departementet kan videre gi forskrifter om at det skal betales avgift av annet flytende brennstoff som anses anvendelig som motor-drivstoff. Departementet avgjør hva som er anvendelig som motordrivstoff.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på bensin til følgende anvendelsesområder:

- a. Utførsel.
- b. Fly, unntatt Forsvarets fly.
- c. Diplomater m.m.
- d. Teknisk og medisinsk formål.
- e. Som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense.
- f. Båter og snøscootere i veiløse strøk.

- g. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- h. Reisegods og reiseutstyr.
- i. Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2- taktmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
- j. Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
- k. NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

I tilfelle misbruk kan departementet nekte avgiftsfritak eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

VI. Avgift på mineralolje til fremdrift av motorvogn (autodieselavgift)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen med kr 3,10 pr. liter mineralolje til fremdrift av motorvogn. For mineralolje til fremdrift av motorvogn som inneholder 0,005 pst. vektandel svovel eller mindre, betales avgift med kr 2,77 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

Avgiften kommer i tillegg til avgift som skal betales i henhold til Stortingets vedtak om CO₂- og svovelavgift på mineralske produkter.

§ 2

Når oljer er merket i samsvar med forskrift fastsatt av departementet, skal det ikke ilegges avgift etter § 1 første ledd.

Departementet kan i særskilte enkeltstående tilfeller bestemme at:

- a. fritak for avgiftsplikten kan skje på annen måte enn bruk av merket olje, eller
- b. avgift skal betales ved bruk av merket olje.

§ 3

På vilkår fastsatt av departementet kan det benyttes merket olje:

1. I følgende motorvogner:
 - a. traktorer,
 - b. motorvogner registrert på kjennemerker med lysegule typer på sort bunn,
 - c. motorredskaper,
 - d. tilhørende fremmede lands diplomatiske tjenestemenn som er tilsatt her og er offisielt anmeldt. Det samme gjelder for mineralolje til fremdrift av motorvogn som nyttes av utsendt generalkonsul, konsul og visekonsul i den utstrekning tilsvarende norske tjenestemenn nyter samme fordel i vedkommende fremmede land,
 - e. motorvogn tilhørende NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Til annen bruk enn fremdrift av motorvogn.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på autodiesel som bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

4. Avgift på båtmotorer

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen ved import og innenlandsk tilvirking av båtmotorer (framdriftsmotorer) med kr 126,50 pr. hk. Som båtmotor anses også motorblokker til slike.

Avgiftsplikten gjelder båtmotorer på minst 9 hk.

Elektriske motorer er unntatt fra avgiftsplikt.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på båtmotorer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers, importørs eller forhandlers lager
 1. utføres til utlandet,
 2. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1,
 3. leveres til bruk i fartøy registrert i fiskebåtregisteret (dog ikke utenbordsmotorer og hekkaggregater),
 4. leveres til bruk i fartøy mv. registrert i skipsregisteret, med unntak av fritidsbåter.
- c. Innføres tollfritt i medhold av tolltariffens innledende bestemmelser § 11 pkt. 10, 12, 13 eller 14 e.
- d. Benyttes i Forsvarets marinefartøy.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

5. Forbruksavgift på elektrisk kraft

I

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på elektrisk kraft som leveres eller innføres til bruk her i landet. Avgift skal betales også ved uttak av elektrisk kraft til eget bruk. Avgiftssatsen er 9,30 øre pr. kWh.

Avgift oppkreves ikke for industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen. Fritaket omfatter kun elektrisk kraft som benyttes i forbindelse med selve produksjonsprosessen.

Departementet kan gi forskrifter om avgiftsmessig avgrensning av industri, bergverk, arbeidsmarkedsbedrifter som utøver industriproduksjon og veksthusnæringen samt om praktiseringen av fritaket.

Avgift oppkreves ikke for Finnmark og følgende kommuner i Nord-Troms: Karlsøy, Kvænangen, Kåfjord, Lyngen, Nordreisa, Skjervøy og Storfjord.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på kraft som:

- a. Leveres i direkte sammenheng med produksjonen av elektrisk kraft.
- b. Er produsert ved energigjenvinningsanlegg.
- c. Er produsert i mottrykksanlegg.
- d. Er produsert i aggregat med generator som har mindre merkeytelse enn 100 kVA.
- e. Er produsert i nødstrømsaggregat i tilfeller hvor den normale elektrisitetsforsyning har sviktet.
- f. Er produsert og forbrukt i transportmidler.
- g. Leveres til NATO eller NATOs hovedkvarter i Norge, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
- h. Leveres til bruk i driften av verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
- i. Leveres til bruk i produksjon av fjernvarme.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

6. Grunnavgift på fyringsolje mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på mineralolje med kr 0,389 pr. liter.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikt er:

- a. flyparafin (jetparafin) som leveres til bruk om bord i fly,
- b. olje som pålegges avgift etter Stortingets vedtak om avgift på mineralolje til framdrift av motorvogn (autodieselavgift).

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på mineralolje til følgende anvendelsesområder:

1. Utførsel.
2. Skip i utenriks fart.
3. Gods- og passasjertransport i innenriks sjøfart.
4. Fiske og fangst i nære farvann.
5. Fiske og fangst i fjerne farvann.
6. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
7. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
8. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet dersom mineraloljen i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
9. Innføres som reisegods eller reiseutstyr.
10. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
11. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
12. Treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 7

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

7. Miljøavgifter på mineralske produkter mv.

A. CO₂-avgift på mineralske produkter

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales CO₂-avgift til statskassen på følgende mineralske produkter i henhold til følgende satser:

1. Generell sats
 - a. Mineralolje: kr 0,49 pr. liter.
 - b. Kull og koks mv.: kr 0,49 pr. kg.
 - c. Bensin: kr 0,73 pr. liter.
2. Redusert sats, jf. § 2
 - a. Mineralolje: kr 0,28 pr. liter. For treforedlingsindustrien, sildemel- og fiskemelindustrien er satsen kr 0,245 pr. liter.
 - b. Bensin: kr 0,26 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 til følgende anvendelsesområder:

1. Mineralolje til bruk i
 - a. Fly som flyr mellom norske flyplasser.
 - b. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

c. Godstransport i innenriks sjøfart.

2. Bensin til bruk i
 - a. Fly som flyr mellom norske flyplasser, unntatt Forsvarets fly.
 - b. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak for produkter som
 - a. Utføres.
 - b. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
 - c. Innføres som reisegods og reiseutstyr.
 - d. Benyttes som råstoff i industriell virksomhet på en slik måte at det ikke oppstår utslipp av karbon til luft eller utslippet er vesentlig lavere enn den benyttede mengde råstoff skulle tilsi.
 - e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.
2. Mineralolje til bruk i
 - a. Skip i utenriks fart.
 - b. Fiske og fangst i fjerne farvann.
 - c. Fiske og fangst i nære farvann.
 - d. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
 - e. Fly i utenriks fart.
3. Bensin til bruk for
 - a. Diplomater m.m.
 - b. Teknisk og medisinsk formål.
 - c. Motorsager og andre arbeidsredskaper med 2-taktsmotor der den benyttede bensin har særlige helse- og miljømessige egenskaper.
 - d. Bensin gjenvunnet i VRU-anlegg (Vapour Recovery Unit).
 - e. Fly i utenriks fart.
4. Kull og koks mv. til bruk som/til
 - a. Reduksjonsmiddel eller råvare i industrielle prosesser.
 - b. Fremstilling av klinker i forbindelse med sementproduksjon og løs leca (lecaklinker).
 - c. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritaket.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

B. Svovelavgift

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales svovelavgift til statskassen på følgende mineralske produkter og utslipp i henhold til følgende sats:

1. Generell sats

Mineralolje: 7 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i olje som inneholder over 0,05 pst. vektandel svovel.

2. Redusert sats, jf. § 2

2,8 øre pr. liter mineralolje for hver påbegynt 0,25 pst. vektandel svovel i oljen. Avgift skal ikke svares for olje som inneholder 0,05 pst. vektandel svovel eller mindre.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter og utslipp som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det skal betales redusert sats, gis refusjon eller tilskudd i henhold til § 1 nr. 2 for mineralolje til følgende anvendelsesområder:

- Fly som flyr mellom norske flyplasser.
- Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og

slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på produkter til følgende anvendelsesområder:

1. Generelle fritak

a. Utførsel.

b. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1. Dette gjelder ikke når det skal betales avgift etter § 2.

c. Reisegods og reiseutstyr.

d. Utslipet av svovel til atmosfæren er mindre enn det som svovelinnholdet i de benyttede produkter skulle tilsi.

e. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.

f. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

2. Mineralolje til bruk i

a. Skip i utenriks fart.

b. Fiske og fangst i fjerne farvann.

c. Fly i utenriks fart.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift for andel av biodiesel i mineraloljen.

Departementet kan fastsette forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 6

Departementet kan ved overtredelse av §§ 2 eller 3 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

C. Avgift på smøreolje mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på smøreolje mv. med kr 1,53 pr. liter.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke produkter som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på smøreolje mv. til følgende anvendelsesområder:

- a. Utførsel.
- b. Utenriks fart.
- c. Fiske og fangst i fjerne farvann.
- d. Anlegg eller innretninger som har tilknytning til utnyttelse av naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, til transport mellom land og slike anlegg eller innretninger, og for spesialskip som har oppdrag i slik virksomhet.
- e. Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- f. Er påfylt kjøretøy, maskiner o.l. ved innførsel eller utførsel.
- g. Fly, unntatt olje til Forsvarets fly.
- h. Råstoff i industriell virksomhet som i sin helhet inngår og forblir i det ferdige produkt.
- i. Omsettes i detaljforpakninger med innhold mindre enn 0,15 liter.
- j. Verneverdige fartøy, museumsjernbaner eller tekniske anlegg og kulturelle kulturminner på museumssektoren.
- k. NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Departementet kan i tilfelle overtredelse av § 2 nekte fritak, nedsettelse eller tilskudd for kortere eller lengre tid.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

8. Avgift på sluttbehandling av avfall

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på avfall som er innlevert til sluttbehandling etter følgende satser:

1. opplagsplasser for avfall (fyllplasser); kr 320 pr. tonn
2. anlegg for forbrenning av avfall;
 - a. grunnavgift kr 80 pr. tonn
 - b. tilleggsavgift kr 240 pr. tonn.

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for tilleggsavgift for anlegg med energiutnyttelse.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på avfall som:

- a. Innleveres til særskilt behandling i henhold til forskrift 19. mai 1994 nr. 362 om spesialavfall.
- b. Innleveres til anlegg for ombruk, gjenvinning eller sortering for gjenvinning.
- c. Består av ensartet, uorganisk materiale og som legges på særskilt opplagsplass.
- d. Er restavfall fra utnyttelse av returfiber i treforedlingsindustrien.
- e. Består av forurensede jord- og løsmasser, herunder avfall fra nedlagte avfallsdeponi.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensing av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om avgiftsplikten avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp eller tilgodebeløp som er lavere enn en nær-

mere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

9. Avgift på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER)

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på trikloreten (TRI) og tetrakloreten (PER), herunder gjenvunnet TRI og PER.

For TRI og PER som inngår som bestanddel i andre produkter, betales avgift av andelen TRI og PER. Avgift betales bare dersom andelen TRI er over 1 vektprosent av produktets totale vekt eller andelen PER er over 0,1 vektprosent av produktets totale vekt.

Avgift svares etter følgende intervaller og satser:

Innhold TRI/PER pst.	kr pr. kg	
	TRI	PER
1. Over 0,1 – t.o.m. 1		0,51
2. Over 1 – t.o.m. 5	2,65	2,65
3. Over 5 – t.o.m. 10	5,30	5,30
4. Over 10 – t.o.m. 30	15,70	15,70
5. Over 30 – t.o.m. 60	31,40	31,40
6. Over 60 – t.o.m. 100	52,40	52,40

Ved beregning av avgift benyttes den høyeste av enten faktisk eller oppgitt andel TRI/PER.

Departementet kan gi forskrifter om hva som omfattes av avgiftsplikten og om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- Utføres.
- Legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- Gjenvinnes til eget bruk.
- Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

10. Avgift på sjokolade- og sukkervarer mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sjokolade- og sukkervarer m.m. med kr 14,85 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt. Det skal også betales avgift av slike varer uten tilsetning av sukker eller søtningmiddel. Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som avgiftspliktig sjokolade- og sukkervarer.

Departementet kan gi forskrift om forenklet avgiftsberegning for varer som reisende innfører til personlig bruk utover avgiftsfri kvote.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- Fra/til tilvirkers eller importørs lager
 - utføres til utlandet,
 - leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 - legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- Brukes som råstoff mv. ved fremstilling av varer.
- Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

11. Avgift på alkoholfrie drikkevarer mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på:

- a. alkoholfrie drikkevarer, pr. liter salgsvare: kr 1,52
- b. sirup som nyttes til ervervsmessig fremstilling av alkoholfrie drikkevarer i dispensere, fontener o.l., pr. liter salgsvare: kr 9,27
- c. kullsyre som blir solgt eller innført til tilvirkning av alkoholfrie drikkevarer som ikke skal selges, pr. kg kullsyre: kr 61,52.

Med alkoholfrie drikkevarer likestilles i dette regelverket også drikk med alkoholstyrke til og med 0,7 volumprosent alkohol, jf. Stortingets vedtak om avgift på alkohol § 1 nr. 4 bokstav a.

§ 2

Unntatt fra avgiftsplikten er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- a. råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smaksstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b. melk, melkeprodukter,
- c. drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konsentrater av dette,
- d. varer i pulverform.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på varer som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnytting av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,

3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.

- c. Nytt til ervervsmessig fremstilling av annet enn drikkevarer.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrundning av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1 og 2.

§ 8

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

12. Avgifter på drikkevareemballasje

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales miljøavgift og grunnavgift til statskassen på følgende drikkevareemballasje og etter følgende satser pr. emballasjeenhet:

1. Miljøavgift

a. Glass og metall	kr 4,19
b. Plast	kr 2,52
c. Kartong/papp	kr 1,05

Departementet kan på nærmere vilkår frita for, sette ned eller refundere miljøavgiften dersom emballasjen inngår i et retursystem.

2. Grunnavgift

Engangsemballasje	kr 0,85
-------------------	---------

Som engangsemballasje anses emballasje som ikke kan gjenbrukes i sin opprinnelige form.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av reglene i denne bestemmelsen.

§ 2

Unntatt fra miljøavgiften er følgende kullsyrefrie drikkevarer:

- a) råsaft, saftkonsentrat, juice, nektar, sirup, drikkevarer fremstilt av grønnsaker, vann uten tilsetning av smakstoffer, saft av frukt og bær samt konsentrat av disse,
- b) melk, melkeprodukter,
- c) drikkevarer fremstilt av kakao og sjokolade og konserver av dette,
- d) varer i pulverform.

For grunnavgiften gjelder bokstavene b – d tilsvarende.

§ 3

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for miljø- og grunnavgift på drikkevareemballasje:

- a) med rominnhold på minst 4 liter,
- b) som selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet,
- c) som fra registrert virksomhets eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- d) bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk,
- e) selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

Departementet kan gi forskrift om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 4

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 5

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 6

Departementet kan fritta for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var

overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 7

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

§ 8

Departementet kan vurdere overgangsordninger ved systemomlegging av avgiftene i enkelttilfeller og etter en særskilt vurdering.

13. Avgift på sukker mv.

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på sukker mv. med kr 5,75 pr. kg av varens avgiftspliktige vekt.

§ 2

Avgiftsplikten omfatter:

1. Sukker (roe- og rørsukker).
2. Sirup og sukkeropløsning av nevnte varer.

§ 3

Varer som inneholder sukker mv. nevnt under § 2, og som er ment eller som departementet finner tjenlige som erstatning for avgiftspliktig vare, kan undergis avgiftsplikt etter nærmere bestemmelse av departementet. Når slik avgiftsplikt blir pålagt, skal avgiften svares med beløp som så vidt mulig motsvarer avgiften etter § 1.

§ 4

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på sukker som:

- a. Selges til eller innføres av utenlandske diplomatiske og konsulære tjenestemenn som nyter personlig tollfrihet.
- b. Fra tilvirkers eller importørs lager
 1. utføres til utlandet,
 2. leveres som proviant mv. til bruk eller salg om bord i fartøyer eller luftfartøyer i utenriks fart, eller leveres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor norsk territorialgrense, etter de samme bestemmelser som gjelder for toll,
 3. legges inn på tollager, når varene er bestemt til utførsel eller til bruk som nevnt i tolltariffens innledende bestemmelser § 24 nr. 1.
- c. Nyttet til ervervsmessig fremstilling av varer.
- d. Bringes med som reisegods eller reiseutstyr til personlig bruk.
- e. Selges til eller innføres av NATO eller NATOs hovedkvarter, styrker eller personell i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av. Fritaket omfatter på tilsvarende vilkår også styrker fra landene som deltar i Partnerskap for Fred.

f. Nyttet til biavl.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om hvilken ervervsmessig fremstilling av varer som faller inn under § 4 bokstav c.

§ 6

Departementet kan gi forskrifter om grunnlaget for avgiften og om avrunding av avgiftsbeløpene.

§ 7

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 8

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 9

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning og utfylling av bestemmelsene i §§ 1-3.

§ 10

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

14. Dokumentavgift

§ 1

Fra 1. januar 2002 skal det i henhold til lov 12. desember 1975 nr. 59 om dokumentavgift betales avgift til statskassen ved tinglysing av dokument som overfører hjemmel til fast eiendom, herunder bygning på fremmed grunn, med 2,5 pst. av avgiftsgrunnlaget, dog minst kr 250.

Ved tinglysing av første gangs overføring av hjemmel til eierseksjon eller til fysisk del av eiendom i forbindelse med oppløsning av borettslag og boligaksjeselskaper betales avgift med kr 1 000 pr. hjemmelsoverføring.

§ 2

Fritatt for avgift er:

- Gaveandel i dokument som inneholder gave, donasjon o.l. til det offentlige eller til offentlig godkjente stiftelser og legater, eller til foreninger med allmennnyttige formål og med styresete her i landet.
- Dokument som overfører rettigheter til fast eiendom til utenlandske diplomatiske og konsulære misjoner.
- Egen sameieandel ved overtagelse av fast eiendom ved oppløsning av sameie.
- Overføring av hjemmel til fast eiendom mellom ektefeller.

- Arveandel etter loven ved overtagelse av fast eiendom på skifte eller fra uskiftet bo. Forskudd på arv regnes ikke som arveandel og heller ikke testamentarv i den utstrekning den overstiger lovens arveandel.
- Overføring av hjemmel til fast eiendom til forrige hjemmelshaver eller dennes ektefelle, i forbindelse med salg etter reglene om tvangssalg.
- Overføring av hjemmel til fast eiendom til NATO eller NATOs hovedkvarter i den utstrekning dette følger av internasjonale avtaler Norge er forpliktet av.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Ved førstegangsoverføring av en selvstendig og i sin helhet nyoppført bygning som ikke er tatt i bruk, og overføring av bygg under arbeid betales avgift bare av salgsverdien av tomte dersom det blir tinglyst hjemmelsoverføring til denne.

§ 4

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

15. Avgift på flyging av passasjerer

§ 1

Fra 1. januar 2002 t.o.m. 31. mars 2002 skal det i henhold til lov 19. mai 1933 nr. 11 om særavgifter betales avgift til statskassen på ervervsmessig flyging fra norske lufthavner med kr 128 pr. passasjer.

Departementet kan gi forskrifter om hva som skal anses som ervervsmessig flyging og om avgrensning av avgiftsplikten.

§ 2

Det gis fritak, refusjon eller ytes tilskudd for avgift på:

- Flyging av luftbefordrerens ansatte på tjenestereise.
- Flyging av barn under 2 år.
- Transitt- og transferpassasjerer, såfremt reisen står i direkte forbindelse med annen flyreise. Fritaket gjelder ikke for flyging som nevnt under bokstav d i direkte tilknytning til annen avgiftspliktig flyreise.
- Flyging av mannskap til og fra anlegg eller innretning på kontinentalsokkelen i Nordsjøen i tilknytning til utnyttelse av naturforekomster der.
- Flyging til og fra lufthavn i Nordland, Troms og Finnmark. Fritaket gjelder ikke flyginger til og fra lufthavn i Tromsø og Bodø.
- Flyging til lufthavn på Svalbard.

Departementet kan gi forskrifter om avgrensning av og vilkår for fritak.

§ 3

Oppstår det tvil om omfanget av avgiftsplikten, avgjøres spørsmålet av departementet.

§ 4

Departementet kan frita for eller sette ned avgiften når det oppstår enkelttilfeller eller situasjoner som ikke var overveiet da avgiftsvedtaket ble truffet og når avgiften i det spesielle enkelttilfellet får en utilsiktet virkning.

§ 5

Departementet kan gi forskrifter om at skyldig avgiftsbeløp og tilgodebeløp som er lavere enn en nærmere fastsatt grense, ikke skal betales eller tilbakebetales.

16. Avgift på frekvenser

Stortinget samtykker i at Samferdselsdepartementet i 2002 kan:

1. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av tredje generasjons system for mobilkommunikasjon (bl.a. UMTS),
2. fastsette en avgift knyttet til disponering av frekvenser til drift av andre generasjons mobilkommunikasjonssystem,
3. forestå salg av 5-sifrede telefonnummer,
4. fastsette nærmere bestemmelser om beregning og oppkreving av avgiften.

XII

Tollavgifter for budsjetterminen 2002

I

Tolltariffen slik den gjelder 31. desember 2001, herunder tolltariffens innledende bestemmelser, skal fortsatt gjelde med følgende endringer:

A

I tolltariffens innledende bestemmelser gjøres følgende endringer:

§ 2 nr. 3 første, annet og tredje ledd skal lyde:

3. Varer omfattet av en frihandelsavtale inngått mellom Norge og en fremmed stat eller gruppe av stater kan innenfor rammen av slike avtaler innføres med redusert toll, tollfritt eller med annen tollmessig justering. Preferansetollbehandling innvilges under forutsetning av at opprinnelsesreglene til den aktuelle frihandelsavtalen er oppfylt.

Følgende frihandelsavtaler er virksomme 1. januar 2002:

- Avtalen om opprettelse av Det Europeiske Økonomiske Samarbeidsområde, EØS-avtalen¹
- Konvensjonen om opprettelse av Det Europeiske Frihandelsforbund
- Handelsavtalen EF – Norge
- Frihandelsavtalen EFTA – Tyrkia

- Frihandelsavtalen EFTA – Den tsjekkiske republikk (Tsjekkia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Den slovakiske republikk (Slovakia)
- Frihandelsavtalen EFTA – Israel
- Frihandelsavtalen EFTA – Romania
- Frihandelsavtalen EFTA – Bulgaria
- Frihandelsavtalen EFTA – Ungarn
- Frihandelsavtalen EFTA – Polen
- Frihandelsavtalen EFTA – Slovenia
- Frihandelsavtalen EFTA – Estland
- Frihandelsavtalen EFTA – Latvia
- Frihandelsavtalen EFTA – Litauen
- Frihandelsavtalen Norge – Færøyene
- Interim frihandelsavtale EFTA – PLO på vegne av Den palestinske selvstyremyndighet
- Frihandelsavtalen EFTA – Marokko
- *Frihandelsavtalen EFTA – Mexico*

Tollpreferanser gis under samme forutsetninger også for varer som er omfattet av bilaterale eller unilaterale erklæringer inngått i tilknytning til disse frihandelsavtalene.

§ 11 nr. 8 oppheves.

§ 14 nr. 10 nytt fjerde ledd skal lyde:

Varer som innføres for slik behandling mv. som nevnt under første ledd, bokstav a og b, og som skal gjenutføres til bruk i forbindelse med utforskning og utnyttning av undersjøiske naturforekomster i havområder utenfor tollområdet, kan også tilhøre virksomheter hjemmehørende i Norge.

B

Oppdelingene for levende planter i samplantinger og avskårne blomster i blandede buketter endres som angitt i vedlegg 3.1 til St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Oppdelingene for kalkunrulade endres som angitt i vedlegg 3.2 til St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

Oppdelingene for ustekte produkter til fremstilling av bakverk endres som angitt i vedlegg 3.3 til St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

C

Tolltariffens tekst for visse posisjoner skal endres slik som fremgår av uttrykt vedlegg til St.prp. nr. 1 (2001-2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

D

For industrivarer som 31. desember 2001 er oppført i tolltariffen med høyere tollsats enn 2002-satsene i nedtrappingsplanen i henhold til WTO-avtalen, reduseres tollsatsene i samsvar med det som følger av Norges forpliktelser etter nedtrappingsplanen.

¹ Protokoll 3 Tabell I iverksettes ikke før revidert Protokoll 3 iverksettes.

E

Tollsatsene settes til 0 på de varenumrene i tolltariffen som er angitt i vedlegg 3.4 til St.prp. nr. 1 (2001- 2002) Skatte-, avgifts- og tollvedtak.

II

A

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollmessige sider ved eventuelle frihandelsavtaler mellom EFTA-landene og henholdsvis Jordan, Kroatia, Canada, Chile, Singapore, Kypros, Tunisia, Makedonia og Egypt.

B

Finansdepartementet gis fullmakt til å iverksette de tollmessige sidene ved Protokoll 3 til EØS-avtalen.

III

Finansdepartementet gis fullmakt til å innarbeide tekniske endringer i tolltariffen.

XIII

Avgift på legemiddelomsetning

Stortinget samtykker i at det av avgiftspliktig omsetning for legemiddelgrossister i 2002 skal betales avgift tilsvarende 1,4 pst.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 88 mot 75 stemmer. (Voteringsutskrift kl. 21.50.34)

Presidenten: Da gjenstår det å votere over rammeområde 24.

Her foreligger det mindretallsforslag fra Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet – det er forslagene nr. 15, 16, 17, 18 og 19. Også disse forslagene bortfaller.

Komiteen hadde innstillet:

**D Rammeområde 24
(Utbytte mv.)**

I

På statsbudsjettet for 2002 bevilges under:

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
I n n t e k t e r				
5316		Kommunalbanken AS		
	70	Garantiprovisjon	16 800 000	
5616		Renter og utbytte i Kommunalbanken AS		
	81	Aksjeutbytte	29 200 000	
5618		Innskuddskapital i Posten Norge BA		
	80	Utbytte	300 000 000	
5620		Renter og utbytte fra Statens nærings- og distriktsutviklingsfond (jf. kap. 2420)		
	81	Renter, risikolåneordningen	180 000 000	
	83	Utbytte, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	28 750 000	
	84	Utbytte fra SND Invest AS	90 000 000	
	85	Rentemargin, risikolåneordningen	5 000 000	
	86	Renter, grunnfinansierings- og lavrisikolåneordningen	717 500 000	
5630		Aksjer i Norsk Eiendomsinformasjon as		
	80	Utbytte	5 000 000	
5631		Aksjer i A/S Vinmonopolet		
	80	Statens overskuddsandel	33 100 000	
	81	Utbytte	2 000	
5651		Aksjer i selskaper under Landbruksdepartementet		
	80	Utbytte	750 000	

Kap.	Post	Formål:	Kroner	Kroner
5652		Innskuddskapital i Statskog SF		
	80	Utbytte	8 500 000	
5656		Aksjer i selskaper under Nærings- og handelsdepartementets forvaltning (jf. kap. 950)		
	80	Utbytte	5 186 500 000	
5670		Renter og utbytte fra Entra Eiendom AS		
	80	Renter	110 000 000	
	81	Utbytte	80 000 000	
5671		Renter og utbytte fra BaneTele AS		
	80	Renter	7 500 000	
	81	Utbytte	8 000 000	
5680		Utbytte fra statsforetak under Olje- og energidepartementet		
	80	Utbytte, Statnett SF	80 000 000	
5685		Aksjer i Statoil ASA		
	80	Utbytte	4 600 000 000	
5692		Utbytte av statens kapital i Den nordiske investeringsbank		
	80	Utbytte	59 000 000	
		Totale inntekter		11 545 602 000

II

Garantiprovisjon fra Kommunalbanken AS

Stortinget samtykker i at Kommunalbanken AS i 2002 betaler en provisjon på statsgarantien på 0,1 pst. av bankens lån opptatt før 1. november 1999.

III

AS Vinmonopolet

Stortinget samtykker i at statens andel i 2002 av driftsoverskuddet i AS Vinmonopolet fastsettes til 40 pst. av resultatet i 2001, før ekstraordinære poster og etter vinmonopolavgiften.

Presidenten: Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti, Senterpartiet og Kystpartiet har varslet at de vil stemme imot.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes med 89 mot 74 stemmer.
(Voteringsutskrift kl. 21.51.26)

Presidenten: Vi skulle da være ferdig med voteringene under sak nr. 3.

Votering i sak nr. 4

Komiteen hadde innstillet:

St.prp. nr. 100 (2000-2001) – om endring av Stortingets vedtak om forbruksavgift på elektrisk kraft i statsbudsjettet for 2001 – vedlegges protokollen.

V o t e r i n g :

Komiteens innstilling bifaltes enstemmig.

S a k n r . 5

Referat

(108) Fullmakt til å ta opp innanlandske og utlandske statslån (St.prp. nr. 28 (2001-2002))

Enst.: Sendes finanskomiteen.

Møtet hevet kl. 21.55.